

Erasmus+

REFINC

**Povećanje učešća izbjeglica u
evropskim školama**

OBRAZOVNI SADRŽAJ

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Uvod u materijal

Zadovoljstvo nam je predstaviti ovaj sveobuhvatni vodič o obrazovanju izbjeglica, ključni resurs razvijen za podršku edukatorima, facilitatorima i kreatorima politika u rješavanju obrazovnih potreba djece i mladih izbjeglica. Ovaj materijal je dio naše kontinuirane posvećenosti podršci inkluziji, otpornosti i osnaživanju kroz obrazovanje, posebno u kontekstu izazova s kojima se suočavaju izbjegličke populacije širom Evrope.

Razvoj ovog obrazovnog sadržaja dolazi u vrijeme značajnih promjena i neizvjesnosti, posebno nakon tekućih globalnih sukoba i nedavnog rata u Ukrajini. Izbjeglička kriza se intenzivirala, a milioni pojedinaca, uključujući djecu, bježe iz svojih domova u potrazi za sigurnošću širom Evrope. Ova situacija je naglasila hitnu potrebu za efikasnim obrazovnim strategijama koje ne samo da zadovoljavaju akademske potrebe učenika izbjeglica, već i podržavaju njihovo emocionalno blagostanje i socijalnu integraciju.

Rat u Ukrajini, posebno, imao je dubok utjecaj na Evropu, stavljajući nove izazove u prvi plan. Priliv ukrajinskih izbjeglica dodatno je opteretio obrazovne sisteme širom kontinenta, ističući potrebu za adaptivnim i inkluzivnim pristupima obrazovanju. Ovaj vodič je kreiran imajući na umu ove ciljeve, pružajući praktične alate, uvide i metodologije koje se mogu primijeniti u različitim obrazovnim okruženjima, osiguravajući da sva djeca i mladi izbjeglice imaju priliku učiti, rasti i napredovati uprkos nedaćama s kojima se suočavaju.

U ovom vodiču naglašavamo važnost fleksibilnog i prilagodljivog pristupa obrazovanju izbjeglica. Bez obzira da li rade u formalnim školskim okruženjima, neformalnim obrazovnim programima ili inicijativama zasnovanim na zajednici, edukatori moraju biti spremni prilagoditi svoje metode kako bi zadovoljili jedinstvene potrebe učenika izbjeglica. To uključuje osjetljivost na kulturne razlike, rješavanje jezičkih barijera i pružanje potrebne podrške učenicima koji su možda doživjeli traumu.

Uprkos poteškoćama, ostvarili smo značajan napredak u razvoju i implementaciji efikasnih obrazovnih programa za izbjeglice. Ovi naponi su podstaknuti saradnjom sa širokim spektrom partnera, uključujući obrazovne institucije, nevladine organizacije i međunarodne organizacije. Zajedno smo uspjeli stvoriti okruženja za učenje koja su ne samo inkluzivna već i osnažujuća, pomažući studentima izbjeglicama da obnove svoje živote i doprinesu svojim novim zajednicama.

Kada smo ušli u ovaj projekat, bili smo itekako svjesni izazova koji su pred nama. Stalni uticaji pandemije COVID-19 stvorili su dodatne prepreke, uključujući poremećaje u

tradicionalnim okruženjima za učenje i povećan pritisak i na edukatore i na učenike. Međutim, ovi izazovi su također podstakli inovacije, što je dovelo do novih pristupa i rješenja koja su odražena u ovom materijalu.

Dok gledamo u budućnost, važnost obrazovanja izbjeglica ne može se dovoljno naglasiti. S obzirom na tekuće sukobe i krize raseljavanja širom svijeta, potreba za efikasnim obrazovnim odgovorima će nastaviti rasti. Uvjereni smo da će alati i strategije opisani u ovom vodiču pružiti vrijednu podršku onima koji rade u ovoj ključnoj oblasti.

Željeli bismo iskoristiti ovu priliku da izrazimo zahvalnost svima koji su doprinijeli razvoju ovog materijala, uključujući naše partnere i predane edukatore koji nas nastavljaju inspirirati svojom predanošću da naprave promjenu. Vaši naponi pomažu u oblikovanju bolje budućnosti za djecu i mlade izbjeglice i radujemo se nastavku ovog važnog zajedničkog rada.

Nadamo se da će ovaj vodič poslužiti kao vrijedan resurs svima koji su uključeni u obrazovanje izbjeglica i da će inspirisati nove ideje, pristupe i saradnju u godinama koje dolaze.

Poštovani, ohrabrujemo vas da započnete čitanje s definicijama i teorijskom pozadinom koje su ovdje navedene, uključujući definiciju obrazovanja izbjeglica, uvod u facilitaciju i pedagošku osnovu koja stoji iza ovih napora. Ovi odjeljci će glatko izgraditi temelj i voditi vas kroz ostatak sadržaja, ostavljajući vas dobro pripremljenim da svojim učenicima pružite obrazovanje najvišeg kvaliteta. Nadamo se da ćete se do kraja ovog vodiča osjećati potpuno opremljeno i samouvjereno u svoju sposobnost da podržite učenike izbjeglice i napravite značajnu razliku u njihovim obrazovnim aspektima.

~ Konzorcij projekta REFINC

Uvod u obrazovanje izbjeglica

DEFINIRANJE OBRAZOVANJA IZBJEGLICA

Od početka globalnog &ITokom evropske izbjegličke krize, mnogo je posla urađeno – i nastavlja se raditi – u oblasti obrazovanja izbjeglica. Ovaj širok spektar pristupa je neophodan jer ljudi i zajednice različito vide izazove izbjeglištva. Edukatori rade u različitim okruženjima, a organizacije i vlade imaju različite prioritete. Zbog toga, iako

osnovne ideje obrazovanja izbjeglica ostaju iste, načini na koje se ono primjenjuje u praksi mogu biti prilično različiti. Da bismo u potpunosti razumjeli trenutnu situaciju u obrazovanju izbjeglica, korisno je pogledati uloge i interese različitih uključenih ljudi i grupa, te kako to utiče na njihov fokus i pristup obrazovanju izbjeglica.

Evropska unija i njene zemlje članice su 2015. godine prepoznale važnost obrazovanja izbjeglica u promovisanju društvenog sklada, stabilnosti i pomaganju izbjeglicama da se integrišu u nove zajednice. Ovo razumijevanje je ozvaničeno kroz različite politike i programe usmjerene na podršku obrazovanju izbjeglica širom Evrope. Evropska komisija i nacionalne vlade ulažu više napora u promovisanje obrazovanja izbjeglica, uglavnom kroz javne škole i posebne programe osmišljene da zadovolje jedinstvene potrebe učenika izbjeglica. Ovi naponi se zasnivaju na uvjerenju da je obrazovanje izbjeglica važno ne samo za lični rast raseljene djece i mladih, već i za održavanje stabilnosti društva, promovisanje demokratije i osiguranje dugoročnog mira u zemljama domaćinima.

Glavni cilj Evropske unije u ovom kontekstu je stvaranje inkluzivnog i pravednog obrazovnog okruženja širom kontinenta, poštujući njene temeljne vrijednosti ljudskog dostojanstva, jednakosti i solidarnosti. Ove vrijednosti se odražavaju u definicijama i pristupima EU obrazovanju izbjeglica. Na primjer, sa snažnom posvećenošću osiguravanju da sva djeca i mladi, bez obzira na njihovo porijeklo, imaju pristup kvalitetnom obrazovanju, EU opisuje obrazovanje izbjeglica kao obrazovne programe i aktivnosti koji se fokusiraju na promociju socijalne inkluzije.

Daljnji kontekst

Komunikacija Evropske komisije o zaštiti djece u migracijama (2017.) i Akcioni plan za integraciju i inkluziju (2021.) naglašavaju obrazovanje izbjeglica kao ključni dio širih ciljeva socijalne inkluzije i ljudskog razvoja. Ovi dokumenti definiraju obrazovanje izbjeglica kao širok pristup koji uključuje obrazovanje, obuku, podizanje svijesti, razmjenu informacija i aktivnosti usmjerene na pružanje učenicima znanja, vještina i razumijevanja potrebnih za izgradnju i održavanje inkluzivnih i otpornih zajednica, s fokusom na promociju integracije i društvenog sklada. Druge organizacije i grupe također nude definicije i smjernice za obrazovanje izbjeglica. Na primjer, Visoki komesar Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) definira obrazovanje izbjeglica kao proces kroz koji se raseljenim osobama daje pristup mogućnostima učenja koje im pomažu da steknu vještine i znanja potrebna za obnovu svojih života i doprinos svojim novim zajednicama. Slično tome, Međunarodna organizacija za migracije (IOM) ističe ulogu obrazovanja u jačanju otpornosti izbjegličkih populacija i pomaganju da se uklope u zajednice domaćine.

Obrazovanje izbjeglica je participativni proces koji uključuje posebno osmišljene aktivnosti učenja korištenjem kulturno relevantnog i prikladnog obrazovnog sadržaja.

Cilj ovih aktivnosti je osnažiti izbjeglice da razumiju i upravljaju svojim iskustvima, preuzmu kontrolu nad svojim životima i aktivno učestvuju u svojim novim zajednicama.

Politika Evropske unije o obrazovanju izbjeglica naglašava važnost izgradnje univerzalne kulture učenja i inkluzije. Sveobuhvatno obrazovanje za izbjeglice ne samo da pruža znanje o jeziku, kulturi i pravnom sistemu zemlje domaćina, već ih uči i vještinama potrebnim za prilagođavanje, doprinos i uspjeh u novom okruženju. Obrazovanje izbjeglica pomaže u razvoju stavova i ponašanja potrebnih za promovisanje društvenog sklada i međusobnog razumijevanja među svim članovima društva.

Neke zagovaračke grupe, poput Save the Children i Evropskog vijeća za izbjeglice i prognanike (ECRE), radije govore o „učenju za inkluziju“ nego samo o „obrazovanju izbjeglica“. One naglašavaju aktivnu ulogu koju obrazovanje igra u osnaživanju izbjeglica i pomaganju da u potpunosti učestvuju u društvu. Fokus na učenju, a ne samo na obrazovanju, odražava lični proces prilagođavanja novoj kulturi i društvu i primjene ovog učenja.

Druge grupe u društvu, poput nevladinih organizacija i organizacija na lokalnom nivou, uglavnom rade na podršci ranjivim izbjegličkim grupama, zaštiti njihovih prava, praćenju vladinih politika i praksi i promovisanju društvenih promjena. Svaka nevladina organizacija ima svoju perspektivu o obrazovanju izbjeglica. Na primjer, Save the Children zagovara stav da je „obrazovanje fundamentalno za rješavanje temeljnih uzroka isključenosti i marginalizacije djece izbjeglica, sprječavanje daljnje štete, promovisanje jednakosti i poboljšanje učešća izbjeglica u demokratskim procesima donošenja odluka“.

Uloga edukatora

Za edukatore, trenere i druge stručnjake za obrazovanje izbjeglica koji direktno rade s raseljenom djecom i mladima, fokus je uglavnom na vještinama i metodama. Važno je razumjeti da različite organizacije, obrazovni pružatelji usluga i akteri u obrazovanju izbjeglica koriste različite definicije i pristupe ovisno o svojoj filozofiji, svrsi, ciljnim grupama ili misiji. Međutim, postoji široka saglasnost da obrazovanje izbjeglica uključuje tri ključne dimenzije:

- Učenje o integraciji: Sticanje znanja o jeziku, kulturi, pravnom sistemu i obrazovnoj

strukтури zemlje domaćina, te razumijevanje kako ovi elementi utiču na Živote izbjeglica.

- Učenje kroz inkluziju: Prepoznavanje da način na koji se obrazovanje izbjeglica organizira i provodi mora biti u skladu s vrijednostima inkluzije, sudjelovanja i poštovanja različitosti. Proces učenja je jednako važan kao i sadržaj kako bi se osiguralo da se izbjeglice osjećaju cijenjenima i podržanima na svom obrazovnom putu.
- Učenje za osnaživanje: Razvijanje vještina, stavova i vrijednosti potrebnih izbjeglicama da primijene stečeno znanje u svakodnevnom životu, da poduzmu akcije - pojedinačno ili s drugima - kako bi doprinijeli svojim novim zajednicama i da se zalažu za svoja prava i prava drugih.

Kada razmišljamo o tome kako obezbijediti obrazovanje izbjeglica i kako pomoći izbjeglicama da steknu znanje, vještine i stavove potrebne za uspješnu integraciju u nova okruženja, shvatamo da se obrazovanje ne može jednostavno "naučiti". Mora se učiti kroz iskustva iz stvarnog života. Stoga se obrazovanje izbjeglica također odnosi na aktivno učešće u zajednici i upoznavanje s vrijednostima društva domaćina u praksi. To znači da su "kako" i "gdje" obrazovanja izbjeglica ključni, a kontekst i aktivnosti moraju odražavati temeljne vrijednosti dostojanstva, jednakosti i inkluzije.

U ovom obrazovnom okviru, posebnu smo pažnju posvetili tome da, bez obzira na kreativnost i angažiranost metoda i aktivnosti, povezanost sa sveobuhvatnim ciljevima obrazovanja izbjeglica bude ključna za osiguranje da je učenje i kredibilno i efikasno. Pored toga, predlažu se različite strategije za poduzimanje akcija i primjenu ovog znanja na praktičan i smislen način.

PEDAGOŠKE OSNOVE OBRAZOVANJA IZBJEGLICA

Pedagoški pristup obrazovanju izbjeglica zasnovan je na razumijevanju da obrazovanje za izbjeglice mora obuhvatiti više od pukog akademskog učenja. Potrebno je uzeti u obzir jedinstvena iskustva, izazove i potrebe izbjeglica, od kojih su se mnogi suočili sa značajnim traumama, gubicima i poremećajima. Ovaj pristup kombinuje različite elemente učenja, fokusirajući se ne samo na znanje već i na emocionalno blagostanje, socijalnu integraciju i praktične vještine koje će pomoći izbjeglicama da obnove svoje Živote i doprinesu svojim novim zajednicama.

Holistički pristup učenju

Obrazovanje izbjeglica zahtijeva holistički pristup učenju, što znači obraćanje cijeloj osobi - njihovim intelektualnim, emocionalnim, društvenim i praktičnim potrebama. Ova vrsta učenja ide dalje od tradicionalnih akademskih predmeta i uključuje životne vještine, usvajanje jezika i kulturnu orijentaciju. Prepoznaje da izbjeglice sa sobom

donose različita porijekla i iskustva, koja se moraju priznati i uključiti u proces učenja.

Holističko učenje u obrazovanju izbjeglica također naglašava važnost stvaranja podržavajućeg okruženja u kojem se učenici osjećaju sigurno i cijenjeno. To uključuje izgradnju povjerenja, njegovanje osjećaja pripadnosti i podsticanje učešća u zajednici učenja. Obraćajući se cijeloj osobi, edukatori mogu pomoći učenicima izbjeglicama ne samo da uspiju akademski, već i da razviju otpornost i samopouzdanje potrebno za snalaženje u novim životima.

Diferencirano učenje

Izbjeglice dolaze iz različitih kulturnih, jezičkih i obrazovnih sredina, te su možda imali prekide u školovanju. Diferencirano učenje je ključno u obrazovanju izbjeglica, što znači da se nastavne metode i materijali prilagođavaju različitim potrebama učenika. To može uključivati prilagođavanje lekcija različitim jezičkim nivoima, pružanje dodatne podrške onima koji su propustili školovanje ili korištenje kulturno relevantnih primjera kako bi učenje bilo pristupačnije.

Diferencirano učenje također znači prepoznavanje da učenici uče na različite načine. Neki mogu bolje reagirati na vizualna pomagala, dok drugi mogu imati koristi od praktičnih aktivnosti ili grupnog rada. Korištenjem različitih metoda podučavanja, edukatori mogu osigurati da svi učenici, bez obzira na njihovo porijeklo ili stil učenja, imaju priliku da se angažuju s materijalom i ostvare svoj puni potencijal.

Obrazovanje zasnovano na traumi

Mnogi učenici izbjeglice su doživjeli traumu, koja može utjecati na njihovu sposobnost učenja i sudjelovanja u učionici. Obrazovanje zasnovano na traumi ključni je aspekt obrazovanja izbjeglica, gdje se edukatori obučavaju da prepoznaju i reaguju na posljedice traume na učenike. Ovaj pristup uključuje stvaranje okruženja u učionici koje je sigurno, predvidljivo i podržavajuće, gdje se učenici osjećaju ugodno izražavajući se i nisu ponovno traumatizirani procesom učenja.

U učionici koja je usmjerena na traumu, edukatori koriste tehnike koje pomažu učenicima da upravljaju svojim emocijama i ponašanjem, kao što su vježbe svjesnosti, strukturirane rutine i jasna komunikacija. Oni također pružaju učenicima prilike da podijele svoja iskustva i izgrade veze s drugima, što im može pomoći da prerade svoju traumu i razviju strategije suočavanja.

Participativno učenje

Obrazovanje izbjeglica stavlja snažan naglasak na participativno učenje, gdje su učenici

aktivno uključeni u vlastito obrazovanje. Ovaj pristup prepoznaje da učenje nije samo usvajanje informacija, već i interakcija s njima, njihovo propitivanje i primjenu u stvarnim životnim situacijama. Participativno učenje potiče učenike da preuzmu aktivnu ulogu u svom obrazovanju, bilo kroz diskusije, projekte ili praktične aktivnosti.

Ovaj pristup je posebno važan u obrazovanju izbjeglica, jer pomaže učenicima da izgrade samopouzdanje, razviju vještine kritičkog mišljenja i preuzmu odgovornost za svoje učenje. Također omogućava edukatorima da se oslone na iskustva i znanje koje učenici donose sa sobom, čineći proces učenja relevantnijim i smislenijim.

Socijalno i emocionalno učenje (SEL)

Socijalno i emocionalno učenje (SEL) je ključna komponenta obrazovanja izbjeglica. SEL se fokusira na pomoć učenicima u razvoju vještina potrebnih za upravljanje emocijama, izgradnju pozitivnih odnosa i donošenje odgovornih odluka. Za učenike izbjeglice, koji su možda doživjeli značajan stres i previranja, SEL je ključan za prilagođavanje novom okruženju i uspjeh u učionici i izvan nje. SEL u obrazovanju izbjeglica uključuje podučavanje učenika kako da prepoznaju i izraze svoje emocije, kako da saosjećaju s drugima i kako da rješavaju sukobe na konstruktivan način. Također uključuje stvaranje podržavajućeg okruženja u učionici gdje se učenici osjećaju cijenjenima i poštovanima, i gdje mogu razviti osjećaj pripadnosti.

Kulturno odgovorna nastava

Kulturno odgovorna nastava podrazumijeva prepoznavanje i poštovanje kulturnog porijekla učenika izbjeglica i uključivanje istog u proces učenja. Ovaj pristup uključuje korištenje nastavnih metoda, materijala i primjera koji su relevantni za kulturna iskustva učenika, kao i stvaranje okruženja u učionici koje je inkluzivno i gostoljubivo za sve kulture.

U obrazovanju izbjeglica, kulturno osjetljiva nastava je ključna kako bi se učenici osjećali cijenjenima i shvaćenima. Također pomaže u premošćivanju kulturnih jazova i potiče međusobno poštovanje i razumijevanje među učenicima iz različitih sredina.

Uključivanjem kulturnih identiteta učenika u njihovo obrazovanje, edukatori mogu učiniti učenje smislenijim i efikasnijim.

Izgradnja otpornosti i osnaživanja

Krajnji cilj obrazovanja izbjeglica je izgradnja otpornosti i osnaživanja među učenicima izbjeglicama. To znači pomaganje u razvoju vještina, znanja i samopouzdanja potrebnih za prevazilaženje izazova s kojima se suočavaju i preuzimanje kontrole nad vlastitim životima. Obrazovanje je moćan alat za osnaživanje, jer otvara mogućnosti izbjeglicama

da izgrade bolju budućnost za sebe i svoje porodice.

Izgradnja otpornosti ne uključuje samo podučavanje akademskim vještinama, već i pružanje podrške i resursa učenicima koji su im potrebni da se nose s emocionalnim i psihološkim utjecajima svojih iskustava. To također znači stvaranje prilika za učenike da uspiju i osjete osjećaj postignuća, što može povećati njihovo samopouzdanje i motivaciju.

Osnaživanje u obrazovanju izbjeglica također uključuje ohrabrivanje učenika da preuzmu aktivnu ulogu u svojim zajednicama i da se zalažu za svoja prava i prava drugih.

Podsticanjem osjećaja samostalnosti i odgovornosti, edukatori mogu pomoći učenicima izbjeglicama da postanu aktivni, angažovani članovi društva.

Uvod u facilitaciju

U sadržaju koristimo riječ „facilitatori“ za ljude koji pripremaju, prezentiraju i koordiniraju aktivnosti. Facilitator je neko ko „učini da se nešto dogodi“, ko „pomaže“ i ko podstiče druge da uče i razvijaju vlastiti potencijal. Facilitiranjem stvarate sigurno okruženje u kojem ljudi uče kroz eksperimentisanje, istraživanje, davanje i primanje. To nije pitanje jedne osobe, vođe, koja je „stručnjak“, koja daje znanje drugima. Svi bi trebali rasti kroz dijeljenje iskustva, i učesnici i facilitatori.

Mogućnosti da se bude facilitator za nastavnike i da se radi u atmosferi jednakosti i saradnje razlikuju se širom Evrope. U sektoru formalnog obrazovanja nalazimo razlike u ciljevima i filozofiji obrazovanja, tehnikama upravljanja učionicom i nastavnim planovima i programima. Nije uobičajeno da učenici i studenti odlučuju šta žele učiti, niti je uobičajeno da nastavnici mogu preuzeti ulogu facilitatora. U neformalnom sektoru postoje podjednako velike varijacije, ne samo u ciljevima i filozofijama različitih organizacija, već i u aktivnostima i mogućnostima koje nude, a stilovi vođenja variraju od autoritarnog do demokratskog. Ove razlike su evidentne i između zemalja, ali i unutar zemalja.

Svi živimo i radimo u okviru obrazovnih i društvenih normi vlastitih društava, što nam omogućava da lako previdimo ili zaboravimo neizbježnost vlastitog etnocentrizma. Kao rezultat toga, način na koji radimo stvari uzimamo zdravo za gotovo i kao normalan. Možda će vam biti korisno da razmislite o vlastitom stilu, praksi i odnosu s mladim

ljudima s kojima radite kako biste razvili svoje vještine vođenja.

Teško je biti na liderskoj poziciji i "pustiti" dio kontrole, ali kao facilitator vjerske edukacije morate biti spremni predati odgovornost za njihovo učenje učenicima i pustiti ih da analiziraju situaciju ili problem, da sami razmišljaju i dolaze do vlastitih zaključaka. To ne znači da se sva odgovornost prenosi na mlade ljude. Facilitatori imaju težak zadatak stvaranja sigurnih prostora u kojima mladi mogu učiti u okruženju...

Pitanja djece izbjeglica često su kontroverzna jer različiti ljudi imaju različite sisteme vrijednosti i stoga na različite načine vide prava i odgovornosti. Ove razlike, koje se manifestuju kao razlike u mišljenjima, osnova su našeg obrazovnog rada. Dva važna cilja vjeronauke su, prvo, opremiti mlade ljude vještinama uvažavanja – ali ne nužno i slaganja – s različitim gledištima o nekom problemu, i drugo, pomoći im da razviju vještine pronalaženja obostrano prihvatljivih rješenja za probleme. Ovaj sadržaj i njegove aktivnosti zasnivaju se na pretpostavci da se razlike u mišljenjima mogu konstruktivno koristiti u procesu učenja. Kao i u mnogim neformalnim obrazovnim aktivnostima, svrha nije toliko da se svi slože, već da učesnici razviju vještine kritičkog razmišljanja, slušanja jedni drugih, izražavanja svojih mišljenja i poštovanja razlika u mišljenjima. Vođenje aktivnosti i konstruktivno rješavanje sukoba može izgledati zastrašujuće, ali ne mora biti.

Facilitatori igraju ključnu ulogu u obrazovanju izbjeglica stvaranjem atmosfere jednakosti i saradnje, gdje se cijene različita iskustva i mišljenja svih učesnika. Ovo može biti posebno izazovno, jer se obrazovna okruženja širom Evrope uveliko razlikuju. U formalnom obrazovanju, na primjer, postoje razlike u obrazovnim ciljevima, tehnikama upravljanja učionicom i nastavnim planovima i programima. Nije uobičajeno da učenici imaju značajnu kontrolu nad onim što uče, niti je tipično da nastavnici djeluju prvenstveno kao facilitatori.

U neformalnom obrazovanju, koje često uključuje programe obrazovanja izbjeglica, postoji i širok spektar pristupa. Organizacije imaju različite ciljeve, filozofije i metode vođenja, od autoritarnih do demokratskih. Ove razlike su očigledne ne samo između zemalja već i unutar zemalja, odražavajući raznolikost obrazovnih i društvenih normi širom Evrope.

Facilitatori koji rade u ovom kontekstu moraju biti svjesni vlastitih kulturnih predrasuda i normi svojih društava, što može utjecati na njihov pristup obrazovanju. Razmišljanje o vlastitom stilu, praksi i odnosu s učenicima ključno je za razvoj učinkovitih vještina facilitacije. Facilitatori moraju biti spremni prilagoditi svoje metode kako bi stvorili inkluzivno i podržavajuće okruženje koje poštuje porijeklo i potrebe učenika izbjeglica.

Stvaranje sigurnog i inkluzivnog okruženja za učenje je fundamentalno za proces

facilitacije. U obrazovanju izbjeglica, gdje su učenici možda doživjeli traumu, raseljavanje ili diskriminaciju, posebno je važno izgraditi povjerenje i osjećaj pripadnosti. Facilitatori bi trebali poticati učešće tako što će osigurati da se svaki glas čuje i poštuje, podstičući atmosferu u kojoj se učenici osjećaju ugodno dijeleći svoje misli i iskustva.

Vođenje diskusija o pitanjima izbjeglica može biti izazovno, jer su ove teme često osjetljive i mogu dovesti do neslaganja. Obrazovanje izbjeglica ima za cilj da mladim ljudima pruži vještine potrebne za uvažavanje različitih gledišta, čak i ako se s njima ne slažu. Također nastoji pomoći učenicima da razviju sposobnost pronalaženja obostrano prihvatljivih rješenja za probleme. Ovaj proces se oslanja na konstruktivno korištenje razlika u mišljenjima, podsticanje kritičkog razmišljanja, aktivno slušanje i poštovanje različitih perspektiva.

Facilitatori moraju biti vješti u upravljanju sukobima i vođenju diskusija na način koji omogućava svim učesnicima da izraze svoja mišljenja, a istovremeno održavaju poštovan i produktivan dijalog. Ovaj pristup pomaže učenicima da razviju ne samo svoje razumijevanje izbjegličkih pitanja, već i svoju sposobnost da se angažuju s drugima na promišljen i empatičan način.

Kulturna osjetljivost je ključni aspekt efikasne vođenja, posebno u obrazovanju izbjeglica, gdje učesnici dolaze iz različitih kulturnih i jezičkih sredina. Vođe moraju biti svjesne ovih razlika, izbjegavajući pretpostavke zasnovane na vlastitim kulturnim normama. To uključuje razumijevanje jedinstvenih izazova s kojima se suočavaju učenici izbjeglice i fleksibilnost u prilagođavanju metoda vođenja kako bi se zadovoljile njihove potrebe.

Na primjer, određene kulturne prakse, stilovi komunikacije ili vrijednosti mogu utjecati na način na koji se učesnici uključuju u proces učenja. Facilitatori bi trebali težiti stvaranju okruženja za učenje u kojem se svi učesnici osjećaju poštovano i cijenjeno, bez obzira na njihovo porijeklo. To može značiti prilagođavanje metoda komunikacije, svjesnost o neverbalnim znakovima ili uključivanje kulturno relevantnih primjera u aktivnosti učenja.

Zaključno, facilitacija u obrazovanju izbjeglica je više od pukog vođenja grupe kroz aktivnosti - radi se o stvaranju prostora u kojem je učenje zajedničko iskustvo, gdje svi učesnici doprinose procesu i imaju koristi od njega. To zahtijeva delikatnu ravnotežu liderstva, empatije i fleksibilnosti, uz duboku posvećenost stvaranju inkluzivnog i podržavajućeg okruženja. Prihvatanjem ovih principa, facilitatori mogu osnažiti učenike izbjeglice da preuzmu kontrolu nad vlastitim obrazovanjem, razviju svoj potencijal i izgrade vještine potrebne za uspjeh u svojim novim zajednicama.

Erasmus+

Modul 1 - INKLUZIVNE NASTAVNE PRAKSE

Uvod u modul

Naziv modula: **INKLUZIVNE NASTAVNE PRAKSE**

Opis Ovaj modul se fokusira na razvoj strategija za stvaranje gostoljubivog i podržavajućeg okruženja za učenje za sve učenike, uključujući izbjeglice i marginalizirane grupe. Obuhvata teme poput kulturno osjetljive nastave, inkluzivnog okruženja u učionici te pristupačnosti i pomoćnih tehnologija. Edukatori će naučiti praktične alate za prilagođavanje nastave i stvaranje inkluzivnih, na traumu osjetljivih i empatičnih prostora za učenike.

Relevantne ključne riječi: inkluzija, raznolikost, kulturno odgovorna nastava, pristupačnost, pomoćne tehnologije, diferencirana nastava.

Jedinica 1: Kulturno odgovorna nastava

Naslovna stranica

Naziv jedinice: **Kulturno odgovorna nastava**

Relevantne ključne riječi: poštovanje, kulturne razlike, efikasna komunikacija, raznolikost, prilagođavanje.

Slika iz [besplatni pik](#)

Glavni dio za teoriju

1. Uvod u glavni dio

Kulturno odgovorna nastava (CRT) je pedagoški pristup koji prepoznaje važnost uključivanja kulturnih referenci učenika u sve aspekte učenja. U učionicama s učenicima izbjeglicama, ovo postaje posebno važno jer premošćuje jaz između prethodnih iskustava učenika i novog obrazovnog okruženja. CRT ide dalje od pukog priznavanja različitosti; uključuje stvaranje inkluzivne atmosfere u kojoj se identiteti, jezici i porijekla svih učenika poštuju i integrišu u nastavni plan i program.

Za studente izbjeglice, koji se mogu suočiti s jezičkim barijerama, kulturnim raseljavanjem i traumom, CRT može biti moćan alat za promociju angažmana i akademskog uspjeha. Uključivanjem kulturnog konteksta učenika u proces učenja, edukatori pomažu u njegovanju osjećaja pripadnosti, omogućavajući učenicima da vide svoja iskustva i identitete odražene u nastavnom planu i programu. Također osnažuje učenike potvrđivanjem njihovog kulturnog znanja i iskustava, povećavajući njihovo samopouzdanje i učešće u procesu učenja.

U ovoj jedinici istražiti ćemo osnovne principe kulturno osjetljive nastave i kako se oni mogu primijeniti u

učionicama s raznolikom populacijom učenika. Pogledat ćemo praktične strategije za razvoj planova lekcija, odabir resursa i stvaranje okruženja u učionici koje je kulturno osjetljivo i podržava učenike izbjeglice. Kroz CRT, edukatori ne samo da mogu pomoći učenicima izbjeglicama da se prilagode, već i stvoriti dinamičnije i obogaćenije okruženje za učenje za sve.

Osnovne definicije:

Kulturno odgovorna nastava (CRT):

Kulturno odgovorna nastava je obrazovni pristup koji prepoznaje i koristi kulturno porijeklo, jezike i iskustva učenika kao značajne resurse za učenje. Cilj mu je stvoriti inkluzivno i poštovano okruženje u učionici koje cijeni raznolikost i potiče akademski uspjeh svih učenika.

Kulturna kompetencija:

Kulturna kompetencija odnosi se na sposobnost nastavnika da razumije, cijeni i efikasno komunicira sa učenicima iz različitih kulturnih sredina. To uključuje kontinuiranu samorefleksiju i prilagođavanje nastavnih praksi kako bi bile inkluzivnije i pravednije.

Kulturni identitet:

Kulturni identitet obuhvata vrijednosti, vjerovanja, jezik, običaje i tradicije koji oblikuju osjećaj pripadnosti pojedinca određenoj kulturnoj grupi. Za studente izbjeglice, njihov kulturni identitet može biti ključan za održavanje osjećaja vlastitog identiteta i kontinuiteta usred raseljavanja.

Fondovi znanja:

Fondovi znanja odnose se na raznoliko znanje i iskustva koja učenici donose iz svog doma i zajednice. Kulturno odgovorna nastava nastoji integrirati ova iskustva u učionicu kako bi se poboljšalo učenje i angažman.

Razvoj koncepata

Kulturno odgovorna nastava (CRT) u praksi

CRT aktivno integrira kulturno porijeklo učenika u učenje. Ključne strategije uključuju:

- Korištenje kulturnih referenci: Uključite književnost, historiju i primjere iz kultura učenika kako biste

lekcije učinili relevantnima.

- Izgradnja odnosa: Uspostavite povjerenje, posebno sa studentima izbjeglicama koji se mogu osjećati izolirano.
- Fleksibilan nastavni plan i program: Prilagodite lekcije kako bi odražavale iskustva, jezike i perspektive učenika.

Refleksija Kako možete uključiti kulturne reference i izgraditi povjerenje sa studentima izbjeglicama?

Kulturna kompetencija kao edukatora

Kulturna kompetencija zahtijeva samosvijest i kontinuirano učenje:

- Samorefleksija: Identifikujte i osporite lične predrasude.
- Kontinuirano učenje: Uključite se u profesionalni razvoj i učite od studentskih zajednica.
- Adaptivna nastava: Prilagodite strategije nastave i ocjenjivanja kako bi bili inkluzivniji.

Refleksija Koje predrasude biste mogli nesvjesno unijeti u učionicu? Kako možete nastaviti razvijati svoju kulturnu kompetenciju?

Uloga kulturnog identiteta u učenju

Učenici izbjeglice često doživljavaju kulturni gubitak. Edukatori mogu:

- Slavite kulturne razlike: Uključite kulturne tradicije, praznike i iskustva učenika u nastavu.
- Podržite uključivanje jezika: Koristite dvojezične resurse, vršnjačke prevodioce i višejezične materijale.

Refleksija Kako možete afirmirati kulturni identitet učenika izbjeglica i integrirati njihove jezike u učenje?

Fondovi znanja i integracija učionice

Učenici donose vrijedno znanje iz svog obrazovanja. Edukatori mogu:

- Koristite učenje zasnovano na zajednici: Povežite teme u učionici sa životnim iskustvima učenika.
- Podsticati učenje zasnovano na projektima: Neka učenici kreiraju projekte koji odražavaju njihovo kulturno znanje.
- Integrirajte pripovijedanje: Omogućite učenicima da dijele lične i porodične priče kako bi obogatili učenje.

Refleksija Kako možete iskoristiti kulturno znanje učenika za unapređenje diskusija i projekata u učionici?

Utjecaj CRT-a na studente izbjeglice

CRT stvara inkluzivna, podržavajuća okruženja za učenje koja vode do:

- Veći angažman: Učenici se osjećaju viđeno i cijenjeno.
- Akademski rast: Kulturno relevantna nastava pomaže u premošćivanju jaza u učenju.
- Emocionalno blagostanje: Sigurna i gostoljubiva učionica smanjuje stres i potiče pripadnost.

Refleksija Koje korake možete poduzeti kako biste osigurali da se studenti izbjeglice osjećaju poštovano i podržano?

Povezani koncepti i teorije

CRT se povezuje s nekoliko obrazovnih teorija:

- Multikulturalno obrazovanje: Fokusira se na raznolik sadržaj, dok CRT naglašava pedagogiju.
- Kriitička pedagogija: Dovodi u pitanje nejednakosti i osnažuje marginalizirane glasove.
- Konstruktivistička teorija učenja: Prepoznaje da prethodna iskustva učenika oblikuju novo učenje.
- Socijalno-emocionalno učenje (SEL): Podržava emocionalno blagostanje i prilagođavanje.

Integracijom ovih pristupa, nastavnici stvaraju inkluzivniju i osnažujuću učionicu za sve učenike.

Praktični primjeri i studije slučaja

Primjena kulturno osjetljive nastave u stvarnom životu

Studija slučaja 1: Uključivanje kulturnog znanja učenika u časove historije

U osnovnoj školi sa značajnim brojem učenika izbjeglica iz Sirije, nastavnik historije koristio je CRT kako bi stvorio inkluzivnije okruženje u učionici. Umjesto da podučava o Prvom svjetskom ratu iz eurocentrične perspektive, nastavnik je uključio lekcije o ulozi Osmanskog carstva u ratu, što je odjeknulo kod sirijskih učenika. Ovi učenici su zatim ohrabreni da podijele svoje znanje o historiji i geografiji regije. Ovaj pristup ne samo da je povećao angažman učenika, već je i pomogao učenicima koji nisu izbjeglice da uče od svojih vršnjaka.

Najbolja praksa: Integriranje matičnih zemalja učenika u nastavni plan i program stvara osjećaj pripadnosti i vrednuje njihovo kulturno naslijeđe.

Zamka: Neostavljanje dovoljno vremena učenicima da se osjećaju ugodno dijeleći ili pretpostavka da su učenici kulturni predstavnici cijele zemlje.

Studija slučaja 2: Korištenje fondova znanja za podučavanje matematike

U učionici osnovne škole s nekoliko učenika somalskih izbjeglica, nastavnik je koristio CRT na času matematike. Prepoznajući da mnogi učenici imaju dobro znanje mentalne aritmetike stečeno na osnovu iskustava na neformalnim tržištima, nastavnik je uključio matematičke probleme iz stvarnog svijeta vezane za budžetiranje i trgovinu robom. Ovo je potvrdilo iskustva učenika, a časove matematike učinilo im pristupačnijim i smislenijim.

Najbolja praksa: Nadogradnja na postojeće znanje i iskustva učenika čini učenje relevantnijim i efikasnijim.

Zamka: Neuspjeh u razlikovanju individualnih iskustava učenika. Nemaju svi učenici iz iste kulturne pozadine isto predznanje.

Studija slučaja 3: SEL i CRT za podršku emocionalnom blagostanju

Profesor engleskog jezika u srednjoj školi primijetio je da nekoliko učenika izbjeglica iz Afganistana nerado učestvuje u diskusijama u razredu. Profesor je implementirao strategije socijalno-emocionalnog učenja (SEL) uz CRT kako bi se pozabavio ovim problemom. Kroz aktivnosti pripovijedanja, učenici su pozvani da podijele svoja iskustva, koristeći i engleski i svoje maternje jezike. To im je omogućilo da izraze svoja osjećanja u sigurnom, kulturno osjetljivom okruženju, a školski drugovi su stekli veću empatiju i razumijevanje iskustva izbjeglice.

Najbolja praksa: Kombinacija socio-emocionalnog učenja (SEL) i gramatičkog učenja (CRT) zadovoljava i emocionalne i akademske potrebe učenika izbjeglica.

Zamka: Nastavnici bi trebali biti oprezni i ne prisiljavati učenike izbjeglice da dijele lične priče ako im je neugodno, jer to može izazvati traumu.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Dijeljenje kulturnih historija
Vrsta aktivnosti:	→ <i>Grupni rad i prezentacije</i>
Ciljevi učenja:	→ - Promovirati razumijevanje i poštovanje različitih kulturnih sredina. → - Podsticati učenike da dijele lične priče, podstičući inkluzivnost. → - Izgradite empatiju povezivanjem kulturnih iskustava učenika sa sadržajem učionice. → - Razviti komunikacijske i prezentacijske vještine.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	→ - Oprema: Računari, projektor, bijela tabla, markeri. → - Resursi: Predlošci za prezentacije ili grafički organizatori, pristup internetu za istraživanje. → - Radni prostor: Učionica sa grupnim rasporedom sjedenja za saradnju.
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1: Uvod u aktivnost (5 minuta) - Uvesti koncept kulturnog naslijeđa i objasniti njegov značaj u izgradnji inkluzivnih zajednica. - Objasnite da će učenici raditi u malim grupama kako bi istražili i predstavili ključne elemente svog kulturnog porijekla ili kulture koju odaberu. Korak 2: Grupni rad (20 minuta) - Podijelite učenike u male grupe. Zamolite svaku grupu da razgovara i istraži svoje kulturno porijeklo, fokusirajući se na historijske događaje, tradicije ili značajne ličnosti koje su im značajne. - Obezbijedite materijale za istraživanje i pomozite u vođenju diskusija ako je potrebno. Korak 3: Priprema prezentacije (15 minuta) - Svaka grupa će kreirati jednostavnu prezentaciju ili poster koji predstavlja

	kulturne elemente o kojima su raspravljali. - Podstičite kreativnost i podržavajte učenike pružanjem predložaka za prezentacije ili grafičkih organizatora. Korak 4: Grupne prezentacije (10 minuta po grupi) - Neka svaka grupa predstavi svoje nalaze, ističući kulturne prakse ili historije koje su im značajne. - Ohrabrite kolege iz razreda da postavljaju pitanja kako bi dodatno produbili razgovor.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	→ - <i>Kako je učenje o različitim kulturama uticalo na vaše razumijevanje vaših vršnjaka?</i> → - <i>Koje zajedničke teme ili razlike ste primijetili između kultura koje dijelite?</i> → - <i>Kako razumijevanje kulturnih sredina može pomoći u stvaranju inkluzivnijeg okruženja za učenje?</i>

VJEŽBA II

Naziv aktivnosti:	Matematika i kulturno znanje
Vrsta aktivnosti:	Individualni rad nakon kojeg slijedi grupna diskusija

Ciljevi učenja:	- Primijeniti stvarna kulturna iskustva učenika na matematiku. - Poboljšati vještine rješavanja problema i kritičkog mišljenja povezivanjem matematičkih koncepata s kulturnim kontekstima. - Podsticati saradnju i razmjenu znanja u rješavanju problema.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	- Oprema: Olovke, kalkulatori, papir. - Resursi: Unaprijed pripremljeni matematički radni listovi koji uključuju kulturno relevantne primjere (npr. budžetiranje na tržnici). - Radni prostor: Stolovi uređeni za grupne diskusije.

Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:

Korak 1: Uvod u aktivnost (5 minuta)

- Objasnite da će matematički zadaci uključivati kulturne elemente iz različitih sredina, kao što su trgovanje i budžetiranje na tržištima.
- Navedite primjer kulturne prakse koja uključuje matematiku, kao što je izračunavanje cijena robe koja se prodaje na lokalnoj pijaci.

Korak 2: Individualni rad (15 minuta)

- Podijelite radne listove sa matematičkim zadacima na osnovu ovih kulturnih konteksta.
- Zamolite učenike da samostalno ispune radne listove, razmišljajući o tome kako oni ili njihove porodice koriste matematiku u svojim kulturnim praksama.

Korak 3: Grupna diskusija (10 minuta)

- Formirajte grupe i zamolite učenike da razgovaraju o svojim odgovorima. Potaknite ih da podijele sva iskustva iz stvarnog života koja su povezana s problemima na radnom listu.
- Vodite diskusiju, osiguravajući da učenici razumiju kako se matematičke vještine primjenjuju u svakodnevnom životu u različitim kulturama.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	- Kakva je veza između matematike i vašeg kulturnog porijekla? - Možete li se sjetiti drugih kulturnih praksi koje uključuju matematiku? - Zašto je važno povezati učenje u učionici sa iskustvima iz stvarnog života?
---	--

VJEŽBA 3

Naziv aktivnosti:	Izražavanje emocija kroz pripovijedanje
Vrsta aktivnosti:	Individualna refleksija nakon koje slijedi grupna diskusija
Ciljevi učenja:	- Podsticati emocionalno izražavanje i graditi samosvijest. - Pomozite učenicima da shvate svoja osjećanja kroz pripovijedanje. - Podsticati empatiju i razumijevanje među kolegama iz razreda slušanjem zajedničkih iskustava.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	- Oprema: Dnevници, olovke i miran prostor za razmišljanje. - Resursi: Podsticaji za refleksiju ili početne ideje za priče koje će voditi proces pisanja. - Radni prostor: Udoban, miran prostor za razmišljanje i pripovijedanje.

Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:

Korak 1: Uvod u pripovijedanje i socioemocionalno učenje (5 minuta)

- Objasnite važnost pripovijedanja u razumijevanju i izražavanju emocija, posebno za učenike koji su iskusili promjene poput imigracije ili raseljavanja.
- Recite učenicima da će im ova aktivnost pomoći da razmišljaju o svojim emocijama i iskustvima kroz pisanje.

Korak 2: Samorefleksija (10 minuta)

- Podijelite dnevnik i zamolite učenike da napišu o ličnom iskustvu ili vremenu kada su se osjećali kao da ne pripadaju ili su se suočili sa značajnom životnom promjenom.
- Ponudite teme za refleksiju poput: „Napišite o vremenu kada ste se preselili na novo mjesto ili doživjeli veliku promjenu“ ili „Kako ste se osjećali i kako ste se nosili s tim emocijama?“

Korak 3: Grupna diskusija (10-15 minuta)

- Formirajte male grupe i pozovite učenike da podijele svoje priče ako se osjećaju ugodno.
- Potaknite učenike da aktivno slušaju i razmišljaju o tome kako su se njihovi vršnjaci možda osjećali u tim situacijama.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- Kakav je osjećaj u vama izazvalo pisanje o vašem iskustvu?
- Šta ste naučili slušajući priče drugih ljudi?
- Kako nam razumijevanje emocija drugih ljudi može pomoći da stvorimo podržavajuće okruženje u učionici?

Jedinica 2: INKLUZIVNO OKRUŽENJE UČIONICE

Naslovna stranica

Naziv jedinice: INKLUZIVNO OKRUŽENJE UČIONICE

Kako broj izbjeglica u Evropi raste, stvaranje inkluzivnog okruženja u učionici je ključno. Nastavnici moraju negovati empatiju i prilagoditi svoju nastavu kako bi podržali različite potrebe, dok učenici trebaju pružati ljubaznost i prijateljstvo novim kolegama iz razreda. Cijela školska zajednica dijeli odgovornost za osiguravanje sigurnog i podržavajućeg prostora, promovirajući i kulturno razumijevanje i akademski uspjeh. Zajedno, ovi naponi pomažu učenicima izbjeglicama da se integriraju i napreduju u svojim novim obrazovnim okruženjima.

Relevantne ključne riječi: inkluzivna učionica, izbjeglice, nastavnici, učenici, školska zajednica, empatija, kulturno razumijevanje, podrška.

Slika za naslovnu stranicu:

Glavni dio za teoriju

Uvod u glavni dio.

U današnjem svijetu, gdje sve veći broj izbjeglica traži novi početak u evropskim zemljama, važnost uspostavljanja inkluzivnog okruženja u učionici nikada nije bila veća. Za mnoge učenike izbjeglice, učionica ne predstavlja samo mjesto za akademsko učenje, već i ključno okruženje za socijalnu integraciju i emocionalno iscjeljenje. Inkluzivno okruženje može igrati ključnu ulogu u pomaganju ovim učenicima da se osjećaju dobrodošlo, cijenjeno i podržano dok se snalaze u svom novom okruženju.

Uloga nastavnika

Nastavnici su ključni u stvaranju inkluzivnih učionica, idući dalje od samog izvođenja nastave kako bi poticali empatiju i poštovanje. Korištenjem inkluzivnih nastavnih strategija - poput diferencirane nastave i rješavanja različitih potreba za učenjem - oni pomažu svim učenicima, uključujući i izbjeglice, da uspiju. Prepoznavanje izazova poput jezičkih barijera, traume i kulturnih razlika je ključno, a profesionalni razvoj u kulturnoj kompetenciji i nastavi zasnovanoj na traumi može opremiti edukatore potrebnim vještinama. Nastavnici također promoviraju saradnju kroz aktivnosti koje potiču kulturnu razmjenu, pomažući izbjegličkim i lokalnim učenicima da izgrade međusobno

razumijevanje i poštovanje.

Uloga studenata

Učenici igraju vitalnu ulogu u tome da se izbjeglički razredi iz razreda osjećaju dobrodošlo. Pružajući ljubaznost, empatiju i vršnjačku podršku, oni mogu olakšati tranziciju novim učenicima. To može uključivati pomoć s jezikom, dijeljenje znanja o lokalnim običajima ili jednostavno biti podrška prijatelju. Takve interakcije koriste svim učenicima, potičući globalnu svijest, jače međuljudske vještine i inkluzivnije okruženje za učenje.

Odgovornost školske zajednice

Inkluzivno okruženje proteže se izvan učionice i uključuje cijelu školsku zajednicu. Škole bi trebale provoditi politike koje promoviraju raznolikost, poštovanje i mjere protiv vršnjačkog nasilja, uz pružanje podrške mentalnom zdravlju. Poticanje uključivanja roditelja i zajednice jača napore za podršku učenicima izbjeglicama i njihovim porodicama, stvarajući školsku kulturu koja slavi raznolikost i inkluziju.

Ključni koncepti

- **Inkluzivna učionica** Podrška za učenje koja se prilagođava različitim potrebama učenika.
- **Izbjeglice** Pojedinci prisiljeni napustiti svoje matične zemlje zbog sukoba ili progona.

- **Nastavnici i učenici** Centralne figure u podsticanju poštovanja i inkluzije.
- **Školska zajednica** Zajednički napor da se osigura da se svi učenici osjećaju sigurno i cijenjeno.
- **Empatija i kulturno razumijevanje** Neophodno za pozitivne odnose i inkluziju.

Teorijske osnove

1. **Kulturno odgovorna pedagogija (CRP)** Integrira kulturno porijeklo učenika u učenje.
2. **Socijalno i emocionalno učenje (SEL)** Razvija emocionalnu inteligenciju i otpornost.
3. **Nastava zasnovana na traumi** Podržava učenike pogođene raseljavanjem i traumom.
4. **Vigotskijeva sociokulturna teorija** Ističe ulogu društvene interakcije u učenju.
5. **Okvir inkluzivnog obrazovanja (IO)** Osigurava jednak pristup obrazovanju za sve.
6. **Maslowljeva hijerarhija potreba** Naglašava sigurnost i pripadnost kao preduvjete za učenje.
7. **Bronfenbrennerova teorija ekoloških sistema** ispituje kako različita okruženja oblikuju razvoj učenika.

Uključivanjem ovih pristupa, škole mogu stvoriti gostoljubivu, inkluzivnu atmosferu u kojoj se učenici izbjeglice osjećaju podržano i mogu napredovati

akademski i društveno. Nastavnici, učenici i šira školska zajednica dijele odgovornost za njegovanje pozitivnog, raznolikog i poštovanog okruženja za učenje.

4. Praktični primjeri i studije slučaja.

1. Aktivnost: Dan dijeljenja kulture

Praktičan primjer:

- **Opis aktivnosti:** Učenici predstavljaju razredu aspekte vlastite kulture, kao što su tradicije, hrana ili jezici.
- **Najbolja praksa:** Podstiče međusobno poštovanje i razumijevanje među učenicima. Na primjer, učenik iz Sirije može dijeliti tradicionalnu muziku i priče, podstičući bogatije okruženje u učionici.
- **Uobičajena zamka:** Previdjeti različite potrebe svih učenika. Osigurati da se svaki učenik osjeća ugodno tokom sudjelovanja i izbjegavati preveliki pritisak na one koji se mogu osjećati stidljivo ili nelagodno.

2. Aktivnost: Sistem vršnjačkih prijatelja

Praktičan primjer:

- **Opis aktivnosti:** Uparite studente izbjeglice s lokalnim studentima koji će im djelovati kao prijatelji i pomoći im da se prilagode akademski i društveno.
- **Najbolja praksa:** Stvara mrežu podrške. Na primjer, lokalni učenik pomaže vršnjaku izbjeglici s domaćim zadaćama iz engleskog jezika i upoznaje ga s drugim učenicima tokom odmora.
- **Uobičajena zamka:** Osiguravanje da sistem prijateljstva ne stvara ovisnost. Važno je da lokalni učenik ponudi pomoć, ali i da ohrabri učenika izbjeglicu da s vremenom postane samostalniji.

3. Aktivnost: Radionice jezičke podrške

Praktičan primjer:

- **Opis aktivnosti:** Obezbijediti radionice ili dodatne časove usmjerene na jezičke vještine za studente izbjeglice.
- **Najbolja praksa:** Prilagodite radionice specifičnim potrebama učenika. Na primjer, ponudite početne časove engleskog jezika s interaktivnim, praktičnim vježbama.
- **Uobičajena zamka:** Ne diferencijacija nastave. Radionice bi trebale biti osmišljene za različite nivoe jezičkog znanja kako bi se izbjeglo preopterećenje ili nedovoljan izazov za učenike.

4. Studija slučaja: Integracija praksi zasnovanih na traumi

Praktičan primjer:

- **Studija slučaja:**Škola primjenjuje nastavne strategije zasnovane na traumi kako bi podržala učenike izbjeglice koji su doživjeli traumu.
- **Najbolja praksa:**Uključuje stvaranje mirnog okruženja u učionici i pružanje podrške za mentalno zdravlje. Na primjer, nastavnici koriste vježbe svjesnosti i imaju pristup savjetodavnim uslugama.
- **Uobičajena zamka:**Neprepoznavanje znakova traume. Kontinuirana obuka nastavnika o svijesti o traumi i odgovarajućim reakcijama je ključna.

5. Aktivnost: Projekti u multikulturalnoj učionici

Praktičan primjer:

- **Opis aktivnosti:**Učenici sarađuju na projektima koji istražuju različite kulture, kao što je kreiranje murala koji predstavlja raznolikost u učionici.
- **Najbolja praksa:**Promoviše timski rad i uvažavanje različitosti. Projekat može uključivati učenike koji istražuju i predstavljaju različite kulturne festivale, unapređujući međukulturalno znanje.
- **Uobičajena zamka:**Nedovoljno smjernica ili strukture. Osigurajte da su projekti jasno definirani i da uključuju podršku za učenike koji možda nisu upoznati sa saradničkim radom.

6. Studija slučaja: Rješavanje problema maltretiranja i diskriminacije

Praktičan primjer:

- **Studija slučaja:**Škola razvija sveobuhvatnu politiku protiv vršnjačkog nasilja koja uključuje specifične mjere za rješavanje diskriminacije učenika izbjeglica.
- **Najbolja praksa:**Provodi programe obuke za učenike i osoblje i uspostavlja jasne procedure za prijavljivanje i rješavanje incidenata. Na primjer, uspostavljanje programa vršnjačke medijacije i redovne diskusije o inkluzivnosti.
- **Uobičajena zamka:**Nedosljedno provođenje politika. Neophodno je da se mjere protiv vršnjačkog nasilja dosljedno primjenjuju i da se svi incidenti shvate ozbiljno.

7. Aktivnost: Radionice za uključivanje roditelja i zajednice

Praktičan primjer:

- **Opis aktivnosti:**Organizovati radionice za roditelje i članove zajednice o podršci učenicima izbjeglicama i podsticanju inkluzivnog školskog okruženja.
- **Najbolja praksa:**Gradi mrežu podrške oko učenika. Radionice mogu

uključivati strategije za pomoć djeci da se prilagode novoj kulturi i savjete za efikasnu komunikaciju s nastavnicima.

- **Uobičajena zamka:** Pod pretpostavkom da svi roditelji imaju isti nivo razumijevanja ili pristup resursima. Prilagodite radionice različitim potrebama i osigurajte da su informacije dostupne na više jezika.

Ove aktivnosti i studije slučaja pokazuju praktične načine primjene principa inkluzivne učionice i ističu i najbolje prakse i uobičajene zamke koje treba izbjegavati. Mogu poslužiti kao vrijedni vodiči nastavnicima koji žele stvoriti gostoljubivo i podržavajuće okruženje za učenje za sve učenike.

5. Kritička analiza i refleksija.

Svi nastavnici koji rade na ovom poboljšanju okruženja trebaju kontinuirano analizirati svoje postupke i rezultate. Da bismo to postigli na praktičan i efikasan način, pružamo im listu refleksivnih pitanja osmišljenih da promovišu kritičko razmišljanje među nastavnicima, pomognu u identifikovanju oblasti za poboljšanje i unaprijede inkluzivne nastavne prakse:

Refleksivna pitanja za nastavnike

Kako trenutno osiguravam da moje nastavne prakse budu inkluzivne za sve učenike, uključujući i one iz različitih kulturnih i jezičkih sredina?

- Razmislite o strategijama koje koristite za prilagođavanje lekcija i

materijala. Jesu li one efikasne u zadovoljavanju potreba svih učenika?

Koje korake poduzimam da bih razumio/la i riješio/la individualne potrebe i izazove učenika izbjeglica u mom razredu?

- Razmislite o svojim metodama za identifikaciju i podršku specifičnim potrebama učenika izbjeglica. Postoje li područja u kojima se možete poboljšati?

Kako da stvorim okruženje u učionici u kojem se svi učenici osjećaju cijenjenima i poštovanima?

- Procijenite kulturu u učionici koju stvarate. Da li se učenici osjećaju sigurno i uključeno? Koje prakse doprinose ili odbacuju ovo okruženje?

Na koje načine uključujem kulturno porijeklo učenika u svoj nastavni plan i program i metode podučavanja?

- Razmislite o tome kako integirate kulturne perspektive učenika u nastavu. Postoje li mogućnosti za uključivanje raznolikijih gledišta i iskustava?

Kako mogu podržati jezički razvoj učenika koji uče engleski kao dodatni jezik?

- Procijenite učinkovitost jezičke podrške koju pružate. Da li vaše strategije zadovoljavaju potrebe svih učenika kojima engleski nije maternji jezik?

Koje mjere poduzimam da izgradim snažne odnose sa studentima i njihovim porodicama, posebno onima iz izbjegličkih porodica?

- Razmislite o svom angažmanu s porodicama učenika. Da li aktivno nastojite razumjeti i riješiti njihove probleme i potrebe?

Kako se nosim sa incidentima maltretiranja ili diskriminacije u učionici, posebno onima usmjerenim na učenike izbjeglice?

- Razmotrite svoj pristup upravljanju i sprječavanju maltretiranja. Jesu li vaši odgovori učinkoviti i pravovremeni? Kako se nosite sa specifičnim incidentima koji uključuju diskriminaciju?

Koje sam mogućnosti profesionalnog razvoja iskoristio/la kako bih unaprijedio/la svoje razumijevanje nastavnih praksi koje su svjesne traume i kulturno osjetljive?

- Preispitajte svoju posvećenost kontinuiranom učenju. Jeste li tražili relevantne obuke i resurse? Kako je ovo profesionalno usavršavanje uticalo na vašu nastavu?

Kako da podstaknem i olakšam pozitivne interakcije između lokalnih i izbjegličkih učenika sa vršnjacima?

- Razmislite o strategijama koje koristite za promociju interakcije i saradnje među učenicima iz različitih sredina. Postoje li dodatni načini za izgradnju ovih odnosa?

Kakve sam povratne informacije dobio/la od učenika i kolega u vezi s mojim inkluzivnim nastavnim praksama i kako sam postupio/la na osnovu njih?

- Procijenite kako uključujete povratne informacije u svoju praksu. Da li reagujete na prijedloge i nedoumice? Koje ste promjene implementirali na osnovu povratnih informacija?

Vježbe

Naziv aktivnosti:	SAJAM KULTURNE RAZMJENE
Vrsta aktivnosti:	<i>Prezentacija</i>
Ciljevi učenja:	→ Unaprijediti razumijevanje učenika o različitim kulturama. → Razvijajte poštovanje i empatiju prema različitim porijeklima. → Unapređivati vještine javnog nastupa i prezentacije.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Zahtjevi za opremu ili prostor: Poster, markeri, kulturni artefakti, multimedijalni projektor (opciono).
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Objašnjenje: Učenici pripremaju i prezentiraju aspekte vlastite kulture ili kulture izbjegličkog kolege iz razreda. Svaki učenik ili grupa kreira izložbu ili prezentaciju o kulturnim tradicijama, hrani, praznicima ili jezicima. Uloge: ● Studenti: Istražite i kreirajte prezentacije o odabranoj kulturi. ● Nastavnik/ica: Voditi istraživanje, obezbijediti resurse i moderirati prezentacije.
Preporučena pitanja za	Šta ste naučili o predstavljanim kulturama?

analizu aktivnosti:

Kakav je bio osjećaj podijeliti vlastitu kulturu s razredom?
Koji aspekti prezentacija su vam pomogli da bolje razumijete i cijenite kulturnu raznolikost?

Naziv aktivnosti:	Igranje uloga vršnjačke podrške
Vrsta aktivnosti:	Igranje uloga
Ciljevi učenja:	Razvijajte empatiju suočavajući se s izazovima vršnjaka. Poboljšajte komunikacijske vještine i strategije rješavanja problema. Vježbajte podržavajuće interakcije i rješavanje konflikata.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Ništa, iako se rekviziti mogu koristiti za poboljšanje scenarija.
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Učenici igraju uloge u scenarijima u kojima pomažu novom učeniku izbjeglici u raznim situacijama, kao što su razumijevanje lekcije, stjecanje prijatelja ili snalaženje u školskim resursima. Nakon svake igre uloga slijedi diskusija o iskustvu. Uloge: Studenti: Naizmjenično igrajte uloge i učenika izbjeglice i vršnjaka koji pomaže. Nastavnik/ica: Obezbijedite scenarije, pratite igranje uloga i vodite diskusiju.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Šta vam je bilo najizazovnije u vašoj ulozi?

Kakav je bio osjećaj podržati nekoga ili biti podržan od strane nekoga u novoj situaciji?

Koje strategije ste smatrali najefikasnijima u pomaganju ili primanju pomoći?

Naziv aktivnosti:	Povelja o inkluzivnoj učionici
Vrsta aktivnosti:	Diskusija
Ciljevi učenja:	Razviti zajedničko razumijevanje inkluzivnosti i poštovanja. Sarađujte kako biste stvorili podržavajuće okruženje u učionici. Poticati vlasništvo i odgovornost učenika u održavanju inkluzivnosti.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Veliki papir ili bijela ploča, markeri.
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Organizujte diskusiju u kojoj učenici razmjenjuju ideje i slažu se o vrijednostima i pravilima koja će voditi interakcije u inkluzivnoj učionici. Napravite povelju ili poster koji će ocrtati ove dogovorene principe. ● Uloge: 1. Studenti: Učestvujte u diskusiji i doprinesite povelji.

	2. Nastavnik/ica: Vodite diskusiju, usmjeravajte brainstorming i pomozite u dokumentiranju povelje.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	Koje su vrijednosti važne za inkluzivniju učionicu? Kako možemo jedni druge smatrati odgovornima za povelju koju smo stvorili? S kojim se izazovima možemo suočiti slijedeći ove smjernice i kako ih možemo riješiti?
Naziv aktivnosti:	Mapiranje empatije
Vrsta aktivnosti:	Samorefleksija
Ciljevi učenja:	1. Povećati svijest o emocionalnim i društvenim iskustvima učenika izbjeglica. 2. Razvijajte empatiju i razumijevanje. 3. Razmislite o ličnim stavovima i predrasudama.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	• Papir, markeri ili digitalni alati za kreiranje mapa empatije.
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Učenici kreiraju mape empatije za izmišljenog učenika izbjeglicu razmišljajući o tome šta bi učenik mogao misliti, osjećati, reći i učiniti u različitim situacijama. Ova aktivnost pomaže učenicima da razmotre emocionalne i praktične izazove s kojima se suočavaju

	izbjeglice. • Uloge: 1. Studenti:Radite individualno ili u parovima kako biste kreirali mape empatije. 2. Nastavnik/ica:Pružite smjernice za kreiranje mapa i vodite grupnu diskusiju.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	Šta ste naučili o iskustvima učenika izbjeglica kroz ovu vježbu? Kako je aktivnost uticala na vašu percepciju empatije i razumijevanja? Na koje načine možemo primijeniti ono što smo naučili kako bismo poboljšali naše međusobne interakcije?
Naziv aktivnosti:	Bingo raznolikosti
Vrsta aktivnosti:	Igra
Ciljevi učenja:	1. Povećati svijest o različitim iskustvima i porijeklima. 2. Potaknite učenike da saznaju više o kulturama i interesima jedni drugih. 3. Promovisati društvenu interakciju i izgradnju zajednice.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Karte za bingo sa uputama vezanim za raznolikost, olovke.

Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:

Napravite bingo kartice s uputama vezanim za različita kulturna iskustva, hobije ili porijeklo (npr. „Posjetio je drugu zemlju“ ili „Govori više od jednog jezika“). Učenici međusobno pronalaze vršnjake koji odgovaraju uputama i označavaju svoje bingo kartice. Igra potiče učenike da uče jedni o drugima na zabavan i zanimljiv način.

- **Uloge:**

1. **Studenti:** Učestvujte u igri interakcijom i popunjavanjem svojih bingo kartica.
2. **Nastavnik/ica:** Pripremite bingo karte, objasnite pravila igre i vodite aktivnost.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Šta si naučio/la o svojim kolegama iz razreda tokom igre?

Kako vam je interakcija s drugima pomogla da bolje razumijete njihova iskustva?

Koji su aspekti aktivnosti pomogli u izgradnji osjećaja zajedništva u našem razredu?

Ove aktivnosti su osmišljene kako bi uključile učenike u razumijevanje i podršku vršnjacima izbjeglicama, podstičući inkluzivno i empatično okruženje u učionici..

Jedinica 3: Pristupačnost i asistivne tehnologije

Naslovna stranica

Glavni dio za teoriju

1-. Uvod u glavni dio.

Osmišljavanje inkluzivnih aktivnosti u obrazovnom okruženju ključni je proces kojim se osigurava da svi učenici, bez obzira na njihove sposobnosti, kulturno porijeklo ili specifične potrebe, mogu aktivno učestvovati u učenju. Pet predloženih aktivnosti zasnovano je na principima inkluzivne pedagogije i korištenju pomoćnih tehnologija, pružajući okvir u kojem učenici razvijaju osnovne vještine u pristupačnosti, rješavanju problema i kolaborativnom radu.

U nastavku se istražuje uloga nastavnika, učenika i školske zajednice, kao i koncepti i teorije koji podupiru ove aktivnosti.

Uloga nastavnika

Nastavnici igraju fundamentalnu ulogu u stvaranju pristupačnog i pravednog okruženja za učenje. Oni su odgovorni za dizajniranje, vođenje i prilagođavanje aktivnosti kako bi odgovorili na raznolikost učionice. U ovim aktivnostima, nastavnici ne samo da pružaju sadržaj, već djeluju i kao posrednici i medijatori, osiguravajući da se pomoćne tehnologije efikasno koriste i da su principi pristupačnosti prisutni u svakoj fazi učenja.

Nastavnici moraju biti obučeni da prepoznaju specifične potrebe svojih učenika, implementiraju adaptivne tehnologije i vode učenike u korištenju pristupačnih digitalnih alata. Njihova uloga također uključuje kontinuiranu procjenu aktivnosti i ažuriranje tehnoloških resursa kako bi odgovorili na stalno promjenjive potrebe učenika i ispunili standarde pristupačnosti.

Uloga studenata

U ovim aktivnostima, učenici aktivno učestvuju u svom učenju. Podstiču se da budu kreativni, rade u timovima i preuzmu odgovornost za razvoj pristupačnog i tehnološki inkluzivnog sadržaja. Pored korištenja pomoćnih tehnologija, učenici postaju pokretači promjena promovirajući inkluziju i učeći prilagođavati resurse i aktivnosti vršnjacima s različitim potrebama.

Svaka aktivnost je osmišljena da podstakne saradnju među učenicima, posebno između onih sa različitim sposobnostima, kulturama i kontekstima. Kroz učešće u grupnim aktivnostima i korištenje prilagođenih tehnologija, učenici razvijaju ključne vještine kao što su rješavanje problema, timski rad i empatija prema svojim vršnjacima.

Odgovornost školske zajednice

Školska zajednica, uključujući porodice, administratore i pomoćno osoblje, ima odgovornost da stvori inkluzivno okruženje koje podržava korištenje i ažuriranje asistivnih tehnologija. Neophodno je da je cijela obrazovna zajednica posvećena pristupačnosti, ne samo u učionici već i u cijelom školskom okruženju, pružajući potrebne resurse kako bi tehnologije bile pristupačne i dostupne svima.

Osim toga, školska zajednica mora promovirati kulturu inkluzije i raznolikosti u kojoj se cijene i poštuju različite potrebe i sposobnosti učenika. To zahtijeva politike i programe kontinuirane obuke za nastavnike i osoblje, kao i saradnju s vanjskim organizacijama koje mogu pružiti savjete ili podršku u vezi s tehnologijama pristupačnosti.

2-. Detaljno objašnjenje ključnih koncepata.

1. Univerzalni dizajn za učenje (UDL):

Ova teorija je centralna za sve predložene aktivnosti jer promovira stvaranje fleksibilnih okruženja za učenje koja omogućavaju svim učenicima pristup informacijama i aktivno učešće u obrazovnom procesu. UDL se zasniva na varijabilnosti učenja i nastoji obezbijediti višestruke oblike predstavljanja, izražavanja i učešća, osiguravajući da nijedan učenik ne bude isključen zbog razlika u svojim sposobnostima ili potrebama.

2. Pedagogija brige:

Ovaj pristup naglašava važnost stvaranja odnosa povjerenja i emocionalne podrške između nastavnika i učenika. U kontekstu učenika izbjeglica i onih sa posebnim potrebama, uloga nastavnika je da prati i ponudi sigurno i empatično okruženje u kojem je učenje pozitivno iskustvo.

3. Interkulturalni pristup:

Ovaj pristup podstiče poštovanje i uvažavanje kulturne raznolikosti u učionici. Za učenike

izbjeglice ili migrante, on promoviše integraciju njihovih iskustava i kultura u obrazovni proces, stvarajući okruženje u kojem se svi osjećaju cijenjenima. U aktivnostima se ovaj pristup ogleda kroz korištenje interkulturalnih tema i uključivanje jezičkih i kulturnih tehnologija podrške.

4. Pomoćne tehnologije:

Pomoćne tehnologije poput čitača ekrana, softvera za automatsko titlovanje i alata za prevođenje igraju ključnu ulogu u ovim aktivnostima. One omogućavaju učenicima sa senzornim, kognitivnim ili jezičkim invaliditetom jednak pristup sadržaju. Mogućnost kontinuiranog vrednovanja i ažuriranja ovih tehnologija ključna je za osiguranje njihove efikasnosti i relevantnosti.

3Praktični primjeri i studije slučaja

Prilagođavanje spomenutih pomoćnih tehnologija i rješenja za pristupačnost kako bi se zadovoljile potrebe učenika izbjeglica – koji se mogu suočiti s jezičnim barijerama, ograničenim pristupom resursima i traumom – zahtijeva promišljena prilagođavanja. Evo načina na koje se svaki slučaj može prilagoditi učenicima izbjeglicama:

Googleovi alati za pristupačnost pokretani umjetnom inteligencijom(Transkripcija uživo)

Studenti izbjeglice često se bore s jezičkim barijerama i nepoznatim naglascima. Aplikacija Live Transcribe može se koristiti ne samo za studente s oštećenjem sluha, već i za one koji uče novi jezik. Sposobnost aplikacije da transkribira govorni jezik u stvarnom vremenu može pomoći studentima izbjeglicama da razumiju lekcije, razgovore i upute pružajući ih u pisanom obliku.

Praktičan primjer: Učenik izbjeglica koji još uvijek uči engleski jezik mogao bi koristiti Live Transcribe u nastavi za čitanje transkripcija govora nastavnika. Također bi to mogao upariti s alatom za prevođenje, omogućavajući da se transkripcije pojave na njegovom maternjem

jeziku.

Microsoftov adaptivni kontroler za Xbox

Mnogi studenti izbjeglice, posebno oni iz konfliktnih zona, mogu imati fizičke poteškoće zbog povreda. Xbox Adaptivni kontroler im može pružiti priliku da učestvuju u rekreativnim aktivnostima poput igranja igara, što može biti i terapijsko i društveno integrativno.

Praktičan primjer: Dijete izbjeglica s ograničenom pokretljivošću može koristiti Xbox Adaptive Controller u rekreacijskom prostoru škole, što mu omogućava povezivanje s drugim učenicima i sudjelovanje u grupnim aktivnostima, prevladavajući i fizičke i društvene barijere.

Pametne kuće s glasovnim upravljanjem

U izbjegličkim kampovima ili skloništima, mnogi učenici se suočavaju s problemima mobilnosti, PTSP-om ili drugim stanjima koja otežavaju kontrolu nad njihovim okruženjem. Sistemi s glasovnom kontrolom poput Amazon Alexe mogu se prilagoditi ustanovama za smještaj izbjeglica kako bi se poboljšala pristupačnost i udobnost, pomažući ovim učenicima da upravljaju svojim okruženjem bez dodatnog fizičkog napora.

Praktičan primjer: Učenik izbjeglica s ograničenom pokretljivošću, možda zbog povrede ili traume, mogao bi koristiti Alexu za kontrolu osvjjetljenja u svojoj učionici, traženje podsjetnika ili čak pristup obrazovnim resursima putem glasa, što bi mu pomoglo da povрати određenu autonomiju u nepoznatom okruženju.

E-knjige na Brajevom pismu i osvježavajući Brajevi ekrani

Slijepi ili slabovidni učenici izbjeglice mogu imati poteškoća s pristupom tradicionalnim knjigama na Brajevom pismu zbog ograničenih resursa u izbjegličkim kampovima ili skloništima. E-knjige na Brajevom pismu i osvježavajući Brajevi ekrani pružaju prenosivo i fleksibilno

rješenje za ove učenike, omogućavajući pristup širokom spektru obrazovnih materijala na njihovom maternjem jeziku ili na jeziku njihovog novog okruženja.

Praktičan primjer: Slabovidni student izbjeglica može koristiti uređaj Orbit Reader 20 za pristup knjigama i obrazovnim materijalima koje pružaju nevladine organizacije ili međunarodne humanitarne organizacije, što mu pomaže da se integriše u lokalni obrazovni sistem uprkos jezičkim i pristupačnim izazovima.

Appleov paket za pristupačnost (VoiceOver, Kontrola prekidača, Povećalo)

Studenti izbjeglice često se suočavaju s jezičkim barijerama i invaliditetom. Ugrađene funkcije pristupačnosti Apple uređaja, poput **VoiceOver** (čitač ekrana) i **Lupa** (za zumiranje teksta ili slika), mogu pomoći i učenicima s oštećenjem vida i onima koji uče novi jezik. Osim toga, **Switch Control** može podržati učenike s fizičkim invaliditetom.

Praktičan primjer: Učenik izbjeglica koji uči engleski jezik i ima poteškoća sa sitnim slovima u udžbenicima mogao bi koristiti lupu za zumiranje i VoiceOver za slušanje teksta naglas, što mu je pomoglo da se snađe u nepoznatom obrazovnom sadržaju i jeziku.

Wayfindr – Audio navigacija za osobe s oštećenjem vida

U velikim ili nepoznatim okruženjima kao što su skloništa za izbjeglice, kampovi ili nove školske zgrade, slabovidni učenici izbjeglice mogu imati poteškoća s navigacijom. Wayfindr bi se mogao prilagoditi kako bi pomogao ovim učenicima da se snađu u nepoznatim prostorima koristeći zvučne signale, povećavajući njihovu samostalnost.

Primjer: Slabovidni student izbjeglica može koristiti Pronalazač puta da se snađu u velikom

izbjegličkom kampu, pronalazeći ključne lokacije kao što su mjesta za distribuciju hrane, ućionice ili medicinske ustanove, smanjujući svoju ovisnost o drugima za mobilnost.

Roboti za podršku osobama s autizmom (Milo)

Učenici izbjeglice s autizmom, od kojih se mnogi mogu suočiti s dodatnim socijalnim izazovima zbog jezičkih i kulturnih razlika, mogu imati koristi od interakcije s robotima za socijalnu pomoć poput Mila. Ovi roboti pružaju siguran i neosuđujući način učenicima da razviju socijalne vještine i upravljaju svojim emocijama.

Praktičan primjer: Učenik izbjeglica s autizmom može komunicirati s Milom kako bi vježbao prepoznavanje emocija i razvijao vještine socijalne interakcije. Ovo bi moglo biti posebno korisno u izbjegličkim kampovima gdje drugi oblici terapije mogu biti nedostupni.

Titlovi u online obrazovanju

Učenici izbjeglice često imaju problema s jezičkom sposobnošću, što može otežati online obrazovne platforme. Korištenjem automatskih titlova, ovi učenici mogu lakše pratiti online lekcije, posebno ako su titlovi dostupni na njihovom maternjem jeziku ili nude prijevode u stvarnom vremenu.

Primjer: Učenik izbjeglica koji pohađa virtualnu nastavu na novom jeziku može uključiti titlove kako bi pročitao transkript onoga što se govori, pa čak i preveo to na svoj maternji jezik, što mu pomaže da prati gradivo uprkos jezičkim barijerama.

Uređaji za praćenje pogleda za komunikaciju (Tobii Dynavox)

Neki učenici su možda iskusili povrede koje ograničavaju njihovu sposobnost govora ili korištenja ruku, što otežava tradicionalnu komunikaciju. Uređaji za praćenje pogleda poput Tobii Dynavoxa mogu se prilagoditi kako bi pomogli ovim učenicima da komuniciraju s nastavnicima i vršnjacima tako što im omogućavaju da sastavljaju rečenice koristeći samo

pokrete očiju.

Praktičan primjer: Učenik koji ne može govoriti ili pomicati ruke zbog povrede može koristiti Tobii Dynavox za komunikaciju odabirom riječi i slova očima. Ova tehnologija bi mu mogla pomoći da izrazi svoje potrebe i učestvuje u nastavi, uprkos ozbiljnim fizičkim ograničenjima.

Dodatna razmatranja za studente izbjeglice

1. **Višejezična pristupačnost**Budući da studenti izbjeglice često govore različitim jezicima, pomoćne tehnologije trebaju uključivati podršku za više jezika, uključujući prevodilačke usluge i višejezične interfejsse. Googleovi i Microsoftovi alati za prevođenje, u kombinaciji s pomoćnom tehnologijom, mogu biti ključni za učenje jezika i komunikaciju.

2.**Psihološka i emocionalna podrška**Učenici izbjeglice također mogu imati koristi od alata ili tehnologija za socijalno-emocionalno učenje (SEL) poput robota za emocionalnu podršku (kao što je Milo), prilagođenih za rješavanje traume ili posttraumatskog stresnog poremećaja (PTSP).

3.**Pristup obrazovanju**Mnogi učenici izbjeglice možda nemaju pristup školama u fizičkim školama, tako da su tehnologije koje podržavaju učenje na daljinu i osiguravaju pristupačnost (poput titlova, Brajevog pisma i alata za pomoć pri čitanju) ključne za pomoć pri njihovoj integraciji u obrazovne sisteme, a istovremeno zadovoljavaju njihove jedinstvene potrebe.

Prilagođavanjem ovih tehnologija studentima izbjeglicama, edukatori, organizacije i vlade mogu stvoriti inkluzivna okruženja koja zadovoljavaju i fizičke i emocionalne potrebe ovih učenika, promovirajući njihovu integraciju i uspjeh u novim obrazovnim okruženjima.

4. Vizualna pomagala

- Infografike ili dijagrami koji objašnjavaju korake za produkciju i montažu videa, uključujući i dodavanje titlova i audio opisa.

- Ikone koje predstavljaju ključne koncepte poput "titlova", "audio opisa" ili "pristupačnih tehnologija", što je korisno za učenike s poteškoćama u čitanju ili jezičkim barijerama.
- Snimci ekrana ili vizuelni tutorijali koji pokazuju kako primijeniti principe pristupačnosti na platformama poput Google Slides (npr. kako prilagoditi kontrast ili dodati opise slika).
- Vizualni vodiči korak po korak koji pokazuju kako provjeriti pristupačnost sadržaja pomoću alata poput Wave Accessibility Checkera.
- Vizualni prikazi adaptacija korištenih u igri (npr. funkcija čitanja naglas, korištenje ikona umjesto teksta), koji mogu pomoći učenicima s poteškoćama u razumijevanju pročitano.
- Grafike koje objašnjavaju pravila i dinamiku igre na pristupačan, vizualan način, olakšavajući učešće učenicima sa kognitivnim ili jezičkim barijerama.
- Dijagrami toka koji prikazuju proces kreiranja i evaluacije bloga, od instaliranja dodataka za pristupačnost do kontinuiranih ažuriranja.
- Interaktivna grafika koja omogućava studentima da vide primjere pristupačnih blogova, ističući gdje treba primijeniti podešavanja pristupačnosti, kao što su promjene kontrasta, alternativni tekst ili veličina fonta.
- Vizualni dijagrami koji prikazuju različita predložena tehnološka rješenja (npr. kako koristiti automatske titlove ili softver za pretvaranje govora u tekst u određenim kontekstima).
- Mentalne mape koje ilustruju uobičajene probleme s kojima se suočavaju učenici i pomoćne tehnologije koje bi ih mogle riješiti.

Vizualna pomagala praćena jasnim i konciznim jezikom olakšat će razumijevanje aktivnosti, posebno učenicima s jezičkim poteškoćama (kao što su izbjeglice ili učenici s kognitivnim potrebama).

- **Pristupačan format:** Osigurati da su vizualna pomagala dostupna svima, koristeći visokokontrastne, čitljive fontove i opise slika za osobe s oštećenjem vida.

5 Kritička analiza i refleksija.

Osmišljavanje inkluzivnih aktivnosti je ključno kako bi se osiguralo da svi učenici, bez obzira na njihove sposobnosti ili kulturno porijeklo, mogu u potpunosti učestvovati u obrazovnom procesu. Pet aktivnosti predloženih u ovom dokumentu zasnivaju se na metodološkim principima kao što su „Univerzalni dizajn za učenje (UDL)“, „pedagogija brige“, „socijalno-emocionalno učenje (SEL)“ i „interkulturalni pristup“. Ove aktivnosti su osmišljene da integrišu upotrebu asistivnih tehnologija, osiguraju dostupnost i podstaknu prilagođavanje resursa za učenike sa različitim potrebama.

Uspjeh ovih aktivnosti zavisi od aktivne uloge nastavnika, koji moraju prilagoditi materijale i voditi učenike u korištenju asistivnih tehnologija; od učenika, koji saradnički i aktivno učestvuju u vlastitom učenju; i od školske zajednice, koja ima odgovornost za stvaranje pristupačnog i podržavajućeg okruženja. Kroz ove aktivnosti, učenici razvijaju ključne kompetencije u pristupačnosti, prilagodljivosti i rješavanju problema, pripremajući ih za inkluzivnije okruženje za učenje.

U današnjem obrazovnom kontekstu, inkluzija je postala jedan od glavnih prioriteta obrazovnih sistema širom svijeta. Aktivnosti koje integrišu asistivne tehnologije i principe pristupačnosti omogućavaju učenicima sa posebnim potrebama da ravnopravno učestvuju, ali je neophodno kritički analizirati kako se ovi pristupi primjenjuju u praksi i koji izazovi mogu nastati.

Upotreba asistivne tehnologije Ključno je osigurati da učenici s invaliditetom ili različitim potrebama imaju pristup istim obrazovnim resursima kao i njihovi vršnjaci. Međutim, efikasna integracija ovih tehnologija nije uvijek jednostavna. Često uspješna implementacija asistivnih

tehnologija ovisi o nekoliko faktora:

- Ekonomski resursi: Škole i zajednice s manje resursa mogu imati poteškoća s nabavkom potrebnih pomoćnih tehnologija.
- Obuka nastavnika: Uprkos važnosti, mnogi nastavnici nisu u potpunosti obučeni za korištenje i prilagođavanje asistivnih tehnologija. To može ograničiti efikasnost inkluzivnih aktivnosti.
- Tehnološka ažuriranja: Tehnologija brzo napreduje, što zahtijeva stalna ažuriranja i hardvera i softvera kako bi se osigurala njena dostupnost i korisnost.

Još jedan ključni aspekt je dizajn materijala i aktivnosti koji uključuju **Univerzalni dizajn za učenje (UDL)** principi. Iako UDL promovira stvaranje fleksibilnih okruženja za učenje koja se prilagođavaju svim učenicima, personalizacija ovih materijala može biti složena. Nastavnici trebaju razmisliti o tome jesu li aktivnosti koje osmišljavaju zaista dostupne svima i jesu li spremni modificirati zadatke na osnovu novonastalih potreba učenika.

Konačno, koncept „interkulturalne inkluzije“ predstavlja poseban izazov u učionicama s učenicima izbjeglicama ili migrantima. Kulturna inkluzija ne bi se trebala posmatrati samo kao napor da se učenici „integriraju“ u učionicu, već kao prilika za transformaciju okruženja za učenje kroz međusobno kulturno obogaćivanje. Ovaj pristup zahtijeva svjestan napor nastavnika da izbjegnu „kulturnu pristranost“ i promoviraju istinski interkulturalni dijalog.

Kako se škole suočavaju sa sve većom raznolikošću u pogledu sposobnosti i kulturnog porijekla, ključno je da obrazovna zajednica razmisli o tome kako se koriste pomoćne tehnologije i da li su aktivnosti dostupne svima. Inkluzija nije samo cilj, već kontinuirani proces evaluacije, prilagođavanja i poboljšanja. Nastavnici moraju razmotriti da li pružaju zaista inkluzivno okruženje i da li imaju institucionalnu podršku potrebnu za kontinuirano učenje i usavršavanje.

Nastavnici, posebno, trebaju razmisliti o tome kako su njihove vlastite pedagoške prakse

usklađene s principima pristupačnosti i raznolikosti. Osim toga, moraju procijeniti jesu li njihova očekivanja od učenika pravedna i ostvariva s obzirom na njihove različite okolnosti.

Vježbe

VJEŽBA 1

Naziv aktivnosti:	Kreiranje interkulturalnog video bloga pomoću alata za pristupačnost
Vrsta aktivnosti:	→ <i>Grupni rad</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	Razviti sposobnost integracije asistivnih tehnologija primjenom principa pristupačnosti i rješavanjem srodnih problema
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Računar ili tablet Alati poput Flipgrida ili WeVidea omogućavaju studentima da rade zajedno s pristupačnim tehnologijama, razvijajući svoju kreativnost i osjećaj pripadnosti grupi. Kroz ovu aktivnost, studenti također vježbaju rješavanje tehnoloških problema koji se mogu pojaviti tokom produkcije i uređivanja video bloga.
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Studenti moraju identificirati i riješiti potencijalne probleme s alatima (npr. titlovi koji se ne podudaraju sa zvukom). Ovo potiče sposobnost rješavanja tehnoloških problema u stvarnom vremenu. Ova aktivnost ima za cilj da učenici razviju vještine integriranja pomoćnih tehnologija, kao što su titlovi i audio opisi, kroz učenje zasnovano na projektima, čineći sadržaj dostupnim svim učesnicima. Fokusiranjem na priče i kulture učenika, promovira se inkluzija i vrednuju kulturne razlike.

**Preporučena pitanja za
analizu aktivnosti:**

1. Koje smo tehnološke alate koristili kako bismo osigurali da je naš video blog dostupan svima?
2. Kako su automatski titlovi i audio opisi pomogli učenicima s različitim potrebama?
3. S kojim smo se izazovima suočili pri korištenju ovih asistivnih tehnologija i kako smo ih riješili?
4. Kako smo odražavali kulturnu raznolikost u našim video blogovima i šta smo naučili o kulturama naših kolega iz razreda?

VJEŽBA 2

Naziv aktivnosti:	Kreiranje kolaborativne prezentacije s pristupačnim dokumentima
Vrsta aktivnosti:	<i>Grupni rad i prezentacije</i>
Ciljevi učenja:	- Razumjeti i primijeniti principe pristupačnosti prilikom kreiranja nastavnih materijala. - Razviti komunikacijske i prezentacijske vještine.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	- Oprema: Računari, projektor, bijela tabla, markeri. - Resursi: Predlošci za prezentacije ili grafički organizatori, pristup internetu za istraživanje. - Čitači ekrana za učenike sa oštećenim vidom - Radni prostor: Učionica sa grupnim rasporedom sjedenja za saradnju.
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Učenici kreiraju zajedničku prezentaciju na temu koja ih zanima (npr. "Izazovi i prednosti migracije"). Svaka studentska grupa mora koristiti alat za saradnju poput Google Slides, integrirajući pristupačne elemente kao što su: - Tekst napisan jednostavnim jezikom. - Slike sa opisima. - Čitljivi fontovi i odgovarajući kontrast. - Pristupačne hiperveze U ovoj aktivnosti, učenici kreiraju kolaborativnu prezentaciju koja koristi principe pristupačnosti kako bi se osiguralo da je sadržaj razumljiv i upotrebljiv za sve, uključujući i osobe s oštećenjem vida ili poteškoćama u razumijevanju. Alati poput Google Slides omogućavaju učenicima da integriraju pristupačan tekst, slike s opisima i linkove kompatibilne s čitačima ekrana, primjenjujući Univerzalni dizajn za učenje (UDL). Korištenje alata poput Wave Accessibility Checkera na kraju projekta osigurava da studenti mogu kontinuirano procjenjivati i prilagođavati pristupačnost svojih materijala, učeći kako koristiti tehnologije kako bi ispunili standarde pristupačnosti.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

1. Koje smo pristupačne elemente uključili u naše prezentacije i zašto su oni važni?
2. Kako smo prilagodili fontove, kontrast i jezik kako bismo osigurali da je naša prezentacija razumljiva svima?
3. Koje smo tehnološke alate koristili za provjeru pristupačnosti našeg sadržaja?
4. Kako bismo mogli poboljšati pristupačnost naših budućih prezentacija?

VJEŽBA 3

Naziv aktivnosti:	Edukativna igra s prilagođenim alatima
Vrsta aktivnosti:	Grupni rad i prezentacije
Ciljevi učenja:	- Prilagoditi resurse i aktivnosti u učionici kako bi bili dostupni učenicima s različitim potrebama.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	- Oprema: Računari, projektor, bijela tabla, markeri.
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Učenici moraju prilagoditi vrijeme odgovora ili promijeniti pitanja ako bilo koji učenik ima poteškoća s praćenjem, potičući tako kolaborativno rješavanje problema. Ova aktivnost promovira učenje kroz igre korištenjem digitalnih alata poput Kahoota ili Quizizza, prilagođenih kako bi se osiguralo da svi učenici, uključujući i one s posebnim potrebama, mogu sudjelovati. Korištenjem funkcija čitanja naglas i vizualnih ikona, učenici imaju koristi od razigranog i pristupačnog okruženja u kojem ne samo da uče sadržaj, već i kako prilagoditi i prilagoditi digitalne resurse. Ti igra također pruža priliku za rješavanje problema u stvarnom vremenu, kao što je potreba za prilagođavanjem vremena odgovora ili modifikacijom pitanja prema potrebama grupe.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

1. Koje smo prilagodbe napravili u igri kako bismo omogućili svim učenicima da učestvuju?
2. Kako je funkcija čitanja naglas pomogla osobama s poteškoćama s vidom ili čitanjem?
3. Koji su se tehnički problemi ili problemi s pristupačnošću pojavili tokom igre i kako smo ih riješili?
4. Šta smo naučili o važnosti prilagođavanja obrazovnih resursa različitim potrebama?

Zaključakdo modula

Ovaj modul je pružio sveobuhvatan okvir za razvoj **inkluzivne nastavne prakse** u učionicama, posebno onima s učenicima izbjeglicama. Fokus je bio na podsticanju okruženja u kojem svaki učenik, bez obzira na porijeklo, ima jednake mogućnosti za učenje i uspjeh. Kombinovanjem strategija kulturno odgovorne nastave, stvaranja inkluzivnog okruženja u učionici i korištenja pristupačnosti i pomoćnih tehnologija, edukatori mogu stvoriti prostor u kojem se slavi raznolikost, a učenje je dostupno svima.

Evo nekih termina koje treba zapamtiti:

Kulturno odgovorna nastava (CRT)

Pristup nastavi koji prepoznaje i poštuje kulturno porijeklo učenika i uključuje ga u okruženje za učenje i nastavni plan i program kako bi se poboljšao angažman i postignuća.

Kulturna kompetencija

Sposobnost razumijevanja, komunikacije i efikasne interakcije s ljudima iz različitih kultura. U

obrazovanju, to uključuje razumijevanje kulturnog porijekla učenika od strane nastavnika i integriranje tog znanja u svoju nastavnu praksu.

Kulturna svijest

Razumijevanje i osjetljivost na kulturno porijeklo, perspektive i vrijednosti drugih, posebno onih iz raznolikih ili nedovoljno zastupljenih grupa.

Kulturna raznolikost

Prisustvo različitih kulturnih ili etničkih grupa unutar društva ili učionice. U CRT-u je važno priznati i cijeliti ovu raznolikost kako bi se podržalo učenje učenika.

Fondovi znanja

Znanje i vještine koje učenici donose iz svojih domova, zajednica i kulturnih sredina. CRT podstiče nastavnike da u svojoj nastavnoj praksi nadograde ove "sredstva".

Kritička svijest

Sposobnost uočavanja i analiziranja društvenih, političkih i ekonomskih nejednakosti i poduzimanja akcija usmjerenih ka socijalnoj pravdi. Kulturno odgovorna nastava podstiče razvoj kritičke svijesti kod učenika.

Implicitna pristranost

Nesvjesni stavovi ili stereotipi koji utiču na ponašanje i donošenje odluka. Nastavnici koji primjenjuju CRT rade na identifikovanju i ublažavanju vlastitih implicitnih predrasuda kako bi stvorili pravedna okruženja za učenje.

Inkluzivna nastava

Nastava koja prepoznaje i podržava različite potrebe svih učenika, uključujući i one iz različitih kulturnih, jezičkih i socioekonomskih sredina.

Ključna stvar je važnost prepoznavanja i uključivanja jedinstvenih kulturnih i ličnih iskustava učenika u nastavni plan i program. Kulturno odgovorna nastava podstiče edukatore da raznolikost posmatraju kao prednost i da prilagođavaju lekcije na načine koji odražavaju identitete učenika, čime se njeguje osjećaj pripadnosti. Istovremeno, stvaranje inkluzivnog okruženja u učionici ide

dalje od promjena nastavnog plana i programa – zahtijeva izgradnju podržavajućeg, traume svjesnog prostora u kojem se učenici osjećaju emocionalno i fizički sigurno. Ovo je posebno važno za učenike izbjeglice, koji se mogu suočiti s jedinstvenim izazovima dok se prilagođavaju novim društvenim i akademskim okruženjima.

Podjednako važna je i uloga pristupačnosti u obrazovanju. Principi Univerzalnog dizajna za učenje (UDL) i integracija asistivnih tehnologija osigurava da svi učenici, uključujući i one s invaliditetom ili jezičkim barijerama, mogu pristupiti sadržaju i koristiti se njime. Alati poput aplikacija za prevođenje, vizualnih pomagala i softvera za pretvaranje govora u tekst pomažu u uklanjanju barijera, čineći obrazovanje pravednijim.

Suština inkluzivnih nastavnih praksi leži u promišljenom prilagođavanju i pedagogije i okruženja kako bi se zadovoljile različite potrebe učenika. Kombinacijom kulturne svijesti, emocionalne podrške i tehnoloških inovacija, nastavnici mogu podsticati učionice koje podržavaju i akademski i lični rast svih učenika, a posebno onih iz izbjegličkih porodica.

Modul 2 - Kulturna osjetljivost

Uvod u modul

Naziv modula: Kulturna osjetljivost

Podnaslov/Opis:

Ovaj modul se fokusira na razvoj sposobnosti edukatora da razumiju i cijene različita kulturna porijekla i iskustva učenika izbjeglica. Opremljuje nastavnike vještinama za podsticanje inkluzivnog okruženja u učionici gdje se sve kulture poštuju i slave, promovirajući empatiju, inkluzivnost i kulturnu svijest.

Relevantne ključne riječi:

Kulturna osjetljivost, učenici izbjeglice, empatija, kulturno porijeklo, inkluzivna učionica, raznolikost, multikulturalno obrazovanje, razumijevanje, poštovanje, inkluzija, svijest o raznolikosti

Jedinica 1: Razumijevanje kulturnog porijekla i iskustava učenika izbjeglica

Molimo vas da kopirate ovaj blok dok se ne podudara s brojem jedinica koje ste razvili.

Link za istraživanje na osnovu studije:

Naslovna stranica

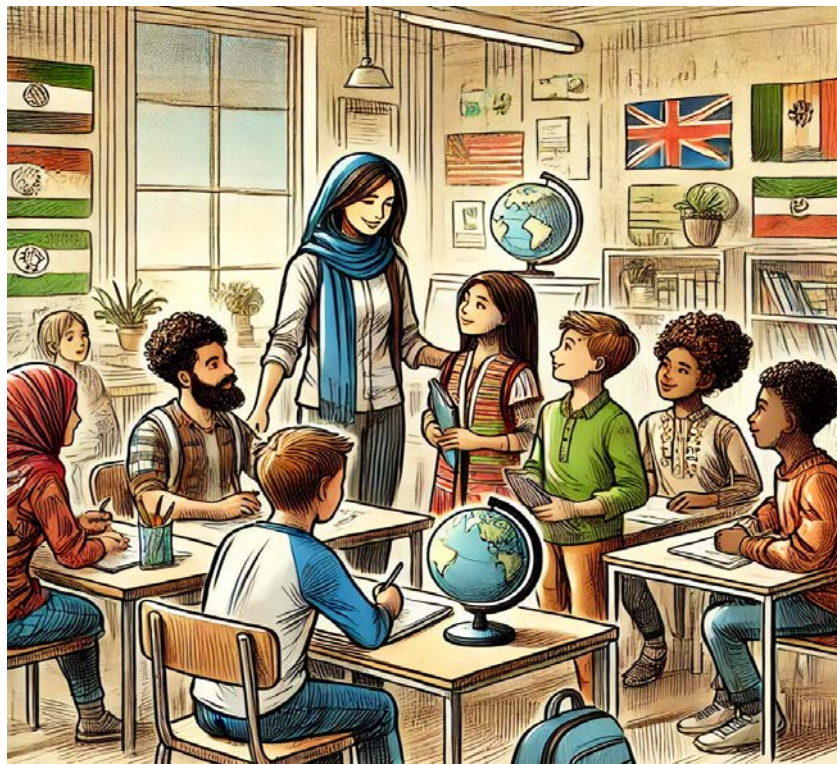
Naziv jedinice:

Razumijevanje kulturnog porijekla i iskustava studenata izbjeglica

Relevantne ključne riječi:

Kulturno porijeklo, studenti izbjeglice, empatija, kulturna raznolikost, studentska iskustva, kulturna svijest, personalizirana nastava, kulturne razlike, inkluzivno obrazovanje

Slika za naslovnu stranicu:

Glavni dio za teoriju

Uvod u glavni dio

Učenici izbjeglice donose jedinstveno kulturno porijeklo i iskustva u učionicu. Za nastavnike, razumijevanje ovih razlika je ključno za stvaranje podržavajućeg i inkluzivnog okruženja za učenje. Učenici izbjeglice mogu se suočiti sa značajnim izazovima, kao što su prilagođavanje novoj kulturi, jezičke barijere i suočavanje sa traumatičnim iskustvima. Međutim, uz kulturnu svijest i empatiju, nastavnici mogu stvoriti okruženje u kojem se ovi učenici osjećaju cijenjenima i podržanima.

1. Prepoznavanje i razumijevanje učenika izbjeglica

Ko su studenti izbjeglice?

Učenici izbjeglice su djeca koja su pobjegla iz svojih domovina zbog rata, progona ili prirodnih

katastrofa. Mnogi su iskusili raseljavanje i gubitak, što njihovo prilagođavanje novoj školi i kulturi čini posebno teškim. Prepoznavanje njihovih jedinstvenih putovanja prvi je korak ka inkluziji.

Ključni izazovi s kojima se suočavaju:

- **Jezičke barijere:** Teškoće u komunikaciji i razumijevanju uputa u učionici.
- **Kulturno prilagođavanje:** Prilagođavanje novim normama, vrijednostima i očekivanjima u školskom okruženju.
- **Trauma i stres:** Suočavanje s prošlim iskustvima i neizvjesnostima trenutne situacije.
- **Socijalna izolacija:** Teškoće u uspostavljanju veza s vršnjacima zbog kulturnih i jezičkih razlika.

Zašto je kulturna svijest važna? Kulturna svijest omogućava nastavnicima da prepoznaju jedinstvene perspektive i snage koje učenici izbjeglice donose u učionicu. Vrednovanjem njihovih iskustava i stvaranjem inkluzivnog prostora, nastavnici pomažu ovim učenicima da izgrade samopouzdanje i otpornost.

2. Izgradnja inkluzivne učionice

Uloga empatije Empatija podrazumijeva sagledavanje svijeta iz perspektive druge osobe i dijeljenje njihovih osjećaja. Za nastavnike, to znači aktivno slušanje učenika izbjeglica, razumijevanje njihovih potreba i stvaranje sigurnog okruženja u kojem se osjećaju prihvaćeno.

Praktične strategije za inkluziju:

- **Aktivno slušanje:** Obratite pažnju na ono što učenici govore - i na njihove riječi i na njihove emocije.
- **Uključivanje kulturnih elemenata:** Integrirajte kulturne tradicije, praznike i priče u nastavu

kako biste izbjegličke učenike osjećali da su zastupljeni.

- **Fleksibilni pristupi nastavi:**Prilagodite metode podučavanja kako biste zadovoljili različite potrebe učenja, uključujući jezičku podršku i vizualna pomagala.
- **Programi mentorstva među vršnjacima:**Uparite izbjegličke učenike sa kolegama iz razreda koji im mogu pomoći da se nose sa društvenim i akademskim izazovima.

Primjer aplikacije:

Nastavnik primjećuje učenika izbjeglice koji ima poteškoća s grupnim projektom zbog jezičkih poteškoća. Dodjeljivanjem mentora i pružanjem dodatnih resursa na njegovom maternjem jeziku, nastavnik pomaže učeniku da efikasnije učestvuje.

3. Promocija kulturne svijesti među svim učenicima

Zanimljive aktivnosti za kulturnu osjetljivost

- **Sesije pripovijedanja o kulturi:**Omogućite učenicima da dijele priče ili tradicije iz vlastitih kultura, njegujući međusobno poštovanje i znatiželju.
- **Projekti interaktivnih mapa:**Napravite mapu učionice na kojoj ćete istaknuti zemlje koje učenici predstavljaju, što će pokrenuti diskusiju o kulturnoj raznolikosti.

Prednosti kulturne svijesti:

- Smanjuje stereotipe i predrasude izlažući učenike različitim perspektivama.
- Podstiče saradnju i empatiju među kolegama iz razreda.
- Stvara podržavajuće okruženje u kojem se svi učenici osjećaju cijenjenima.

Pitanja za refleksiju nastavnika/nastavnice:

- Kako mogu bolje razumjeti porijeklo svojih učenika izbjeglica?

- Postoje li predrasude u mojim nastavnim praksama kojima se trebam pozabaviti?
- Kako mogu svojim učenicima pokazati model inkluzivnosti i empatije?

4. Vizuelna i praktična podrška

Vizualni prikazi za učionicu:

- **Prikaz kulturnih simbola:** Ploča koja prikazuje simbole, artefakte ili slike iz različitih kultura zastupljenih u učionici.
- **Poster za jezičku podršku:** Poster s uobičajenim frazama na jezicima koje govore učenici izbjeglice kako bi se osjećali dobrodošlo.

Praktični resursi:

- Prevodioci ili dvojezični asistenti za premošćivanje komunikacijskih jazova.
- Višejezične knjige i materijali za podršku razvoju pismenosti.
- Fleksibilan raspored sjedenja za poticanje saradnje među vršnjacima.

5. Refleksija i rast

Zašto je kulturna osjetljivost važna: Stvaranje inkluzivne učionice koristi ne samo učenicima izbjeglicama već i cijeloj školskoj zajednici. Vrednovanjem raznolikosti, nastavnici pripremaju učenike za multikulturalni svijet i potiču empatiju, poštovanje i saradnju.

Sljedeći koraci za edukatore:

- Posvetite se kontinuiranom učenju o kulturnoj osjetljivosti.
- Tražite povratne informacije od učenika i vršnjaka kako biste poboljšali inkluzivne prakse.

- Iskoristite sukobe u učionici kao prilike za podučavanje empatije i rješavanja problema.

Integracijom ovih praksi u svakodnevnu nastavu, nastavnici mogu stvoriti gostoljubivo i inkluzivno okruženje u kojem svi učenici napreduju, bez obzira na njihovo kulturno porijeklo.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Sesija pripovijedanja kulturnih priča
Vrsta aktivnosti:	→ Grupni rad i diskusija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Razviti razumijevanje jedinstvenog kulturnog porijekla i iskustava učenika izbjeglica. → Pojačajte empatiju slušanjem i razmišljanjem o kulturnim pričama svojih vršnjaka. → Negovati inkluzivno okruženje u kojem se cijene različite kulturne perspektive. → Poboljšajte komunikacijske vještine kroz praksu dijeljenja i aktivnog slušanja.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → Papir → Markeri ili olovke → Audio-vizuelna oprema (ako su uključene prezentacije) → Opcionalno: Računari ili tableti za digitalno pripovijedanje Resursi: → Štampani materijali sa usmjeravajućim pitanjima → Primjeri kulturnih priča → Slajdovi prezentacije (opciono) Zahtjevi za radni prostor: → Učionica sa stolovima za grupne diskusije → Otvoreni prostor za kretanje i interakciju → Udobno sjedenje za dijeljenje u grupi

Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:

Korak 1: Uvod u aktivnost (5 minuta)

Okupite učesnike u ugodnom, inkluzivnom prostoru. Predstavite koncept kulturnog pripovijedanja i objasnite kako dijeljenje ličnih ili istraženih priča vezanih za kulturu može potaknuti empatiju i razumijevanje.

Korak 2: Refleksija i priprema (10 minuta)

Zamolite učesnike da odvoje nekoliko minuta da razmisle o svojim kulturnim iskustvima ili iskustvima drugih (npr. učenika izbjeglica) i da zabilježe ključne tačke ili priče koje bi željeli podijeliti. Mogu razmišljati o kulturnim tradicijama svoje porodice, jeziku ili bilo kojim značajnim događajima koji su oblikovali njihov identitet.

Korak 3: Dijeljenje priča u grupi (15 minuta)

Podijelite učesnike u male grupe (4-5 osoba). U svakoj grupi, učesnici će naizmjenice dijeliti svoje kulturne priče. Potaknite ostale da aktivno slušaju i postavljaju dodatna pitanja kako bi produbili razumijevanje.

Korak 4: Grupna diskusija (10 minuta)

Nakon što se sve priče podijele, svaka grupa će razgovarati o tome kako različita kulturna porijekla utiču na perspektive i ponašanja u svakodnevnom životu. Facilitator će voditi ovu diskusiju podsticajima, kao što je: "Šta ste naučili iz priča svojih vršnjaka?"

Korak 5: Refleksija cijelog razreda (10 minuta)

Ponovo se okupite kao razred i neka predstavnici svake grupe podijele uvide iz svojih diskusija. Potaknite učesnike da razmisle o tome kako se kulturna osjetljivost može primijeniti u vlastitim životima i nastavnim praksama.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- Kako vam je dijeljenje vaše kulturne priče pomoglo da razmislite o vlastitom identitetu?
- Šta ste naučili slušajući kulturna iskustva svojih vršnjaka?
- Kako razumijevanje kulturnog porijekla drugih može poboljšati interakcije u učionici?
- Na koje načine možete primijeniti kulturnu osjetljivost kako biste poboljšali inkluzivnost u svom nastavnom ili radnom okruženju?

Jedinica 2: Podsticanje multikulturalnog okruženja u učionici

Molimo vas da kopirate ovaj blok dok se ne podudara s brojem jedinica koje ste razvili.

Link za istraživanje na osnovu studije:

Naslovna stranica

Naziv jedinice:

Podsticanje multikulturalnog okruženja u učionici

Relevantne ključne riječi:

Multikulturalno obrazovanje, inkluzivna učionica, raznolikost, kulturna reprezentacija, inkluzivnost, globalne perspektive, poštovanje različitosti, kulturno odgovorna nastava

Glavni dio za teoriju

Uvod u glavni dio

Stvaranje multikulturalne učionice ide dalje od pukog priznavanja različitosti. Ono uključuje aktivno podsticanje okruženja u kojem se učenici iz svih kulturnih sredina osjećaju viđeno, poštovano i

cijenjeno. Multikulturalno obrazovanje oprema učenike znanjem i vještinama potrebnim za napredak u raznolikom društvu, a istovremeno obogaćuje iskustvo učenja za sve. Integracijom različitih kulturnih perspektiva u svakodnevnu nastavu, edukatori mogu pripremiti učenike za uspjeh u globalizovanom svijetu.

1. Multikulturalno obrazovanje: Temelj za inkluziju

Šta je multikulturalna učionica? Multikulturalna učionica aktivno uključuje različite perspektive u lekcije, diskusije i aktivnosti. Ovaj pristup osigurava da učenici vide svoje identitete predstavljene i cijenjene u nastavnom planu i programu.

Ključni principi multikulturalnog obrazovanja:

- **Reprezentacija:** Osiguravanje da materijali i lekcije odražavaju različite kulturne perspektive.
- **Kapital:** Pružanje jednakih mogućnosti svim učenicima za uspjeh, bez obzira na njihovo porijeklo.
- **Poštovanje:** Negovanje kulture međusobnog poštovanja i saradnje među učenicima.

2. Strategije za izgradnju multikulturalne učionice

Praktični savjeti:

- **Raznolik nastavni plan i program:** Koristite knjige, studije slučaja i primjere iz različitih kultura u svim predmetima.
- **Inkluzivni dekor učionice:** Izložite umjetnička djela, mape i postere koji predstavljaju različita porijekla vaših učenika.
- **Zajednički projekti:** Potaknite grupni rad koji omogućava učenicima da uče iz međusobnih kulturnih perspektiva.

Primjer aplikacije: Organizujte "Kulturni dan" gdje učenici dijele artefakte, muziku ili priče iz svojih kultura. Ovo ne samo da ističe raznolikost, već i podstiče ponos i povezanost među učenicima.

3. Izazovi i kako ih savladati

Uobičajeni izazovi:

- **Stereotipizacija:** Izbjegavajte pretjerano generaliziranje ili donošenje pretpostavki o učenicima na osnovu njihovog kulturnog porijekla.
- **Tokenizam:** Osigurati da je kulturna inkluzija kontinuirani napor, a ne ograničena samo na određene događaje.
- **Jezičke barijere:** Koristite vizualna pomagala i višejezične resurse za podršku komunikaciji.

Rješenja:

- Posvetite se kontinuiranom profesionalnom razvoju u kulturnoj kompetenciji.
- Tražite povratne informacije od učenika i roditelja kako biste osigurali da je kulturna reprezentacija smisljena i učinkovita.

Pitanja za refleksiju nastavnika/nastavnice:

- Kako mogu osigurati da moj nastavni plan i program odražava raznolikost mojih učenika?
- Koje korake mogu poduzeti da bih stvorio/la okruženje u učionici u kojem se svi učenici osjećaju uključeno?

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Projekt kulturne saradnje
Vrsta aktivnosti:	→ Grupni rad i prezentacija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Sarađujte s vršnjacima iz različitih sredina, promovirajući timski rad i međusobno poštovanje. → Steknite dublje razumijevanje različitih kultura kroz istraživanje i kreativno izražavanje. → Razvijajte kritičko mišljenje identificirajući i sličnosti i razlike među kulturama. → Unaprijedite komunikacijske vještine kroz grupne diskusije i prezentacije.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → Računari ili tableti (za istraživanje) → Materijali za prezentacije (poster, markeri, digitalni alati) → Kulturni artefakti (ako je primjenjivo) Resursi: → Štampani materijali sa smjernicama za projekat → Pristup multimedijalnim resursima (videozapisi, članci) → Primjeri projekata za inspiraciju Zahtjevi za radni prostor: → Grupirajte tabele ili kolaborativne radne prostore → Udoban prostor za prezentaciju → Otvoreni prostor za kretanje i interakciju
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1: Uvod u aktivnost (5 minuta) Objasnite svrhu Projekta kulturne saradnje, a to je slavljenje i učenje iz međusobnih kultura. Učenici će raditi u različitim grupama kako bi kreirali projekat koji ističe kulturno porijeklo svakog člana. Korak 2: Formiranje grupe i istraživanje (15 minuta) Podijelite učenike u grupe miješanih kultura i postavite im usmjeravajuća pitanja poput: „Koje su neke važne tradicije u vašoj kulturi?“ Potaknite učenike da istraže i razgovaraju o ovim elementima, učeći iz međusobnih iskustava. Korak 3: Kreiranje projekta (20 minuta) U grupama, učenici kreiraju vizualnu ili digitalnu prezentaciju koja prikazuje kulturu

svakog člana. To može uključivati tradicionalne priče, simbole ili jedinstvene kulturne prakse.

Korak 4: Prezentacija (10 minuta po grupi)

Svaka grupa predstavlja razredu, objašnjavajući šta su naučili i kako kulturne razlike poboljšavaju okruženje za učenje. Učenici razmišljaju o procesu i važnosti inkluzivnosti.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- Kako vam je saradnja s drugima iz različitih kulturnih sredina pomogla da bolje razumijete njihova iskustva?
- Koje sličnosti i razlike ste pronašli između vaše kulture i kultura članova vaše grupe?
- Kako razumijevanje drugih kultura može pomoći u stvaranju inkluzivnijeg okruženja u učionici?
- S kojim ste se izazovima suočili tokom saradnje i kako ste ih prevazišli?

Jedinica 3: Promocija poštovanja i uvažavanja različitosti

Molimo vas da kopirate ovaj blok dok se ne podudara s brojem jedinica koje ste razvili.

Link za istraživanje na osnovu studije:

Naslovna stranica

Naziv jedinice:

Promocija poštovanja i uvažavanja različitosti

Relevantne ključne riječi:

Raznolikost, inkluzija, poštovanje, kulturna svijest, uvažavanje različitosti, multikulturalno

obrazovanje, inkluzivnost, smanjenje predrasuda, globalno građanstvo

Glavni dio za teoriju

Uvod u glavni dio

Poštovanje i uvažavanje različitosti su ključni za podsticanje inkluzivne učionice. U raznolikom okruženju za učenje, učenici moraju naučiti cijeniti i slaviti različitosti. Promovišući poštovanje, nastavnici pomažu učenicima da razviju empatiju, smanje

predrasude i izgrade jače odnose sa svojim vršnjacima. Ove vještine pripremaju učenike da postanu saosjećajni globalni građani koji napreduju u multikulturalnim okruženjima.

1. Poštovanje naspram tolerancije

Zašto je poštovanje važno: Tolerancija podrazumijeva puko prihvatanje različitosti, dok poštovanje ide dalje vrednovanjem i slavljenjem različitosti. Poštovanje stvara osnovu za smislene odnose i saradnju među učenicima.

Ključne prakse za njegovanje poštovanja:

- **Model inkluzivnog ponašanja:** Nastavnici bi trebali pokazivati poštovanje svojim postupcima i jezikom.
- **Olakšavanje otvorenog dijaloga:** Stvorite prilike za učenike da podijele svoja iskustva i perspektive.
- **Podstičite kritičko mišljenje:** Pomozite učenicima da preispitaju stereotipe i predrasude.

2. Praktične primjene za izgradnju poštovanja

Zanimljive aktivnosti:

- **Projekti kulturne razmjene:** Učenici se uparuju kako bi istraživali i prezentirali međusobne kulture.

- **Sporazumi o radu u učionici:** Razvijte zajednička pravila koja naglašavaju poštovanje i inkluzivnost.

Primjer aplikacije: Nastavnik/nastavnica vodi diskusiju u razredu o poštovanju, omogućavajući učenicima da podijele primjere kako poštovanje može poboljšati odnose i stvoriti pozitivnu kulturu u učionici.

Pitanja za refleksiju nastavnika/nastavnice:

- Kako mogu biti primjer poštovanja različitosti u svojim svakodnevnim interakcijama?
- Koje strategije mogu koristiti da pomognem učenicima da shvate kulturne razlike?

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Razmjena kulturnih simbola i priča
Vrsta aktivnosti:	→ Grupni rad, diskusija i prezentacija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Razviti razumijevanje različitih kulturnih simbola i njihovih značenja. → Cijenite raznolikost tradicija i priča iz različitih kultura. → Ojačajte komunikacijske vještine dijeljenjem i slušanjem kulturnih iskustava drugih. → Negovati poštovanje različitosti kroz smislene diskusije o kulturnim razlikama.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → Računari ili tableti (opciono za istraživanje) → Papir, markeri i umjetnički pribor za crtanje ili stvaranje kulturnih simbola

	→ Projektor ili platno (za digitalne prezentacije) Resursi: → Ispisi smjernica i primjeri kulturnih simbola → Primjeri tradicionalnih priča iz različitih kultura Zahtjevi za radni prostor: → Grupirajte stolove ili prostore za zajednički rad → Udobna sjedišta za grupne diskusije → Otvoreni prostor za predstavljanje kulturnih simbola i priča
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1: Uvod u aktivnost (5 minuta) Predstavite koncept kulturnih simbola i priča. Objasnite da će svaka grupa istražiti ili podijeliti kulturni simbol ili tradiciju. Cilj je razumjeti kako simboli predstavljaju kulturne identitete i vrijednosti. Korak 2: Formiranje grupe i istraživanje (15 minuta) Podijelite učenike u male grupe. Svaka grupa ili podijeli simbol iz vlastite kulture ili ga istraži. Potaknite učenike da istraže kako ovi simboli ili priče odražavaju vrijednosti i identitet. Korak 3: Kreiranje vizuala i priča (20 minuta) Svaka grupa kreira vizualni prikaz odabranog kulturnog simbola ili se priprema podijeliti tradicionalnu priču. Objašnjavaju značaj simbola i kako je povezan s kulturom koju predstavlja. Korak 4: Prezentacija (15 minuta po grupi) Grupe predstavljaju svoje kulturne simbole ili priče, objašnjavajući zašto je simbol važan i kako se koristi. Potaknite kolege iz razreda da postavljaju pitanja kako bi se angažovali u kontekstu kulturnog sadržaja.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	→ Šta si naučio/la iz kulturnih simbola ili priča koje su podijelili tvoji vršnjaci? → Kako razumijevanje kulturnih simbola može pomoći u poticanju poštovanja različitosti u učionici? → Koje ste sličnosti primijetili između simbola ili priča različitih kultura? → Kako vas ovi simboli ili priče mogu inspirisati da promovirate inkluzivnost u svom svakodnevnom životu?

Zaključak modula

Zaključak modula o kulturnoj osjetljivosti

U ovom modulu istražili smo ključnu ulogu koju kulturna osjetljivost igra u podsticanju inkluzivnog i poštovanog okruženja za učenje za izbjeglice i kulturno raznolike učenike. Razumijevanje kulturnog porijekla učenika omogućava nastavnicima da se povežu na dubljem nivou, osiguravajući da se svaki učenik osjeća cijenjenim i uključenim. Prihvatanjem i integracijom različitih perspektiva u svakodnevne nastavne prakse, nastavnici ne samo da poboljšavaju angažman učenika, već i doprinose empatičnijoj i poštovanijoj školskoj zajednici.

Modul je naglasio tri ključna područja:

1. **Razumijevanje kulturnih sredina:** Edukatori moraju razviti sposobnost empatije s učenicima izbjeglicama i razumijevanja njihovih jedinstvenih kulturnih iskustava. To uključuje aktivno slušanje, istraživanje i personalizirane pristupe nastavi kako bi se zadovoljile potrebe učenika iz različitih kulturnih sredina.
2. **Podsticanje multikulturalne učionice:** Multikulturalno okruženje u učionici slavi raznolikost i promovira inkluzivnost. Strukturiranjem nastavnog plana i programa koji odražava globalne perspektive, edukatori mogu osigurati da je kultura svakog učenika zastupljena i poštovana. Nastavnici bi se trebali usredotočiti na stvaranje osjećaja zajedništva u kojem se svi učenici osjećaju viđeno i saslušano.
3. **Promocija poštovanja i uvažavanja različitosti:** Pored tolerancije, zadatak nastavnika je da

njeguju istinsko uvažavanje kulturne raznolikosti prisutne u učionici. Modeliranjem inkluzivnog ponašanja i vođenjem diskusija o poštovanju različitosti, nastavnici mogu pomoći učenicima da razviju kulturnu kompetenciju i razbiju predrasude.

Kroz praktične aktivnosti, studije slučaja i diskusije, ovaj modul je edukatorima pružio alate za aktivno stvaranje i njegovanje kulturno osjetljive učionice. U konačnici, promoviranje kulturne osjetljivosti koristi ne samo učenicima izbjeglicama već i cijeloj zajednici u učionici, doprinoseći razvoju empatičnih i globalno svjesnih pojedinaca.

Ovaj modul služi kao vodič za edukatore da prihvate raznolikost kao snagu i koriste je za poboljšanje iskustva učenja za sve učenike.

Mmodul 3 - Rješavanje sukoba i medijacija

Uvod u modul

Naziv modula: Rješavanje sukoba i medijacija

Podnaslov/Opis:

Rješavanje konflikata i medijacija su ključne vještine za stvaranje skladne i inkluzivne učionice, posebno kada se podučavaju djeca izbjeglice koja mogu dolaziti iz različitih sredina i s različitim iskustvima. Ovaj modul ima za cilj da nastavnike opremi praktičnim strategijama za empatično upravljanje konfliktima, izgradnju povjerenja i odnosa te razvoj vještina aktivnog slušanja, podstičući podržavajuće okruženje u kojem se svi učenici osjećaju cijenjenima i shvaćenima.

Relevantne ključne riječi:

Rješavanje sukoba, medijacija, uključivanje, podrška, empatija; sukob;

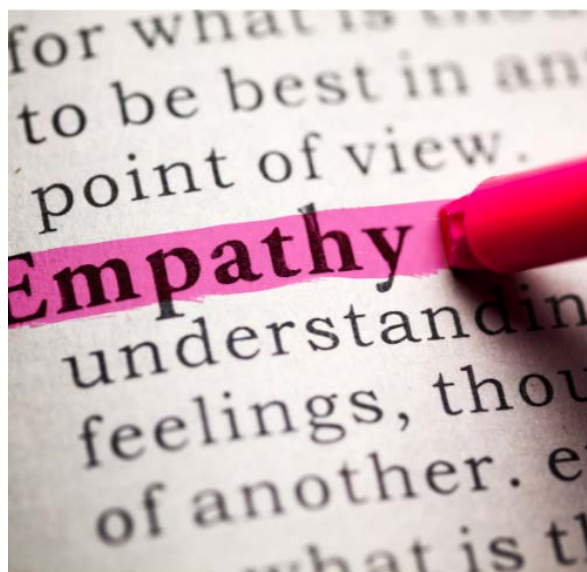

Jedinica 1: Empatija u konfliktnim situacijama

Naslovna stranica

Naziv jedinice: Empatija u konfliktnim situacijama

Relevantne ključne riječi: Medijacija; Empatija; Komunikacija; Rješavanje konflikata;

Glavni dio za teoriju

Uvod u glavni dio

Kao i svako grupno okruženje, učionice nisu oslobođene sukoba. Neslaganja, nesporazumi i sukobi ličnosti se dešavaju kada se ljudi iz različitih sredina susretnu. Za učenike izbjeglice, ovi sukobi mogu biti još izazovniji dok se prilagođavaju novoj kulturi, jeziku i društvenim normama. Ali evo dobrih vijesti: sukobi ne moraju biti loši. Kada se dobro riješe, mogu postati vrijedni trenuci učenja. Tu dolazi do izražaja empatija.

Empatija se odnosi na povezivanje s drugima na ljudskom nivou. Radi se o razumijevanju i dijeljenju tuđih osjećaja. U raznolikim učionicama, posebno onima s učenicima izbjeglicama, empatija nije samo lijepa vještina - to je neophodan alat. Pomaže nam da upravljamo sukobima, gradimo povjerenje i stvaramo gostoljubivo okruženje u kojem se svi učenici osjećaju sigurno i uključeno.

1. Razumijevanje empatije: Stavljanje u tuđe cipele

Razmislite o vremenu kada ste se osjećali zaista shvaćeno od strane nekoga. Možda je prijatelj strpljivo slušao dok ste se izjašnjavali o teškom danu, ili vam je kolega uputio lijepu riječ kada ste se osjećali preopterećeno. Taj osjećaj da ste saslušani i potvrđeni je suština empatije.

Empatija je kao da se stavite u tuđe cipele, sagledate svijet iz njihove perspektive i osjetite ono što oni osjećaju. Ne radi se samo o saosjećanju ili sažaljevanju nekoga; radi se o istinskom povezivanju s njihovim iskustvom. Zamislite novog učenika u svom razredu koji je upravo stigao iz ratom razorene zemlje. Možda je tih i povučen, muči se da razumije jezik i prilagodi se novoj okolini. Empatija vam omogućava da zamislite kako bi bilo biti u njihovim cipelama, osjetiti njihovu anksioznost i neizvjesnost. Ovo razumijevanje vam pomaže da se povežete s njima na dubljem nivou i stvorite gostoljubivije i podržavajuće okruženje.

Koncept empatije, izveden iz njemačke riječi "Einfühlung" (što znači "uživljavanje"), prvi put je korišten za opisivanje emocionalne rezonance koju neko može osjećati

prema umjetničkom djelu (Robert Vischer). Empatija je, u svojoj suštini, sposobnost da se stavite u tuđe cipele, da vidite svijet njihovim očima i da istinski razumijete njihova osjećanja i perspektive. Ne radi se samo o priznavanju tuđih emocija; radi se o njihovom posrednom doživljavanju, kao da su naša vlastita (Carl Rogers, 1980).

Ključni sastojci empatije:

- **Aktivno slušanje:** Empatija počinje istinskim slušanjem učenika - ne samo njihovih riječi, već i emocija koje stoje iza tih riječi. To je kao da slušate radio stanicu i zaista obraćate pažnju na tekst pjesme, a ne samo na melodiju. Kada učenik govori, posvetite mu punu pažnju. Slušajte ne samo njihove riječi, već i ton njihovog glasa i govor tijela. Pokušajte razumjeti emocije koje stoje iza njihovih riječi.
- **Refleksija osjećaja:** Refleksija osjećaja podrazumijeva priznavanje i potvrđivanje onoga što učenici doživljavaju. To može biti jednostavno kao reći: "Vidim da se trenutno osjećaš frustrirano." To je kao da držite ogledalo njihovim emocijama. Ako učenik kaže: "Jako sam ljut!", mogli biste odgovoriti: "Zvuči kao da si stvarno frustriran." To im pokazuje da slušate i pomaže im da prepoznaju i obrade svoje emocije.
- **Neosuđujući stav:** Empatija znači prihvatanje učenika onakvima kakvi jesu, bez osuđivanja. Zamislite sebe kao vrtlara koji se brine o raznim biljkama. Svaka biljka je jedinstvena i zahtijeva drugačiju njegu. Slično tome, svaki učenik je jedinstven, sa svojim snagama, borbama i iskustvima. Pristup bez osuđivanja znači prihvatanje svakog učenika onakvim kakav jeste, bez pokušaja da ih promijenite ili

uklopite u kalup.

2. Moć empatije u učionici

Empatija nije samo lijepa osobina; to je moćan alat koji može transformirati vašu učionicu. Kada nastavnici istinski praktikuju empatiju, to može dovesti do nekoliko pozitivnih ishoda:

- **Izgradnja povjerenja:**Kada se učenici osjećaju shvaćeno, veća je vjerojatnoća da će vam vjerovati i otvoriti vam se. Ovo je posebno važno za učenike izbjeglice koji su možda doživjeli traumu ili nepovjerenje u autoritete.
- **Podsticanje samosvijesti:**Odražavanjem njihovih osjećaja, pomažete učenicima da postanu svjesniji vlastitih emocija. Ova samosvijest je ključna za upravljanje sukobima i izgradnju zdravih odnosa.
- **Podsticanje rasta:**Kada učenici osjećaju podršku, veća je vjerojatnoća da će učiti iz svojih grešaka i napraviti pozitivne promjene. Empatija pomaže u stvaranju sigurnog prostora u kojem učenici mogu riskirati i rasti, čak i ako se spotaknu na tom putu.
- **Podsticanje iscjeljenja:**Za studente izbjeglice koji možda nose teret prošlih iskustava, osjećaj istinskog razumijevanja i prihvatanja može biti snažan korak ka ozdravljenju i izgradnji otpornosti.

3. Empatija u akciji: Rješavanje konflikata

Zamislite dva učenika koji se svađaju oko olovke. Jedan viče, drugi je na rubu suza. Empatičan pristup ide dalje od pukog razdvajanja ili oduzimanja olovke. On uključuje

pokušaj razumijevanja potreba koje stoje iza njihovih postupaka. Možda se jedan učenik osjeća preopterećeno i treba mu malo prostora, dok drugi osjeća anksioznost zbog završetka svog rada.

Pomažući im da prepoznaju i izraze svoje potrebe, možete ih usmjeriti prema rješenju koje poštuje osjećaje svih. To može uključivati pronalaženje druge olovke, ponudu mirnog kutka za preopterećenog učenika ili uvjeravanje anksioznog učenika da ima dovoljno vremena da završi svoj rad.

Kako koristiti principe empatije u učionici:

- **Stvorite siguran prostor:** Potaknite otvorenu komunikaciju i osigurajte da se čuju svi glasovi. To smanjuje mogućnost nesporazuma i potiče inkluzivnije okruženje.
- **Fokus na potrebe:** Kada dođe do sukoba, vodite učenike da izraze svoje potrebe, umjesto da optužuju ili okrivljuju druge.
- **Vježbajte aktivno slušanje i refleksivnu povratnu informaciju:** Potaknite učenike da slušaju jedni druge i daju povratne informacije o onome što su čuli. Ova praksa pomaže da se osigura da se svi osjećaju shvaćeno.

Iako je empatija prirodna vještina, nije je uvijek lako vježbati. Predrasude, stereotipi i nepoznavanje različitih kultura mogu stvoriti prepreke. Učenici izbjeglice, posebno, mogu dolaziti iz sredina koje se veoma razlikuju od onoga što njihovi nastavnici ili vršnjaci znaju. Da bi prevazišli ove prepreke, nastavnici trebaju:

- Aktivno uče o kulturnom porijeklu svojih učenika.
- Dovode u pitanje vlastite predrasude i pretpostavke.

- Stvorite okruženje u učionici koje slavi različitost i promoviše otvoreni dijalog.

4. Spajanje svega zajedno:

Empatija nije uvijek slaganje sa učenicima ili dopuštanje da rade šta god žele. Radi se o stvaranju kulture u učionici u kojoj se svi osjećaju saslušanima, cijenjenima i poštovanima.

Kada dođe do sukoba, empatija vam pomaže da:

- **Sagledajte situaciju iz više perspektiva:** To je kao da imate više kamera koje snimaju istu scenu iz različitih uglova. Svaki učenik ima svoju jedinstvenu perspektivu, a empatija vam pomaže da ih sve razumijete.
- **Efikasno upravljajte dinamikom učionice:** Razumijevanjem emocija koje stoje iza ponašanja učenika, možete reagovati na način koji deeskalira konflikte i promoviše razumijevanje.
- **Naučite saosjećajnu komunikaciju:** Empatiju možete modelirati korištenjem „JA“ izjava (npr. „Zabrinut/a sam kada te vidim da se svađaš“) i ohrabrivanjem učenika da izraze svoja osjećanja i potrebe na poštovan način.

Zapamtite: Empatija je vještina koja zahtijeva vježbu. Ali što je više koristite, to će vam prirodnije postati. Uključivanjem empatije u vaše nastavne prakse, stvorit ćete inkluzivniju i podržavajuću učionicu u kojoj svi učenici, posebno oni iz izbjegličkih porodica, mogu napredovati.

5. Refleksivna pitanja za nastavnike

- **Razumijevanje perspektiva:**Kako trenutno rješavate konflikte u učionici? Može li empatija promijeniti ishod?
- **Primjena empatije:**Kako vam empatija može pomoći da bolje upravljate dinamikom u učionici? Možete li se sjetiti situacije kada vam je empatija pomogla da razumijete ponašanje učenika?
- **Olakšavanje rješavanja sukoba bez osuđivanja:**Kako možete ohrabriti učenike da konflikte vide kao prilike za napredak?
- **Razvijanje empatije:**Koje praktične korake možete poduzeti da razvijete empatiju u svojoj učionici? Kako možete uključiti učenike u ovaj proces?

Razmišljajući o ovim pitanjima, nastavnici mogu produbiti svoje razumijevanje empatije i pronaći nove načine da je primjene u svojim učionicama, posebno za podršku učenicima izbjeglicama.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Empatija u akciji: Studija slučaja, igranje uloga
Vrsta aktivnosti:	→ Grupna igra uloga i diskusija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Primijenite empatiju kako biste razumjeli i uzeli u obzir perspektive i emocije svih strana uključenih u sukob. → Demonstrirajte vještine efikasnog upravljanja dinamikom u učionici koristeći empatiju. → Vježbajte vođenje učenika u regulisanju njihovih emocija

	tokom konflikata. → Olakšajte rješavanje sukoba bez nametanja osude, koristeći saosjećajnu komunikaciju.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	→ Štampane ili digitalne kopije scenarija studije slučaja za svakog učesnika → Bijela ploča ili flip chart s markerima za grupne bilješke → Učionica ili prostor za sastanke s dovoljno prostora za diskusiju i igranje uloga u malim grupama → Opcionalno: rekviziti ili imenske oznake za označavanje različitih uloga
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Detaljne upute: 1. Podijelite učesnike u male grupe: - Organizujte razred u grupe od 4-5 učesnika. Svaka grupa će raditi zajedno na istom scenariju studije slučaja, ali može imati različite pristupe rješavanju situacije. 2. Podijelite scenario studije slučaja: - Dajte svakoj grupi kopiju sljedećeg scenarija: Naslov: Savladavanje kulturnih i jezičkih barijera u grupnom projektu Pozadina: Gospođa Turner je učiteljica u multikulturalnoj učionici u kojoj učestvuje nekoliko učenika izbjeglica, uključujući Mohammada, trinaestogodišnjeg izbjeglicu iz Sirije. Mohammad je u zemlji već šest mjeseci i još uvijek uči lokalni jezik. Generalno je tih, ali željan učenja i učešća u aktivnostima u učionici. Lena, lokalna učenica, je dvanaestogodišnjakinja koja postiže visoke rezultate i otvorena je za razgovor, voli da se stvari rade efikasno i po planu. Ima malo strpljenja za ono što doživljava kao kašnjenja

ili greške.

Situacija: Razred je podijeljen u male grupe za rad na naučnom projektu o očuvanju okoliša. Svaka grupa treba istražiti određenu temu i predstaviti svoja otkrića u pisanom izvještaju i kratkoj usmenoj prezentaciji. Lena i Mohammad su dodijeljeni istoj grupi, zajedno s još dva učenika, Marie i Tomas.

Tokom grupnog rada, Lena brzo preuzima vodstvo, dodjeljujući zadatke svakom članu grupe. Daje Mohammadu zadatak da istraži podatke i doprinese s nekoliko rečenica pisanom izvještaju. Međutim, Mohammad se muči da u potpunosti razumije upute zbog jezičke barijere. Pokušava pitati Lenu za pojašnjenje, ali ona nestrpljivo odgovara, rekavši: „Samo pogledaj na internetu i napiši nešto jednostavno.“

Osjećajući se frustrirano i preopterećeno, Mohammad postaje sve tiši i prestaje doprinositi. Lena, primjećujući da Mohammad nije ništa značajno dodao projektu, postaje iritirana. U Mohammadovom dometu čuje, ona kaže Marie i Tomasu: „Znala sam da će se ovo dogoditi; on se čak ni ne trudi. Moramo sav posao obaviti sami.“

Eskalacija: Čuvši Lenin komentar, Mohammad se osjeća povrijeđeno i zauzima obrambeni stav. Podiže glas i govori: „Trudim se! Ti mi ne pomažeš, samo naređuješ!“ Lena, osjećajući se optuženo i posramljeno, oštro odgovara: „Pa, možda da si obratila pažnju i više se potrudila, ne bismo imali ovaj problem!“

Svađa privlači pažnju drugih učenika i gospođe Turner. Vidjevši da se situacija zaoštrava, ona odlučuje intervenirati kako bi spriječila daljnji sukob. Zna da ovo nije samo jednostavno neslaganje - to je odraz dubljih problema, poput jezičkih barijera, kulturnih nesporazuma i možda nedostatka empatije među učenicima.

Izazov za nastavnike: Gospođa Turner razumije da, kako bi riješila ovaj sukob, mora pristupiti s empatijom i pomoći učenicima da vide tuđe perspektive. Također želi iskoristiti ovu situaciju kao priliku za učenje kako bi svoje učenike podučila o važnosti empatije, razumijevanja i efikasne komunikacije u raznolikoj učionici.

Ona odlučuje da omogući diskusiju između učenika, s ciljem smirivanja situacije i podsticanja inkluzivnije i podržavajuće grupne dinamike. Cilj gospođe Turner je da pomogne Leni da shvati izazove s kojima se Mohammad suočava kao student izbjeglica koji uči novi jezik i snalazi se u drugačijem obrazovnom sistemu. Istovremeno, želi da se Mohammad osjeća podržano i ohrabren da izrazi svoje potrebe bez straha od osude.

3. Dodijelite uloge:

- Svakom članu grupe dodijeljena je uloga: jedan učenik glumi nastavnika, dva učenika glume Lenu i Mohameda, a preostali članovi mogu biti posmatrači ili preuzeti dodatne uloge poput drugih učenika ili pomoćnog osoblja uključenog u situaciju.

4. Priprema za igranje uloga (5 minuta):

- Zamolite grupe da provedu nekoliko minuta razgovarajući o emocijama i perspektivama svakog lika u scenariju. Uloga "nastavnika" treba razmisliti o tome kako pristupiti sukobu s empatijom, dok "učenici" trebaju razmotriti osjećaje i motivacije svojih likova.

5. Odigrajte uloge u scenariju (10-15 minuta):

- Svaka grupa odigrava scenario, fokusirajući se na demonstraciju empatije, upravljanje emocijama i olakšavanje pravednog rješenja bez nametanja osude. Uloga "nastavnika" treba da vježba korištenje saosjećajne

	komunikacije i pomaganje učenicima da razumiju međusobne perspektive. 6. Grupna diskusija i refleksija (10 minuta): - Nakon igranja uloga, svaka grupa razgovara o tome kako je empatija korištena za upravljanje sukobom. Trebali bi razmisliti o učinkovitosti korištenih strategija i razmotriti šta bi se moglo poboljšati. 7. Grupne prezentacije (5 minuta po grupi): - Svaka grupa dijeli svoje iskustvo igranja uloga sa većom grupom, ističući empatične strategije koje su koristili i raspravljajući o rezultatima svog pristupa. Učešćem u ovoj aktivnosti, nastavnici će vježbati primjenu empatije u konfliktnim situacijama, istražiti različite perspektive i razmisliti o tome kako uključiti empatične prakse u svoju nastavu. Cilj ove vježbe je unaprijediti vještine nastavnika u upravljanju dinamikom učionice s empatijom, što će u konačnici potaknuti inkluzivnije i podržavajuće obrazovno okruženje.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	6. Preporučena pitanja za analizu aktivnosti: ● Kakav je bio osjećaj igrati ulogu koja ti je dodijeljena u scenariju? Da li vam je bilo teško da saosjećate sa svojim likom ili drugima? Zašto ili zašto ne? ● Koje je strategije „nastavnik“ koristio da pokaže empatiju tokom sukoba? Koliko su ove strategije bile efikasne u rješavanju sukoba? ● Kako su „učenici“ reagovali na empatičan pristup koji je zauzeo nastavnik/nastavnica? Je li im to pomoglo da vide međusobne perspektive? Zašto ili zašto ne? ● S kojim ste se izazovima suočili pokušavajući održati empatiju, a istovremeno upravljati dinamikom u

učionici? Kako ste se suočili s ovim izazovima?

- **Da se suočavate sa sličnom situacijom u svojoj učionici, šta biste uradili drugačije?** Kako možete primijeniti lekcije naučene iz ove aktivnosti na scenarije iz stvarnog života?
- **Kako se empatija može uravnotežiti s održavanjem discipline u učionici i akademskih standarda?** Razgovarajte o potencijalnim sukobima između empatije i autoriteta u učionici.

Jedinica 2: Izgradnja povjerenja i odnosa

Relevantne ključne riječi: Povjerenje; Odnos; Komunikacija; Integritet;

Glavni dio za teoriju

Uvod u glavni dio

U svakom obrazovnom okruženju, povjerenje je temelj efikasnog učenja i pozitivnih odnosa. U učionicama s učenicima izbjeglicama, važnost povjerenja je pojačana zbog jedinstvenih izazova s kojima se ovi učenici suočavaju, uključujući kulturne razlike, prošle traume i osjećaje raseljenosti. Izgradnja povjerenja i odnosa s učenicima, posebno onima iz izbjegličkih sredina, ne odnosi se samo na njegovanje prijateljske atmosfere; radi se o stvaranju sigurnog i podržavajućeg okruženja u kojem se učenici osjećaju cijenjenima, shvaćenima i motiviranim za učenje.

1. Povjerenje i odnos: Izgradnja uspješne učionice

Zamislite svoju učionicu kao vrt. Da bi vaše biljke rasle, potrebno vam je plodno tlo, sunčeva svjetlost i voda. Na isti način, povjerenje i odnos su ključni sastojci za uspješno okruženje za učenje.

Povjerenje: To je kao osjećaj koji dobijete kada vežete sigurnosni pojas u automobilu. Vjerujete da će vas automobil i vozač sigurno odvesti do odredišta. U učionici, povjerenje je taj osjećaj sigurnosti i povjerenja koje učenici imaju u vas. Vjeruju da vam je njihov interes na srcu i da ćete ih voditi na njihovom putu učenja.

Izvještaj: Zamislite odnos kao prijateljski razgovor koji vodite sa svojim omiljenim baristom dok vam pravi kafu. To je ta jednostavna veza u kojoj se osjećate ugodno i shvaćeno. U učionici, odnos je taj topao i pozitivan odnos koji gradite sa svojim učenicima. Radi se o pokazivanju iskrenog interesa za njihove živote i stvaranju prostora u kojem se osjećaju viđeno i saslušano.

2. Korijeni povjerenja: Lekcije iz ranog djetinjstva

Možda se pitate kako se povjerenje uopće razvija? Pa, istraživanja pokazuju da naša najranija iskustva igraju veliku ulogu. Prema Eriku Eriksonu (1950) i njegovoj Teoriji psihološkog razvoja, povjerenje se razvija tokom prve faze života (dojenčad) i ključno je za formiranje zdravih odnosa kasnije u životu.

Sjetite se vremena kada ste bili beba. Ako su vaše potrebe bile dosljedno zadovoljene - ako ste bili nahranjeni kada ste bili gladni, utješeni kada ste bili uznemireni - naučili ste vjerovati svijetu oko sebe.

Ovo rano povjerenje čini temelj za sve naše buduće odnose, uključujući i one s našim nastavnicima. U obrazovnim okruženjima, povjerenje između nastavnika i učenika može značajno uticati na emocionalnu sigurnost, angažman i akademski uspjeh učenika. Učenici koji se osjećaju sigurno i podržano skloniji su preuzimanju rizika, istraživanju novih ideja i, u konačnici, postizanju više u školi.

3. Zašto su povjerenje i odnos važni, posebno za studente izbjeglice

Za učenike izbjeglice koji su možda iskusili neizvjesnost i nevolju, povjerenje i odnos su posebno važni. To je kao da im se ponudi sigurna luka u olujnom moru. Učionica puna povjerenja i podrške može im pomoći da se osjećaju sigurno, cijenjeno i motivirano za učenje.

Povjerenje se gradi na dosljednosti i integritetu - radi se o tome da se držimo obećanja. Zamislite to kao čvrst most; potrebni su mu jaki stubovi koji će ga podupirati, a evo kako to možete učiniti:

- **Jasna očekivanja i njihovo ispunjavanje:** Zamislite da igrate igru sa svojim učenicima. Svi trebaju znati pravila da bi igrali pošteno. Slično tome, postavljanje jasnih očekivanja u učionici od samog početka pomaže u stvaranju predvidljivog i sigurnog okruženja. Pobrinite se da su vaša pravila jednostavna, poštena i da se dosljedno provode. I zapamtite, ispunite svoja obećanja, bilo da se radi o zabavnoj aktivnosti ili dodatnoj pomoći s teškim konceptom.
- **Integritet modeliranja:** Budite uzor svojim učenicima. Pokažite im šta znači biti iskren, odgovoran i pun poštovanja. Ako napravite grešku, priznajte to. Ako ne znate odgovor na pitanje, priznajte to, a zatim zajedno pronađite odgovor.

- **Dosljedne povratne informacije i podrška:** Baš kao što biljci treba redovno zalijevanje i sunčeva svjetlost, učenicima je potrebna stalna povratna informacija i podrška da bi rasli. Ponudite konkretne i konstruktivne povratne informacije koje se fokusiraju na njihov napredak, a ne samo na njihove greške. Proslavite njihove uspjehe i ohrabrite ih da nastave pokušavati, čak i kada stvari postanu teške.

Izgradnja odnosa ide dalje od pukog podučavanja nastavnog plana i programa. Radi se o povezivanju sa vašim učenicima na ljudskom nivou. Sve se svodi na:

- **Aktivno slušanje i empatija:** Kada učenik nešto podijeli s vama, spustite telefon, uspostavite kontakt očima i zaista slušajte. Pokušajte razumjeti njihovu perspektivu i uzvratite im njihovim osjećajima. To im pokazuje da vam je stalo i da su njihove misli i osjećaji važni.
- **Otvorena i iskrena komunikacija:** Redovno obavještavajte učenike o dešavanjima u učionici. Jasno objasnite svoje odluke i budite otvoreni za njihova pitanja i nedoumice. Ovo pomaže u stvaranju osjećaja transparentnosti i povjerenja.
- **Lični angažman:** Pokažite iskreno zanimanje za živote svojih učenika. Pitajte ih o njihovim hobijima, porodicama, snovima. Podijelite i nešto o sebi. Ove male interakcije mogu mnogo doprinijeti izgradnji odnosa.

4. Praktične strategije za izgradnju povjerenja i odnosa sa studentima izbjeglicama

Studije su pokazale da škole s visokim nivoom povjerenja postižu bolje rezultate.

Učenici postižu više, nastavnici su sretniji, a cijela školska zajednica napreduje.

Povjerenje stvara pozitivan ciklus u kojem se svi osjećaju osnaženo da uče i rastu.

Postoji skup strategija koje možete koristiti za izgradnju povjerenja i odnosa u vašoj učionici:

1. **Postavite jasna očekivanja i budite dosljedni:** Počnite postavljanjem jasnih, jednostavnih pravila u učionici koja svi razumiju. Koristite vizualna pomagala ili postere na više jezika kako biste osigurali da svi učenici, uključujući i izbjeglice, razumiju pravila. Dosljedno primjenjivajte posljedice i nagrade kako biste pokazali pravednost i izgradili povjerenje.
2. **Budite iskreni i transparentni:** Otvoreno komunicirajte sa svojim učenicima. Ako napravite grešku, priznajte je i iskoristite je kao podsticaj za učenje. Na primjer, ako čas nije išao po planu, objasnite zašto i razgovarajte o tome šta bi se sljedeći put moglo uraditi drugačije. Ova iskrenost pokazuje učenicima da je u redu praviti greške i učiti iz njih.
3. **Uzor integriteta i poštovanja:** Pokažite integritet tako što ćete biti tačni, pripremljeni i odnositi se prema svim učenicima s poštovanjem. Rješavajte konflikte smireno i pravedno, pokazujući kako se s poštovanjem rješavaju nesuglasice. Ovo modelira ponašanje koje želite vidjeti kod svojih učenika i pomaže u izgradnji kulture poštovanja u učionici.
4. **Izgradite lične veze:** Odvojite vrijeme da upoznate svoje učenike na ličnom nivou. Pitajte ih o njihovim interesima, hobijima i porijeklu. Uključite se u aktivnosti koje podstiču lično dijeljenje i pripovijedanje, omogućavajući učenicima da izraze svoje porijeklo i iskustva. Ovo lično angažovanje pomaže u izgradnji odnosa i čini da se učenici osjećaju povezanije sa svojim nastavnikom.

5. **Stvorite prilike za pozitivne interakcije:** Podstičite grupne projekte i aktivnosti kooperativnog učenja koje promovišu timski rad i međusobno poštovanje. Ove aktivnosti pomažu učenicima iz različitih sredina, uključujući izbjeglice, da izgrade pozitivne odnose sa svojim vršnjacima i da se osjećaju uključene u zajednicu u učionici.
6. **Podstičite način razmišljanja usmjeren na rast:** Promovirajte ideju da je pravljenje grešaka prirodan dio učenja. Potaknite učenike da greške posmatraju kao prilike za rast, a ne kao neuspjehe. Ovo pomaže u izgradnji okruženja povjerenja u kojem se učenici osjećaju sigurno da preuzimaju rizike i isprobavaju nove stvari.
7. **Negovati inkluzivno okruženje:** Koristite inkluzivan jezik i vodite računa o kulturnim osjetljivostima kako biste izbjegli otuđenje ili vrijeđanje učenika. Uključite različite kulturne perspektive u lekcije i diskusije, pokazujući poštovanje prema porijeklu svih učenika.

5. Spajanje svega zajedno

Izgradnja povjerenja i odnosa je kontinuiran proces, ali se trud isplati. Kada vam učenici vjeruju i osjećaju se povezani s vama, veća je vjerovatnoća da će:

- **Aktivno učestvujte u nastavi:** Osjećat će se sigurno dijeleći svoje ideje i postavljajući pitanja.
- **Rizikujte i isprobavajte nove stvari:** Bit će spremniji da izađu iz svoje zone udobnosti i izazovu sebe.

- **Potražite pomoć kada im je potrebna:** Znat će da vam se mogu obratiti za podršku, i akademsku i emocionalnu.
- **Razvijte ljubav prema učenju:** Školu će doživljavati kao pozitivno i gostoljubivo mjesto gdje mogu rasti i napredovati.

6. Kritička analiza i refleksija: Pitanja za nastavnike

- **Dosljednost i integritet:** Kako trenutno pokazujete dosljednost u učionici? Postoje li područja u kojima biste mogli biti dosljedniji u primjeni pravila, davanju povratnih informacija ili ispunjavanju obećanja?
- **Izgradnja povjerenja:** Koji se specifični izazovi mogu pojaviti prilikom izgradnje povjerenja sa studentima izbjeglicama? Kako možete riješiti ove izazove kako biste stvorili okruženje povjerenja i podrške?
- **Odnos izvan akademskih okvira:** Koje strategije trenutno koristite za izgradnju odnosa sa svojim studentima? Kako možete uspostaviti ličnu interakciju sa studentima kako biste ojačali te odnose?
- **Kulturna osjetljivost:** Kako kulturna raznolikost u vašoj učionici utiče na vaš pristup izgradnji povjerenja i odnosa? Kako možete prilagoditi svoje strategije da budu kulturno osjetljive i inkluzivne?

Razmišljajući o ovim pitanjima i primjenjujući razmatrane strategije, možete izgraditi jače odnose s učenicima, stvoriti inkluzivnije okruženje u učionici i podržati jedinstvene potrebe učenika izbjeglica.

Zapamtite, svaki učenik je jedinstven. Ono što funkcionira za jednog učenika, možda neće funkcionirati za drugog. Ali dosljednim pokazivanjem empatije, poštovanja i

istinske brige, možete stvoriti učionicu u kojoj se svi učenici, posebno oni iz izbjegličkih porodica, osjećaju sigurno, cijenjeno i osnaženo da uče.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	"Krugovi za izgradnju povjerenja i odnosa"
Vrsta aktivnosti:	→ Grupna diskusija i igranje uloga
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Pokazati razumijevanje strategija za izgradnju povjerenja i odnosa u multikulturalnom okruženju učionice. → Vježbajte dosljednost i integritet kroz scenarije igranja uloga. → Razviti vještine aktivnog slušanja i empatije kako bi se podstakli pozitivni odnosi između učenika i nastavnika. → Razmislite o ličnim nastavnim praksama i identificirajte područja za poboljšanje u izgradnji povjerenja sa učenicima.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	→ Veliki otvoreni prostor ili učionica sa pokretnim stolicama → Flipchart ili bijela ploča i markeri → Kartice sa scenarijima (unaprijed napisane na karticama ili papiru) → Tajmer ili sat → Olovke i papir za bilješke

**Objašnjenje i
dodjeljivanje
aktivnosti:**

Detaljne upute:

1. Priprema:

- Rasporedite stolice u krug kako biste stvorili otvoren i inkluzivan prostor. Osigurajte da se svi mogu vidjeti.
- Pripremite kartice sa scenarijima koje opisuju različite situacije u učionici u kojima se povjerenje i odnos uspostavljaju ili dovode u pitanje (npr. učenik se osjeća zapostavljeno, novi učenik izbjeglica ima problema s učešćem itd.).

2. Uvod (5 minuta):

- Počnite objašnjavanjem svrhe aktivnosti: vježbati izgradnju povjerenja i odnosa kroz stvarne scenarije iz učionice.
- Naglasite važnost otvorene, iskrene komunikacije i aktivnog učešća u ovoj vježbi.

3. Grupna podjela (5 minuta):

- Podijelite učesnike u male grupe od 4-5 osoba. Svaka grupa treba da ima nekoliko pojedinaca kako bi se podstakla različita gledišta.
- Podijelite po jednu karticu sa scenarijem svakoj grupi.

4. Scenariji igranja uloga (15 minuta):

- Uputite svaku grupu da pročita svoju karticu sa scenarijem i razgovara o tome kako bi riješili situaciju kako bi izgradili povjerenje i odnos. Trebali bi razmotriti strategije o kojima se raspravljalo u ovoj jedinici, kao što su dosljednost, transparentnost i lični angažman.
- Zamolite grupe da odglume svoj scenario, dodjeljujući

	uloge (npr. nastavnik, učenik, posmatrač) unutar grupe. Potaknite kreativnost i realizam u njihovim prikazima. ○ Dajte svakoj grupi 5 minuta za pripremu i 5 minuta za izvođenje svoje igre uloga pred cijelom grupom. 5. Grupna diskusija i refleksija (10 minuta): ○ Nakon svake igre uloga, pozovite publiku da da povratne informacije o korištenim strategijama. Potaknite konstruktivnu kritiku i prijedloge za alternativne pristupe. ○ Koristite flipchart ili bijelu ploču da zabilježite ključne tačke i strategije istaknute tokom diskusija. 6. Konsolidacija (5 minuta): ○ Vratite sve u veliki krug na grupni debriefing. Razgovarajte o zajedničkim temama i efikasnim strategijama identifikovanim kroz igranje uloga. ○ Istaknite važnost dosljednosti, integriteta i empatije u izgradnji povjerenja i odnosa sa studentima, posebno onima iz izbjegličkih porodica. Uključivanjem u ovu aktivnost, nastavnici će ne samo ojačati svoje razumijevanje strategija povjerenja i izgradnje odnosa, već će i vježbati njihovu primjenu u realnim situacijama u učionici. Ova vježba iskustvenog učenja potiče razmišljanje i potiče dublju povezanost s teorijskim konceptima obrađenim u Jedinici 2.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	Preporučena pitanja za analizu aktivnosti: ● Kakav je bio osjećaj glumiti ove scenarije? S kojim ste se izazovima suočili i kako ste ih riješili?

- Koje strategije za izgradnju povjerenja i odnosa su vam se činile najefikasnijim u vašem scenariju? Zašto?
- Kako su elementi dosljednosti i integriteta došli do izražaja tokom vašeg igranja uloga? Možete li zamisliti situaciju u kojoj bi održavanje ovih stvari moglo biti izazovno?
- Šta biste sljedeći put uradili drugačije kako biste efikasnije izgradili povjerenje? Zašto?
- Kako možete primijeniti uvide stečene iz ove aktivnosti u stvarnim učionicama, posebno kada radite sa učenicima izbjeglicama?

Jedinica 3: Vještine aktivnog slušanja

Naslovna stranica

Naziv jedinice Vještine aktivnog slušanja

Relevantne ključne riječi: Aktivno slušanje; Komunikacija; Jezičke barijere;

Glavni dio za teoriju

Uvod u glavni dio

Razmislite o posljednjem putu kada ste imali zaista odličan razgovor s nekim. Šta ga je učinilo tako dobrim? Vjerovatno je da druga osoba nije samo čula vaše riječi, već je aktivno slušala - zaista je obraćala pažnju, razumjela vašu poruku i promišljeno odgovarala.

Aktivno slušanje je kao hvatanje lopte. Morate se fokusirati, pružiti ruku i čvrsto je uhvatiti. To je više od pukog puštanja riječi da prođu pored vaših ušiju; radi se o potpunoj interakciji s govornikom i ulaganju istinskog truda da razumijete šta govori. U učionici, aktivno slušanje je supermoć! Pomaže vam da se povežete sa svojim učenicima, izgradite povjerenje i stvorite prostor u kojem se svi osjećaju saslušanim i

shvaćenim.

1. Korijeni aktivnog slušanja: Malo pozadine

Ideja aktivnog slušanja nije nova. Dolazi iz svijeta psihologije, gdje je terapeuti poput Carla Rogersa (1957) koriste kako bi pomogli svojim klijentima da se osjećaju saslušano i shvaćeno. Shvatili su da istinsko slušanje, bez osuđivanja ili prekidanja, može stvoriti siguran prostor za ljude da se otvore i istraže svoje misli i osjećaje.

U učionici to znači stvaranje okruženja u kojem se svi učenici, a posebno oni iz izbjegličkih porodica, osjećaju ugodno dijeleći svoje ideje i iskustva.

2. Osnovni elementi aktivnog slušanja

Aktivno slušanje je poput dvosmjerne ulice u kojoj su i slušalac i govornik u potpunosti uključeni u razgovor. To uključuje više od pukog slušanja riječi; zahtijeva obraćanje pažnje, pokazivanje interesa i reagiranje na način koji pokazuje da razumijete i da vam je stalo. Zamislite to kao da ste dobar detektiv - morate uočiti sve tragove, i izgovorene i neizgovorene, kako biste u potpunosti razumjeli šta se komunicira.

Zaista, aktivno slušanje je više od pukog klimanja glavom i izgovaranja "aha". Ono uključuje nekoliko ključnih vještina:

- **Obraćajući punu pažnju:** Spustite telefon, okrenite se od računara i uspostavite kontakt očima sa sagovornikom. Pokažite mu da ste potpuno prisutni i uključeni u razgovor.
- **Pokazivanje interesa:** Klimnite glavom, nasmiješite se i koristite verbalne znakove

poput "Razumijem" ili "Reci mi više". Ovi mali gestovi daju govorniku do znanja da pratite i potiču ga da nastavi dijeliti.

- **Razmišljanje i parafraziranje:** To je kao da puštate snimak kako biste bili sigurni da ste ga ispravno shvatili. Ponovite ili preformulišite ono što je govornik rekao kako biste bili sigurni da ste ispravno razumjeli njegovu poruku. Na primjer, reći: „Dakle, osjećate se frustrirano jer...” pomaže u potvrđivanju osjećaja govornika.
- **Postavljanje pojašnjavajućih pitanja:** Ako niste sigurni u vezi s nečim, ne bojte se postavljati pitanja. To pokazuje da ste iskreno zainteresirani za razumijevanje njihove perspektive. Pitanja poput: „Možete li detaljnije objasniti šta mislite pod...?” pomažu u produbljivanju razumijevanja i sprječavanju nesporazuma.
- **Pružanje povratnih informacija:** Ponudite promišljene i podržavajuće povratne informacije koje se fokusiraju na poruku govornika, a ne na vaša vlastita mišljenja. Pružanje povratnih informacija koje su podržavajuće i usmjerene na poruku govornika, a ne na vaša vlastita mišljenja, pomaže u izgradnji povjerenja i razumijevanja.

3. Zašto je aktivno slušanje važno u učionici

U učionici, aktivno slušanje je važno ne samo za nastavnike već i za učenike. Kada učenici vježbaju aktivno slušanje, uče da se u potpunosti angažuju sa svojim vršnjacima, razumiju različita gledišta i grade empatiju i poštovanje. Ovo je posebno važno u učionicama sa učenicima izbjeglicama, koji se mogu osjećati izolirano ili neshvaćeno zbog kulturnih i jezičkih razlika.

Aktivno slušanje poboljšava razumijevanje, smanjuje sukobe i jača odnose u učionici.

Za učenike izbjeglice koji se prilagođavaju novom jeziku i kulturi, aktivno slušanje može pomoći da se osjećaju uključeni i angažovani u svom novom okruženju.

Ključni koncepti aktivnog slušanja: HURIER model

Da bismo bolje razumjeli aktivno slušanje, pogledajmo **HURIER model**, koji proces slušanja dijeli na šest dijelova:

1. **Sluh:**Osnovni čin percepcije zvuka i fokusiranja na govornika.
2. **Razumijevanje:**Razumijevanje značenja koje se krije iza riječi.
3. **Sjećanje:**Pamćenje informacija iz razgovora.
4. **Tumačenje:**Razumijevanje poruke govornika u kontekstu, uključujući neverbalne znakove.
5. **Evalvacija:**Procjena validnosti poruke i razlikovanje činjenica od mišljenja.
6. **Odgovaranje:**Davanje odgovarajućih povratnih informacija ili reakcija govorniku.

Svaki dio ovog modela predstavlja različito područje vještina, omogućavajući nastavnicima i učenicima da rade na specifičnim aspektima svojih sposobnosti slušanja.

Za učenike izbjeglice, koji su možda doživjeli traumu ili potiču iz različitih kulturnih sredina, osjećaj da su saslušani i shvaćeni je ključan. Aktivno slušanje vam pomaže da se povežete s ovim učenicima, razumijete njihove jedinstvene izazove i podržite njihovo prilagođavanje novom okruženju za učenje.

Modeliranjem i podučavanjem vještina aktivnog slušanja možete stvoriti učionicu u kojoj se svi učenici osjećaju cijenjenima i uključenima. Ovo ne samo da poboljšava

komunikaciju, već i gradi povjerenje i odnos, što je ključno za pozitivno i inkluzivno okruženje za učenje.

4. Aktivno slušanje u učionici: Praktični savjeti

Sada kada razumijete osnove, istražimo neke praktične načine za uvođenje aktivnog slušanja u vašu učionicu:

- **Budite uzor:** Vaši učenici uče posmatrajući vas. Pokažite im kako izgleda aktivno slušanje tako što ćete im posvetiti punu pažnju tokom razgovora. Uspostavite kontakt očima, klimajte glavom i dajte promišljene povratne informacije.
- **Igranje uloga za vještine iz stvarnog života:** Osmislite scenarije u kojima učenici mogu vježbati aktivno slušanje u različitim situacijama, poput rješavanja sukoba ili pomaganja prijatelju s problemom. Ovo praktično iskustvo će vještinu učiniti značajnijom i pamtljivijom.
- **Vrijeme za refleksiju:** Nakon grupnih aktivnosti ili diskusija, dajte učenicima priliku da razmisle o onome što su čuli i kako su se zbog toga osjećali. Potaknite ih da podijele svoja razmišljanja i da međusobno potvrde svoja iskustva.
- **Pitanje radi jasnoće:** Naučite učenike kako da postavljaju pitanja koja će im pomoći da bolje razumiju. Fraze poput "Možete li mi reći više o tome?" ili "Jesam li vas dobro čuo kada ste rekli...?" mogu uveliko pomoći u sprečavanju nesporazuma.
- **Govor tijela je važan:** Zapamtite, komunikacija nije samo o riječima. Naučite učenike da obraćaju pažnju na neverbalne znakove poput izraza lica i govora tijela. To je kao učenje tajnog koda koji im pomaže da shvate šta neko zaista

osjeća, čak i ako to ne izgovori naglas.

- **Ukratko:** Nakon diskusije, neka učenici vježbaju sažimanje glavnih tačaka. Ovo pomaže da se osigura da su svi upoznati sa sadržajem i može biti odličan način za provjeru razumijevanja.

5. Spajanje svega zajedno

Aktivno slušanje je više od obične komunikacijske vještine. To je način iskazivanja poštovanja, izgradnje povjerenja i stvaranja inkluzivnijeg i podržavajućeg okruženja za učenje.

Vježbanjem aktivnog slušanja možete:

- **Poboljšajte razumijevanje:** Steći ćete dublje razumijevanje misli, osjećaja i potreba vaših učenika.
- **Smanjite konflikte:** Bit ćete bolje opremljeni da se suočite s nesporazumima i riješite konflikte mirnim putem.
- **Izgradite jače odnose:** Razvijat ćete osjećaj povezanosti i povjerenja sa svojim učenicima.
- **Stvorite inkluzivniju učionicu:** Stvorit ćete prostor u kojem se svi učenici osjećaju saslušanim i cijenjenim, bez obzira na njihovo porijeklo ili jezičke vještine.

6. Kritička analiza i refleksija: Pitanja za nastavnike

Aktivno slušanje je moćan alat za podsticanje efikasne komunikacije, izgradnju povjerenja i promovisanje inkluzivnosti u učionici. Međutim, savladavanje ove vještine i podučavanje učenika može predstavljati izazove, posebno u multikulturalnim

okruženjima gdje kulturne norme i jezičke barijere mogu otežati komunikaciju.

Sljedeća pitanja su osmišljena da podstaknu kritičko razmišljanje i promišljanje o ulozi aktivnog slušanja u nastavnoj praksi, posebno u učionicama sa učenicima izbjeglicama.

- **Poboljšanje vještina slušanja:** Kako biste opisali svoj trenutni pristup slušanju u učionici? Smatrate li se aktivnim slušateljem? Razmislite o konkretnim situacijama u kojima ste vježbali aktivno slušanje. Kakav je bio ishod i kako je to utjecalo na vaš odnos sa učenicima?
- **Podučavanje aktivnog slušanja:** Koji izazovi se mogu pojaviti prilikom podučavanja vještina aktivnog slušanja učenicima, posebno onima iz različitih kulturnih sredina? Kako možete prilagoditi svoje metode podučavanja kako biste prevazišli ove izazove?
- **Korištenje neverbalne komunikacije:** Koliko ste svjesni vlastite neverbalne komunikacije u učionici? Kako možete postati svjesniji ovih znakova kako biste poboljšali svoju komunikaciju sa učenicima?
- **Izgradnja pozitivne kulture u učionici:** Kako aktivno slušanje doprinosi pozitivnoj kulturi u učionici? Koje su implikacije aktivnog slušanja za rješavanje sukoba i medijaciju u vašoj učionici?
- **Balansiranje aktivnog slušanja s drugim odgovornostima:** Kako dajete prioritet aktivnom slušanju u odnosu na druge nastavne obaveze? Kako možete osigurati da aktivno slušanje ostane prioritet, a istovremeno uravnotežujete ove druge zahtjeve?

Ova pitanja su osmišljena da podstaknu kritičko razmišljanje i diskusiju među

edukatorima. Razmislite o njihovom korištenju kao osnove za sesije profesionalnog razvoja, timske sastanke ili diskusije među kolegama. Dijeljenjem svojih misli, iskustava i strategija sa kolegama, možete istražiti različite perspektive i poboljšati svoje razumijevanje o tome kako efikasno implementirati aktivno slušanje u učionici.

Zapamtite, aktivno slušanje je putovanje, a ne odredište. Što ga više vježbate, to ćete biti bolji. A koristi će osjetiti svi u vašoj učionici - povezanija, saosjećajnija i naprednija zajednica učenja.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	"Slušanje za razumijevanje: Analiza studije slučaja"
Vrsta aktivnosti:	→ Studija slučaja i grupna diskusija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Demonstrirajte sposobnost modeliranja i podučavanja vještina aktivnog slušanja u učionici. → Vježbajte korištenje pojašnjavajućih pitanja kako biste poboljšali razumijevanje i komunikaciju. → Efikasno tumačiti i reagovati na neverbalne znakove u raznolikom okruženju učionice. → Sažmite ključne tačke iz razgovora kako biste potvrdili međusobno razumijevanje.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	→ Kopije scenarija studije slučaja (jedna po grupi) → Flipchart ili bijela ploča i markeri → Olovke i papir za bilješke

→ Velika prostorija sa pokretnim stolicama za olakšavanje grupnih diskusija

Objašnjenje i
dodjeljivanje
aktivnosti:

Detaljne upute:

1. Priprema:

- Distribuirajte i analizirajte Studija slučaja koja uključuje situaciju u učionici u kojoj su vještine aktivnog slušanja ključne.

Studija slučaja: "Pogrešno shvaćen zadatak"

Pozadina:

Gospođa Thompson je iskusna učiteljica u osnovnoj školi koja radi u raznolikoj gradskoj školi s učenicima iz različitih kulturnih sredina. Nedavno je njen razred dočekaio Amal, dvanaestogodišnju izbjeglicu iz Sirije. Amal je u zemlji oko tri mjeseca i još se uvijek prilagođava novoj okolini. Stidljiva je, ograničeno govori engleski i često djeluje zbunjeno tokom časova. Gospođa Thompson je primijetila da Amal ima problema s uputama u učionici i često ne izvršava zadatke kako se očekuje.

Scenarij:

Prošle sedmice, gospođa Thompson je zadala grupni projekat o očuvanju okoliša. Svaka grupa je dobila zadatak da pripremi prezentaciju na određenu temu. Amal je bila smještena u grupu sa još tri studenta. Grupa je trebala predstaviti svoja otkrića na temu "Recikliranje i upravljanje otpadom".

Na dan prezentacije, Amalina grupa je djelovala nepripremljeno.

Ostali članovi grupe su šaputali među sobom, izražavajući frustraciju što Amal nije mnogo doprinijela projektu. Gospođa Thompson je čula neke studente kako govore: "Amal nije ništa uradila; ona čak ni ne razumije šta se dešava."

Nakon prezentacije, gospođa Thompson je odlučila privatno razgovarati s Amal kako bi razumjela šta je pošlo po zlu. Pitala je Amal zašto nije u potpunosti učestvovala u projektu. Amal, vidno nervozna i oklijevajuća, tiho je odgovorila: „Ne znam... Ne razumijem.“

Gospođa Thompson se osjećala frustrirano. Dala je jasne upute i očekivala je da svi učenici podjednako učestvuju. Rekla je: „Amal, moraš se više potruditi. Ovo je važan projekat i svako treba da da svoj doprinos.“

Amal je spustila pogled, oči su joj se napunile suzama. „Pokušala sam“, prošaptala je, „ali... engleski... veoma teško. Ne razumijem mnogo riječi... Moja grupa... brzi govor... Ja... ne znam šta da radim.“

Shvativši da bi situacija mogla biti još nešto, gospođa Thompson je duboko udahнула i odlučila pažljivije slušati. Nježno je upitala: „Možete li mi reći više o tome šta vam je bilo teško? U redu je; tu sam da pomognem.“

Amal je oklijevala, ali je onda polako počela objašnjavati na lošem engleskom kako se muči pratiti diskusije u grupi. Često su brzo govorili, koristeći riječi koje nije razumjela. Amal se osjećala previše neugodno da ih zamoli da uspore ili ponove. Također je podijelila da je pokušala sama pronaći neke informacije, ali nije znala da li su relevantne. Bojala se da će je traženje pomoći

prikazati glupom.

2. Uvod (5 minuta):

- Objasnite svrhu aktivnosti: vježbati vještine aktivnog slušanja i istražiti kako te vještine mogu poboljšati komunikaciju i razumijevanje u učionici, posebno u raznolikim okruženjima.
- Podijelite učesnike u male grupe od 3-4 osobe. Svaka grupa će dobiti kopiju scenarija studije slučaja.

3. Čitanje i analiza (10 minuta):

- Zamolite svaku grupu da pažljivo pročita studiju slučaja i razgovara o ključnim pitanjima predstavljenim u scenariju. Potaknite ih da razmotre perspektive svih uključenih strana, uključujući nastavnika, učenika izbjeglicu i sve ostale spomenute učenike.
- Uputite grupe da identifikuju kako se aktivno slušanje može koristiti za efikasno rješavanje situacije. Trebali bi razmotriti specifične tehnike kao što su postavljanje pojašnjavajućih pitanja, tumačenje neverbalnih znakova i sažimanje ključnih tačaka.

4. Igranje uloga u scenariju (15 minuta):

- Svaka grupa će odglumiti scenarij studije slučaja, pri čemu jedna osoba djeluje kao nastavnik, a ostale preuzimaju uloge učenika ili posmatrača.
- Ohrabrite "nastavnika" u svakoj grupi da pokaže vještine aktivnog slušanja, kao što su održavanje kontakta očima, klimanje glavom, postavljanje pojašnjavajućih pitanja i

sažimanje onoga što je "učenik" rekao.

- Dajte svakoj grupi 7-8 minuta da izvede svoju igru uloga dok ostatak grupe posmatra i bilježi.

5. Grupna diskusija i refleksija (10 minuta):

- Nakon što svaka grupa završi svoju igru uloga, okupite sve u grupnoj diskusiji. Koristite flipchart ili bijelu ploču da zabilježite ključne tačke pokrenute tokom diskusija.
- Zamolite grupe da podijele svoja zapažanja o tome kako je aktivno slušanje uticalo na ishod scenarija. Koje su strategije dobro funkcionisale, a šta se moglo uraditi drugačije?

6. Konsolidacija (5 minuta):

- Sažmite glavne zaključke iz aktivnosti, ističući važnost vještina aktivnog slušanja u podsticanju međusobnog razumijevanja, posebno u multikulturalnim učionicama.
- Pojačajte vrijednost korištenja pojašnjavajućih pitanja, tumačenja neverbalnih znakova i sažimanja ključnih tačaka kako biste poboljšali komunikaciju i izgradili povjerenje u različitim okruženjima za učenje.

Ova aktivnost podstiče nastavnike da vježbaju aktivno slušanje u realističnom scenariju zasnovanom na učionici. Razmišljajući o svojim iskustvima i raspravljajući o svojim zapažanjima, edukatori mogu produbiti svoje razumijevanje o tome kako efikasno primijeniti ove vještine u različitim obrazovnim okruženjima, posebno onima koja uključuju učenike izbjeglice.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

6. Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- S kojim ste se izazovima suočili dok ste pokušavali vježbati aktivno slušanje tokom igranja uloga? Kako ste ih savladali?
- Kako vam je korištenje pojašnjavajućih pitanja pomoglo da produbite razumijevanje situacije? Možete li navesti primjer iz igranja uloga?
- Koje ste neverbalne znakove primijetili i kako su oni utjecali na vašu interpretaciju situacije? Kako ste reagovali na ove znakove?
- Kako je sažimanje ključnih tačaka pomoglo u osiguravanju međusobnog razumijevanja tokom razgovora? Je li bilo trenutaka kada je sumiranje razjasnilo nesporazume?
- Na koje načine možete primijeniti ove vještine aktivnog slušanja u stvarnim učionicama, posebno kada radite s učenicima izbjeglicama? Kako bi ove vještine mogle pomoći u poboljšanju komunikacije i podsticanju inkluzivnijeg okruženja za učenje?

Zaključak modula

Zaključak: Osnaživanje nastavnika, osnaživanje učenika

Modul 3, "Rješavanje sukoba i medijacija", pružio vam je osnovne alate za stvaranje

skladne i inkluzivne učionice, posebno pri radu s učenicima izbjeglicama. Istražili smo moć empatije, izgradnje povjerenja, razvoja odnosa i aktivnog slušanja, prepoznajući njihovu ključnu ulogu u upravljanju sukobima i stvaranju podržavajućeg okruženja za učenje.

Empatija: U Jedinici 1 smo naučili kako nam empatija omogućava da se stavimo u poziciju naših učenika i razumijemo njihove perspektive. Ovo razumijevanje nam pomaže da se nosimo sa sukobima sa saosjećanjem i pravednošću, stvarajući siguran prostor u kojem se svi učenici osjećaju saslušano i poštovano.

Povjerenje i odnos: Druga jedinica naglasila je važnost izgradnje snažnih, povjerljivih odnosa s našim učenicima. Istražili smo kako dosljednost, poštovanje i otvorena komunikacija postavljaju temelje za povjerenje, posebno za učenike izbjeglice kojima je možda potrebna dodatna podrška i stabilnost.

Aktivno slušanje: U posljednjoj jedinici otkrili smo kako aktivno slušanje ide dalje od pukog slušanja riječi. Obraćajući punu pažnju, odražavajući osjećaje i postavljajući pojašnjavajuća pitanja, možemo istinski razumjeti poruke naših učenika, promovirajući dublje veze i smanjujući nesporazume.

Do kraja ovog modula, bit ćete opremljeni praktičnim strategijama za:

- **Efikasno upravljajte konfliktima u učionici:** Korištenje empatije i aktivnog slušanja za razumijevanje i rješavanje temeljnih uzroka sukoba.
- **Izgradite povjerenje i odnos:** Stvaranje kulture u učionici u kojoj se svi učenici osjećaju cijenjenima, shvaćenima i motiviranim za učenje.

- **Negujte inkluzivno okruženje:**Prepoznavanje i uvažavanje različitih iskustava i perspektiva vaših učenika, posebno onih iz izbjegličkih porodica.

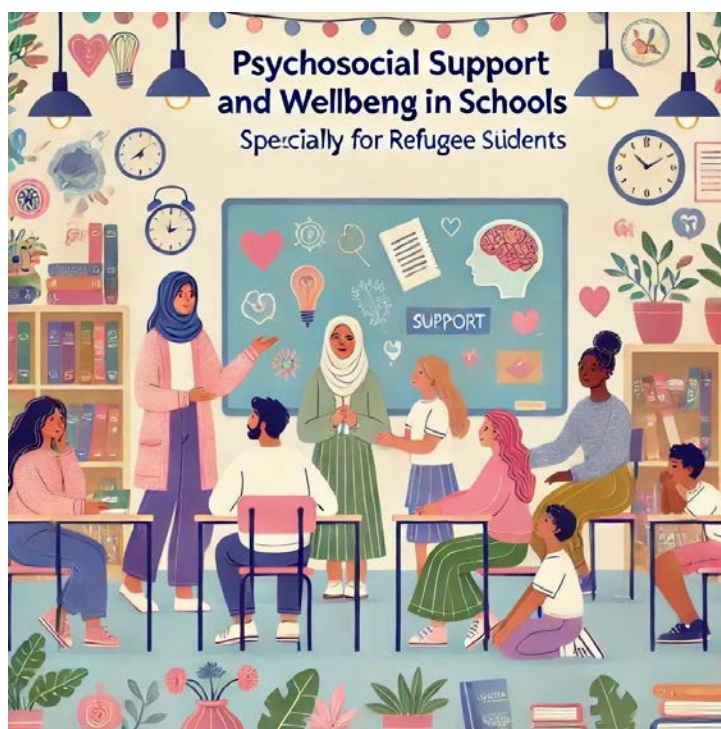
Ove vještine su ključne za promovisanje socijalnog i emocionalnog razvoja, osiguravajući da svi učenici osjećaju pripadnost i stvarajući učionicu u kojoj svi mogu napredovati. Naoružani ovim alatima, spremni ste stvoriti skladnije i produktivnije okruženje za učenje u kojem se svaki učenik osjeća osnaženim da ostvari svoj puni potencijal.

Modul 4 Psihosocijalna podrška i blagostanje

Uvod u modul

Naziv modula: Psihosocijalna podrška i blagostanje

Opis:

Ovaj modul ima za cilj da opremi edukatore znanjem i alatima potrebnim za podršku psihosocijalnoj dobrobiti učenika izbjeglica. Obuhvata osnovne strategije za prepoznavanje i rješavanje psihosocijalnih potreba, izgradnju emocionalne otpornosti i stvaranje okruženja u učionici koje potiče mentalno zdravlje, emocionalnu sigurnost i socijalnu integraciju. Fokusirajući se na holističke pristupe, edukatori će naučiti kako promovirati podržavajuću i inkluzivnu atmosferu koja pomaže svim učenicima,

posebno onima iz izbjegličkih porodica, da napreduju i akademski i lično.

Relevantne ključne riječi: Psihosocijalna podrška, blagostanje, mentalno zdravlje, otpornost, emocionalna podrška, obrazovanje zasnovano na traumi, sigurno okruženje, socijalna integracija, studenti izbjeglice.

Jedinica 1: Stvaranje sigurnih prostora

Naslovna stranica

Relevantne ključne riječi: Sigurni prostori, okruženje u učionici, inkluzija, povjerenje, emocionalna sigurnost, studenti izbjeglice

Glavni dio za teoriju

Uvod

Siguran prostor je više od samog fizičkog okruženja; to je atmosfera koja podstiče i u kojoj se učenici osjećaju sigurno, poštovano i cijenjeno. Za učenike izbjeglice, koji mogu nositi teret prošlih trauma i stres prilagođavanja novoj kulturi, učionica može biti ključno mjesto utjehe i stabilnosti. Stvaranje sigurnih prostora u školama podrazumijeva podsticanje okruženja u kojem se učenici osjećaju emocionalno i psihički zaštićeno, omogućavajući im da uče, rastu i povezuju se. Ova jedinica istražuje bitne elemente stvaranja takvih prostora, fokusirajući se na ključnu ulogu koju edukatori igraju u oblikovanju inkluzivne i podržavajuće kulture u učionici.

1. Razumijevanje koncepta sigurnih prostora

Sigurni prostori su okruženja u kojima se pojedinci osjećaju slobodno da se izraze bez straha od osude, diskriminacije ili štete. U kontekstu obrazovanja, sigurni prostori su temelj za promovisanje emocionalnog blagostanja, posebno za učenike izbjeglice koji su možda doživjeli nestabilnost ili traumu. Ovi prostori su izgrađeni na povjerenju, poštovanju i inkluzivnosti, te podržavaju sve učenike da se osjećaju povezanim i sigurnim.

Ključni koncepti:

- **Emocionalna i psihološka sigurnost:** Osiguravanje da se učenici osjećaju sigurno od maltretiranja, diskriminacije i emocionalne štete. To uključuje stvaranje atmosfere u kojoj se učenici ohrabruju da dijele svoje misli i osjećaje bez straha od ismijavanja.
- **Inkluzivnost i poštovanje:** Prihvatanje raznolikosti u učionici prepoznavanjem i vrednovanjem jedinstvenog porijekla i iskustava svakog učenika. To uključuje razumijevanje kulturnih razlika i promoviranje međusobnog poštovanja među vršnjacima.
- **Konzistentnost i predvidljivost:** Uspostavljanje rutina i jasnih očekivanja kako bi se stvorilo strukturirano okruženje u kojem učenici znaju šta mogu očekivati, smanjujući anksioznost i podstičući osjećaj stabilnosti.

Praktična primjena:

Nastavnici mogu uspostaviti norme u učionici u saradnji sa učenicima, osiguravajući da

se svi osjećaju saslušanima i da se njihov doprinos cijeni. To bi moglo uključivati kreiranje razredne povelje koja ocrtava dogovorena ponašanja koja promoviraju poštovanje i sigurnost.

2. Strategije za stvaranje sigurnih i inkluzivnih prostora

Stvaranje sigurnog prostora uključuje kombinaciju fizičkih, emocionalnih i proceduralnih elemenata. Pažljivim razmatranjem načina organizacije učionice i načina upravljanja interakcijama, edukatori mogu značajno uticati na osjećaj sigurnosti učenika.

Osnovne strategije:

- **Fizičko okruženje:** Uredite učionicu tako da bude gostoljubiva i pristupačna. Koristite vizualne elemente koji odražavaju raznolikost učenika i osigurajte da raspored omogućava lako kretanje i interakciju.
- **Izgradnja povjerenja i povezanosti:** Povjerenje je temelj sigurnog prostora. Nastavnici mogu izgraditi povjerenje kroz dosljednu, iskrenu i saosjećajnu komunikaciju. Odvajanje vremena za upoznavanje s porijeklom, interesima i izazovima svakog učenika pomaže u jačanju ove veze.
- **Rješavanje predrasuda i stereotipa:** Aktivno raditi na identifikovanju i suzbijanju predrasuda u učionici. Edukatori bi trebali biti primjer inkluzivnog jezika i ponašanja, postavljajući standarde koje učenici trebaju slijediti.

Detaljan primjer:

Zamislite učionicu u kojoj nastavnik započinje svaki dan sa "krugom za prijavu",

omogućavajući učenicima da podijele kako se osjećaju. Ova praksa ne samo da pomaže nastavniku da procijeni emocionalnu klimu u učionici, već i pojačava poruku da su osjećaji svakog učenika važni i da zaslužuju da budu saslušani. Kada učenik podijeli tešku emociju, nastavnik reaguje sa empatijom i nudi podršku, naglašavajući da je učionica sigurno mjesto za sve emocije.

Stvaranje inkluzivnog okruženja:

- **Kulturna osjetljivost:**Uključite kulturno porijeklo učenika u nastavu i aktivnosti u učionici. Ovo ne samo da potvrđuje njihov identitet, već i obogaćuje okruženje za učenje za sve učenike.
- **Podrška vršnjaka:**Njegujte zajednicu u učionici u kojoj se učenici podstiču da se međusobno podržavaju. Grupne aktivnosti i zadaci kooperativnog učenja mogu pomoći u izgradnji osjećaja pripadnosti i timskog rada.

3. Rješavanje izazova u stvaranju sigurnih prostora

Iako je cilj stvaranja sigurnog prostora jasan, put do njega može biti pun izazova. To može uključivati upravljanje sukobima, rješavanje štetnih ponašanja i osiguravanje da se svi učenici osjećaju uključeno.

Uobičajeni izazovi:

- **Upravljanje konfliktom:**Sukobi su prirodni dio svakog grupnog okruženja. Kada se pojave, treba ih rješavati s empatijom i fokusom na rješavanje, a ne na kažnjavanje. Nastavnici mogu koristiti sukobe kao prilike za učenje vještina poput

pregovaranja, empatije i razumijevanja različitih perspektiva.

- **Savladavanje prepreka inkluziji:** Jezičke barijere, kulturni nesporazumi i različite društvene norme mogu predstavljati izazove. Edukatori trebaju biti proaktivni u rješavanju ovih problema kroz otvorenu komunikaciju i korištenje resursa poput prevodilaca ili kulturnih veza kada je to potrebno.

Strategije za prevazilaženje izazova:

- **Tehnike rješavanja sukoba:** Podučavajte i modelirajte strategije rješavanja konflikata, kao što su "ja" izjave, aktivno slušanje i pronalaženje zajedničkog jezika. Igranje uloga uobičajenih scenarija može pomoći učenicima da vježbaju ove vještine u podržavajućem okruženju.
- **Redovna refleksija i povratne informacije:** Potaknite učenike da daju povratne informacije o tome koliko se sigurno osjećaju u učionici i šta bi se moglo poboljšati. To se može učiniti putem anonimnih anketa ili grupnih diskusija.

Primjer aktivnosti: Diskusija o "Kругu sigurnosti"

- **Cilj:** Stvaranje zajedničkog razumijevanja onoga što prostor čini sigurnim i inkluzivnim.
- **Potrebni materijali:** Veliki list papira, markeri i ljepljive bilješke.
- **Upute:**
 - Nacrtajte veliki krug na papiru i označite ga kao "Krug sigurnosti".
 - Zamolite učenike da razmisle o tome šta ih čini sigurnim, a šta nesigurnim u učionici.

- Neka učenici zapišu svoje misli na ljepljive papiriće i stave ih unutar (radi sigurnosti) ili izvan (da bi se osjećali nesigurno) kruga.
- Razgovarajte o bilješkama kao razred, identificirajte teme i dogovorite se o načinima za poboljšanje sigurnosti u učionici.

4. Refleksivna praksa: Evaluacija efikasnosti sigurnih prostora

Stvaranje sigurnih prostora je kontinuirani proces koji zahtijeva redovnu evaluaciju i prilagođavanje. Razmišljanje o tome šta funkcionira, šta ne, i kako učenici reaguju, ključno je za održavanje okruženja u kojem se svi učenici osjećaju sigurno i cijenjeno.

Refleksivna pitanja za edukatore:

- Kako trenutno stvaram siguran prostor u svojoj učionici? Koje su se specifične strategije pokazale najefikasnijim?
- Ima li učenika koji se možda ne osjećaju potpuno sigurno ili uključeno? Koje dodatne korake mogu poduzeti da bih došao do tih učenika?
- Kako da se nosim sa konfliktima ili slučajevima isključivanja kada se pojave u mom razredu?
- Kako mogu uključiti svoje učenike u kontinuirani proces održavanja sigurnog i inkluzivnog prostora?

Zaključak

Stvaranje sigurnih prostora je fundamentalno za uspjeh i dobrobit svih učenika, posebno onih iz izbjegličkih porodica koji se možda nalaze u složenim emocionalnim

okruženjima. Fokusiranjem na povjerenje, inkluzivnost i proaktivne strategije, edukatori mogu podsticati okruženja u kojima se učenici osjećaju osnaženo da se izraze, preuzmu rizike i u potpunosti se uključe u svoje učenje. Ova jedinica pruža okvir za razumijevanje i primjenu principa sigurnih prostora, podstičući edukatore da kontinuirano razmišljaju o svojoj praksi i prilagođavaju se potrebama svojih učenika.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Izgradnja sigurne i inkluzivne učionice
Vrsta aktivnosti:	→ <i>Grupni rad i diskusija</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Identifikujte ključne elemente koji doprinose sigurnom i inkluzivnom okruženju u učionici. → Zajednički razvijte skup normi u učionici koje promovišu poštovanje, empatiju i emocionalnu sigurnost. → Pojačati osjećaj vlasništva i odgovornosti kod učenika u održavanju podržavajuće kulture u učionici. → Vježbajte komunikacijske vještine koje jačaju inkluzivnost i međusobno poštovanje.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: • Veliki papir za postere ili bijela ploča • Markeri, ljepljive bilješke i olovke • Unaprijed odštampane kartice s emocijama ili vizualna pomagala koja prikazuju različite emocije (opciono) • Emoji Feelings Flashcards.pdf Resursi:

- Materijali s uputama o sigurnim prostorima i primjerima inkluzivnog ponašanja
- Primjer predloška povelje (opciono) koji će voditi učenike u kreiranju vlastite

Zahtjevi za radni prostor:

- Otvoreni prostor učionice koji omogućava grupne diskusije i kretanje
- Mirni kutci ili prostori za manje grupne diskusije, ako je potrebno

**Objašnjenje i
dodjeljivanje
aktivnosti:**

Korak 1: Uvod u aktivnost (5 minuta)

- *Počnite tako što ćete učenike okupiti u krug ili polukrug kako biste podstakli osjećaj jednakosti i otvorenosti.*
- *Predstavite koncept "sigurnih prostora" i objasnite zašto je važno da se svi osjećaju sigurno, poštovano i cijenjeno u učionici. Koristite jednostavne termine i primjere s kojima se možete poistovjetiti.*

Korak 2: Grupna brainstorming sesija (10 minuta)

- *Podijelite učenike u male grupe (4-5 učenika po grupi) i podijelite im ljepljive papiriće i olovke.*
- *Zamolite svaku grupu da kroz brainstorming pronađe ideje o tome šta ih čini sigurnim i uključenim u učionici. Potaknite ih da razmišljaju o fizičkim, emocionalnim i društvenim aspektima sigurnosti.*
- *Neka svaki učenik zapiše svoje ideje na ljepljive papiriće - jednu ideju po papiriću - a zatim ih stavite na veliki poster ili bijelu ploču.*

Korak 3: Grupna diskusija i refleksija (10 minuta)

- *Ponovo okupite grupe i pregledajte ljepljive papiriće na*

posteru. Razgovarajte o zajedničkim temama i istaknite ključne elemente koji doprinose sigurnoj i inkluzivnoj učionici.

- Potaknite učenike da podijele zašto su im određeni aspekti važni, podstičući dublje razumijevanje međusobnih potreba i perspektiva.

Korak 4: Izrada Povelje sigurnog prostora (10 minuta)

- Na osnovu diskusije, zajednički razvijte "Povelju sigurnog prostora" za učionicu. Ova povelja treba da sadrži dogovorene norme i ponašanja kojih se svi obavezuju da će se pridržavati.
- Napišite povelju na velikom posteru i istaknite ga na vidljivom mjestu u učionici kao podsjetnik na zajedničku predanost održavanju podržavajućeg okruženja.

Korak 5: Refleksija i lična posvećenost (5 minuta)

- Zamolite svakog učenika da razmisli o jednoj ličnoj akciji koju može poduzeti kako bi doprinio sigurnom prostoru. To može biti jednostavno poput „Slušat ću bez prekidanja“ ili „Pomoći ću nekome ko se osjeća zapostavljeno“.
- Po želji, neka učenici napišu svoju obavezu na ljepljivu papiriću i dodaju je na poster povelje kao ličnu obavezu.

Korak 6: Tekuće održavanje (2 minute)

- Objasnite da je održavanje sigurnog prostora kontinuirani proces i da se povelja može ponovo pregledati i revidirati po potrebi. Ohrabrite učenike da se izjasne ako ikada osjete da prostor ne zadovoljava njihove potrebe.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

→ Šta za vas znači "siguran prostor" i zašto je važan u našoj učionici?

	→ <i>Kakav je bio osjećaj doprinijeti stvaranju naše Povelje sigurnog prostora?</i>→ <i>Na koje načine se možemo podsjetiti da ispunjavamo svoje obaveze jedni prema drugima?</i>→ <i>Kako možemo postupati u situacijama kada se neko osjeća nesigurno ili isključeno u našoj učionici?</i>

Jedinica 2: Izgradnja otpornosti

Naslovna stranica

Naziv jedinice: Izgradnja otpornosti

Relevantne ključne riječi: Otpornost, vještine suočavanja, emocionalna snaga, prilagodljivost, studenti izbjeglice, strategije podrške

Glavni dio za teoriju

Uvod

Otpornost je sposobnost oporavka od nedaća, prilagođavanja izazovima i nastavka kretanja naprijed uprkos preprekama. Za studente izbjeglice, koji se mogu suočiti sa značajnim preokretima i traumom, otpornost nije samo korisna osobina - to je ključna vještina koja može značajno uticati na njihovu sposobnost da napreduju u novom okruženju. Izgradnja otpornosti uključuje opremanje učenika strategijama suočavanja, podsticanje načina razmišljanja usmjerenog na rast i pružanje podržavajućeg okruženja u kojem se osjećaju osnaženo da se suoče sa svojim izazovima. Ova jedinica istražuje praktične načine na koje edukatori mogu pomoći učenicima da razviju

otpornost, naglašavajući važnost i individualne i društvene podrške.

1. Razumijevanje otpornosti: Više od pukog suočavanja

Otpornost se često posmatra kao sposobnost podnošenja teškoća, ali ona ide dalje od pukog preživljavanja. Prava otpornost uključuje dinamičan proces prilagođavanja, učenja i rasta iz iskustava. Za studente izbjeglice, izgradnja otpornosti znači njegovanje njihove sposobnosti da se snađu u složenosti svojih novih života, istovremeno upravljajući emocionalnim teretom svoje prošlosti.

Ključni koncepti:

- **Otpornost kao vještina:**Otpornost nije urođena osobina; to je vještina koja se može naučiti i ojačati tokom vremena. Ovo je ohrabrujuće jer znači da uz pravu podršku svi učenici imaju potencijal da postanu otporniji.
- **Faktori koji doprinose otpornosti:**Nekoliko faktora može poboljšati otpornost učenika, uključujući pozitivne odnose s vršnjacima i odraslima, osjećaj kontrole nad okolinom i prilike za izgradnju kompetencije i samopoštovanja.
- **Uloga edukatora:**Nastavnici igraju ključnu ulogu u podsticanju otpornosti stvaranjem pozitivnog i podržavajućeg okruženja u učionici, modeliranjem otpornog ponašanja i podučavanjem specifičnih vještina koje pomažu učenicima da se nose sa stresom i neuspjesima.

Praktična primjena:

Uključivanje "momenata otpornosti" u dnevne rutine može pomoći učenicima da redovno vježbaju otpornost. To može uključivati početak svakog dana pozitivnom

afirmacijom, razgovor o izazovnoj situaciji i kako je riješena ili proslavljanje malih uspjeha kako bi se izgradilo samopouzdanje i osjećaj postignuća.

2. Strategije za izgradnju otpornosti kod učenika

Izgradnja otpornosti podrazumijeva opremanje učenika alatima potrebnim za konstruktivno suočavanje s izazovima. To uključuje razvoj vještina emocionalne regulacije, podsticanje pozitivnog načina razmišljanja i stvaranje prilika za učenike da preuzmu upravljive rizike koji podstiču rast.

Osnovne strategije:

- **Podsticanje mentaliteta rasta:** Naučite učenike da su izazovi prilike za učenje, a ne nepremostive prepreke. Naglasite moć riječi "još" - umjesto "Ne mogu ovo uraditi", ohrabrite ih da kažu "Još ne mogu ovo uraditi".
- **Emocionalna regulacija:** Pomozite učenicima da razviju vještine upravljanja svojim emocijama kroz aktivnosti poput dubokog disanja, vježbi svjesnosti i refleksije. Ove vještine su posebno važne za učenike izbjeglice koji mogu osjećati pojačanu anksioznost ili stres.
- **Rješavanje problema i postavljanje ciljeva:** Podučavajte praktične vještine rješavanja problema i vodite učenike u postavljanju ostvarivih ciljeva. Podijelite veće zadatke na manje, upravljive korake kako biste spriječili preopterećenost i izgradili samopouzdanje tokom napretka.

Detaljan primjer:

Razmotrite učenicu po imenu Layla, koja se zbog anksioznosti bori s učešćem u

grupnim aktivnostima. Postepenim povećanjem njenog angažmana – počevši s posmatranjem, zatim doprinosom malim komentarima, a na kraju i preuzimanjem aktivnijih uloga – nastavnik može pomoći Layli da izgradi samopouzdanje i otpornost. Pozitivno podsticanje i podržavajuća grupa vršnjaka igraju ključnu ulogu u ovom procesu.

Stvaranje prilika za izgradnju otpornosti:

- **Izazovi u učionici:** Uvedite male izazove koji potiču učenike da izađu iz svojih zona udobnosti u podržavajućem okruženju. Na primjer, "Izazov otpornosti sedmice" može uključivati isprobavanje nove aktivnosti, pomaganje kolegi iz razreda ili dijeljenje lične priče.
- **Refleksivno vođenje dnevnika:** Potaknite učenike da vode dnevnik otpornosti u koji mogu dokumentirati izazove s kojima se suočavaju, kako su odgovorili na njih i šta su naučili. Ova praksa pomaže učenicima da vide svoj napredak i prepoznaju svoju sposobnost da prevaziđu teškoće.

3. Izgradnja podržavajućeg okruženja koje neguje otpornost

Podržavajuće okruženje je ključno za podsticanje otpornosti. To uključuje stvaranje kulture u učionici koja slavi trud, podstiče upornost i dozvoljava greške kao dio procesa učenja. Modeliranjem otpornog ponašanja i pružanjem dosljedne podrške, nastavnici mogu pomoći učenicima da izgrade samopouzdanje koje im je potrebno za suočavanje s izazovima.

Ključni elementi podržavajućeg okruženja:

- **Pozitivno potkrepljenje:**Prepoznajte i proslavite trud, ne samo rezultate. Pohvalite učenike za njihov trud, kreativnost i upornost, pojačavajući poruku da se otpornost cijeni.
- **Podrška vršnjaka:**Njegujte zajednicu u učionici u kojoj se učenici osjećaju ugodno podržavajući jedni druge. Grupne aktivnosti koje zahtijevaju saradnju i međusobnu podršku mogu pomoći u jačanju društvenih veza i izgradnji mreže otpornosti.
- **Sigurni prostori za neuspjeh:**Normalizujte greške kao prirodan dio učenja. Stvorite kulturu u učionici u kojoj se učenici osjećaju sigurno da preuzimaju rizike bez straha od oštre osude, a gdje se neuspjesi smatraju vrijednim prilikama za učenje.

Primjer aktivnosti: "Drvo otpornosti"

- **Cilj:**Vizualizirati otpornost i identificirati lične snage i podršku koje doprinose otpornosti.
- **Potrebni materijali:**Veliki papir ili bijela ploča, markeri, ljepljive bilješke i odštampani obris drveta.
- **Upute:**
 - Nacrtajte veliko drvo na papiru, s korijenjem koje predstavlja temeljnu podršku (porodicu, prijatelje, nastavnike), deblom koje predstavlja učenikove ključne snage (hrabrost, odlučnost), a granama koje predstavljaju ciljeve i težnje.

- Zamolite učenike da popune stablo ljepljivim papirićima opisujući svoje podrške, snage i ciljeve.
- Razgovarajte o tome kako drvo stoji snažno s čvrstim temeljem i kako se grane protežu, simbolizirajući rast i otpornost.

4. Refleksivna praksa: Evaluacija i jačanje izgradnje otpornosti

Refleksivna praksa je ključna za edukatore kako bi razumjeli učinkovitost svojih napora u izgradnji otpornosti. Redovna refleksija pomaže u prepoznavanju onoga što dobro funkcionira i gdje bi mogla biti potrebna dodatna podrška.

Refleksivna pitanja za edukatore:

- Kako trenutno podržavam razvoj otpornosti kod svojih učenika? Koje su strategije bile najefikasnije?
- Ima li određenih učenika koji imaju više problema s otpornošću? Kakva dodatna podrška bi im mogla biti potrebna?
- Kako mogu kao edukator/ica svojim ponašanjem pokazati otpornost? Da li pokazujem mentalitet rasta i istrajnost u vlastitim izazovima?
- Kako mogu stvoriti više prilika za učenike da vježbaju otpornost u učionici?

Zaključak

Izgradnja otpornosti je ključna komponenta podrške učenicima izbjeglicama, pomažući im da se snađu u složenosti svog novog okruženja i prevaziđu prošle nedaće. Fokusirajući se na otpornost kao vještinu koja se može negovati i razvijati,

edukatori osnažuju učenike da se suoče s izazovima s povjerenjem i optimizmom. Ova jedinica pruža praktične strategije i uvide za integriranje izgradnje otpornosti u svakodnevne prakse u učionici, potičući podržavajuće okruženje u kojem svi učenici mogu rasti i napredovati.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Igranje uloga otpornosti: Savladavanje izazova
Vrsta aktivnosti:	→ <i>Grupni rad i igranje uloga</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ <i>Identifikujte lične i vanjske faktore koji doprinose otpornosti.</i> → <i>Vježbajte strategije izgradnje otpornosti u realnim scenarijima.</i> → <i>Razvijte vještine rješavanja problema i mentalitet rasta kada se suočavate s izazovima.</i> → <i>Ojačajte podršku vršnjaka radeći zajedno kako biste prevazišli prepreke.</i>
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: ● Odštampani scenariji za igranje uloga koji prikazuju uobičajene izazove (jedan scenario po grupi) ● Kartice strategije otpornosti (kartice sa strategijama kao što su duboko disanje, traženje pomoći, ponovno razmišljanje o problemu itd.) ● Bijela ploča ili flip chart za grupne refleksije ● Bilješke i olovke za učesnike Resursi:

- Materijali koji sažimaju strategije otpornosti o kojima se raspravljalo u ovoj jedinici
- Kratki video klip ili prezentacija o primjerima otpornosti iz stvarnog života
- 'Mental toughness is the secret to success' | BBC Ideas
- <https://youtu.be/9vdN15--hro>

Zahtjevi za radni prostor:

- Prostrana učionica ili otvoreni prostor gdje se grupe mogu rasporediti za igranje uloga
- Mirno okruženje bez ometanja za olakšavanje fokusiranih diskusija

**Objašnjenje i
dodjeljivanje
aktivnosti:**

Korak 1: Uvod u aktivnost (5 minuta)

- *Počnite objašnjavajući važnost otpornosti i kako nam ona pomaže da se nosimo sa izazovima u životu. Naglasite da otpornost nije u tome da nikada ne pogriješimo, već u tome kako reagujemo i učimo iz neuspjeha.*
- *Predstavite koncept igranja uloga kao alata za vježbanje strategija otpornosti u sigurnom i podržavajućem okruženju.*

Korak 2: Podjela grupa i dodjeljivanje scenarija (5 minuta)

- *Podijelite učesnike u male grupe (4-5 članova po grupi).*
- *Podijelite različite scenarije igranja uloga svakoj grupi, od kojih svaki prikazuje situaciju u kojoj bi se učenik mogao suočiti s izazovom (npr. osjećaj izostavljenosti, borba s teškim zadatkom, suočavanje s neslaganjem).*
- *Role play scenarios and strategy cards- Module 4/Unit 2*

Korak 3: Odabir i priprema strategije (10 minuta)

- *Dajte svakoj grupi set kartica za strategiju otpornosti.*

- Grupe će pregledati svoj scenarij i odabrati strategije za koje vjeruju da bi pomogle glavnom liku da savlada izazov.
- Dajte grupama vremena da pripreme svoju igru uloga, dodijelivši uloge (npr. učenik koji se suočava s izazovom, vršnjaci koji pružaju podršku itd.).

Korak 4: Izvođenje igranja uloga (10 minuta)

- Svaka grupa izvodi svoju igru uloga, demonstrirajući kako bi koristili odabrane strategije otpornosti za rješavanje izazova scenarija.
- Potaknite kreativnost i podržavajuće interakcije, naglašavajući da ne postoji jedan „pravi“ način za biti otporan.

Korak 5: Grupna refleksija i diskusija (10 minuta)

- Nakon igranja uloga, okupite grupe za refleksivnu diskusiju. Koristite upute poput:
 - Koje su strategije korištene u svakoj igri uloga i kako su one pomogle?
 - Je li bilo trenutaka kada je grupi bilo teško ostati otporna? Kako su to prevazišli?
 - Kako je rad u grupi doprinio ukupnoj otpornosti u datom scenariju?

Korak 6: Prezentacije i povratne informacije (5 minuta po grupi)

- Svaka grupa predstavlja svoj scenario, korištene strategije i svoja razmišljanja široj grupi.
- Potaknite konstruktivne povratne informacije od kolega o učinkovitosti strategija otpornosti i kako se one mogu primijeniti u stvarnim životnim situacijama.

Korak 7: Sumiranje ključnih zaključaka (5 minuta)

- Facilitator završava vježbu sumiranjem ključnih strategija

	<i>otpornosti o kojima se raspravljalo i isticanjem važnosti prakticiranja otpornosti u svakodnevnom životu.</i> ● <i>Naglasite da je otpornost kolektivni napor i da je podrška vršnjaka moćna komponenta u prevazilaženju izazova.</i>
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	→ <i>Kako su strategije korištene u vašoj igri uloga pomogle liku da savlada izazov?</i> → <i>Šta ste naučili o otpornosti, a što ranije niste razmatrali?</i> → <i>Kako se ove strategije mogu primijeniti u vašem životu ili u učionici za podršku vršnjacima?</i> → <i>Razmišljajući o vježbi, kako je zajednički rad u grupi unaprijedio vaše razumijevanje otpornosti?</i>

Jedinica 3: Promocija pozitivnog mentalnog zdravlja

Naslovna stranica

Naslov: Promocija pozitivnog mentalnog zdravlja

Relevantne ključne riječi: Mentalno zdravlje, blagostanje, emocionalna regulacija, podržavajuće okruženje, studenti izbjeglice, briga o sebi

Slika za naslovnu stranicu:

Glavni dio za teoriju

Uvod

Pozitivno mentalno zdravlje je temelj općeg blagostanja i uspjeha, posebno za učenike koji su iskusili stres i traumu povezanu s raseljavanjem. Za učenike izbjeglice, promoviranje pozitivnog mentalnog zdravlja znači stvaranje podržavajućeg okruženja koje ne samo da se bavi neposrednim psihološkim potrebama, već i potiče dugoročnu otpornost, samopoštovanje i osjećaj pripadnosti. Ova jedinica fokusira se na praktične strategije koje edukatori mogu koristiti za promoviranje mentalnog zdravlja u učionici, naglašavajući važnost proaktivnih pristupa, emocionalne pismenosti i izgradnje kulture brige.

1. Razumijevanje pozitivnog mentalnog zdravlja: Iznad odsustva bolesti

Pozitivno mentalno zdravlje je više od pukog odsustva mentalne bolesti; ono obuhvata stanje blagostanja u kojem se pojedinci osjećaju dobro, dobro funkcioniraju i sposobni su da se nose sa normalnim životnim stresom. Za učenike, posebno one iz izbjegličkih porodica, održavanje pozitivnog mentalnog zdravlja uključuje snalaženje u složenim emocijama, izgradnju zdravih odnosa i razvoj efikasnih strategija suočavanja.

Ključni koncepti:

- **Holističko blagostanje:** To uključuje emocionalne, psihološke i socijalne aspekte zdravlja. Promocija pozitivnog mentalnog zdravlja znači podršku učenicima u

svim ovim oblastima.

- **Zaštitni faktori:**Elementi koji mogu pomoći učenicima da održe pozitivno mentalno zdravlje uključuju snažne društvene veze, osjećaj svrhe, vještine emocionalne regulacije i pristup resursima podrške.
- **Uloga edukatora:**Nastavnici su ključni u stvaranju okruženja u učionici koje podržava mentalno zdravlje. Modeliranjem pozitivnog ponašanja, podučavanjem vještina emocionalne regulacije i njegovanjem osjećaja zajedništva, edukatori mogu značajno utjecati na mentalno blagostanje učenika.

Praktična primjena:

Uvođenje redovnih trenutaka za "provjeru" stanja, gdje učenici mogu izraziti kako se osjećaju u podržavajućem okruženju, pomaže u normalizaciji razgovora o emocijama i mentalnom zdravlju. To se može postići jednostavnim aktivnostima poput korištenja kartica s emocijama, grafikona osjećaja ili vođenja dnevnika.

2. Strategije za promovisanje pozitivnog mentalnog zdravlja u učionici

Promocija pozitivnog mentalnog zdravlja uključuje i preventivne mjere i aktivne intervencije. Edukatori mogu podsticati podsticajno okruženje koje osnažuje učenike da upravljaju svojim emocijama, traže pomoć kada je potrebna i podržavaju jedni druge.

Osnovne strategije:

- **Emocionalna pismenost:**Naučite učenike da precizno prepoznaju i izražavaju svoje emocije. To uključuje prepoznavanje širokog spektra emocija osim pukog

"sretnog" ili "tužnog" i razumijevanje kako te emocije utiču na ponašanje i donošenje odluka.

- **Tehnike svjesnosti i opuštanja:**Uključite prakse svjesnosti poput dubokog disanja, vođene vizualizacije i progresivne relaksacije mišića kako biste pomogli učenicima da upravljaju stresom i anksioznošću.
- **Podsticanje zdravih odnosa:**Promovirajte ljubaznost, empatiju i saradnju među učenicima. Aktivnosti koje grade timski rad i vršnjačku podršku mogu poboljšati ukupnu klimu u učionici i smanjiti osjećaj izolacije.

Detaljan primjer:

U učionici, u aktivnosti pod nazivom „Šarade emocija“, učenici glume različite emocije bez upotrebe riječi, dok njihovi vršnjaci pogađaju koja je emocija prikazana. Ova zabavna i interaktivna igra pomaže učenicima da nauče prepoznavati i izražavati emocije, podstičući veću emocionalnu svijest i empatiju.

Stvaranje pozitivnog okruženja u učionici:

- **Konzistentnost i predvidljivost:**Predvidljiva rutina može pružiti osjećaj sigurnosti učenicima, smanjiti anksioznost i pomoći im da se fokusiraju na učenje.
- **Otvorena komunikacija:**Kreirajte politiku otvorenih vrata u kojoj se učenici osjećaju ugodno razgovarajući o svojim brigama ili tražeći pomoć. Ovo se može pojačati odvajanjem vremena za individualne prijave ili anonimne kutije za prijedloge.
- **Prepoznavanje i slavljenje snaga:**Istaknite snage i uspjehe učenika, bez obzira

koliko mali bili, kako biste izgradili samopoštovanje i pozitivnu sliku o sebi.

3. Rješavanje izazova mentalnog zdravlja u učionici

Iako je cilj promoviranje pozitivnog mentalnog zdravlja, važno je biti spreman suočiti se s izazovima mentalnog zdravlja koji se mogu pojaviti. Prepoznavanje ranih znakova problema mentalnog zdravlja i poznavanje načina na koji se na odgovarajući način reagira može značajno utjecati na život učenika.

Uobičajeni izazovi mentalnog zdravlja:

- **Znakovi anksioznosti i depresije:** Obratite pažnju na simptome poput uporne tuge, povlačenja iz aktivnosti, promjena apetita ili obrazaca spavanja i poteškoća s koncentracijom.
- **Reakcije na traumu:** Studenti izbjeglice mogu pokazivati hipervigilnost, iznenadne izlive bijesa ili intenzivne emocionalne reakcije izazvane podsjetnicima na prošle traume.
- **Socijalni i bihevioralni izazovi:** Teškoće u sklapanju prijateljstava, česti sukobi s vršnjacima ili ometajuće ponašanje mogu ukazivati na temeljne probleme s mentalnim zdravljem.

Strategije za rješavanje izazova:

- **Rana intervencija:** Ako primijetite znakove uznemirenosti, odmah ih riješite. Jednostavno pitanje: „Primijetio/la sam da si u posljednje vrijeme uznemiren/a; postoji li nešto o čemu bi želio/la razgovarati?“ može otvoriti vrata daljnjoj

podršci.

- **Sarađujte sa stručnjacima za mentalno zdravlje:** Sarađujte sa školskim savjetnicima, socijalnim radnicima ili vanjskim stručnjacima za mentalno zdravlje kako biste pružili sveobuhvatnu podršku učenicima kojima je to potrebno.
- **Kreiranje sigurnosnog plana:** Za učenike koji doživljavaju tešku anksioznost, napade panike ili druge akutne probleme mentalnog zdravlja, razvijte sigurnosni plan koji uključuje korake koje mogu poduzeti kako bi se osjećali sigurnije, kao što je određivanje određenog mirnog prostora ili kontakt s odraslom osobom od povjerenja kojoj se mogu obratiti.

Primjer aktivnosti: "Kut za smirenje"

- **Cilj:** Obezbijediti poseban prostor u učionici gdje učenici mogu regulisati svoje emocije kada se osjećaju preopterećeno.
- **Potrebni materijali:** Miran prostor sa udobnim sjedištima, umirujućim vizualnim elementima (npr. slike prirode), alatima za ublažavanje stresa (npr. loptice za antistres, igračke za vrpole) i reflektivnim uputama.
- **Upute:**
 - Predstavite Kutak za smirenje kao pozitivan prostor za svakoga kome je potreban trenutak za sebe.
 - Objasnite kako koristiti prostor, ohrabrujući učenike da posjete prostor kada im je potrebno da se preusmjere ili upravljaju jakim emocijama.
 - Uključite kratki vodič sa tehnikama smirivanja i refleksijama kako biste pomogli učenicima da se resetiraju.

4. Refleksivna praksa: Unapređenje podrške mentalnom zdravlju u učionici

Razmišljanje o vašem pristupu podršci mentalnom zdravlju ključno je za kontinuirano poboljšanje. Redovno razmišljanje pomaže edukatorima da identificiraju snage u svom pristupu, područja za rast i nove strategije koje mogu isprobati.

Refleksivna pitanja za edukatore:

- Kako trenutno promoviram pozitivno mentalno zdravlje u svojoj učionici? Koje su strategije bile najefikasnije?
- Ima li određenih učenika koji imaju više problema s mentalnim zdravljem? Kako im mogu bolje pružiti podršku?
- Koliko se ugodno osjećam razgovarajući o temama mentalnog zdravlja sa svojim studentima? Koje dodatne obuke ili resursi bi mi mogli pomoći u ovom području?
- Kako mogu uključiti učenike u stvaranje kulture u učionici koja podržava mentalno zdravlje svih?

Zaključak

Promoviranje pozitivnog mentalnog zdravlja ključno je za stvaranje okruženja za učenje u kojem svi učenici, a posebno oni iz izbjegličkih porodica, mogu napredovati. Fokusirajući se na emocionalnu pismenost, podržavajuće odnose i proaktivne strategije, edukatori mogu pomoći učenicima da razviju vještine potrebne za održavanje mentalnog blagostanja. Ova jedinica pruža praktične pristupe za njegovanje mentalno zdrave učionice i potiče kontinuirano promišljanje i

prilagođavanje kako bi se zadovoljile potrebe svakog učenika.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Svjesna tegla
Vrsta aktivnosti:	→ <i>Individualni rad</i> → <i>Vođena refleksija</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ <i>Razumjeti koncept svjesnosti (mindfulness) i kako se ona može koristiti za smirivanje uma.</i> → <i>Vježbajte jednostavnu tehniku svjesnosti kako biste lakše upravljali stresom i emocijama.</i> → <i>Razviti svijest o tome kako se misli i osjećaji mogu posmatrati i upravljati njima.</i> → <i>Podstičite osjećaj kontrole i jasnoće u reagovanju na emocije.</i>
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: ● Prozirne tegle ili plastične boce (jedna po učeniku) ● Voda ● Šljokice ili male šljokice ● Boja za hranu (opciono za vizuelnu privlačnost) ● Ljepilo ili traka za zatvaranje tegli Resursi: ● Kratki materijal ili poster koji objašnjava svrhu Mindful Jar-a i kako ga koristiti ● Umirujuća muzika (opciono) za pozadinu tokom aktivnosti Zahtjevi za radni prostor:

- Stolovi za sastavljanje tegli
- Miran i tih prostor gdje učenici mogu sjediti i posmatrati svoje tegle

Objašnjenje i
dodjeljivanje
aktivnosti:

Korak 1: Uvod u Mindful Jar (5 minuta)

- *Počnite predstavljanjem koncepta svjesnosti (mindfulness), objašnjavajući da ona uključuje prisutnost i potpunu angažiranost u trenutku bez osuđivanja.*
- *Objasnite da je Staklenka svjesnosti alat koji može pomoći u vizualizaciji kako naši umovi mogu biti pretrpani mislima i emocijama, te kako možemo pronaći mir jednostavnim promatranjem i dopuštanjem stvarima da se smire.*

Korak 2: Sastavljanje tegli za svjesno razmišljanje (10 minuta)

- *Dajte svakom učeniku prozirnu teglu ili bocu. Uputite ih da teglu napune većim dijelom vodom, a zatim po želji dodaju nekoliko kapi prehrambene boje.*
- *Dodajte kašiku šljokica ili malih šljokica u teglu, objašnjavajući da šljokice predstavljaju misli, osjećaje i brige.*
- *Čvrsto pričvrstite poklopac ljepljivom ili trakom kako biste spriječili curenje.*

Korak 3: Korištenje tegle za svjesnost (5 minuta)

- *Zamolite učenike da snažno protresu svoje tegle i posmatraju kako se šljokice vrte. Objasnite da tako naši umovi mogu izgledati kada smo pod stresom, anksiozni ili preopterećeni.*
- *Kako se šljokice počinju smirivati, vodite učenike kroz kratku vježbu svjesnosti: ohrabrite ih da duboko udahnu, posmatraju kako se šljokice smiruju i zamisle kako se njihove misli i osjećaji smiruju na isti način.*

Korak 4: Refleksivna diskusija (5 minuta)

- *Povedite kratku diskusiju o tome kako su se učenici osjećali tokom aktivnosti i šta su primijetili dok su posmatrali svoje tegle. Pitajte:*
 - *Kakav je bio osjećaj gledati kako se šljokice sliježu?*
 - *Možete li se sjetiti vremena kada su vam se misli činile poput vrtložnog sjaja?*
 - *Kako biste mogli koristiti ovu teglu kada se osjećate uznemireno ili preopterećeno?*

Korak 5: Personalizacija i poneti (5 minuta)

- *Potaknite učenike da personaliziraju svoje tegle naljepnicama ili etiketama koje ih podsjećaju na smirenost ili pozitivne afirmacije.*
- *Podsjetite učenike da mogu koristiti svoje Mindful Jars kad god im je potreban trenutak smirenosti ili jasnoće, posebno kada osjećaju snažne emocije.*

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- *Šta ste primijetili u vezi sa svojim mislima i osjećajima dok ste koristili Mindful Jar?*
- *Kako vam posmatranje vlastitih misli, umjesto trenutnog reagovanja, može pomoći u stresnim situacijama?*
- *Možete li smisliti druge načine za prakticiranje svjesnosti (mindfulness) u svakodnevnom životu?*
- *Kako mislite da vam mindfulness može pomoći u učionici ili kod kuće?*

Zaključak modula

Modul 4, "Psihosocijalna podrška i dobrobit", opremio vas je osnovnim strategijama za stvaranje podsticajnog i podržavajućeg okruženja u učionici, posebno za učenike izbjeglice koji se suočavaju s jedinstvenim izazovima. Kroz ovaj modul, detaljno smo se bavili važnošću stvaranja sigurnih prostora, izgradnje otpornosti i promoviranja pozitivnog mentalnog zdravlja, što je sve ključno za stvaranje inkluzivne i osnažujuće atmosfere za učenje.

Stvaranje sigurnih prostora:

U Jedinici 1 istražili smo kako uspostaviti sigurne prostore koji prevazilaze fizičku učionicu i uključuju emocionalnu i psihološku sigurnost. Postavljanjem jasnih rutina, podsticanjem inkluzivnosti i podsticanjem otvorene komunikacije, edukatori mogu stvoriti okruženje u učionici u kojem se svi učenici osjećaju poštovano, cijenjeno i slobodno da se izraze bez straha od osude.

Izgradnja otpornosti:

Druga jedinica istakla je ključnu ulogu otpornosti u pomaganju učenicima da se prilagode izazovima i oporave od neuspjeha. Naučili smo praktične strategije za njegovanje otpornosti, kao što su podsticanje načina razmišljanja usmjerenog na rast, podučavanje vještinama rješavanja problema i njegovanje jakih veza s vršnjacima. Izgradnjom otpornosti, edukatori osnažuju učenike da se suoče s poteškoćama s samopouzdanjem i osjećajem kontrole nad vlastitim životima.

Promocija pozitivnog mentalnog zdravlja:

U posljednjoj jedinici, fokusirali smo se na promociju pozitivnog mentalnog zdravlja integrirajući prakse koje podržavaju emocionalnu dobrobit. Tehnike poput svjesnosti, emocionalne pismenosti i stvaranja kulture brige u učionici pomažu učenicima da efikasno upravljaju svojim emocijama i stresom. Rano prepoznavanje i rješavanje izazova mentalnog zdravlja ključno je za podršku općem blagostanju učenika izbjeglica i osiguravanje da imaju alate koji su im potrebni za napredak.

Do kraja ovog modula, bit ćete opremljeni praktičnim strategijama za:

- **Stvorite sigurne i inkluzivne prostore:** Stvoriti okruženje u učionici u kojem se svi učenici, a posebno oni iz izbjegličkih porodica, osjećaju sigurno i podržano.
- **Izgradite otpornost:** Poučavati i modelirati vještine otpornosti koje pomažu učenicima da se nose sa stresom i nedaćama s pozitivnim stavom.
- **Promovirajte mentalno blagostanje:** Uključite prakse mentalnog zdravlja u svoje svakodnevne rutine, njegujući kulturu učionice koja cijeni i podržava emocionalno zdravlje.

Ove vještine su ključne za osiguravanje da svi učenici osjećaju pripadnost i da su osnaženi da ostvare svoj puni potencijal. Primjenom ovih strategija ne podržavate samo akademski uspjeh svojih učenika, već i njihovu opću dobrobit i sreću. Kao edukator, vaša posvećenost psihosocijalnoj podršci i dobrobiti igra ključnu ulogu u oblikovanju pozitivne budućnosti za svakog učenika, omogućavajući im da napreduju i unutar i izvan učionice.

Naoružani alatima iz ovog modula, sada ste spremni stvoriti okruženje u učionici koje

daje prioritet dobrobiti, potiče otpornost i osnažuje svakog učenika da uspije.

Protivpravilo 5 Prilagodljivost i fleksibilnost

Uvod u modul

Naziv modula: Prilagodljivost i fleksibilnost

Podnaslov/Opis:

Ovaj modul osnažuje edukatore vještinama i strategijama potrebnim za uspjeh u dinamičnim i raznolikim obrazovnim okruženjima. Fokusirajući se na prilagodljivost i fleksibilnost, modul istražuje kako efikasno odgovoriti na različite potrebe učenja, snalaziti se u složenim i promjenjivim okruženjima i upravljati dinamikom učionice uz pomoć responzivnih strategija. Edukatori će naučiti kako primjenjivati adaptivne metode podučavanja, uključiti se u kreativno rješavanje problema i njegovati pozitivnu i inkluzivnu atmosferu u učionici koja zadovoljava potrebe svih učenika, posebno onih iz različitih i izazovnih sredina.

Relevantne ključne riječi:

Prilagodljivost, fleksibilnost, raznolike potrebe za učenjem, rješavanje problema, responzivno

upravljanje učionicom, inkluzivno obrazovanje, dinamična okruženja.

Jedinica 1: Jedinica 1: Prilagođavanje različitim potrebama učenja

Naslovna stranica

Naziv jedinice: Prilagođavanje različitim potrebama učenja

Relevantne ključne riječi: Različite potrebe za učenjem, Diferencirana nastava, Inkluzivno obrazovanje, Pristup usmjeren na učenika, Adaptivne strategije

Glavni dio za teoriju

Uvod

U današnjim sve raznolikijim učionicama, edukatori imaju zadatak da zadovolje potrebe učenika koji dolaze iz različitih sredina, a svako od njih ima jedinstvene snage, izazove i stilove učenja. Prilagođavanje ovim raznolikim potrebama učenja ključno je za stvaranje inkluzivnog obrazovnog okruženja u kojem svi učenici mogu uspjeti. Ova jedinica fokusira se na opremanje edukatora vještinama za dizajniranje i implementaciju fleksibilnih nastavnih strategija koje zadovoljavaju različite potrebe njihovih učenika, osiguravajući da je svaki učenik podržan i angažovan.

1. Razumijevanje različitih potreba za učenjem: Više od univerzalnog rješenja

Svaki učenik ulazi u učionicu sa posebnim skupom potreba na koje utiču faktori kao što su jezička sposobnost, kulturno porijeklo, kognitivne sposobnosti i emocionalna i društvena iskustva. Učenici izbjeglice, posebno, mogu se suočiti sa dodatnim izazovima kao što su jezičke barijere, trauma i praznine u obrazovanju. Prepoznavanje i rješavanje ovih različitih potreba zahtijeva posvećenost diferenciranoj nastavi i pristupu usmjerenom na učenika.

Ključni koncepti:

- **Diferencirana nastava:** Pristup nastavi koji uključuje pružanje različitim učenicima različitih načina učenja istog gradiva. To može uključivati različite nastavne strategije, materijale i procjene koje su prilagođene individualnim stilovima učenja i sposobnostima.
- **Pristup usmjeren na studenta:** Fokusiranje na jedinstvene potrebe, interese i sposobnosti svakog učenika. Ovaj pristup naglašava važnost prilagođavanja

nastavnih metoda kako bi se podržale individualne snage i izazovi, umjesto očekivanja da svi učenici uče na isti način.

- **Fleksibilno planiranje časova:** Osmišljavanje lekcija koje omogućavaju prilagođavanja na osnovu povratnih informacija učenika i kontinuirane procjene. Fleksibilnost u planiranju lekcija osigurava da nastava ostane prilagođena promjenjivim potrebama učenika.

Praktična primjena:

Edukatori mogu započeti procjenom potreba za učenjem na početku polugodišta kako bi bolje razumjeli različite potrebe svojih učenika. To može uključivati ankete, zapažanja ili neformalne razgovore kako bi se prikupio uvid u preferirani stil učenja svakog učenika, njegove snage i područja za rast.

2. Strategije za prilagođavanje nastave različitim potrebama učenja

Prilagođavanje nastave podrazumijeva korištenje različitih strategija koje se prilagođavaju različitim načinima učenja učenika. To može uključivati modifikaciju sadržaja, procesa i proizvoda, kao i pružanje različitih nivoa podrške na osnovu individualnih potreba.

Osnovne strategije:

- **Modifikacija sadržaja:** Prilagođavanje gradiva koje se predaje kako bi bolje odgovaralo potrebama učenika. Na primjer, korištenje vizualnih pomagala, pojednostavljenih tekstova ili praktičnih aktivnosti može pomoći učenicima koji imaju poteškoća s tradicionalnom nastavom zasnovanom na predavanjima.

- **Proces diferencijacije:** Različite načine na koje učenici koriste materijal. To može uključivati grupni rad, individualne projekte ili interaktivne aktivnosti koje omogućavaju učenicima da istražuju koncepte na način koji odgovara njihovom stilu učenja.
- **Prilagođavanje proizvoda:** Omogućavanje učenicima da demonstriraju svoje učenje na različite načine, kao što su prezentacije, pismeni zadaci ili kreativni projekti. Ova fleksibilnost osigurava da svi učenici imaju priliku za uspjeh, bez obzira na njihov preferirani način izražavanja.

Detaljan primjer:

Razmotrite lekciju o ekosistemima. Kako bi se prilagodio različitim potrebama učenja, nastavnik bi mogao predstaviti sadržaj kroz kratki video za vizualne učenike, praktičnu aktivnost izrade modela za kinestetičke učenike i detaljno čitanje za one koji se ističu u učenju zasnovanom na tekstu. Procjene mogu varirati od kreiranja postera, pisanja izvještaja ili davanja usmenog objašnjenja o tome kako ekosistemi funkcionišu.

Stvaranje inkluzivnog okruženja u učionici:

- **Univerzalni dizajn za učenje (UDL):** Obrazovni okvir koji usmjerava razvoj fleksibilnih okruženja za učenje koja prilagođavaju individualne razlike u učenju. Principi UDL-a podstiču korištenje višestrukih sredstava predstavljanja, angažmana i izražavanja kako bi se zadovoljile različite potrebe svih učenika.
- **Iskorištavanje tehnologije:** Korištenje digitalnih alata i resursa može značajno poboljšati prilagodljivost nastave. Obrazovne aplikacije, online resursi i pomoćne tehnologije mogu učenicima pružiti alternativne načine za pristup sadržaju i

demonstraciju svog učenja.

3. Praktični koraci za primjenu adaptivnih nastavnih strategija

Implementacija adaptivnih strategija zahtijeva promišljeno planiranje, fleksibilnost i kontinuirano promišljanje. Edukatori bi trebali težiti stvaranju kulture u učionici u kojoj se različite potrebe smatraju snagama i gdje se svi učenici osjećaju cijenjenima i sposobnima da postignu svoj maksimum.

Koraci za implementaciju:

- **Kontinuirana procjena i povratne informacije:** Redovno procjenjujte napredak učenika i tražite povratne informacije o učinkovitosti nastavnih strategija. To omogućava pravovremena prilagođavanja i osigurava da nastava ostane prilagođena potrebama učenika.
- **Saradnja sa osobljem za podršku:** Usko sarađujte sa nastavnicima specijalnog obrazovanja, osobljem za jezičku podršku i drugim stručnjacima kako biste pružili ciljanu podršku učenicima sa specifičnim potrebama. Saradnja pomaže da se osigura da svi učenici dobiju sveobuhvatnu podršku koja im je potrebna za uspjeh.
- **Ohrabrivanje studentskog glasa:** Uključite učenike u proces učenja tražeći njihov doprinos o tome kako najbolje uče. Ovo ne samo da osnažuje učenike, već i pruža vrijedne uvide koji mogu informirati o prilagođavanju nastave.

Primjer aktivnosti: Stanice za učenje

- **Cilj:** Pružiti učenicima više načina interakcije sa sadržajem na osnovu njihovih preferencija učenja.
- **Potrebni materijali:** Raznovrsni resursi (npr. videozapisi, literatura, praktični materijali, interaktivni digitalni alati) povezani s temom lekcije.
- **Upute:**
 - Postavite različite stanice po učionici, od kojih svaka nudi jedinstven način istraživanja teme lekcije (npr. stanica za čitanje, video stanica, stanica za praktične eksperimente).
 - Omogućite učenicima da biraju koje stanice će posjetiti na osnovu svojih interesa i preferiranih stilova učenja.
 - Na kraju, organizujte grupnu diskusiju kako biste podijelili uvide sa svake stanice i ojačali ciljeve učenja.

4. Refleksivna praksa: Unapređenje vašeg pristupa prilagođavanju nastave

Refleksivna praksa je ključna za kontinuirano poboljšanje vašeg pristupa ispunjavanju različitih potreba učenja. Redovna refleksija pomaže u prepoznavanju onoga što dobro funkcionira, što bi se moglo poboljšati i kako bolje podržati svoje učenike.

Refleksivna pitanja za edukatore:

- Kako trenutno prilagođavam svoju nastavu kako bih zadovoljio/la različite potrebe svojih učenika? Koje su se strategije pokazale najefikasnijim?
- Da li postoje učenici koji se i dalje muče uprkos mojim prilagođavanjima? Kakva dodatna podrška ili promjene bi im mogle biti potrebne?

- Kako mogu više uključiti svoje učenike u proces prilagođavanja nastave kako bi bolje odgovarala njihovim potrebama?
- Koji resursi ili podrška bi mi mogli pomoći da dodatno unaprijedim svoj pristup diferenciranoj nastavi?

Zaključak

Prilagođavanje različitim potrebama učenja je fundamentalni aspekt inkluzivnog obrazovanja. Prihvatanjem fleksibilnosti, diferenciranom nastavom i održavanjem pristupa usmjerenog na učenika, edukatori mogu stvoriti okruženje u učionici u kojem se svi učenici osjećaju podržano i sposobno da ostvare svoj puni potencijal. Ova jedinica pruža praktične strategije za prilagođavanje metoda podučavanja i podstiče kontinuirano promišljanje i prilagođavanje kako bi se zadovoljile promjenjive potrebe svakog učenika.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Izazov menija za učenje: Prilagodite svoj put učenja
Vrsta aktivnosti:	→ <i>Individualni rad</i> → <i>Grupna refleksija</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ <i>Razumjeti i primijeniti koncept diferencirane nastave odabirom aktivnosti učenja koje najbolje odgovaraju individualnim preferencijama i potrebama.</i> → <i>Razviti samosvijest o ličnim stilovima učenja i snagama.</i> → <i>Povećajte angažman i vlasništvo nad procesom učenja tako što ćete učenicima omogućiti da sami biraju kako će učiti.</i>

	→ <i>Podsticati saradnju i razmjenu različitih pristupa učenju.</i>
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: ● Predlošci menija za učenje (Štampani ili digitalni) sa raznim opcijama aktivnosti ● Materijali za svaku aktivnost (npr. odlomci za čitanje, video linkovi, pribor za crtanje, interaktivni alati) ● Uređaji poput tableta ili računara za digitalne aktivnosti ● „Ploča s jelovnikom“ ili grafikon za prikaz dostupnih opcija Resursi: ● Primjer menija za učenje s različitim kategorijama aktivnosti (npr. „Predjela“ za uvodne zadatke, „Glavna jela“ za osnovne aktivnosti učenja, „Deserti“ za dodatne aktivnosti) ● Listovi za refleksiju za učenike kako bi procijenili svoj odabrani put učenja i ishode Zahtjevi za radni prostor: ● Fleksibilan raspored učionice s različitim stanicama ili područjima gdje učenici mogu raditi samostalno ili u malim grupama ● Miran prostor za studente koji preferiraju individualne aktivnosti
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	<i>Korak 1: Uvod u meni za učenje (5 minuta)</i> ● <i>Predstavite koncept Menija za učenje, objašnjavajući da on omogućava učenicima da odaberu aktivnosti koje najbolje odgovaraju njihovom stilu učenja, interesima i potrebama.</i> ● <i>Objasnite da će, baš kao i na meniju u restoranu, imati mogućnosti izbora iz različitih kategorija, s ciljem da se napravi uravnotežen „obrok“ koji pokriva ključne ciljeve učenja lekcije.</i>

Korak 2: Istraživanje menija za učenje (5 minuta)

- *Podijelite predloške menija za učenje ili ih prikažite na ekranu. Objasnite svaku kategoriju:*
 - **Predjela:** Uvodni zadaci koji aktiviraju prethodno znanje (npr. brzi kvizovi, zagrijavajuće diskusije).
 - **Glavna jela:** Osnovne aktivnosti učenja gdje se odvija najveći dio učenja (npr. gledanje video tutorijala, provođenje mini-eksperimenta, čitanje članka).
 - **Deserti:** Dodatne aktivnosti koje omogućavaju kreativnost ili dublje istraživanje (npr. izrada postera, pisanje refleksije, dijeljenje uvida u maloj grupi).

Korak 3: Odabir puta učenja (10 minuta)

- *Dozvolite učenicima da odaberu svoje aktivnosti s menija. Potaknite ih da odaberu uravnotežen „obrok“ odabirom barem jedne aktivnosti iz svake kategorije.*
- *Obezbijedite potrebne materijale za svaku odabranu aktivnost i uvjerite se da učenici razumiju očekivanja u vezi s njihovim završetkom.*

Korak 4: Uključivanje u aktivnosti (15-20 minuta)

- *Učenici se bave odabranim aktivnostima, radeći samostalno ili u malim grupama, prema potrebi.*
- *Nastavnici se kreću kako bi pružili podršku, odgovorili na pitanja i olakšali angažman, osiguravajući da su svi učenici spremni na zadatak i da imaju koristi od odabranih puteva učenja.*

Korak 5: Grupna refleksija i dijeljenje (10 minuta)

- *Nakon završetka aktivnosti, okupite učenike za grupnu refleksiju. Potaknite ih da podijele:*
 - *Koje su aktivnosti odabrali i zašto*
 - *Kako su njihovi izbori odgovarali njihovim stilovima*

- učenja i potrebama*
- *Šta su naučili iz aktivnosti*
 - *Iskoristite ovo razmišljanje da istaknete vrijednost diferenciranog učenja i važnost razumijevanja ličnih preferencija u učenju.*

Korak 6: Lična refleksija i povratne informacije (5 minuta)

- *Obezbijedite studentima listove za refleksiju kako bi individualno procijenili svoje iskustvo učenja. Upute mogu uključivati:*
 - *„Šta vam se najviše svidjelo u aktivnostima koje ste odabrali?“*
 - *„Kako su vam aktivnosti pomogle da bolje razumijete temu?“*
 - *„Šta biste sljedeći put promijenili da biste poboljšali svoje učenje?“*

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- *Kako je mogućnost izbora u vašim aktivnostima učenja uticala na vaš angažman i motivaciju?*
- *Koja aktivnost je najbolje odgovarala vašem stilu učenja i zašto?*
- *Kako vam razumijevanje vaših preferencija u učenju može pomoći u drugim predmetima ili područjima života?*
- *S kojim ste se izazovima suočili i kako ste ih savladali?*

Jedinica 2: Rješavanje problema u dinamičkim okruženjima

Naslovna stranica

Naziv jedinice: Rješavanje problema u dinamičkim okruženjima

Relevantne ključne riječi: Rješavanje problema, Dinamična okruženja, Kriitičko razmišljanje, Donošenje odluka, Fleksibilnost, Inovativna rješenja

Glavni dio za teoriju

Uvod

U današnjem stalno promjenjivom obrazovnom okruženju, sposobnost efikasnog rješavanja problema u dinamičnom okruženju ključna je vještina za nastavnike.

Učionice su pune neočekivanih izazova, od problema u ponašanju i prepreka u učenju do promjena u dinamici učionice i vanjskih utjecaja. Za nastavnike je sposobnost snalaženja u ovim složenostima s kreativnošću i prilagodljivošću ključna za održavanje pozitivnog i produktivnog okruženja za učenje. Ova jedinica fokusira se na opremanje nastavnika praktičnim strategijama rješavanja problema, naglašavajući važnost kritičkog mišljenja, saradnje i fleksibilnog donošenja odluka u odgovoru na raznolike i promjenjive potrebe njihovih učenika.

1. Razumijevanje dinamičkih okruženja: Prihvatanje složenosti

Dinamična okruženja karakteriziraju stalne promjene, nepredvidljivost i potreba za brzim prilagođavanjem. U učionici to može uključivati suočavanje s neočekivanim ponašanjem učenika, tehnološkim problemima, različitim nivoima angažmana učenika ili promjenama u zahtjevima nastavnog plana i programa. Razumijevanje prirode dinamičnih okruženja pomaže edukatorima da predvide potencijalne izazove i pripreme se za efikasan odgovor.

Ključni koncepti:

- **Dinamičko rješavanje problema:**Uključuje fleksibilnost i otvorenost uma prilikom rješavanja izazova. To uključuje sposobnost brze promjene strategija na osnovu novih informacija ili promjenjivih okolnosti.
- **Kritičko mišljenje:**Sposobnost analiziranja situacija, razmatranja više perspektiva i procjene potencijalnih rješenja. Kritičko razmišljanje je ključno za donošenje informiranih odluka koje najbolje služe potrebama učenika.
- **Kreativna rješenja:**Podstiče razmišljanje izvan ustaljenih okvira i pronalaženje inovativnih pristupa uobičajenim problemima. Kreativnost u rješavanju problema može dovesti do zanimljivijih i efikasnijih rješenja.

Praktična primjena:

Edukatori mogu početi s vježbanjem rješavanja problema zasnovanog na scenarijima, gdje analiziraju različite scenarije u učionici i razmjenjuju potencijalna rješenja. Ova praksa pomaže u izgradnji samopouzdanja i prilagodljivosti u donošenju odluka u stvarnom vremenu.

2. Strategije za efikasno rješavanje problema u učionici

Efikasno rješavanje problema uključuje strukturiran pristup koji omogućava edukatorima da sistematski rješavaju izazove, a istovremeno ostaju prilagodljivi novim informacijama. Primjenom ovih strategija, nastavnici mogu stvoriti responzivnije i otpornije okruženje u učionici.

Osnovne strategije:

- **Identifikujte i definirajte problem:** Jasno artikuliranje problema je prvi korak u pronalaženju rješenja. To uključuje prikupljanje informacija, posmatranje problema i razumijevanje njegovog utjecaja na učionicu.
- **Rješenja za brainstorming:** Generirajte više potencijalnih rješenja bez trenutne procjene njihove izvodljivosti. Ovo potiče kreativno razmišljanje i proširuje raspon mogućih odgovora.
- **Procijenite i odaberite najbolje rješenje:** Procijenite svako potencijalno rješenje na osnovu kriterija kao što su efikasnost, izvodljivost i uticaj na učenike. Odaberite rješenje koje najbolje odgovara željenom rezultatu.
- **Implementiraj i promisli:** Primijenite odabrano rješenje u djelo i pratite njegovu učinkovitost. Budite spremni napraviti prilagodbe po potrebi i razmislite o ishodu kako biste učili iz iskustva.

Detaljan primjer:

Razmotrite scenario u kojem se u učionicu uvodi novi tehnološki alat, ali učenici se muče da ga efikasno koriste, što uzrokuje frustraciju i poremećaje. Nastavnik bi prvo

mogao identificirati specifične probleme s kojima se učenici suočavaju (npr. nedostatak obuke, tehničke poteškoće), razmotriti rješenja (npr. pružiti kratki tutorijal, kreirati sistem vršnjačke podrške), a zatim odabrati najpraktičniji pristup za hitnu implementaciju. Razmišljanje o procesu pomaže nastavniku da usavrši svoj pristup za buduće izazove vezane za tehnologiju.

Kolaborativno rješavanje problema:

- **Uključite učenike u proces:**Uključivanje učenika u rješavanje problema ne samo da ih osnažuje, već im pruža i vrijedne uvide u njihove perspektive. Na primjer, ako se u učionici ponavlja sukob, pitajte učenike za njihove ideje o tome kako ga riješiti, podstičući okruženje saradnje i inkluzije.
- **Saradnja s kolegama:**Sarađujte s kolegama kako biste podijelili strategije i rješenja. Profesionalne zajednice za učenje ili timska nastava mogu pružiti dodatnu podršku i raznolike perspektive prilikom rješavanja složenih problema.

3. Poboljšanje donošenja odluka u dinamičnim okruženjima

Donošenje odluka u dinamičnim okruženjima zahtijeva fleksibilnost, sposobnost određivanja prioriteta i spremnost na prilagođavanje kada stvari ne idu po planu. Nastavnici koji mogu brzo donositi efikasne odluke bolje su opremljeni za suočavanje s neočekivanim izazovima koji se javljaju u učionici.

Ključni elementi efikasnog donošenja odluka:

- **Prioritizirajte na osnovu uticaja:**Nisu svi problemi potrebni za hitno djelovanje.

Naučite odrediti prioritete problema na osnovu njihovog utjecaja na učenje i dobrobit učenika. Prvo se pozabavite problemima visokog prioriteta, dok probleme nižeg prioriteta držite na radaru za buduće djelovanje.

- **Prihvatite fleksibilnost:** Budite spremni promijeniti smjer ako odluka ne daje očekivane rezultate. Fleksibilnost u donošenju odluka omogućava edukatorima da odgovore na povratne informacije i nove informacije bez osjećaja da su vezani za određeni pristup.
- **Refleksivna praksa:** Redovno promišljanje procesa donošenja odluka pomaže edukatorima da uče iz svojih iskustava i poboljšaju svoje vještine rješavanja problema. Razmislite o tome šta je dobro funkcionisalo, šta nije, i kako se odluke mogu poboljšati za bolje rezultate.

Primjer aktivnosti: Alat "Matrica odluka"

- **Cilj:** Da pomogne nastavnicima da sistematski procijene potencijalna rješenja za probleme u učionici.
- **Potrebni materijali:** Predložak matrice odlučivanja (štampan ili digitalni), markeri i lista kriterija za evaluaciju rješenja (npr. potrebno vrijeme, angažman studenata, izvodljivost).
- **Upute:**
 - Predstavite uobičajeni izazov u učionici (npr. nizak angažman učenika tokom časova).
 - Koristite matricu odlučivanja da biste naveli potencijalna rješenja u redovima i kriterije evaluacije u kolonama.

- Ocijenite svako rješenje na osnovu kriterija i saberite bodove kako biste odredili najperspektivniji pristup.
- Razgovarajte o rezultatima i odlučite o sljedećim koracima za implementaciju.

4. Refleksivna praksa: Jačanje vještina rješavanja problema

Refleksivna praksa je ključna za unapređenje vještina rješavanja problema u dinamičnim okruženjima. Redovnim ispitivanjem svog pristupa rješavanju problema, edukatori mogu identificirati snage, područja za rast i prilike za usavršavanje svojih strategija.

Refleksivna pitanja za edukatore:

- Kako trenutno pristupam rješavanju problema u svojoj učionici? Koje su strategije bile najefikasnije?
- Postoje li obrasci u izazovima s kojima se suočavam? Kako mogu predvidjeti i pripremiti se za ove ponavljajuće probleme?
- Kako da uključim svoje učenike u proces rješavanja problema? Kakav uticaj to ima na dinamiku u učionici?
- Kako mogu poboljšati svoje vještine donošenja odluka kako bih se bolje snalazio/la u složenosti nastavnog okruženja?

Zaključak

Rješavanje problema u dinamičnim okruženjima je ključna vještina za nastavnike koji

teže stvaranju adaptivnih i responzivnih učionica. Prihvatanjem fleksibilnosti, kritičkim razmišljanjem i uključivanjem učenika u proces, nastavnici mogu efikasno odgovoriti na izazove i podsticati pozitivnu atmosferu za učenje. Ova jedinica pruža praktične strategije i refleksivne prakse koje osnažuju nastavnike da se sa samopouzdanjem i kreativnošću snalaze u složenosti svojih nastavnih okruženja.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Soba za bijeg koja rješava probleme
Vrsta aktivnosti:	→ <i>Grupni rad</i> → <i>Interaktivni izazov</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ <i>Razviti kritičko razmišljanje i vještine kolaborativnog rješavanja problema u dinamičnom okruženju.</i> → <i>Vježbajte donošenje brzih i fleksibilnih odluka na osnovu promjenjivih informacija i doprinosa tima.</i> → <i>Unaprijedite timski rad i komunikacijske vještine dok se suočavate sa složenim izazovima.</i> → <i>Izgradite samopouzdanje u snalaženju u nepredvidivim situacijama uz kreativnost i prilagodljivost.</i>
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: ● Kartice sa zagonatkama ili tragovi vezani za uobičajene izazove u učionici (štampane ili digitalne) ● Zaključane kutije ili kombinacije digitalnih brava (za temu escape room-a) ● Rekviziti za stvaranje atmosfere "sobe za bijeg" u učionici (opciono: tajmeri, dekoracije) ● Uređaji s pristupom internetu za istraživanje ili interaktivne

zagonetke (ako su uključeni digitalni elementi)

Resursi:

- Predlošci za sobe za bijeg ili lista izazova vezanih za upravljanje učionicom, prilagođavanje lekcija ili odgovaranje na potrebe učenika
- Listovi za refleksiju za analizu nakon aktivnosti

Zahtjevi za radni prostor:

- Fleksibilan prostor u učionici koji omogućava kretanje i interakciju grupe
- Odvojene "stanice" ili područja gdje grupe mogu istovremeno raditi na različitim zagonetkama ili izazovima

Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:

Korak 1: Uvod u izazov sobe za bijeg (5 minuta)

- *Predstavite koncept sobe za bijeg kao zabavnog i interaktivnog izazova rješavanja problema. Objasnite da je cilj riješiti niz zagonetki povezanih s izazovima u učionici kako biste "pobjegli" iz sobe u određenom vremenskom roku.*
- *Naglasite da će vježba zahtijevati timski rad, brzo razmišljanje i prilagodljivost novim informacijama.*

Korak 2: Postavljanje scene (5 minuta)

- *Podijelite učenike u male grupe (4-5 članova po grupi) i svakoj grupi dodijelite početnu stanicu s jedinstvenim izazovom.*
- *Navedite kratku priču ili scenario kako biste postavili kontekst (npr. „Vi ste tim nastavnika u školi koji se suočava s nizom neočekivanih izazova koji zahtijevaju hitna rješenja kako biste oslobodili učionicu i nastavili učenje“).*

Korak 3: Rješavanje izazova (20-25 minuta)

- *Svaka grupa radi na nizu zadataka za rješavanje problema, kao što su:*
 - **Zagonetka 1:** Izazov upravljanja ponašanjem gdje grupe moraju odrediti prioritete intervencija za učenika koji ometa rad koristeći date tragove.
 - **Zagonetka 2:** Zadatak prilagođavanja lekcije gdje grupe prilagođavaju kruti plan lekcije kako bi se prilagodile različitim potrebama učenja.
 - **Zagonetka 3:** Scenarij upravljanja krizom u kojem grupe reaguju na iznenadni sukob u učionici s ograničenim informacijama.
- *Kako grupe rješavaju svaki izazov, dobijaju ključ ili kod koji im pomaže da otključaju sljedeću zagonetku, približavajući ih konačnom "bijegu".*

Korak 4: Izlazak iz sobe i analiza (10 minuta)

- *Nakon što sve grupe završe svoje izazove, okupite sve da razgovaraju o svojim iskustvima. Koristite upute poput:*
 - *Koje su strategije bile najefikasnije u rješavanju vaših izazova?*
 - *Kako je vaša grupa postupila s neočekivanim promjenama ili informacijama?*
 - *Šta ste naučili o rješavanju problema i timskom radu iz ove vježbe?*

Korak 5: Refleksija i primjena (5 minuta)

- *Obezbijedite studentima listove za refleksiju kako bi individualno procijenili pristup svoje grupe i svoj lični doprinos. Upute mogu uključivati:*
 - *„Koji izazov vam je bio najteži i zašto?“*
 - *„Kako ste prilagodili svoj pristup kada početno rješenje nije funkcioniralo?“*
 - *„Koje vještine iz ove vježbe možete primijeniti u*

stvarnim situacijama u učionici?“

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- *Kako je vremenski pritisak uticao na vaš proces rješavanja problema?*
- *Koje su strategije pomogle vašem timu da ostane fleksibilan i otvoren za nove ideje?*
- *Kako je dinamično okruženje sobe za bijeg simuliralo stvarne izazove u učionici?*
- *Kako možete primijeniti vještine koje ste danas vježbali u svojoj svakodnevnoj nastavi?*

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- *Kako je vremenski pritisak uticao na vaš proces rješavanja problema?*
- *Koje su strategije pomogle vašem timu da ostane fleksibilan i otvoren za nove ideje?*
- *Kako je dinamično okruženje sobe za bijeg simuliralo stvarne izazove u učionici?*
- *Kako možete primijeniti vještine koje ste danas vježbali u svojoj svakodnevnoj nastavi?*

Jedinica 3: Responzivno upravljanje učionicom

Naslovna stranica

Naziv jedinice: Responzivno upravljanje učionicom

Relevantne ključne riječi: Upravljanje učionicom, Responzivne strategije, Angažman učenika, Intervencije u ponašanju, Inkluzivno obrazovanje

Glavni dio za teoriju

Uvod

Budimo realni - upravljanje učionicom ne svodi se samo na pravila. Radi se o stvaranju prostora u kojem se svi osjećaju sigurno i spremno za učenje. Responzivno upravljanje učionicom svodi se na čitanje učionice i prilagođavanje u hodu. Ne govorimo samo o disciplini; radi se o razumijevanju vaših učenika i susretanju s njima tamo gdje se nalaze. Ova jedinica će vam dati praktične savjete za stvaranje pozitivnog i prilagodljivog okruženja u kojem i vi i vaši učenici možete napredovati.

1. Razumijevanje responzivnog upravljanja učionicom: To je više od pravila

Responzivno upravljanje znači da ne samo da provodite pravila – već gradite veze. Cilj je da vaša učionica postane mjesto gdje poštovanje i fleksibilnost idu ruku pod ruku. Ne radi se o tome da budete „zabavan“ ili „strog“ nastavnik. Radi se o tome da budete nastavnik koji sluša, razumije i prilagođava se.

Ključni koncepti:

- **Proaktivno naspram reaktivnog upravljanja:** Biti proaktivan znači postaviti stvari tako da se problemi ne događaju toliko često – jasna očekivanja, zanimljive lekcije i izgradnja jakih odnosa. Kada se problemi pojave, reaktivno upravljanje znači promišljeno rješavanje problema, a ne samo njihovo isključivanje.
- **Disciplina usmjerena na studenta:** Umjesto da samo kažete: „U nevolji ste“, ovaj pristup pomaže učenicima da razmisle o svojim postupcima. Radi se o tome da ih se nauči da donose bolje odluke, a ne samo da slijepo slijede pravila.
- **Kulturno odgovorno upravljanje:** Svaki učenik donosi svoje porijeklo u učionicu. Biti kulturno osjetljiv znači prepoznati i poštovati te razlike i osigurati da se svaki učenik osjeća kao da pripada.

Praktična primjena:

Jedan jednostavan način za početak je uključivanje učenika u kreiranje pravila u učionici. Kada oni pomognu u postavljanju očekivanja, veća je vjerojatnoća da će ih se pridržavati. Osim toga, to pokazuje da su njihova mišljenja važna.

2. Strategije za implementaciju responzivnog upravljanja učionicom

Upravljanje učionicom je kao posjedovanje kompleta alata – potrebni su vam različiti alati za različite situacije. Hajde da razgovaramo o nekim praktičnim strategijama koje vam mogu pomoći da stvorite responzivno i pozitivno okruženje.

Osnovne strategije:

- **Pozitivno potkrepljenje:**Primijetite da vaši učenici rade nešto kako treba i pohvalite to. Ne mora biti nešto veliko - jednostavno "Dobro obavljeno danas" ili "Primijetio/la sam da si ostao/la fokusiran/a" može napraviti ogromnu razliku.
- **Jasna i dosljedna očekivanja:**Djeca postižu bolje rezultate kada znaju šta se od njih očekuje. Budite jasni od samog početka i održavajte svoja očekivanja dosljednima. To stvara osjećaj sigurnosti i pomaže učenicima da razumiju granice.
- **Fleksibilno sjedenje i kretanje:**Neka djeca trebaju kretanje. Pustite ih. Fleksibilne opcije sjedenja ili kratke pauze za kretanje mogu pomoći učenicima koji imaju problema s mirnim sjedenjem da ostanu angažovani i fokusirani.

Detaljan primjer:

Recimo da Jamie ne može ostati na svom mjestu. Umjesto stalnih podsjetnika, možda biste mogli dozvoliti Jamieju da koristi sto za stajanje ili mu dati "posao" koji mu omogućava kretanje, poput dijeljenja papira. Radi se o usmjeravanju te energije u nešto produktivno umjesto borbe protiv nje.

Kreiranje responzivnog okruženja:

- **Jutarnji sastanci ili prijave:**Započnite dan brzim pregledom. Pitajte ih kako se osjećaju ili čemu se raduju. To je jednostavan način da izgradite zajednicu i

steknete uvid u to šta se dešava sa vašim učenicima.

- **Listovi za refleksiju ponašanja:** Koristite listove za refleksiju kada učenici naprave pogrešan korak. Umjesto da samo kažnjavaju, ovi listovi im pomažu da razmisle o tome šta se dogodilo, zašto to nije bio najbolji izbor i šta bi sljedeći put mogli uraditi drugačije.

3. Rješavanje izazova responsivnim upravljanjem

Bez obzira koliko dobro planirate, na putu će biti prepreka. Responsivno upravljanje se odnosi na suočavanje s tim trenucima sa smirenošću i jasnoćom. Ne radi se o tome da imate sve odgovore; radi se o spremnosti na prilagođavanje i isprobavanje novih pristupa.

Uobičajeni izazovi:

- **Rješavanje problema ometajućeg ponašanja:** Dolazi do poremećaja. Ključno je ostati smiren i pozabaviti se ponašanjem, a ne učenikom. Zapitajte se zašto se to dešava i kako možete pomoći da se to preusmjeri.
- **Održavanje angažmana:** Održavanje pažnje djece može biti teško, posebno kada su u učionici različite potrebe i interesi. Miješajte svoje metode podučavanja – koristite praktične aktivnosti, grupni rad ili čak brzu igru kako biste održali svježinu.
- **Balansiranje individualnih i grupnih potreba:** Svaki učenik je drugačiji i ponekad se čini kao da previše žonglirate. Trik je u tome da budete fleksibilni. Nekih dana ćete se morati fokusirati na pojedinca, a drugih dana na grupu. Sve se svodi na

ravnotežu.

Strategije za rješavanje izazova:

- **Ostanite mirni i pribrani:** Vaša reakcija određuje ton. Ako ostanete mirni, veća je vjerovatnoća da će vaši učenici učiniti isto. Koristite miran glas, opustite govor tijela i odvojite trenutak ako vam je potreban.
- **Restorativne prakse:** Kada se pojave sukobi, koristite restorativne prakse poput krugova u razredu ili vršnjačke medijacije. Ovi pristupi pomažu učenicima da razgovaraju o tome, razumiju međusobne perspektive i zajedno pronađu način da napreduju.
- **Podešavanje u hodu:** Budite spremni na promjenu ako nešto ne funkcioniše. U redu je promijeniti kurs, bilo da se radi o promjeni lekcije ili kratkoj pauzi. Vaša fleksibilnost pokazuje učenicima da je u redu prilagoditi se kada stvari ne idu po planu.

Primjer aktivnosti: "Ploča za prijavu učenika u učionici"

- **Cilj:** Da bi se učenicima pružio brz način da podijele kako se osjećaju svakog dana.
- **Potrebni materijali:** Oglasna ploča, ljepljive bilješke i olovke.
- **Upute:**
 - Podijelite ploču na dijelove poput „Osjećam se dobro“, „Trebam pomoć“ ili „Imam težak dan“.
 - Kako učenici ulaze, stavljaju ljepljivu poruku u odjeljak koji odgovara njihovom raspoloženju.

- *Koristite ovo kao brzi pregled kako biste procijenili kako se razred osjeća i prilagodili svoje planove po potrebi.*

4. Refleksivna praksa: Unapređenje vještina odgovornog upravljanja

Odvajanje vremena za razmišljanje o svom pristupu nije samo nešto lijepo što je potrebno imati – to je neophodno. Pomaže vam da vidite šta funkcionira, šta ne i kako možete nastaviti da se poboljšavate.

Refleksivna pitanja za edukatore:

- *Kako se nosim s poremećajima? Da li moje metode pomažu učenicima da uče i rastu kroz svoje postupke?*
- *Koje strategije najbolje funkcioniraju za održavanje pažnje mojih učenika? Gdje bih mogao/mogla isprobati nešto drugačije?*
- *Kako osiguravam da moj pristup upravljanju poštuje raznolikost u mom razredu?*
- *Šta mogu učiniti da više uključim svoje učenike u oblikovanje okruženja u našoj učionici?*

Zaključak

Responzivno upravljanje učionicom je više od pukog održavanja reda. Radi se o stvaranju prostora u kojem se svaki učenik osjeća viđenim, saslušanim i podržanim. Fokusiranjem na pozitivno pojačanje, jasna očekivanja i spremnost na prilagođavanje, možete izgraditi kulturu učionice koja se prilagođava potrebama vaših učenika. Zapamtite, sve se svodi na povezivanje, vođenje i pomaganje svakom učeniku da se

osjeća samouvjereno i sposobno.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Tegla za dobro raspoloženje
Vrsta aktivnosti:	→ <i>Grupna aktivnost</i> → <i>Dnevna rutina</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ <i>Promovirajte pozitivno ponašanje i pojačajte očekivanja u učionici kroz pozitivno potkrepljenje.</i> → <i>Potaknite učenike da prepoznaju i slave međusobna dobra djela.</i> → <i>Razvijati osjećaj zajedništva i podrške unutar učionice.</i>
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: ● Prozirna tegla ili posuda s oznakom "Tegla za dobro raspoloženje" ● Listići papira ili ljepljive bilješke ● Olovke ili markeri Resursi: ● Određeno mjesto u učionici za teglu za dobro raspoloženje ● Opciono: Male nagrade ili podsticaji (npr. dodatno vrijeme za odmor, zabava u razredu) Zahtjevi za radni prostor:

- Centralna, lako dostupna lokacija u učionici za teglu

**Objašnjenje i
dodjeljivanje
aktivnosti:**

Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:

Korak 1: Uvod u teglu za dobro raspoloženje (5 minuta)

- *Predstavite svojim učenicima staklenku za dobro raspoloženje. Objasnite da je to način da prepoznaju i proslave pozitivne postupke koje vide jedni kod drugih.*
- *Podijelite s njima da svaki put kada primjete da neko radi nešto ljubazno, korisno ili pokazuje veliki trud, to mogu zapisati na komadić papira i staviti u teglu.*

Korak 2: Postavljanje tegle (5 minuta)

- *Postavite teglu na centralno mjesto u učionici gdje joj svi mogu lako pristupiti.*
- *Obezbijedite papiriće i olovke u blizini kako bi učenici mogli brzo zapisati svoja zapažanja.*

Korak 3: Korištenje tegle za dobro raspoloženje (u toku)

- *Ohrabrite učenike da koriste teglu tokom cijelog dana. Naglasite da mogu zapisati sve pozitivno što primjećuju, poput toga da im je kolega iz razreda pomogao sa zadatkom, da su ostali fokusirani ili da su pokazali ljubaznost.*
- *Također možete ovo modelirati tako što ćete povremeno pisati vlastite bilješke i stavljati ih u teglu, demonstrirajući vrstu ponašanja za koju se nadate da će biti prepoznata.*

Korak 4: Slavljenje pozitivnih stvari (sedmično, 10 minuta)

- *Na kraju svake sedmice, okupite razred i pročitajte neke od bilješki iz tegle. Proslavite pozitivne akcije koje su uočene i razgovarajte o tome kako su doprinijele atmosferi u učionici.*
- *Opcionalno, postavite cilj koliko bilješki treba prikupiti do*

kraja sedmice, a ako se cilj ispuni, razred može zaraditi malu nagradu poput dodatnog vremena za igru ili zabavne grupne aktivnosti.

Korak 5: Razmišljanje o uticaju (5 minuta)

- *Nakon što proslavite pohvale, kratko razgovarajte sa svojim učenicima o tome kako su se osjećali prepoznavajući i primajući priznanje za pozitivno ponašanje.*
- *Postavljajte pitanja poput:*
 - *Kakav je bio osjećaj staviti poruku u teglu?*
 - *Šta ste primijetili u našoj učionici kada smo se fokusirali na pozitivne akcije?*
 - *Kako možemo nastaviti da se podržavamo da bismo bili najbolji što možemo?*

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

- *Kako je korištenje tegle za dobro raspoloženje promijenilo način na koji se ophodimo jedni prema drugima?*
- *Na koje još načine možemo prepoznati dobro ponašanje i pozitivne postupke?*
- *Kakav je bio osjećaj vidjeti da tvoji postupci prepoznaju tvoje drugove iz razreda?*

Zaključak modula

Modul 5, "Prilagodljivost i fleksibilnost", se fokusirao na praktične strategije koje nam

pomažu da stvorimo učionice koje su responzivne, inkluzivne i spremne za sve. Obradili smo kako prilagoditi našu nastavu različitim potrebama učenja, rješavati probleme u dinamičnim situacijama i upravljati našim učionicama na način koji podržava svakog učenika. Evo kratkog pregleda ključnih zaključaka:

1. Prilagođavanje različitim potrebama učenja:

U Jedinici 1 istražili smo važnost prepoznavanja i reagiranja na različite stilove učenja, sposobnosti i porijekla naših učenika. Naučili smo da fleksibilnost u našoj nastavi – poput korištenja različitih metoda podučavanja i pružanja opcija učenicima – osigurava da svi imaju šansu za uspjeh. Radi se o malim promjenama koje imaju veliki utjecaj na angažman i razumijevanje.

2. Rješavanje problema u dinamičkim okruženjima:

Druga jedinica se fokusirala na prihvatanje nepredvidive prirode učionice. Vježbali smo kako ostati smiren, brzo razmišljati i uključiti učenike u pronalaženje rješenja.

Fokusiranjem na kritičko razmišljanje i prilagodljivost, možemo se nositi s iznenađenjima - bilo da se radi o tehnološkoj grešci, problemu u ponašanju ili lekciji koja jednostavno ne funkcionira. Naglasak je bio na posmatranju izazova kao prilika za rast, a ne kao prepreka.

3. Responzivno upravljanje učionicom:

U Jedinici 3, prešli smo s tradicionalne discipline na responzivniji pristup. Radi se o stvaranju pozitivne kulture u učionici gdje su očekivanja jasna, učenici se osjećaju poštovano, a ponašanje je vođeno razumijevanjem i empatijom. Razmatrali smo strategije poput pozitivnog potkrepljenja, postavljanja dosljednih pravila i korištenja

restorativnih praksi za izgradnju zajednice u kojoj svi osjećaju da pripadaju.

Ključne zaključke:

- **Fleksibilnost je neophodna:**Bilo da se radi o nastavi, rješavanju problema ili upravljanju ponašanjem, fleksibilnost nam omogućava da zadovoljimo potrebe naših učenika i stvorimo podržavajuće okruženje za učenje.
- **Angažman kroz prilagodljivost:**Prilagođavanje našeg pristupa održava učenike angažovanim i motivisanim. Ne radi se samo o promjeni onoga što predajemo, već i načina na koji to predajemo.
- **Izgradnja pozitivne kulture:**Responzivna učionica nije samo uredna; to je mjesto gdje se učenici osjećaju sigurno, shvaćeno i spremno za učešće.

Do kraja ovog modula, trebali biste se osjećati bolje opremljenima za rješavanje složenosti učionice uz pomoć alata i prilagodljivih strategija. Zapamtite, radi se o otvorenosti za promjene, isprobavanju novih pristupa i stalnom stavljanju potreba vaših učenika u središte onoga što radite. Uz prilagodljivost i fleksibilnost, možemo stvoriti učionice koje nisu samo mjesta učenja, već zajednice rasta i podrške.

Modul 6 Izgradnja i integracija zajednice

Uvod u modul

1. Naslovna stranica

- Naziv modula

Izgradnja zajednice i integracija

Ovaj modul istražuje temeljne principe izgradnje zajednice i integracije u obrazovnim okruženjima, s fokusom na stvaranje inkluzivnog okruženja za učenje. Ispituje razliku između zajednice i društva, strategije za njegovanje osjećaja pripadnosti i ulogu odnosa u integraciji učenika. Posebna pažnja posvećena je izazovima s kojima se suočavaju učenici izbjeglice i najboljim praksama za podršku njihovoj inkluziji.

- Relevantne ključne riječi

Zajednica, integracija, pripadnost, inkluzija, obrazovanje, odnosi, studenti izbjeglice, vršnjačka podrška, kulturna osjetljivost, socijalna kohezija

Jedinica 1: UVOD U IZGRADNJU ZAJEDNICE I INTEGRACIJU

Naslovna stranica

Naziv jedinice

Uvod u izgradnju i integraciju zajednice

Podnaslov/Opis (otprilike 500 znakova)

Ova jedinica uvodi koncept zajednice u obrazovnim okruženjima, razlikujući je od društva i ističući njenu ulogu u podsticanju pripadnosti i saradnje. Istražuje ključne komponente kao što su zajedničke vrijednosti, odnosi i inkluzivnost, posebno u podršci učenicima izbjeglicama. Edukatori će steći uvid u stvaranje gostoljubivog okruženja u učionici koje promoviše smislene interakcije i integraciju.

Relevantne ključne riječi

Zajednica, Društvo, Inkluzija u učionici, Zajedničke vrijednosti, Odnosi, Pripadnost, Obrazovanje izbjeglica, Kulturna osjetljivost, Socijalna integracija

Glavni dio za teoriju

Za početak

Razmislite o svojim iskustvima u grupnom okruženju. Šta je navelo vaše učenike da se osjećaju uključeno?

ŠTA JE ZAJEDNICA I IZGRADNJA ZAJEDNICE U ŠKOLI?

Zajednica je podržavajuća društvena grupa u kojoj članovi osjećaju pripadnost i dijele zajednički interes, iskustvo ili ciljeve. Posebno u zajednici učenja, članovi (i studenti i nastavnici) učestvuju u kolektivnom istraživanju i pružaju jedni drugima akademsku i društvenu podršku. Izgradnja zajednice u učionici se odnosi na stvaranje prostora u kojem su studenti i nastavnici posvećeni zajedničkom cilju učenja i postižu učenje kroz čestu saradnju i društvenu interakciju. Uz namjerno

planiranje i promišljene pedagoške izbore, njegovanje i jačanje pozitivnih interakcija među učesnicima u učionici postaje bitna komponenta izgradnje zajednice u učionici.

RAZLIKA IZMEĐU DRUŠTVA I ZAJEDNICE

Zamislite društvo kao veliki grad s mnogo naselja, trgovina i ljudi iz svih sfera života. Svako naselje je poput zajednice unutar tog grada - blisko povezana grupa susjeda koji se dobro poznaju i dijele zajedničke interese. Grad predstavlja društvo, širu strukturu u kojoj postoje sva ta naselja i zajednice. Kao što grad ima svoja opća pravila i institucije, tako i društvo ima svoje norme i sisteme. Zajednice su poput prijateljskih lica koja vidite na svojoj ulici, dok je društvo ogroman grad koji okuplja sve te zajednice. Preciznije, društvo je složena mreža međusobno povezanih pojedinaca, zajednica, institucija i grupa unutar određenog geografskog i kulturnog konteksta. Ono...pokrivačraznolike populacije s različitim vrijednostima, uvjerenjima i interesima, koje međusobno djeluju kroz složene odnose. Društva često obuhvataju više zajednica i regija, utječući na kulturu, obrazovanje i društvene norme u većem obimu. Zbog svoje veličine i opsega, društva imaju značajan utjecaj na oblikovanje širih obrazovnih politika i prakse, što zahtijeva saradnju između različitih zajednica i institucija kako bi se riješili nacionalni i globalni obrazovni izazovi.

S druge strane, zajednica je blisko povezana grupa pojedinaca koji dijele geografsku blizinu, zajedničke vrijednosti i osjećaj pripadnosti. Karakteriziraju je intimne interakcije i snažni odnosi, koji potiču zajedničko razumijevanje i saradnju. Unutar zajednice, obrazovne prakse mogu biti personaliziranije i prilagodljivije, direktno se obraćajući potrebama svojih članova. Zajednice često služe kao temelj za razvoj snažnih odnosa i povjerenja, koji su neophodni za učinkovito okruženje za učenje.

Zašto je to važno?

Razumijevanje razlike između zajednice i društva je ključno, posebno u kontekstu obrazovnih

strategija i pristupa. Dok se veliki dio postojećih obrazovnih resursa fokusira na široke društvene strukture i mehanizme, naš rad zahtijeva nijansiranije razumijevanje manjih, intimnijih okruženja u kojima se učenje zapravo odvija - naime, škola i učionica. Ova okruženja su često hermetičnija, karakterizirana bliskim odnosima, direktnim interakcijama i zajedničkim osjećajem identiteta među članovima. Ova specifičnost zahtijeva poseban pristup i nastavi i učenju, onaj koji priznaje i prilagođava se jedinstvenoj dinamici zajednice.

U specifičnom kontekstu obrazovanja izbjeglica, razumijevanje razlike između zajednice i društva postaje još važnije. Učenici izbjeglice često dolaze iz sredina u kojima je njihov osjećaj zajedništva narušen ili potpuno izgubljen zbog raseljavanja. Kako ulaze u nova obrazovna okruženja, ovi učenici se mogu suočiti sa značajnim izazovima u integraciji u postojeću zajednicu. Uspjeh njihove integracije uveliko zavisi od spremnosti i sposobnosti zajednice da ih prilagodi, smjesti i podrži.

ZANIMLJIVA ČINJENICA

Kada govorimo o zajednici, jedan od najfascinantnijih primjera u životinjskom carstvu je merkat. Ova mala, društvena stvorenja nude izvanredan primjer onoga što znači živjeti u čvrsto povezanoj, podržavajućoj zajednici, sličnoj onoj koju nastojimo izgraditi u učionicama.

Merkati, porijeklom iz sušnih regija Južne Afrike, žive u grupama poznatim kao "rulje" ili "klanovi". Svaki klan je model saradnje i međusobne podrške, često se sastoji od 20 do 50 jedinki koje rade zajedno kako bi preživjele u surovom pustinjском okruženju. U klanu merkata, svaki član ima svoju ulogu, bilo da je to čuvanje straže kako bi zaštitio grupu od predatora, traženje hrane ili briga o mladima. Ova podjela rada i zajednička odgovornost čine njihovu zajednicu tako otpornom i efikasnom.

Relevantnost za zajednice u učionici:

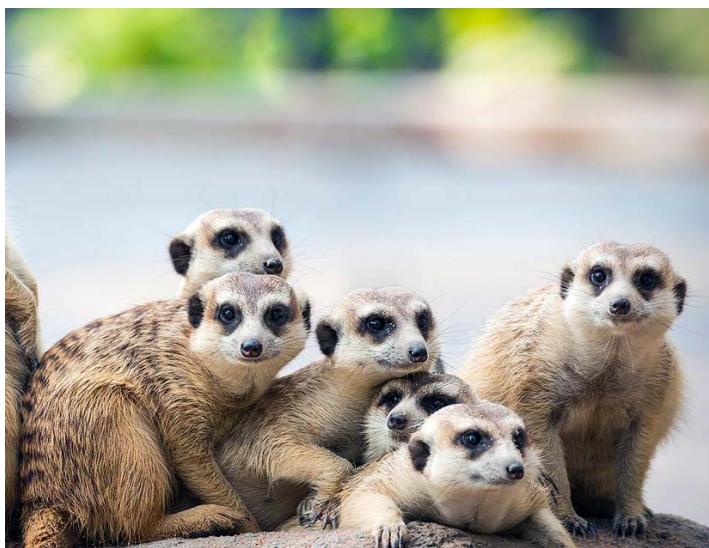
Zajednički ciljevi Baš kao i merkati, članovi učionice napreduju kada rade zajedno na ostvarivanju zajedničkih ciljeva. Bilo da se radi o uspjehu u grupnom projektu ili međusobnoj podršci kroz

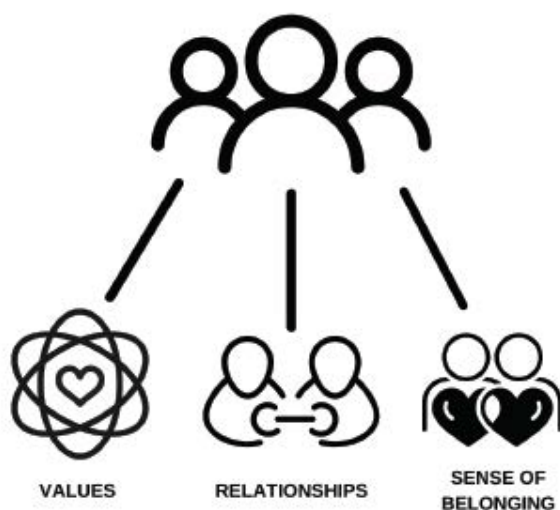

izazovne lekcije, osjećaj jedinstva i saradnje u učionici može biti jednako jak kao i u klanu merkata.

Međusobna podrška: U zajednicama merkata, pojedinci se oslanjaju jedni na druge radi sigurnosti i dobrobiti. To odražava način na koji se učenici i nastavnici u dobro funkcionirajućoj učionici podržavaju, stvarajući sigurno i podsticajno okruženje u kojem svi mogu uspjeti. U kontekstu obrazovanja izbjeglica, ova međusobna podrška je još važnija, jer učenicima iz različitih sredina može biti potrebna dodatna pomoć da se osjećaju sigurno i uključeno.

Prilagodljivost i otpornost: Merkati su poznati po svojoj prilagodljivosti i otpornosti, osobinama koje su neophodne u svakoj zajednici, a posebno u obrazovnim ustanovama.

VRIJEDNOSTI

U srži svake zajednice su zajedničke vrijednosti i zajednički ciljevi. Oni služe kao temelj jedinstva, usmjeravajući ponašanje i odluke grupe. U učionici, zajedničke vrijednosti mogu uključivati poštovanje, empatiju i posvećenost zajedničkom učenju, dok zajednički ciljevi mogu obuhvatati akademska postignuća i podsticanje podržavajućeg okruženja za učenje. Kada se učenici i edukatori usklade s ovim vrijednostima i ciljevima, to stvara jedinstvenu svrhu koja jača zajednicu i pokreće kolektivni uspjeh.

OSJEĆAJ PRIPADNOSTI

Osjećaj pripadnosti je emocionalno ljepilo koje povezuje zajednicu. To je osjećaj da je svaki član sastavni dio grupe, cijenjen zbog onoga što jeste i onoga što doprinosi. U učionici, njegovanje osjećaja pripadnosti osigurava da se svaki učenik osjeća uključenim, poštovanim i povezanim sa svojim vršnjacima i nastavnicima. Ovo je posebno važno za učenike izbjeglice, koji se možda snalaze u novom kulturnom okruženju i traže svoje mjesto u zajednici. Snažan osjećaj pripadnosti

može značajno poboljšati njihov angažman, samopouzdanje i opću dobrobit.

VEZE

Snažni, pozitivni odnosi su okosnica svake uspješne zajednice. Ovi odnosi se mogu razumjeti i na individualnom i na grupnom nivou, a svaki od njih igra ključnu ulogu u izgradnji kohezivnog okruženja u učionici.

a. Individualni odnosi

Odnosi između nastavnika i učenika: Veza između nastavnika i pojedinačnog učenika je osnova za uspjeh učenika. Pozitivan odnos se gradi na povjerenju, međusobnom poštovanju i otvorenoj komunikaciji. Za učenike, posebno one iz izbjegličkih porodica, nastavnik koji pruža podršku i razumijevanje može značajno uticati na njihovu sposobnost prilagođavanja i napredovanja u novom obrazovnom okruženju. Nastavnici koji ulažu vrijeme u razumijevanje individualnih potreba i porijekla svojih učenika mogu bolje podržati njihov akademski i lični rast.

Odnosi među učenicima: Odnosi među učenicima su podjednako važni. Ove veze s vršnjacima pomažu u stvaranju mreže podrške unutar učionice, omogućavajući učenicima da sarađuju, dijele ideje i pružaju međusobnu podršku. Za učenike izbjeglice, stvaranje prijateljstava s vršnjacima može biti ključno u prevazilaženju osjećaja izolacije i izgradnji osjećaja pripadnosti. Podsticanje pozitivnih interakcija i grupnog rada pomaže u njegovanju ovih veza, doprinoseći inkluzivnijoj i kohezivnijoj zajednici u učionici.

b. Grupni odnosi

Nastavnik-učenici kao grupa: Dinamika između nastavnika i cijelog razreda ključna je u postavljanju tona za razrednu zajednicu. Ovaj odnos se odnosi na uspostavljanje grupne kulture koja odražava zajedničke vrijednosti i očekivanja. Kada nastavnik uspješno njeguje pozitivan odnos s razredom kao cjelinom, stvara okruženje povjerenja, poštovanja i saradnje. Ovaj kolektivni odnos pomaže

učenima da se osjećaju sigurno i podržano, ohrabrujući ih da aktivno učestvuju i u potpunosti se uključe u proces učenja.

Dinamika učenika i grupe: Ukupni odnos među učenicima kao grupom utiče na društveno okruženje u učionici. Snažna grupna dinamika, gdje se učenici osjećaju povezani jedni s drugima i dobro rade zajedno, pojačava osjećaj zajedništva. Važno je njegovati grupni identitet koji uključuje sve učenike, osiguravajući da se niko ne osjeća marginaliziranim. Za učenike izbjeglice, integracija u ovu grupnu dinamiku je ključna za njihov društveni i akademski uspjeh. Aktivnosti koje promoviraju timski rad i kolektivno rješavanje problema mogu ojačati ove grupne odnose, čineći učionicu ujedinjenijom i podržavajućom zajednicom.

Ovo trojstvo temelja zajednice - Zajedničke vrijednosti i ciljevi, Odnosi i Osjećaj pripadnosti - ključno je za razumijevanje dinamike unutar učionice. Kako učenici napreduju kroz obrazovni proces, oni često razvijaju svoje lične vrijednosti, pod utjecajem svojih različitih porijekla i veza koje stvaraju s drugima. Ova raznolikost vrijednosti i porijekla prirodno dovodi do formiranja manjih zajednica unutar učionice, kao što su grupe prijatelja, koje djeluju kao manji dijelovi veće zajednice u učionici. Ove manje grupe često se formiraju oko zajedničkih interesa, sličnih porijekla ili potreba za međusobnom podrškom. Iako ove podzajednice mogu biti pozitivne, nudeći učenicima osjećaj pripadnosti i bliske podrške, one također mogu imati nedostatke ako postanu isključive ili jačaju klike. Postojanje ovih manjih zajednica može imati i pozitivne i negativne efekte na cjelokupno okruženje u učionici. S pozitivne strane, one mogu pružiti sigurnosnu mrežu za učenike, dajući im grupu u kojoj se osjećaju shvaćeno i podržano. Ovo može biti posebno korisno za učenike koji bi se inače osjećali izolirano, poput onih iz manjinskih sredina ili onih koji su novi u školi. S negativne strane, ako ove grupe postanu previše izolirane, mogu dovesti do podjela unutar učionice, što otežava njegovanje kohezivne i inkluzivne zajednice. U najgorim slučajevima, to može dovesti do društvenih hijerarhija ili maltretiranja, gdje su određeni učenici marginalizirani.

Osjećaj pripadnosti među učenicima uveliko je pod utjecajem vremena koje provode zajedno izvan

formalnog školskog vremena. Bilo da se druže nakon škole, učestvuju u vannastavnim aktivnostima ili jednostavno provode vrijeme zajedno u društvenim okruženjima, ove interakcije su mjesto gdje se često formiraju prave, trajne veze. Ova iskustva pomažu učenicima da sebe vide kao dio grupe, jačajući njihov osjećaj pripadnosti i povezanosti.

Štaviše, vrijednosti koje učenici dijele unutar ovih manjih grupa često se protežu i u učionicu, utičući na to kako oni međusobno komuniciraju tokom školskih sati. Kada učenici pronađu zajednički jezik i međusobno razumijevanje u svojim društvenim krugovima, ova zajednička iskustva mogu pomoći u ujedinjavanju učionice u cjelini, stvarajući inkluzivnije okruženje u kojem se učenici osjećaju povezanim ne samo tokom škole, već i u širem životu. Štaviše, vrijednosti koje dijeli cijeli razred ili unutar manjih grupa jačaju ovaj osjećaj pripadnosti. Kako učenici pronalaze zajednički jezik i međusobno razumijevanje, počinju sebe doživljavati kao sastavne dijelove učioničke zajednice.

Ovo zajedničko iskustvo je ključno jer ne samo da jača individualne odnose, već i pomaže ujedinjavanju učionice u cjelini, stvarajući okruženje u kojem se svaki učenik osjeća cijenjenim i uključenim.

Iako učionica pruža strukturu za obrazovanje, često su neformalne interakcije - one koje se dešavaju izvan učionice - najvažnije za izgradnju snažnih, smislenih odnosa. Iako nastavnici igraju važnu ulogu tokom školskih sati, odnosi koje učenici grade jedni s drugima izvan škole često imaju veći utjecaj na njihov svakodnevni život. Nastavnici i dalje mogu utjecati na ovu dinamiku stvaranjem podržavajućeg okruženja koje potiče pozitivne interakcije, ali moraju prepoznati da se veliki dio izgradnje odnosa događa izvan njihovog direktnog utjecaja. Odnosi s vršnjacima se uglavnom razvijaju kroz zajednička iskustva izvan učionice. Bez obzira rade li učenici zajedno na školskom projektu u nečijoj kući, učestvuju li u sportskom timu ili samo provode vrijeme zajedno u društvu, ove interakcije su mjesto gdje se grade povjerenje i razumijevanje. Nastavnici mogu

olakšati početne veze, ali dubina ovih odnosa se često razvija u neformalnom okruženju.

Najvažnije je da odnosi koje učenici grade – i među sobom i sa svojim nastavnicima – predstavljaju osnovu za funkcionisanje učioničke zajednice.

S obzirom na dinamiku o kojoj smo razgovarali, jasno je da se učenici izbjeglice često suočavaju sa značajnim izazovima u pronalaženju svog mjesta unutar školske zajednice. Ovi izazovi proizlaze iz kombinacije kulturnih razlika, nedostatka učešća u ranijim procesima koji uspostavljaju osjećaj pripadnosti i poteškoća u izgradnji odnosa sa svojim vršnjacima i nastavnicima.

Učenici izbjeglice obično dolaze iz različitih kulturnih i nacionalnih sredina, što može stvoriti osjećaj odvojenosti od ostatka učionice. Ovi učenici mogu govoriti drugačijim jezikom, pridržavati se drugačijih običaja i imati drugačije vrijednosti od onih koje prevladavaju u njihovom novom okruženju. Ovaj kulturni jaz može im otežati povezivanje s vršnjacima, koji možda ne razumiju u potpunosti ili se ne poistovjećuju s njihovim iskustvima. Kao rezultat toga, učenici izbjeglice mogu se osjećati kao autsajderi, što dodatno otežava njihovu sposobnost integracije u učionicu.

Većina učenika u učionici je od samog početka bila dio procesa izgradnje zajednice. Doprinijeli su razvoju zajedničkih vrijednosti i ciljeva, učestvovali u aktivnostima koje su njegovale osjećaj pripadnosti i gradili odnose tokom vremena. Međutim, učenici izbjeglice se često pridružuju učionici nakon što su se ovi temeljni procesi već dogodili. Budući da nisu bili dio početnog uspostavljanja normi i kulture učionice, može im biti teško uskladiti se s postojećim vrijednostima i osjećati se kao da pripadaju. Ovaj nedostatak učešća može stvoriti značajnu prepreku njihovoj punoj integraciji u zajednicu učionice.

Sposobnost stvaranja odnosa je ključna za osjećaj pripadnosti svakog učenika, ali učenici izbjeglice često smatraju da je to posebno izazovno zbog nekoliko međusobno povezanih faktora:

Jezičke barijere: Jedna od najznačajnijih prepreka s kojima se suočavaju učenici izbjeglice je jezička barijera. Komunikacija je temelj izgradnje odnosa, a kada učenik ima poteškoća da razumije ili da bude shvaćen, to može stvoriti osjećaj izolacije. Ova barijera ne samo da utiče na njihovu sposobnost povezivanja s vršnjacima, već i otežava učešće u diskusijama i aktivnostima u učionici, dodatno ih izolujući od grupe.

Kulturni nesporazumi: Kulturne razlike mogu dovesti do nesporazuma ili čak sukoba, što može ometati razvoj pozitivnih odnosa. Na primjer, učenik izbjeglica može imati drugačije društvene norme ili načine interakcije koje njegovi vršnjaci ne razumiju ili ih mogu pogrešno protumačiti. Ovi nesporazumi mogu stvoriti distancu između učenika izbjeglice i njegovih kolega iz razreda, što im otežava stvaranje prijateljstava.

Trauma i emocionalni stres: Mnogi učenici izbjeglice doživjeli su značajnu traumu zbog sukoba, raseljavanja ili gubitka. Ova trauma može utjecati na njihovu sposobnost da vjeruju drugima i osjećaju se sigurno u novim okruženjima, što im otežava otvaranje i stvaranje odnosa. Osim toga, emocionalni stres prilagođavanja novoj zemlji, školi i vršnjačkoj grupi može biti ogroman, što dodatno otežava njihovu sposobnost povezivanja s drugima.

Nedostatak zajedničkih iskustava: Kao što je ranije spomenuto, veliki dio izgradnje odnosa među učenicima događa se izvan škole, kroz zajednička iskustva i društvene interakcije. Međutim, učenicima izbjeglicama često nedostaju ova zajednička iskustva sa svojim vršnjacima, što im može otežati povezivanje s drugima. Bez zajedničkog temelja za početak, izgradnja odnosa može se činiti kao teška bitka.

Ovi izazovi mogu stvoriti ciklus izolacije za učenike izbjeglice. Kada imaju poteškoća u izgradnji odnosa, manja je vjerojatnoća da će učestvovati u grupnim aktivnostima ili društvenim interakcijama, što ih dodatno udaljava od vršnjaka i zajednice u razredu u cjelini. Ova izolacija ne utiče samo na njihovo socijalno i emocionalno blagostanje, već i na njihov akademski uspjeh. Bez jakih odnosa i osjećaja pripadnosti, učenici izbjeglice mogu se osjećati odvojeno od učionice, što može dovesti do gubitka angažmana i nedostatka motivacije za akademski uspjeh.

Sada kada imamo jasno razumijevanje šta predstavlja školsku zajednicu i izazove s kojima se suočavaju učenici izbjeglice pri postajanju dijelom te zajednice, neophodno je uvesti koncept integracije kao proaktivan odgovor na ove prepreke.

INTEGRACIJA

Integracija izbjeglica je dinamičan i višestruki dvosmjerni proces koji zahtijeva napore svih uključenih strana, uključujući spremnost izbjeglica da se prilagode društvu domaćinu bez odricanja od vlastitog kulturnog identiteta, te odgovarajuću spremnost zajednica domaćina i javnih institucija da dočekaju izbjeglice i zadovolje potrebe raznolikog stanovništva. Proces integracije je složen i postepen, obuhvatajući različite, ali međusobno povezane pravne, ekonomske, društvene i kulturne dimenzije, a sve su važne za sposobnost izbjeglica da se uspješno integrišu kao potpuno uključeni članovi društva domaćina. Idealno bi bilo da situacija izbjeglice nije trajna. U praksi, izbjeglica će se ili dobrovoljno vratiti u svoju domovinu kada se uslovi koji su ga prisilili na egzil preokrenu, ili će morati pronaći trajno rješenje unutar nove zajednice, bilo u zemlji prvog utočišta ili u trećoj zemlji.

Integracija izbjeglica je dinamičan i višestruki dvosmjerni proces koji zahtijeva napore svih uključenih strana, uključujući spremnost izbjeglica da se prilagode društvu domaćinu bez odricanja od vlastitog kulturnog identiteta, te odgovarajuću spremnost zajednica domaćina i javnih institucija

da prime izbjeglice i zadovolje potrebe raznolikog stanovništva. Proces integracije je složen i postepen, te obuhvata različite, ali međusobno povezane pravne, ekonomske, društvene i kulturne dimenzije, a sve su važne za sposobnost izbjeglica da se uspješno integrišu kao potpuno uključeni članovi društva domaćina.

INTEGRACIJA SE RAZLIKUJE OD ASIMILACIJE

Asimilacija se značajno razlikuje od integracije po tome što je to obično jednosmjerni proces u kojem teret prilagođavanja pada isključivo na izbjeglice. U ovom modelu, od izbjeglica se očekuje da u potpunosti usvoje kulturne norme, vrijednosti i ponašanja društva domaćina, često na štetu vlastitog kulturnog identiteta. Ovaj pristup pretpostavlja da uspješno uključivanje u društvo domaćina zahtijeva od novopridošlih da se odreknu svojih prethodnih kulturnih praksi i identiteta u korist onih dominantnog društva. Za razliku od integracije, koja cijeni kulturnu raznolikost i međusobnu adaptaciju, asimilacija daje prioritet uniformnosti i apsorpciji novopridošlih u postojeći društveni okvir bez značajnih promjena kulture domaćina.

Dok je integracija dinamičan, dvosmjernan proces koji zahtijeva napore i izbjeglica i društva domaćina, asimilacija je jednosmjernan proces koji teret promjene stavlja isključivo na izbjeglice. Integracija potiče izbjeglice da održe svoj kulturni identitet, a istovremeno se prilagođavaju novom okruženju, potičući inkluzivnije i raznolikije društvo. Nasuprot tome, asimilacija zahtijeva konformizam i često dovodi do potiskivanja kulturne raznolikosti, što može oslabiti društveno tkivo zajednice.

Ključni problemi s asimilacijom:

Kulturni gubitak: Primarni nedostatak asimilacije je taj što često zahtijeva od izbjeglica da napuste vlastiti kulturni identitet, jezik i tradiciju. To može dovesti do osjećaja gubitka i otuđenja jer su pojedinci prisiljeni da se prilagode dominantnoj kulturi, što ponekad rezultira brisanjem njihovog

naslijeđa.

Jednostrana adaptacija:Prilikom asimilacije, društvo domaćina očekuje od izbjeglica da se u potpunosti prilagode njegovim normama, uz malo ili nimalo recipročne adaptacije. Ovaj nedostatak međusobnog prilagođavanja može stvoriti rigidno i isključujuće okruženje, gdje se raznolikost ne slavi, već se smatra nečim što treba umanjiti.

Marginalizacija i otuđenje:Asimilacija može dovesti do značajnih izazova za izbjeglice, jer se mogu suočiti s poteškoćama u potpunoj integraciji u društvo koje ne priznaje niti poštuje njihove izvorne kulturne identitete. To može rezultirati osjećajima izolacije, marginalizacije, pa čak i krizama identiteta, dok se pojedinci suočavaju s tenzijom između svog naslijeđa i zahtjeva asimilacije.

Društveno trenje:Pritisak na asimilaciju može stvoriti društvene trenja, kako unutar izbjegličkih zajednica, tako i između izbjeglica i društva domaćina. Forsiranje uniformnosti može dovesti do ogorčenosti, jer pojedinci i grupe mogu pružati otpor napuštanju svojih kulturnih praksi, što dovodi do potencijalnog sukoba i podjela.

U kontekstu preseljenja i obrazovanja izbjeglica, integracija se široko smatra humanijim i efikasnijim pristupom. Ona ne samo da podržava dobrobit izbjeglica omogućavajući im da zadrže svoj kulturni identitet, već i obogaćuje društvo domaćina uvođenjem novih perspektiva i tradicija. Asimilacija, s druge strane, riskira stvaranje društva koje je manje inkluzivno, manje raznoliko i sklonije društvenim napetostima. Promoviranjem integracije možemo raditi na izgradnji zajednica koje su kohezivne, otporne i istinski odražavaju raznoliki svijet u kojem živimo.

Proces integracije

Razumijevanje koncepta integracije je ključno, ali podjednako važno je i razumijevanje kako se proces integracije odvija, posebno u obrazovnim okruženjima. Integracija nije jednokratni događaj, već kontinuirani, višestruki proces koji se razvija tokom vremena, zahtijevajući stalni napor i posvećenost i od izbjegličkih učenika i od zajednice domaćina.

1. Početna faza prilagođavanja

Proces integracije često počinje početnom fazom prilagođavanja. Tokom ove faze, studenti izbjeglice i njihove porodice se upoznaju s novim okruženjem, što uključuje snalaženje u jeziku, običajima i normama društva domaćina. Ova faza je ključna jer uslovi pod kojima se izbjeglice prvi put primaju mogu značajno uticati na njihovu dugoročnu integraciju.

Usvajanje jezika: Savladavanje jezičke barijere jedan je od prvih i najvažnijih koraka u procesu integracije. Efikasna komunikacija je neophodna za učešće u školskim aktivnostima i društvenim interakcijama. Škole mogu podržati ovo kroz namjenske časove jezika, vršnjačko podučavanje i programe jezičkog uranjanja, koji pružaju osnovne vještine potrebne izbjeglicama da se u potpunosti uključe u svoje novo okruženje.

Kulturna orijentacija: Učenici izbjeglice moraju učiti o kulturnim normama i očekivanjima svog novog okruženja. To uključuje razumijevanje obrazovnog sistema, društvenog ponašanja i svakodnevnih običaja. Nastavnici igraju vitalnu ulogu u vođenju učenika kroz ovu fazu, pomažući im da se snađu u ovim novim kulturnim pejzažima, poštujući pritom njihov vlastiti identitet.

Emocionalna podrška: Mnogi učenici izbjeglice su pretrpjeli traumu i značajan stres zbog raseljavanja. Pružanje emocionalne podrške tokom početne faze prilagođavanja je ključno. Savjetodavne usluge, grupe za podršku vršnjaka i empatija nastavnika su ključni u pomaganju ovim

učenicima da se nose sa svojim novim realnostima i počnu graditi osjećaj sigurnosti.

2. Izgradnja veza i odnosa

Nakon što se učenici izbjeglice počnu prilagođavati, sljedeća faza uključuje izgradnju veza i odnosa unutar školske zajednice. Ova faza je ključna za podsticanje osjećaja pripadnosti i pomoć učenicima da se integrišu, kako društveno tako i akademski.

Vršnjački odnosi: Izgradnja prijateljstava i društvenih veza je od vitalnog značaja. Učenici izbjeglice se podstiču da učestvuju u grupnim aktivnostima, pridružuju se klubovima i učestvuju u društvenim događajima gdje mogu komunicirati sa svojim vršnjacima u opuštenijem okruženju. Ove interakcije pomažu u rušenju kulturnih barijera i stvaranju osjećaja uključenosti.

Odnosi između nastavnika i učenika: Snažni odnosi između nastavnika i učenika izbjeglica su temelj uspješne integracije. Nastavnici mogu podržati ove odnose tako što će biti pristupačni, pokazivati empatiju i pružati individualiziranu pažnju. Redovna komunikacija, ohrabrenje i razumijevanje mogu pomoći u izgradnji povjerenja, čineći da se učenici izbjeglice osjećaju ugodnije i povezanije sa školskom zajednicom.

Uključivanje porodice i zajednice: Proces integracije je uspješniji kada se proteže izvan učionice. Uključivanje izbjegličkih porodica u školske aktivnosti, pružanje resursa i podsticanje njihovog učešća u školskoj zajednici pomaže u jačanju veza koje učenici grade. Škole mogu organizovati kulturne događaje, porodične večeri i programe rada u zajednici kako bi podstakle ove veze.

3. Akademsko i društveno učešće: Kako se učenici izbjeglice počinju osjećati povezanim, fokus

se prebacuje na akademsko i društveno učešće. Ova faza uključuje potpuno uključivanje u akademske aktivnosti u učionici i postajanje aktivnim članom školske zajednice.

- **Aktivno učenje:** Učenici izbjeglice se podstiču da aktivno učestvuju u diskusijama u učionici, grupnim projektima i vannastavnim aktivnostima. Ovo im ne samo pomaže da poboljšaju svoje akademske vještine, već i jača njihovu ulogu kao vrijednih članova učioničke zajednice. Nastavnici to mogu olakšati pružanjem diferencirane nastave koja zadovoljava različite potrebe njihovih učenika i podsticanjem inkluzivnih praksi u učionici.

- **Uključenost u vannastavne aktivnosti:** Učešće u vannastavnim aktivnostima kao što su sport, umjetnost i klubovi još je jedan važan aspekt procesa integracije. Ove aktivnosti pružaju dodatne mogućnosti učenicima izbjeglicama da razviju vještine, steknu prijatelje i izraze svoje talente, što sve doprinosi njihovom cjelokupnom osjećaju pripadnosti i uspjeha u novom okruženju.

- **Kontinuirana podrška:** Tokom ove faze, važno je da učenici izbjeglice nastave primati podršku koja im je potrebna, bilo da se radi o akademskom podučavanju, jezičkoj pomoći ili savjetodavnim uslugama. Škole bi trebale pratiti napredak ovih učenika i prilagođavati strategije podrške prema potrebi kako bi osigurale da napreduju i akademski i društveno.

4. Dugoročna integracija i inkluzija Posljednja faza procesa integracije je dugoročna integracija i inkluzija, gdje učenici izbjeglice postaju potpuno integrirani i aktivni članovi svoje školske zajednice i društva u cjelini.

- **Održivi odnosi:** Do ove faze, učenici izbjeglice su uspostavili snažne, trajne odnose sa svojim vršnjacima, nastavnicima i širom zajednicom. Ovi odnosi pružaju mrežu podrške koja im i dalje pomaže da se nose s izazovima i slave uspjehe.

- **Kulturna razmjena i obogaćivanje:** Dugoročna integracija obilježena je međusobnom razmjenom kultura unutar školske zajednice. Učenici izbjeglice ne samo da se prilagođavaju novom okruženju, već i doprinose vlastitim kulturnim perspektivama, obogaćujući iskustvo učenja za sve učenike. Ova razmjena potiče dublje razumijevanje i uvažavanje različitosti unutar škole.

- **Akademski uspjeh i lični rast:** Kako se učenici izbjeglice sve više integrišu, njihov akademski uspjeh se često poboljšava i oni počinju postizati lične prekretnice koje odražavaju njihov rast i prilagođavanje. Škole mogu proslaviti ova dostignuća kroz nagrade, programe priznanja i dijeljenje priča o uspjehu, što pojačava pozitivne ishode integracije.

- **Doprinos zajednici:** U konačnici, dugoročna integracija dovodi do toga da učenici izbjeglice postanu aktivni, doprinoseći članovi i škole i šire zajednice. Oni donose jedinstvene perspektive,

vještine i iskustva koja koriste svima, ističući vrijednost raznolikosti i inkluzije.

Proces integracije je putovanje koje zahtijeva vrijeme, trud i posvećenost i od učenika izbjeglica i od zajednice domaćina. Razumijevanjem i podržavanjem svake faze ovog procesa - od početne prilagodbe do dugoročne inkluzije - edukatori mogu pomoći učenicima izbjeglicama da prevaziđu prepreke, izgrade smislene veze i postignu uspjeh u svom novom okruženju. Kroz integraciju stvaramo učionice i zajednice koje su ne samo inkluzivne, već i obogaćene raznolikim doprinosima svih njihovih članova.

SAMO-PROCJENA

1. Koja je razlika između zajednice i društva i zašto je ta razlika posebno važna u kontekstu obrazovanja izbjeglica?
2. Kako zajedničke vrijednosti i ciljevi doprinose izgradnji osjećaja pripadnosti u učionici, posebno za učenike izbjeglice?
3. Objasnite ulogu odnosa između vršnjaka i odnosa između nastavnika i učenika u procesu integracije učenika izbjeglica. Kako ovi odnosi podržavaju ili ometaju integraciju?
4. Napravite razliku između integracije i asimilacije. Zašto se integracija smatra efikasnijim pristupom u kontekstu obrazovanja izbjeglica?
5. Opišite pedagoške strategije koje su najefikasnije u podršci integraciji učenika izbjeglica u učionici. Uključite primjere diferencirane nastave, kulturno osjetljive nastave i socijalno-emocionalnog učenja (SEL).

STUDIJA SLUČAJA

Scenarij

Kasno je poslijepodne i završavate neku papirologiju kada vam zazvoni telefon s porukom od direktora vaše škole. Poruka je jednostavna, ali hitna: „Možemo li se sastati na nekoliko minuta prije nego što odete? Moramo razgovarati o nečemu važnom.“

Znatiželjni, krećete prema direktorovoj kancelariji. Kada stignete, direktor već sjedi i pregledava neke dokumente. Pokazuje vam da sjednete i odmah pređete na stvar.

„Primjećujemo ozbiljne probleme s našim novim učenicima izbjeglicama“, započinje direktor ozbiljnim tonom. „Teško im je povezati se sa svojim kolegama iz razreda i vidimo znakove da se osjećaju sve izolovanije. Jezička barijera je veliki dio toga, ali ima još toga. Neka od ove djece su prošla kroz značajne traume, a imali smo i nekoliko incidenata gdje su kulturni nesporazumi doveli do sukoba.“

Direktor zastaje, a zatim nastavlja: „Prošle sedmice smo imali situaciju u kojoj je jedan od naših učenika izbjeglica, koji je tiho trpio uvrede i provokacije od svojih kolega iz razreda, konačno pukao. Na kraju se fizički obračunao s jednim od lokalnih učenika koji ga je uznemiravao. Učenik izbjeglica je bio duboko uznemiren i iako nije mogao u potpunosti izraziti šta se dogodilo zbog jezičke barijere, bilo je jasno da se osjećao stjeranim u ćošak i da nije imao drugi način da odgovori.“

Direktor se naginje naprijed, očigledno zabrinut. „Roditelji lokalnog učenika došli su u školu sljedećeg dana, bijesni. Osjećaju da je njihovo dijete nepravедno meta napada i da je situacija od tada samo eskalirala. Uspjeli smo deeskalirati neposredni sukob, ali napetost u učionici je opipljiva. Ovo nije samo jednokratni problem - to je simptom većeg problema.“ Direktor vam daje izvještaj u kojem se detaljno opisuje incident i rastuća zabrinutost i nastavnika i roditelja zbog integracije učenika izbjeglica u školsku zajednicu. „Potrebna nam je strategija“, kaže direktor, glasom obojenim hitnošću. „Ne možemo dozvoliti da se ovakve stvari ponovo dese. Vi ste jedan od nastavnika koji najbolje poznaje ovu djecu i vjerujemo da ste prava osoba da nam pomognete da ovo riješimo. Potreban nam je plan koji ne samo da rješava neposredne probleme, već i postavlja

temelje za inkluzivnije i razumljivije školsko okruženje.“ Klimnete glavom, osjećajući težinu zadatka koji je pred vama. Ovo nije samo rješavanje jednog incidenta – radi se o stvaranju sveobuhvatnog pristupa kako bi se osiguralo da se studenti izbjeglice mogu uspješno integrirati i osjećati sigurno, a istovremeno se rješavaju i problemi lokalnih učenika i njihovih porodica.

Jedinica 2:

Molimo vas da kopirate ovaj blok dok se ne podudara s brojem jedinica koje ste razvili.

Link za istraživanje na osnovu studije:

Naslovna stranica

Naslov: Vršnjačka podrška i integracija

Relevantne ključne riječi:

Vršnjačka podrška, Socijalna inkluzija, Integracija izbjeglica, Prijateljstvo, Izgradnja zajednice, Kulturna osjetljivost, Emocionalno blagostanje, Mentorstvo, Odnosi sa studentima, Obrazovna podrška

Ova jedinica istražuje ulogu vršnjačke podrške u integraciji učenika izbjeglica, naglašavajući važnost društvenih veza i međusobne pomoći. Ispituje utjecaj vršnjačkih odnosa na emocionalnu i akademsku dobrobit, rješavajući izazove poput jezičkih barijera i kulturnih nesporazuma. Edukatori će steći uvid u podsticanje inkluzivnih vršnjačkih interakcija i implementaciju programa vršnjačkog mentorstva kako bi efikasno podržali učenike izbjeglice.

Glavni dio za teoriju

Šta je vršnjačka podrška?

Vršnjačka podrška je proces saradnje u kojem pojedinci pružaju pomoć, ohrabrenje i smjernice jedni drugima na osnovu zajedničkih iskustava i međusobnog razumijevanja. Ovaj koncept se zasniva na uvjerenju da ljudi koji su se suočili sa sličnim situacijama mogu ponuditi jedinstvene uvide, empatiju i praktične savjete, koji često mogu biti pristupačniji i uticajniji od tradicionalnih oblika podrške. Vršnjačka podrška funkcioniše na principima jednakosti, poštovanja i zajedničke odgovornosti, što je čini moćnim alatom za podsticanje povezanosti i otpornosti u različitim okruženjima. Vršnjačka podrška je suštinski povezana sa konceptom integracije. Dok se integracija fokusira na šire, strukturne aspekte prilagođavanja novom okruženju, vršnjačka podrška se bavi interpersonalnom dinamikom koja je vitalna za uspješnu integraciju. Uloga vršnjačkih odnosa se u ovom kontekstu ne može podcijeniti. Oni su gradivni blokovi podržavajuće, inkluzivne zajednice, pružajući učenicima izbjeglicama osjećaj povezanosti i pripadnosti koji je ključan za njihovo emocionalno i psihičko blagostanje. Vršnjačka podrška je neophodna za stvaranje prilika za učenike izbjeglice da formiraju smislene veze sa svojim vršnjacima. Kao što smo razgovarali, integracija zahtijeva aktivno učešće i učenika izbjeglica i zajednice domaćina. Kroz vršnjačku podršku, djeca izbjeglice nisu prepuštena sama sebi da se snalaze u svom novom okruženju; Imaju priliku izgraditi prijateljstva i mreže podrške koje im pomažu da se osjećaju ugodnije i prihvaćenije. Ovo je posebno važno u školama, gdje društveno okruženje igra značajnu ulogu u oblikovanju iskustava i uspjeha učenika.

Osjećaj pripadnosti je fundamentalna komponenta procesa integracije. Upravo kroz vršnjačku podršku, učenici izbjeglice mogu početi osjećati da su dio svoje nove zajednice. Kada djeca izbjeglice mogu uspostaviti snažne, podržavajuće odnose sa svojim vršnjacima, veća je vjerovatnoća da će se osjećati cijenjenima i uključenima. Ovaj osjećaj pripadnosti ključan je za njihovu opštu dobrobit i može značajno uticati na njihovu motivaciju za akademski i društveni uspjeh. Kao što je spomenuto u prethodnom poglavlju, integracija je dvosmjerni proces koji zahtijeva da i učenici izbjeglice i zajednica domaćin ulože napore da se povežu i razumiju. Vršnjačka podrška pruža savršenu platformu za svakodnevnu realizaciju ovih napora.

U mnogim slučajevima, prepreke integraciji učenika izbjeglica nisu samo institucionalne, već i interpersonalne. Jezičke barijere, kulturni nesporazumi i društvena izolacija mogu ometati sposobnost učenika izbjeglice da se efikasno integriše u svoje novo okruženje. Vršnjačka podrška može pomoći u premošćivanju ovih jaza pružajući učenicima izbjeglicama mrežu vršnjaka koji su spremni da slušaju, pomažu i uče zajedno s njima. Njegovanjem kulture empatije i razumijevanja, vršnjačka podrška može pomoći u smanjenju društvenih i emocionalnih barijera s kojima se

učenici izbjeglice često suočavaju, čineći proces integracije lakšim i uspješnijim. Pretpostavlja se da interakcije s vršnjacima imaju jedinstvenu ulogu koja se ne može riješiti bliskim odnosima koji se javljaju u drugim interpersonalnim domenima. Raseljena omladina stoga možda neće razviti vitalne kompetencije zbog izgubljenih prilika za interakciju s vršnjacima. Kao primjer ovih hipotetičkih procesa, možemo se osvrnuti na potencijalni utjecaj prisilne migracije na sposobnosti mladih ljudi da uspostave prijateljstva primjerena dobi. Prijateljstva su uzajamni dijadni odnosi koji se obično karakteriziraju karakteristikama koje uključuju toplinu, intimnu komunikaciju, dijeljenje i brigu. Prijatelji su centralna komponenta društvenog iskustva kroz razvoj i postaju posebno intimni s prelaskom iz djetinjstva u adolescenciju.

Nažalost, raseljena mlada osoba koja je prisiljena pobjeći uglavnom će morati ostaviti ustaljena prijateljstva iza sebe. Često su okolnosti raseljavanja iznenadne i rezultiraju trenutnim odlaskom. Odnosi izvan užeg porodičnog sistema se tada prekidaju. Štaviše, nakon preseljenja, složenost integracije u nova društvena okruženja može otežati uspostavljanje novih prijateljstava. Rezultat može biti da su djeca koja postanu izbjeglice ili interno raseljena lica lišena iskustava učenja koja prijateljstva pružaju. Razumijevanje konteksta situacije i važnosti angažmana vršnjaka Djeca izbjeglice često se suočavaju s brojnim preprekama koje mogu ometati njihovu sposobnost da formiraju smislene odnose s vršnjacima i da se u potpunosti uključe u društvene i obrazovne aspekte svog novog okruženja. Razumijevanje ovih izazova je ključno za podsticanje podržavajućeg vršnjačkog okruženja koje zadovoljava njihove jedinstvene potrebe.

•**Gubitak uspostavljenih prijateljstava:**Prisilna migracija često rezultira naglim prekidom uspostavljenih prijateljstava i društvenih mreža. Ovaj iznenadni prekid može biti posebno razoran za djecu, jer prijateljstva igraju ključnu ulogu u njihovom društvenom i emocionalnom razvoju. Ostavljanje prijatelja znači gubitak važnih sistema emocionalne podrške, što može doprinijeti osjećajima izolacije i usamljenosti.

•**Teškoće u stvaranju novih prijateljstava:**Nakon preseljenja, djeci izbjeglicama može biti teško uspostaviti nova prijateljstva zbog različitih faktora kao što su jezičke barijere, kulturne razlike i psihološki utjecaj njihovih iskustava. Složenost integracije u nova društvena okruženja može im otežati povezivanje s vršnjacima i izgradnju novih odnosa. Ovu poteškoću dodatno pogoršava činjenica da mnoga djeca izbjeglice možda upisuju školska okruženja u kojima su manjina, što dodatno pogoršava osjećaje pripadnosti autsajderu.

•**Vršnjačka viktimizacija i socijalna izolacija:**Djeca izbjeglice imaju veći rizik od negativnih interakcija s vršnjacima, uključujući maltretiranje, isključenje i viktimizaciju. Ova iskustva mogu biti nevjerovatno stresna i mogu značajno uticati na mentalno zdravlje i dobrobit djeteta. Istraživanja pokazuju da viktimizacija od strane vršnjaka tokom djetinjstva može imati dugoročne posljedice, uključujući povećan rizik od razvoja teške depresije u ranoj odrasloj dobi. Za učenike izbjeglice, ovi izazovi mogu dodati još jedan sloj stresa njihovim već složenim životima.

•**Prekid društvenog razvoja:**Vršnjački odnosi prolaze kroz značajne promjene kako djeca prelaze iz djetinjstva u adolescenciju. Za učenike izbjeglice, prisilna migracija može poremetiti ove normativne tranzicije i prekretnice, kao što su razvoj intimnosti, autonomije i identiteta unutar vršnjačkih grupa. Za mlađu djecu, prijateljstva su često definirana zajedničkim aktivnostima i interesima. Međutim, kako djeca prelaze u adolescenciju, ovi odnosi postaju više usmjereni na emocionalnu bliskost i intimnost, što je ključno za razvoj socijalnih vještina potrebnih za odraslo doba.

•**Poremećaj socijalnog, kognitivnog i emocionalnog razvoja:**Socijalne poteškoće koje doživljavaju djeca izbjeglice mogu odražavati šire razvojne diskontinuitete uzrokovane prisilnim raseljavanjem. Kada su djeca iščupana iz svojih poznatih okruženja i smještena u nova, često nepoznata okruženja, njihov društveni, kognitivni i emocionalni razvoj može biti značajno pogođen. To može rezultirati kašnjenjima ili poremećajima u sticanju ključnih društvenih vještina, kao što su komunikacija, empatija i rješavanje sukoba, koje su ključne za snalaženje u društvenim interakcijama i izgradnju zdravih odnosa.

Problemi s vršnjacima mogu biti izvor stresa za raseljenu omladinu.

Još jedan razlog zašto vršnjački odnosi raseljene omladine zaslužuju pažnju jeste taj što se izazovi u ovoj oblasti mogu pojaviti kao novi izvori stresa. Nije iznenađujuće da djeca i adolescenti sa znatnim stresom doživljavaju odbijanje, viktimizaciju od strane kolega iz razreda i druge oblike negativnih iskustava u vršnjačkoj grupi. Zaista, viktimizacija vršnjaka tokom osnovnoškolskih godina je prediktor velike depresije u ranoj odrasloj dobi. Vršnjačka grupa može ponuditi snažnu tačku gledišta za razumijevanje uticaja prisilne migracije u različitim fazama djetinjstva i

adolescencije. Socijalno funkcionisanje nije statičan proces. Vršnjački odnosi prolaze kroz dramatične reorganizacije tokom djetinjstva i adolescencije. Ove tranzicije će djelimično biti vođene kognitivnim i biološkim promjenama, a također će biti određene istaknutim temama koje karakterišu različite epohe. Oblik i funkcija vršnjačkih interakcija će se razvijati kako mladi pregovaraju o intimnosti, autonomiji i identitetu. Promjene u prirodi prijatelja i prijateljstva pružaju jednu ilustraciju ovih promjena. Djeca imaju tendenciju da konkretno definišu prijateljstvo, naglašavajući zajedničke aktivnosti, iskustva i interese. Adolescenti su skloniji da se fokusiraju na intimnost i bliskost kao odrednice prijateljstava. Za adolescente, prijateljstvo nije samo zabava i druženje, već služi kao neophodna faza u napredovanju ka bliskim odnosima koji karakteriziraju ranu odraslu dob. Normativni prijelazi i prekretnice u pogledu funkcioniranja u vršnjačkoj grupi vjerovatno će biti ugroženi kada djetinjstvo i adolescencija budu prekinuti prisilnom migracijom. Posmatranjem i dokumentiranjem ovih poremećaja, edukatori mogu steći uvid u utjecaj prisilnog raseljavanja na socijalni, kognitivni i emocionalni razvoj. Socijalne poteškoće koje doživljavaju raseljeni mladi mogu biti ogledalo širih razvojnih diskontinuiteta.

Djeca su stručnjaci za svoja iskustva i bolje od bilo koga znaju šta funkcioniše, a šta ne kada se grade snažni, pozitivni odnosi s vršnjacima koji podstiču njihov rast. Odrasli također mogu igrati važnu ulogu u ovim odnosima: ne kao stručnjaci, već kao mentori, vodiči, učitelji i facilitatori u kontekstima poput škola i programa produženog boravka gdje se formiraju odnosi s vršnjacima. Ipak, radovi sugeriraju da edukatori i praktičari koji rade s djecom prepoznaju važnost odnosa s vršnjacima, ali im je također teško biti namjerniji i inkluzivniji u pomaganju mladima u njegovanju odnosa s vršnjacima. Ovi izazovi mogu biti zato što edukatori i praktičari koji rade s djecom ne žele se miješati u odnose s vršnjacima. Drugi razlozi mogu biti to što ne osjećaju da je njihova uloga ili odgovornost njegovati odnose s vršnjacima, možda ne razumiju unutrašnje funkcioniranje odnosa s vršnjacima ili možda nemaju alate za olakšavanje svog rasta.

Nadograđujući se na razumijevanje **vršnjačka podrška** iz prethodne diskusije je očigledno da vršnjački odnosi nisu samo korisni, već i neophodni za holistički razvoj i integraciju učenika izbjeglica. Međutim, njegovanje ovih odnosa dolazi sa svojim vlastitim nizom izazova i razmatranja o kojima edukatori moraju imati na umu kako bi stvorili efikasno i podržavajuće vršnjačko

okruženje.

1. Razumijevanje složenosti vršnjačke dinamike

Dinamika vršnjaka je višestruka, posebno u raznolikom okruženju učionice s učenicima izbjeglicama. Interakcije vršnjaka nisu samo stvar prijateljstava, već i snalaženja u društvenim hijerarhijama, ravnoteži moći i grupnoj dinamici. Učenici izbjeglice često dolaze s drugačijim skupom iskustava i kulturnih sredina koje se možda ne poklapaju s iskustvima njihovih vršnjaka, što dodaje slojeve složenosti odnosima vršnjaka.

- **Društvene hijerarhije i neravnoteža moći:** U bilo kojem grupnom okruženju, društvene hijerarhije se prirodno formiraju na osnovu različitih faktora kao što su ličnost, percipirani status i društvene vještine. Studenti izbjeglice, koji su možda novi u ovom okruženju, često se mogu naći na donjem kraju ovih društvenih hijerarhija, osjećajući se marginalizirano ili manje utjecajno. To može dovesti do osjećaja isključenosti i ometati njihovu sposobnost da se u potpunosti uključe u aktivnosti vršnjačke podrške.
- **Grupna dinamika i utjecaj vršnjaka:** Unutar vršnjačkih grupa mogu postojati i pozitivni i negativni utjecaji na ponašanje i stavove. Za učenike izbjeglice, negativna grupna dinamika poput klika, isključenosti ili maltretiranja može pogoršati osjećaje izolacije i ometati njihovu integraciju. S druge strane, pozitivna grupna dinamika može promovirati inkluzivnost, empatiju i podršku, pomažući učenicima izbjeglicama da se osjećaju prihvaćeno i cijenjeno.

Da bi učenici izbjeglice izgradili podržavajuće odnose s vršnjacima, potrebne su im strukturirane prilike za smislene interakcije. Međutim, stvaranje ovih prilika može biti izazovno zbog jezičkih barijera, kulturnih razlika i različitih nivoa socijalnih vještina među učenicima.

- **Podsticanje kolaborativnog učenja i timskog rada:** Aktivnosti kolaborativnog učenja, kao što su grupni projekti ili vršnjačko podučavanje, pružaju studentima izbjeglicama prilike da se

angažuju sa svojim vršnjacima na pozitivan i strukturiran način. Ove aktivnosti mogu pomoći u uklanjanju jezičkih i kulturnih barijera promoviranjem komunikacije, saradnje i međusobnog razumijevanja.

- **Olakšavanje društvene interakcije:** Pored akademskih aktivnosti, društveni događaji i vannastavne aktivnosti igraju ključnu ulogu u podsticanju odnosa sa vršnjacima. Ova okruženja omogućavaju studentima izbjeglicama da komuniciraju sa svojim vršnjacima u opuštenijem i neformalnijem okruženju, pomažući im da izgrade prijateljstva i društvenu mrežu.

Edukatori bi trebali pažljivo planirati i voditi ove aktivnosti kako bi osigurali da su inkluzivne i pristupačne svim učenicima. To može uključivati pružanje jezičke podrške, korištenje kulturno relevantnih materijala ili davanje smjernica o društvenim normama i očekivanjima. Važno je stvoriti sigurno i gostoljubivo okruženje u kojem se izbjeglički učenici osjećaju ugodno, učestvujući i izražavajući se.

Kulturna osjetljivost je fundamentalni faktor prilikom podsticanja vršnjačke podrške među studentima izbjeglicama. S obzirom na različita porijekla studenata izbjeglica, lako se mogu pojaviti nesporazumi ili kulturna neosjetljivost, što ometa razvoj povjerenja i smislenih veza.

- **Promocija kulturne svijesti:** Edukatori mogu promovirati kulturnu svijest i osjetljivost uključivanjem diskusija o raznolikosti i inkluziji u nastavni plan i program. To može pomoći učenicima da cijene različite perspektive i shvate važnost poštovanja kulturnih razlika.
- **Stvaranje kulturno inkluzivnog okruženja:** Kulturno inkluzivno okruženje je ono u kojem se svi učenici osjećaju cijenjenima i poštovanima, bez obzira na njihovo porijeklo. Edukatori mogu stvoriti ovo okruženje slavljenjem kulturne raznolikosti, korištenjem kulturno relevantnih materijala i ohrabriranjem učenika da dijele svoja iskustva i tradicije.

Sukobi su prirodan dio društvenih interakcija, posebno u raznolikim učionicama. Međutim, sukobi

se moraju konstruktivno rješavati kako bi se spriječila šteta i potaknuo rast.

- **Podučavanje vještina rješavanja konflikata:** Edukatori mogu podučiti učenike vještinama rješavanja konflikata, kao što su aktivno slušanje, empatija i pregovaranje, kako bi im pomogli da se nose s nesuglasticama s poštovanjem i konstruktivno. Ove vještine su ključne za izgradnju pozitivnih odnosa s vršnjacima i njegovanje podržavajućeg okruženja u učionici.
- **Podsticanje otvorene komunikacije:** Otvorena komunikacija je ključna za rješavanje sukoba i izgradnju povjerenja među vršnjacima. Edukatori mogu stvoriti prilike za učenike da izraze svoja osjećanja i mišljenja, otvoreno razgovaraju o sukobima i rade zajedno na pronalaženju obostrano prihvatljivih rješenja.

Povjerenje je temelj svakog efikasnog sistema vršnjačke podrške. Ono omogućava učenicima da se osjećaju sigurno dijeleći svoja iskustva i oslanjajući se jedni na druge.

- **Uspostavljanje jasnih granica:** Jasne granice su neophodne kako bi se osiguralo da se svi učenici osjećaju sigurno i poštovano u aktivnostima vršnjačke podrške. Edukatori bi trebali uspostaviti smjernice za odgovarajuće ponašanje i komunikaciju, naglašavajući važnost povjerljivosti i poštovanja.
- **Podsticanje sigurnog okruženja:** Sigurno okruženje je ono u kojem se učenici osjećaju ugodno izražavajući se bez straha od osude ili odmazde. Edukatori mogu stvoriti ovo okruženje promoviranjem kulture inkluzivnosti, poštovanja i empatije.

Osmišljavanje i nadgledanje programa vršnjačkog mentorstva

Uspostavljanje programa vršnjačkog mentorstva u školskom okruženju, posebno onog usmjerenog na podršku učenicima izbjeglicama, uključuje pažljivo planiranje i promišljenu implementaciju.

Dobro osmišljen program vršnjačkog mentorstva promovira međusobnu podršku i učenje, njegujući osjećaj pripadnosti i uključenosti za sve učenike. Ovaj vodič pruža sveobuhvatan pristup

dizajniranju i nadzoru programa vršnjačkog mentorstva, fokusirajući se na stvaranje podržavajućeg okruženja koje potiče pozitivne interakcije vršnjaka i adresira jedinstvene potrebe učenika izbjeglica.

Korak 1: Definisanje ciljeva i obima programa

Postavljanje cilja:

Prvi korak u dizajniranju programa vršnjačkog mentorstva je definiranje jasnih ciljeva. Ovi ciljevi trebaju biti usklađeni s općim ciljevima podsticanja integracije i podrške studentima izbjeglicama. Na primjer, ciljevi mogu uključivati:

- Promovisanje međusobne podrške i učenja među učenicima.
- Poboljšanje socijalnog i emocionalnog razvoja kroz interakciju s vršnjacima.
- Pružanje uzora i saveznika među vršnjacima studentima izbjeglicama.
- Olakšavanje integracije učenika izbjeglica u školsku zajednicu.

Obim i ciljna publika:

Odredite obim programa identificiranjem ciljne publike. Odlučite hoće li program uključivati sve učenike ili će se posebno fokusirati na učenike izbjeglice i njihove vršnjake. Razumijevanje demografskih podataka i potreba studentske populacije pomoći će u efikasnom prilagođavanju programa.

Korak 2: Struktura programa i odabir mentora

Struktura programa:

Razvijte strukturirani plan koji ocrta format i logistiku mentorskog programa. Odlučite hoće li se raditi o modelu mentorstva jedan na jedan, grupnom mentorstvu ili kombinaciji oba. Svaki format ima svoje prednosti:

- **Individualno mentorstvo:** Nudi personaliziranu podršku i omogućava stvaranje dubokih veza

između mentora i učenika.

- **Grupno mentorstvo:** Pruža širi osjećaj zajedništva i omogućava dijeljenje iskustava među više štićenika i mentora.

Kriteriji za odabir mentora:

Odaberite mentore među vršnjacima koji pokazuju kvalitete poput empatije, liderstva i pouzdanosti. Mentori bi trebali biti spremni učiti i otvoreni za razumijevanje različitih kulturnih perspektiva. Razmotrite uključivanje i izbjegličkih i neizbježnih studenata kao mentora kako biste promovirali raznolikost i inkluzivnost unutar programa. Utvrdite jasne kriterije i proces odabira kako biste osigurali da su mentori prikladni za tu ulogu.

Korak 3: Obuka i priprema

Sveobuhvatni program obuke:

Razviti nastavni plan i program za mentore koji će ih opremiti potrebnim vještinama za pružanje efikasne podrške i njegovanje pozitivnih odnosa. Obuka bi trebala obuhvatiti:

- **Aktivne vještine slušanja i komunikacije:** Naučite mentore kako da pažljivo slušaju i efikasno komuniciraju, osiguravajući da razumiju potrebe i brige svojih štićenika.
- **Kulturna osjetljivost:** Naglasite važnost razumijevanja i poštovanja kulturnih razlika. Pružite mentorima strategije za prevazilaženje kulturnih nesporazuma i izgradnju inkluzivnih odnosa.
- **Rješavanje sukoba:** Obučite mentore tehnikama rješavanja sukoba, kao što su medijacija i restorativne prakse, kako biste im pomogli da konstruktivno upravljaju i rješavaju sukobe.
- **Empatija i emocionalna podrška:** Potaknite mentore da praktikuju empatiju i pružaju emocionalnu podršku svojim štićenicima, posebno onima koji možda doživljavaju traumu ili stres.

Igranje uloga i simulacije:

Uključite vježbe igranja uloga i simulacije u obuku kako biste mentorima omogućili da vježbaju svoje vještine u realnim scenarijima. Ovaj praktični pristup pomaže u izgradnji samopouzdanja i priprema mentore za efikasno rješavanje stvarnih situacija.

Korak 4: Implementacija programa vršnjačkog mentorstva

Pokretanje programa:

Predstavite program vršnjačkog mentorstva školskoj zajednici, objasnite njegovu svrhu, strukturu i koristi. Jasno opišite uloge i odgovornosti mentora i učenika te pružite pregled aktivnosti i očekivanja programa.

Uparivanje mentora i štićenika:

Pažljivo odaberite mentore sa štićenicima na osnovu faktora kao što su interesovanja, ličnosti i kulturno porijeklo. Razmislite o održavanju početnog sastanka ili aktivnosti za razbijanje leda kako biste pomogli mentorima i štićenicima da se međusobno upoznaju i uspostave temelje za svoj odnos.

Kontinuirana podrška i nadzor:

Pružite kontinuiranu podršku i nadzor mentorima i štićenicima tokom cijelog programa. Redovne provjere s mentorima mogu pomoći u rješavanju svih izazova s kojima se mogu susresti i pružiti smjernice za rješavanje teških situacija. Ohrabrite mentore da dijele svoja iskustva i uče jedni od drugih, njegujući osjećaj zajedništva i saradnje.

Strukturirane aktivnosti:

Osmislite niz strukturiranih aktivnosti i događaja koji promoviraju pozitivne interakcije među vršnjacima i podržavaju ciljeve programa. Aktivnosti mogu uključivati:

- **Vježbe za izgradnju tima:** Negujte povjerenje i saradnju među mentorima i učenicima kroz grupne aktivnosti koje podstiču saradnju i komunikaciju.

- **Događaji kulturne razmjene:** Stvorite prilike za učenike da podijele svoje kulturno porijeklo i uče o tradicijama i iskustvima jedni drugih.
- **Akadske sesije podrške:** Organizujte studijske grupe ili sesije podučavanja gdje mentori mogu pomoći učenicima s akademskim izazovima i podsticati podržavajuće okruženje za učenje.
- **Refleksivne diskusije:** Potaknite mentore i učenike da se uključe u refleksivne diskusije o svojim iskustvima, osjećajima i ciljevima, promovirajući samosvijest i lični rast.

Korak 5: Praćenje i evaluacija

Praćenje napretka:

Uspostavite sistem za praćenje napretka i efikasnosti programa mentorstva među vršnjacima. To može uključivati redovne ankete, obrasce za povratne informacije i sesije posmatranja kako bi se prikupili doprinosi mentora, učenika i edukatora. Koristite ove podatke za procjenu uticaja programa na socijalni, emocionalni i akademski razvoj učenika.

Evaluacija ishoda:

Procijenite ishode programa upoređujući početne ciljeve sa postignutim rezultatima. Potražite pokazatelje uspjeha, kao što su poboljšani odnosi sa vršnjacima, povećan osjećaj pripadnosti, poboljšane vještine rješavanja sukoba i pozitivne povratne informacije od učesnika.

Prilagođavanje i poboljšanje:

Na osnovu nalaza evaluacije, izvršite potrebne prilagodbe programa kako biste poboljšali njegovu učinkovitost. To može uključivati izmjenu nastavnog plana i programa obuke, prilagođavanje kriterija za usklađivanje mentora i štićenika ili uvođenje novih aktivnosti za rješavanje novonastalih potreba.

Šta je sljedeće?

Sada kada smo istražili teorijske osnove i razmatranja za stvaranje podržavajućeg okruženja vršnjaka, vrijeme je da ove koncepte primijenimo u praksi. U sljedećem odjeljku, pružit ćemo vam skup pažljivo osmišljenih aktivnosti koje možete provesti sa svojim učenicima. Ove aktivnosti su osmišljene kako bi potaknule okruženje vršnjačke podrške na siguran i promišljen način, pomažući u izgradnji povjerenja, podsticanju saradnje i promoviranju razumijevanja među učenicima. Uključivanjem u ove praktične vježbe, moći ćete stvoriti atmosferu u učionici u kojoj se svaki učenik osjeća cijenjenim, povezanim i podržanim. Pređimo s teorije na akciju i počnimo zajedno graditi inkluzivniju i empatičniju zajednicu učenja!

Vježba 1

Naziv aktivnosti:	Prijatelj ljubaznosti
Vrsta aktivnosti:	<i>Učenici dobiju tajnog prijatelja za kojeg će tokom sedmice učiniti dobro djelo. Na kraju sedmice, otkriju svoje prijatelje i prisjete se kako je to biti ljubazan.</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Samosvijest → Društvena svijest → Vještine u odnosima → Odgovorno donošenje odluka → Primijetite kako činjenje dobrih djela za druge stvara pozitivne osjećaje u učionici
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	→ Papirići ili kartice s imenom jednog učenika po kartici → Vrećica ili kutija za držanje papirića → Materijali za pisanje → Velika lopta pređe
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Razmišljanje o ljubaznosti Pitajte razred: <i>Možete li se sjetiti situacije kada je neko učinio nešto ljubazno</i>

ili korisno za vas?

Možete li nam opisati kako ste se osjećali zbog toga?

Objasnite:

Ove sedmice, svi u razredu će imati priliku da učine nešto lijepo za nekog drugog i da neko drugi učini nešto lijepo za vas.

Svako od vas će izvući ime drugog učenika iz razreda.

Taj učenik će biti vaš "drug za ljubaznost" tokom sedmice.

Barem jednom sedmično učinite nešto lijepo ili korisno za svog ljubaznog prijatelja.

Na kraju sedmice ćete saznati ko je bio vaš prijatelj ljubaznosti.

Odabir prijatelja za ljubaznost

Stavite kartice s imenima učenika u vreću ili kutiju. Neka učenici nacrtaju ime. Ako nacrtaju svoje ime, mogu ga vratiti i nacrtati drugi put. Ako je neparan broj učenika u razredu, dodajte svoje ime i nacrtajte ime djeteta.

Nakon što izvučete imena, predložite učenicima da odvoje malo vremena da individualno razmisle o tome koja bi mogla biti njihova djela ljubaznosti. Potaknite učenike da budu kreativni i izazovite ih da smisle na što više ideja. Možda će htjeti zapisati ideje kao podsjetnik sebi - ali pazite da ih sačuvaju za iznenađenje!

Odredite vrijeme za dijeljenje informacija o tome ko su bili prijatelji ljubaznosti. Podsjetite učenike dan prije tog vremena kako biste bili sigurni da niko ne bude izostavljen iz završne aktivnosti.

Prije nego što otkrijete ko su prijatelji ljubaznosti, možda biste prvo željeli da učenici razmisle ili zapišu sve lijepe stvari koje su drugi učenici učinili za njih te sedmice i pokušaju pogoditi ko bi mogao biti njihov prijatelj ljubaznosti. Ovo ne treba dijeliti.

Mreža ljubaznosti

U određeno vrijeme, zamolite učenike da sjednu ili stanu u krug. Zamolite dobrovoljca da bude prvi učenik koji će govoriti i demonstrirati:

Uzmite klupko pređe i labavo ga omotajte jednom oko ručnog zgloba.

Zatim recite: „Moj prijatelj ljubaznosti je _____, a moj čin ljubaznosti bio je _____.”

Zatim, nježno smotajte ili bacite klupko pređe svom prijatelju ljubaznosti.

Prijatelj koji pokazuje ljubaznost imat će nekoliko trenutaka da podijeli kako se osjećao zbog čina ljubaznosti i da kaže nekoliko riječi zahvalnosti.

Zatim će prijatelj otkriti na isti način govoreći: „Moj prijatelj koji je pokazao dobru dobrotu je _____, a moj čin dobrote bio je _____.“

Zatim, omotajte pređu jednom oko njihovog ručnog zgloba i završite tako što ćete smotati ili baciti klupko pređe sljedećem prijatelju ljubaznosti.

Ovo će se nastaviti sve dok svi ne podijele ko im je bio prijatelj.

Cijeli razred će sada biti povezan u mrežu od pređe. Pitajte:

Šta ti znači ova web stranica?

Kakav je osjećaj u tebi bio kada si učinio nešto lijepo za svog ljubaznog prijatelja?

Kako si se osjećao/la kada je tvoj/a prijatelj/ica uradio/la nešto lijepo?

Kako nas djela ljubaznosti povezuju jedne s drugima?

Kako možemo jedni drugima pomoći da činimo više dobrih djela?

Vježba 2

Naziv aktivnosti:	Magična oznaka
Vrsta aktivnosti:	<i>Dva ili tri "mađioničara" označavaju igrače koji zatim postaju zamrznuti "čarobni štapići". Oni koji nisu označeni okružuju čarobne štapiće, oslobađajući ih vičući "Abrakadabra!".</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja	→ Bavite se aktivnim vježbanjem → Igrajte kao tim

(Ne više od 700 znakova)	→ Vježbajte ljubaznost i pomaganje
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	→ Veliko igralište → 2-3 obične majice, priveske, marame ili neki drugi način za označavanje mađioničara
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Postavljanje • Odredite veliko igralište s jasnim granicama za igrače kako bi mogli trčati. • Dajte obične majice igračima koji će biti mađioničari (taggeri). • Demonstrirajte sigurno i nježno označavanje prstima u obliku leptira (lagani dodir vrhovima prstiju) i odgovarajućim područjima označavanja (ruke, leđa i ramena). • Objasnite da kada vas označe, pretvorite se u čarobni štapić i smrznete se. • Odredite 2-3 mađioničara da započnu igru. • Razmislite o posljedicama prelaska granica: automatski postajete čarobni štapić. Kako igrati • Cilj igre je da vas ne uhvate mađioničari koji sve pretvaraju u čarobne štapiće. • Mađioničari koriste oznake u obliku leptira. Ako igrač bude označen, on se pretvara u čarobni štapić i zamrzava se. • Igrači ostaju zamrznuti dok se dva igrača ne uhvate za ruke u krug oko čarobnog štapića i ne kažu "Abrakadabra!". • Ako igrači nisu označeni, izbjegavaju mađioničare i poništavaju čaroliju za čarobne štapiće. • Rotirajte mađioničare tako da svi imaju priliku da budu mađioničari. Pitanja usred igre • Kako mađioničari mogu sarađivati?

- Šta igrači mogu učiniti da bi bili uspješni u ovoj igri?

Pitanja na kraju igre

- Kako su igrači sarađivali kako bi oslobodili „čarobne štapiće“?
- Kakav je bio osjećaj kada su vam drugi igrači pomogli?

Varijacija

Promijenite brzinu za igrače. Na primjer, mogu preskakati, skakati, hodati od pete do prstiju itd.

Vježba 3

Naziv aktivnosti:	Superzvijezda
Vrsta aktivnosti:	<i>Kako bi izgradili povjerenje i inkluziju, učenici igraju igru u kojoj uče više jedni o drugima i slave ono što imaju zajedničko.</i>
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Pronađite zajedničke osobine koje dijele jedni s drugima → Izgradite pozitivne odnose i njegujte empatiju → Vježbajte timski rad i iskusite pripadnost
Potrebna	→ Nijedan

oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Postavljanje <i>Okupite cijelu grupu u krug, a zatim neka igrači formiraju parove.</i> Kako igrati <i>Svaki par će imati 1-2 minute da otkrije šta im je zajedničko, a to je... već nisu znali, i nisu vidljivi.</i> <i>Prije početka, neka volonter pokaže primjere zajedničkih karakteristika koje ispunjavaju kriterije:</i> <i>Ne bih rekla partneru da imam smeđu kosu jer to mogu vidjeti. Ne bih rekla da idem u osnovnu školu jer moj partner to već zna. Mogla bih reći: „Moja omiljena hrana je pizza. Koja je tvoja?“ ili bih mogla pitati: „Šta voliš raditi u slobodno vrijeme?“</i> <i>Kada vrijeme istekne, neka se igrači vrate u veliki krug. Jedan po jedan, svaki par će podijeliti jednu zajedničku stvar. Nakon što podijele svoje zajedničke osobine, ako i drugi u grupi dijele te zajedničke osobine, svi učenici trebaju podići ruke, skočiti naprijed i viknuti: „SUPERZVIJEZDA!“</i> <i>Sljedeći par zatim dijeli svoje zajedničke karakteristike istim procesom, koji se nastavlja sve dok svi parovi ne podijele iste.</i> <i>Napomena: Podstičite pozitivne odnose tako što ćete naglas isticati otkrića koja su učenici napravili i podršku grupe koju su pokazali.</i> Varijacije <i>Neka igrači zamijene partnere i odrade rundu u kojoj moraju pronaći nešto zajedničko o određenoj temi - na primjer, sportu, školi ili hobijima.</i> <i>Neka igrači odigraju rundu u kojoj ne mogu govoriti, već samo odglumiti ideje.</i>

Zaključak modula

Stvaranje inkluzivne učionice zahtijeva više od pukog akademskog obrazovanja – ono zavisi od odnosa, zajedničkih vrijednosti i snažnog osjećaja pripadnosti. Ovaj modul je objasnio kako škole mogu podržati učenike, posebno izbjeglice, da postanu dio zajednice, umjesto da se osjećaju kao autsajderi.

Ključna razlika u ovom modulu bila je razlika između zajednice i društva. Dok društvo funkcioniše na većoj skali sa širokim politikama i normama, zajednice su manje, izgrađene na bliskim odnosima i zajedničkim iskustvima. Škole funkcionišu kao zajednice u kojima učenici i nastavnici rade zajedno na ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

Jedan od najvećih izazova u obrazovanju danas je pomoć izbjegličkim učenicima u prilagođavanju. Mnogi su iskusili traumu, jezičke barijere i socijalnu izolaciju, što otežava povezivanje sa svojim vršnjacima. Umjesto očekivanja da se u potpunosti prilagode novom okruženju (asimilacija), integracija zahtijeva obostrani proces u kojem se i izbjeglice i zajednice domaćini prilagođavaju i međusobno djeluju.

Ovaj modul je istakao vršnjačku podršku kao ključni alat u ovom procesu. Prijatelji i kolege iz

razreda mogu pružiti emocionalnu podršku, pomoći u premošćivanju kulturnih razlika i stvoriti gostoljubivo okruženje. Edukatori igraju važnu ulogu osmišljavanjem aktivnosti koje podstiču učenike na saradnju i izgradnju prijateljstava. Vršnjačko mentorstvo, grupni projekti i društveni događaji daju učenicima priliku za interakciju i razvoj povjerenja.

Izgradnja snažne školske zajednice zahtijeva promišljene akcije. Nastavnici mogu primijeniti kulturno osjetljive metode podučavanja, uvesti strukturirane sisteme podrške i osigurati da učenici izbjeglice imaju resurse potrebne za potpuno učešće. Škole koje stvaraju sigurne prostore za diskusiju i povezivanje pomažu učenicima da se osjećaju prihvaćeno i motivirano.

Na kraju krajeva, uspješna integracija se ne događa automatski. Ona zahtijeva kontinuirani napor učenika, nastavnika i školskih rukovodilaca. Kada se dobro uradi, koristi ne samo učenicima izbjeglicama već cijeloj učionici, jačajući društvene veze i poboljšavajući okruženje za učenje za sve.

Modul 7 Inovativne i zanimljive metode podučavanja

Uvod u modul

1. Naslovna stranica

- Inovativne i zanimljive metode podučavanja
- Uključivanje inovativnih i angažirajućih metoda podučavanja ključno je za podsticanje inkluzivnog okruženja za učenje, posebno za učenike izbjeglice. Ove metode imaju za cilj stvaranje podržavajuće i prilagodljive učionice u kojoj se cijene različite kulturne pozadine i iskustva, i gdje svi učenici mogu napredovati. Prihvatanjem kreativnosti i fleksibilnosti, nastavnici mogu pomoći učenicima izbjeglicama da izgrade samopouzdanje, osjećaju se dobrodošlo i postignu akademski uspjeh uprkos izazovima s kojima se mogu suočiti.
- Relevantne ključne riječi: Adaptivno okruženje za učenje, Inkluzivna nastava, Kolaborativno učenje, Multikulturalna učionica, Sistemi vršnjačke podrške

Jedinica 1: Učenje zasnovano na projektima (PBL)

Naslovna stranica

Naslov: **Učenje zasnovano na projektima (PBL)**

Relevantne ključne riječi: scenariji iz stvarnog svijeta, zasnovani na istraživanju, interdisciplinarnost

Slika za naslovnu stranicu:

Glavni dio za teoriju

Uvod

Cilj projektnog učenja je uključiti učenike u smislene, stvarne projekte koji im omogućavaju da detaljno istraže teme. Projektno učenje podstiče rješavanje problema, kritičko razmišljanje i praktično učenje, čineći materijal relevantnijim i pristupačnijim učenicima izbjeglicama.

Objašnjenje ključnih koncepata

Učenje zasnovano na projektima (PBL) je obrazovni pristup koji naglašava aktivno učenje kroz angažman učenika. Umjesto pasivnog usvajanja informacija, učenici u PBL okruženju aktivno istražuju, istražuju i rješavaju složene probleme. Evo ključnih koncepata koji definiraju učenje zasnovano na projektima:

1. Relevantnost za stvarni svijet -PBL projekti su osmišljeni da riješe ili istraže probleme, scenarije ili izazove iz stvarnog svijeta koji imaju ličnu relevantnost ili društveni značaj.

Objašnjenje: Projekti se često direktno povezuju sa životima učenika ili zajednicom, čineći učenje zanimljivijim i smislenijim. Ova primjena u stvarnom svijetu motivira učenike omogućavajući im da vide utjecaj svog rada izvan učionice.

2. Učenje usmjereno na učenika -U PBL-u, učenici preuzimaju aktivnu ulogu u usmjeravanju svog učenja umjesto da pasivno primaju informacije od nastavnika.

Objašnjenje: Nastavnik djeluje kao facilitator, vodeći učenike kroz razvoj njihovih projekata. Učenici su odgovorni za planiranje, istraživanje, rješavanje problema i prezentiranje svojih nalaza. Ovaj pristup potiče samostalnost, vlasništvo i intrinzičnu motivaciju u učenju.

3. Pristup zasnovan na istraživanju -PBL je zasnovan na istraživanju, gdje studenti istražuju pitanja, probleme ili teme kroz proces otkrivanja i istraživanja.

Objašnjenje: Projekti obično počinju s pitanjem ili izazovom koji pobuđuje znatiželju.

Studenti se zatim uključuju u istraživanje, eksperimentiranje i prikupljanje podataka kako bi odgovorili na ta pitanja. Ovaj proces odražava naučno ili profesionalno istraživanje, potičući duboko kritičko razmišljanje i refleksiju.

4. Saradnja i timski rad -PBL podstiče kolaborativno učenje, gdje studenti rade zajedno u timovima kako bi postigli ciljeve projekta.

Objašnjenje: Grupni rad omogućava učenicima da dijele različite perspektive, dijele zadatke na osnovu snaga i razvijaju komunikacijske i saradničke vještine. Učinkovit timski rad je ključan za razvoj sposobnosti rješavanja problema i izradu složenijih projekata nego što bi pojedinci mogli postići sami.

5. Rješavanje problema i kritičko razmišljanje -PBL podstiče rješavanje problema i kritičko razmišljanje predstavljajući učenicima otvorene probleme koji zahtijevaju promišljena rješenja.

Objašnjenje: Umjesto pronalaska jednog "tačnog" odgovora, učenici se izazivaju da kreativno razmišljaju, analiziraju informacije i procjenjuju više rješenja. Ovo podstiče dublji kognitivni angažman i priprema učenike za donošenje odluka u stvarnom svijetu gdje odgovori nisu uvijek jednostavni.

6. Interdisciplinarno učenje -PBL projekti često obuhvataju više predmetnih područja, integrirajući znanja i vještine iz različitih disciplina.

Objašnjenje: Na primjer, projekat o izgradnji održivih kuća može uključivati prirodne nauke (uticaj na okoliš), matematiku (budžet i mjerenja), umjetnost (dizajn) i

društvene nauke (potrebe zajednice). Ovaj holistički pristup omogućava studentima da vide veze između različitih područja znanja.

7. Kontinuirana povratna informacija i refleksija -Tokom procesa PBL-a, studenti dobijaju redovne povratne informacije i bave se samorefleksijom.

Objašnjenje: Povratne informacije od nastavnika, vršnjaka ili vanjskih stručnjaka pomažu učenicima da usavrše svoje projekte i poboljšaju svoje razumijevanje.

Refleksija potiče učenike da razmisle o tome šta su naučili, kako su pristupili problemu i šta bi sljedeći put mogli drugačije uraditi.

Upute za dizajniranje lekcija zasnovanih na projektima

Kreiranje lekcija zasnovanih na projektima zahtijeva pažljivo planiranje i usklađivanje s ciljevima učenja. Ovi koraci će voditi nastavnike u dizajniranju smislenih i efikasnih iskustava učenja zasnovanog na projektima (PBL):

1. Odredite ciljeve učenja

- Definišite specifične ciljeve učenja i ishode projekta.
- Uskladite ove ciljeve sa standardima nastavnog plana i programa i osnovnim vještinama, kao što su kritičko razmišljanje, saradnja i komunikacija.
- **Zašto je ovo važno:** Jasni ciljevi pružaju fokus i osiguravaju da projekat postigne svoju namjeravanu obrazovnu svrhu.

2. Odaberite problem iz stvarnog svijeta ili ključno pitanje

- Odaberite pitanje ili izazov koji se povezuje sa životima učenika ili širim društvenim problemima.
- Primjer: *"Kako možemo dizajnirati održivi vrt za našu zajednicu?"*
- **Zašto je ovo važno:** Relevantnost u stvarnom svijetu angažuje učenike, podstičući radoznalost i kritičko razmišljanje.

3. Planirajte obim i vremenski okvir

- Podijelite projekat na upravljive faze (npr. istraživanje, dizajn, izvršenje, refleksija).
- Napravite vremensku liniju s jasnim prekretnicama kako biste pomogli učenicima da ostanu na pravom putu.
- **Zašto je ovo važno:** Strukturirani plan osigurava efikasno korištenje vremena i resursa, a istovremeno održava koncentraciju učenika.

4. Dizajn interdisciplinarnih aktivnosti

- Integrirati više predmeta u projekat, omogućavajući studentima da primjenjuju znanje iz različitih disciplina.
- Primjer: Projekt izgradnje mosta može kombinirati fiziku (strukturni integritet), matematiku (geometriju) i umjetnost (dizajn).
- **Zašto je ovo važno:** Interdisciplinarno učenje produbljuje razumijevanje i ističe veze sa stvarnim svijetom.

5. Stvorite prilike za istraživanje i istraživanje

- Obezbijedite alate i resurse (npr. knjige, baze podataka, intervjue sa stručnjacima) kako biste podržali studente u istraživanju rješenja.
- Podučavati istraživačke vještine i voditi učenike kroz prikupljanje i analizu podataka.
- **Zašto je ovo važno:** Istraživanje potiče dublju interakciju i razvija sposobnosti rješavanja problema.

6. Podstičite saradnju i timski rad

- Organizujte učenike u timove, dodjeljujući zadatke koji zahtijevaju komunikaciju i saradnju.
- Potaknite grupne diskusije, delegiranje uloga i zajedničko donošenje odluka.
- **Zašto je ovo važno:** Saradnja gradi društvene i međuljudske vještine, istovremeno koristeći različite perspektive.

7. Obezbijedite skelu i podršku

- Uključite kontrolne tačke, rubrike i sesije za povratne informacije tokom cijelog projekta kako biste vodili učenike.
- Ponudite mini-lekcije ili individualne provjere po potrebi.
- **Zašto je ovo važno:** Skele osiguravaju napredak svih učenika, bez obzira na njihovu početnu tačku.

8. Podsticanje kreativnosti i izbora

- Dozvolite studentima da odaberu kako će pristupiti projektu i predstaviti svoje nalaze (npr. izvještaji, videozapisi, prezentacije).
- **Zašto je ovo važno:** Fleksibilnost podstiče vlasništvo, samoizražavanje i inovacije.

9. Integrirajte kontinuiranu procjenu i povratne informacije

- Koristite formativne procjene, kao što su vršnjačke recenzije i povratne informacije nastavnika, kako biste pratili napredak i usavršavali rad.
- **Zašto je ovo važno:** Kontinuirana povratna informacija pomaže studentima da se poboljšaju i ostanu angažovani.

10. Plan za javnu prezentaciju ili izložbu

- Neka učenici predstave svoj konačni proizvod vršnjacima, nastavnicima ili članovima zajednice.
- **Zašto je ovo važno:** Javne prezentacije jačaju samopouzdanje i daju projektu relevantnost u stvarnom svijetu.

11. Podsticati refleksiju i samoprocjenu

- Uključite fazu refleksije kako bi učenici mogli procijeniti svoje učenje i proces.
- **Zašto je ovo važno:** Refleksija učvršćuje učenje i potiče samosvijest.

12. Koristite autentičnu procjenu

- Procijenite i proces i konačni proizvod na osnovu kriterija kao što su primjena

znanja, kreativnost i saradnja.

- **Zašto je ovo važno:** Autentične procjene nagrađuju smislen rad i pripremaju učenike za izazove iz stvarnog svijeta.

Zaključak

Osmišljavanje časova zasnovanih na projektima uključuje namjerno planiranje, primjenu u stvarnom svijetu i pristup usmjeren na učenika. Podsticanjem istraživanja, saradnje i kreativnosti, nastavnici mogu stvoriti dinamična iskustva učenja. Kroz refleksiju i autentičnu procjenu, učenici ne samo da stižu znanje, već i otkrivaju svoje snage i vrijednost timskog rada.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Analizirajte problem iz stvarnog svijeta
Vrsta aktivnosti:	→ Diskusija → Grupni rad → Prezentacija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	Razviti razumijevanje kako su problemi iz stvarnog svijeta ključni za PBL, kako ih odabrati i pripremiti se za lekcije PBL-a. Nastavnici će razumjeti kako pretvoriti probleme iz stvarnog svijeta u zanimljiva projektna pitanja koja potiču istraživanje i angažman učenika.

Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema → Bijela ploča ili flipchart → Markeri → Post-it papirići ili kartice za indeksiranje → Tajmer Resursi → Primjeri problema iz stvarnog svijeta (opciono) → Na primjer, u PBL projektu o održivosti, učenici su istraživali lokalne ekološke probleme, sarađivali sa stručnjacima i predstavljali svoja otkrića kroz kampanju za podizanje svijesti zajednice. Ovaj pristup je uključio učenike u smisleno rješavanje problema iz stvarnog svijeta. Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Plan aktivnosti od 90 minuta: Korak 1: Uvod u PBL(10 minuta) → Uvedite koncept učenja zasnovanog na projektima: uključiti učenike u smislene, stvarne projekte koji im omogućavaju da detaljno istraže teme. Naglasite da učenje zasnovano na projektima podstiče rješavanje problema, kritičko razmišljanje i praktično učenje, čineći materijal relevantnijim i pristupačnijim učenicima izbjeglicama. → Ukratko objasnite cilj sesije: analiza problema iz stvarnog svijeta i razvoj ključnih pitanja za PBL. → Navedite primjere problema iz stvarnog svijeta relevantnih za različite teme (npr. održivost okoliša, urbano planiranje, zdravlje i dobrobit).Neki primjeri uspješnih

implementacija PBL-a u različitim predmetima. Na primjer:

- *Nauka*: „Studenti su osmislili sistem za filtriranje vode kako bi riješili problem nestašice čiste vode u svojoj zajednici.“
 - *Umjetnost i historija*: „Studenti su kreirali mural koji prikazuje lokalnu historiju, uključujući intervjue sa starijim osobama iz zajednice.“
- Objasnite važnost snažnog vodećeg pitanja i kako ono usmjerava istraživanje i angažman učenika u PBL-u.

Korak 2: Grupna brainstorming aktivnost: Problemi iz stvarnog svijeta(15 minuta)

- Podijelite učesnike u male grupe (3-5 osoba).
- Zamolite svaku grupu da razmotre probleme iz stvarnog svijeta relevantne za njihove predmetne oblasti ili razrede. Ako je potrebno, navedite nekoliko općih tema za početak (npr. klimatske promjene, izazovi lokalne zajednice, globalni zdravstveni problemi ili problemi iz stvarnog života kao što su renoviranje sobe, dizajniranje zajedničkog vrta, reorganizacija prostora lokalne biblioteke, čak i pokretanje malog biznisa).
- Dajte grupama 10 minuta da navedu što više relevantnih problema. Potaknite ih da razmisle o problemima koji bi mogli zanimati njihove učenike ili se s njima povezati u svakodnevnom životu.
- Savjet za voditelja: Kružite po prostoriji, usmjeravajući grupe da kritički razmišljaju o odabranim problemima i fokusiraju se na pitanja s dubinom i složenošću.

Korak 3: Objašnjenje aktivnosti(10 minuta)

- Dajte kratak pregled ciljeva i procesa aktivnosti:
- Učesnici će proći kroz niz koraka samorefleksije kako bi otkrili vlastiti Ikigai.
- Priloženi radni list će ih voditi kroz ovaj proces.
- Ohrabrite učesnike da odvoje vrijeme i duboko razmisle tokom svakog koraka.

Korak 4: Poticanje razvoja pitanja(30 minuta)

- Nakon sesije brainstorminga, zamolite svaku grupu da odabere jedan problem iz stvarnog svijeta sa svog popisa.
- Koristeći ovaj problem, neka svaka grupa zajedno sastavi otvoreno pitanje za vožnju. Potaknite ih da razmisle o pitanjima koja potiču istraživanje i zahtijevaju kritičko razmišljanje.
- Navedite primjere efikasnih pitanja za vožnju, kao što su:
- Neefikasno: „Koje su vrste zagađenja?“
- Djelotvorno: „Kako naša zajednica može smanjiti zagađenje zraka i promovirati čiste energetske alternative?“
- Dajte grupi 15 minuta da sastavi svoja pitanja.
- U posljednjih 5 minuta, zamolite svaku grupu da završi svoje pitanje o vožnji.

Korak 5: Grupna prezentacija i diskusija(20 minuta)

- Neka svaka grupa predstavi svoje vodeće pitanje široj grupi.
- Dok izlažu, ohrabrite ostale učesnike da postavljaju pojašnjenja ili predlažu poboljšanja. Pitajte:
- Da li pitanje potiče istraživanje i kritičko razmišljanje?
- Je li dovoljno otvoren i širok da omogući istraživanje različitih rješenja?
- Kako bi se studenti mogli smisleno pozabaviti ovim problemom?

Korak 6: Refleksija i zaključci(5 minuta)

- Povedite kratku refleksiju o vježbi.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	Evo nekoliko primjera pitanja koja treba postaviti tokom analize: → Koji problem iz stvarnog svijeta biste mogli koristiti kao vodeće pitanje u vašoj predmetnoj oblasti? → Kako se ovaj projekat usklađuje sa interesima i potrebama mojih učenika? → Koje interdisciplinarne veze mogu istaknuti u ovom projektu? → Kako ću mjeriti uspjeh ovog projekta? → Šta je to naučite kako da formulišete efikasna pitanja za vožnju? → Kako se ovaj proces može primijeniti utvoje vlastite učionice? → Koji bi izazovi mogli izazvati prilikom implementacije PBL-a i kako mogu obratiti im se? Zaključite naglašavanjem važnosti povezivanja problema iz stvarnog svijeta sa smislenim studentskim istraživanjem.
Naziv aktivnosti:	Analiziranje projekta
Vrsta aktivnosti:	Primjeri vrsta aktivnosti/vježbi: → Diskusija → Prezentacija → Grupni rad
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	Efektivni ciljevi učenja koncentrišu se na ono što učenik treba da zna ili bude u stanju da uradi do kraja ove aktivnosti. → Nastavnici će naučiti kako strukturirati projekt učenja zasnovanog na projektima (PBL) tako što će ga podijeliti na ključne faze, uključujući definiranje problema, istraživanje, stvaranje i refleksiju.

	→ Ova aktivnost pomaže nastavnicima da shvate kako da PBL projekat razlože na upravljive faze i usklade svaku fazu sa specifičnim ciljevima učenja, vještinama i aktivnostima.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Sav potreban pribor koji mora biti obezbijeđen prije početka aktivnosti (sve što je potrebno kao unaprijed pripremljeni ili odštampani materijali, kao i eventualna dodatna obuka za omladinske radnike. Ako imamo izvor za neki predložak za štampanje, dodat ćemo link ovdje). Primjeri: Oprema → Olovke → Bijela ploča ili flipchart → Markeri → Primjeri nacрта projekta (opciono) → Materijali s primjerima faza projekta → Papir i olovke ili digitalni uređaji za grupni rad Resursi → Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Plan aktivnosti od 75 minuta (treba ga prilagoditi veličini grupe): Korak 1: Uvod i pregled ciljeva(10 minuta) → Objasnite cilj aktivnosti: raščlanjivanje PBL projekta na upravljive i strukturirane faze. → Predstavite ključne faze tipičnog PBL projekta: ● Definisanje problema ● Istraživanje ● Dizajn/Kreacija

- Presentacija
- Refleksija/Procjena

Koristite primjer projekta kako biste ukratko prikazali kako svaka faza funkcionira (npr. "Dizajnirajte održivi školski vrt").

Korak 2: Formiranje grupe i odabir projekta (5 minuta)

- Podijelite učesnike u male grupe (3-5 osoba).
- Dodijelite ili pustite grupe da odaberu primjer teme PBL projekta (npr. „Dizajniranje gradskog parka“, „Kreiranje kampanje za zdravlje zajednice“, „Izgradnja modela održivog doma“).
- Osigurajte da svaka grupa ima temu projekta koja se može provesti u više faza i interdisciplinarnom učenju.

Korak 3: Podijelite projekat na faze(25 minuta)

- Zamolite svaku grupu da podijeli svoj dodijeljeni projekat na ključne faze o kojima je ranije bilo riječi.
- Za svaku fazu trebali bi navesti:
 - Specifični ciljevi i vještine koje će studenti razviti (npr. saradnja, istraživačke vještine, rješavanje problema).
 - Aktivnosti ili zadaci koje će studenti obavljati (npr. provođenje istraživanja, dizajniranje modela, predstavljanje nalaza).
 - Svi resursi ili alati koji će studentima biti potrebni (npr. pristup stručnjacima, softveru, istraživačkim materijalima).
- Vremenski okvir ili prekretnice za svaku fazu.
- Dajte grupama 20 minuta da završe ovaj zadatak i po potrebi im dajte smjernice.

Korak 4: Grupne prezentacije(20 minuta)

- Neka svaka grupa predstavi svoj projekat široj grupi. Trebali bi objasniti strukturu, aktivnosti i ciljeve svake faze.
- Nakon svake prezentacije, podstaknite ostale učesnike da daju povratne informacije. Postavite pitanja kao što su:
 - Jesu li faze dobro organizirane i logične?
 - Da li su aktivnosti usklađene s ciljevima učenja?
 - Koliko je vremenski okvir izvediv i jesu li resursi dobro raspoređeni?
- Dajte konstruktivne prijedloge za poboljšanje raščlambe, ako je potrebno.

Korak 5: Refleksija i diskusija(10 minuta)

- Vodite grupnu diskusiju razmišljajući o vježbi. Moguće tačke za diskusiju:
 - Kako je podjela projekta na faze pomogla u razjašnjavanju procesa učenja?
 - Da li je bilo izazova u odlučivanju o tome kako strukturirati projekat?
 - Kako raščlanjivanje projekta pomaže u upravljanju i ocjenjivanju učenika?
 - Šta bi se moglo uraditi drugačije kako bi faze projekta bile lakše za studente?
- Potaknite nastavnike da razmisle o tome kako bi mogli primijeniti ovu strukturu na vlastite PBL dizajne.

Korak 6: Zaključak i završne misli(5 minuta)

- Sažmite važnost pažljivog planiranja i raščlanjivanja projekta na jasne, strukturirane faze.

	→ Potaknite učesnike da razmisle o tome kako ova metoda može pomoći učenicima da ostanu na pravom putu, osigurati dublje učenje i pojednostaviti ocjenjivanje. → Zamolite nastavnike da razmisle o budućem projektu koji bi mogli osmisлити za svoje učionice i kako bi ga strukturirali koristeći isti pristup.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	→ Na koje ste izazove naišli prilikom podjele projekta na faze? → Kako ste odlučili o redoslijedu i strukturi svake faze? → Jesu li neke faze bile teže za definirati od drugih? Zašto? → Kako ste uskladili aktivnosti s ciljevima učenja? → Kako će ova struktura pomoći studentima da efikasno upravljaju svojim vremenom i zadacima? → Kako možete osigurati da svaka faza vodi do dubljeg učenja i angažmana? → Koji će resursi ili podrška biti potrebni studentima tokom svake faze? → Kako možete procijeniti napredak učenika kroz sve faze? → Kako biste modificirali podjelu za različite nivoe vještina učenika ili vremenska ograničenja?
Naziv aktivnosti:	Istražite tehnološke alate za PBL
Vrsta aktivnosti:	→ Diskusija → Istraživanje → Grupni rad → Prezentacija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	Ova aktivnost pomaže nastavnicima da istraže i upoznaju se s tehnološkim alatima koji mogu poboljšati učenje zasnovano na projektima (PBL) kroz saradnju, istraživanje i upravljanje

	projektima.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Sav potreban pribor koji mora biti obezbijeđen prije početka aktivnosti Primjeri: Oprema → Računari, laptopi ili tableti s pristupom internetu → Projektor ili platno za prezentacije → Materijali ili lista predloženih alata (npr. Google Workspace, Trello, Padlet, Canva, Flipgrid) → Wi-Fi pristup Resursi → prezentacija → linkovi internet resursa Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Jasne upute korak po korak o tome kako voditi aktivnost, napisane u drugom licu. Primjer aktivnosti: Korak 1. Uvod u tehnologiju u PBL-u(10 minuta) → Započnite kratkim uvodom o tome kako tehnologija može poboljšati PBL poboljšanjem saradnje, istraživačkih mogućnosti, kreativnosti i prezentacije. → Razmotrite ključne kategorije alata: ● Saradnjaalati za govor: Google dokumenti, Trello ● Istraživački alati: Google Scholar, digitalne biblioteke ● Alati za dizajn i kreativnost: Canva, Padlet ● Prisutanalati za kreiranje: Flipgrid, Prezi

→ Objasnite da će učesnici istražiti različite alate i razmotriti kako se oni mogu koristiti za podršku različitim fazama PBL projekta.

2. Istraživanje alata i dodjeljivanje grupa(5 minuta)

- Podijelite učesnike u male grupe (3-4 osobe).
- Dodijelite svakoj grupi određenju fazu PBL projekta (npr. istraživanje, saradnja, dizajn/kreiranje, prezentacija).
- Dajte svakoj grupi listu predloženih alata koji su relevantni za njihovu dodijeljenu fazu. Potaknite ih da istraže najmanje dva alata tokom aktivnosti.

3. Praktično istraživanje alata(30 minuta)

- Dajte grupama 30 minuta da istraže dodijeljene alate.
- Zamolite svaku grupu da testira alate kreiranjem jednostavnog projekta ili zadatka. Na primjer:
 - Saradnja: Koristite Google dokumente ili Trello za kreiranje plana zajedničkog projekta.
 - Istraživanje: Koristite Google Scholar da pronađete resurse vezane za problem iz stvarnog svijeta.
 - Dizajn: Koristite Canvu za kreiranje vizualnog proizvoda vezanog za projekt.
 - Prezentacija: Koristite Flipgrid ili Prezi za kreiranje probne prezentacije svojih nalaza.
- Potaknite učesnike da razmotre prednosti i nedostatke svakog alata, fokusirajući se na jednostavnost korištenja, angažman i njegovu vrijednost u podršci procesima učenja učenika.

4. Grupne prezentacije o alatu Nalazi(25 minuta)

→ Neka svaka grupa predstavi svoje nalaze široj grupi. Oni bi trebali uključivati:

- Kratak pregled alata koje su istraživali.
- Demonstracija ili objašnjenje kako se alat može koristiti u određenoj fazi PBL projekta.
- Njihova procjena snaga i slabosti alata.

→ Potaknite ostale učesnike da postavljaju pitanja i podijele svoja iskustva s predstavljanim alatima.

5. Grupna diskusija: Integracija alata u PBL(15 minuta)

→ Pokrenite diskusiju o tome kako se ovi alati mogu efikasno integrirati u proces PBL-a. Postavite pitanja kao što su:

- Koji alati mislite da će biti najkorisniji u vašoj učionici i zašto?
- Kako tehnologija može poboljšati saradnju i kreativnost u PBL-u?
- S kojim se izazovima možete suočiti prilikom implementacije ovih alata i kako ih možete prevazići?

→ Istaknite važnost korištenja tehnologije kao sredstva za poboljšanje ishoda učenja, umjesto korištenja alata radi same tehnologije.

6. Refleksija i zaključci(5 minuta)

→ Zamolite učesnike da razmisle o alatima koje su istražili i kako bi ih mogli koristiti u svom sljedećem PBL projektu.

→ Navedite popis dodatnih alata za daljnje istraživanje, ohrabrujući učesnike da nastave istraživati i integrirati tehnologiju u svoje nastavne prakse.

→ Zaključite ponavljanjem važnosti odabira pravog alata za

	zadatak i kako tehnologija može učiniti učenje na osnovu prakse zanimljivijim i pristupačnijim za učenike.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	→ Koji alat mislite da bi bio najkorisniji za vaše učenike i zašto? → Kako su vam alati unaprijedili razumijevanje učenja zasnovanog na projektima? → Jesu li neki alati bili teški za korištenje ili navigaciju? Ako jesu, koji su bili izazovi? → Koje alate mislite da će studenti najlakše usvojiti u PBL okruženju?

Jedinica 2: Dizajniranje i implementacija efikasnih programa obuke nastavnika

Naslovna stranica

Naziv jedinice: **Dizajniranje i implementacija efikasnih programa obuke nastavnika**

Relevantne ključne riječi: saradnja među kolegama, inkluzivno obrazovanje, profesionalni razvoj

Glavni dio za teoriju

1.Uvod

U današnjem brzo promjenjivom obrazovnom okruženju, inovativne i angažirajuće metode podučavanja su ključne za podsticanje uspjeha učenika, posebno u raznolikim i inkluzivnim učionicama. Nastavnici moraju kontinuirano prilagođavati svoje tehnike kako bi bolje zadovoljili potrebe svih učenika, uključujući i one iz izazovnih sredina, poput učenika izbjeglica. Ovaj materijal za obuku je osmišljen da vodi stručnjake za obrazovanje kroz proces kreiranja i implementacije programa obuke nastavnika usmjerenih na ove dinamične strategije podučavanja.

Cilj je osnažiti nastavnike vještinama i znanjem potrebnim za primjenu angažirajućih

metodologija usmjerenih na učenike koje promoviraju aktivno učenje, kritičko razmišljanje i saradnju.

Objašnjenje ključnih koncepata

1. Inovativne i zanimljive metode podučavanja

Ovo su nastavne strategije koje idu dalje od tradicionalnih predavanja, promovirajući učešće studenata, interakciju i kritičko razmišljanje. Uobičajeni primjeri uključuju učenje zasnovano na projektima (PBL), model obrnute nastave, gamifikaciju, učenje zasnovano na istraživanju i korištenje obrazovne tehnologije.

Ove metode se fokusiraju na aktivno učenje, čineći lekcije relevantnijim i zanimljivijim za učenike, a istovremeno podstiču duboko razumijevanje i primjenu znanja.

2. Pristupi usmjereni na nastavnika u odnosu na pristupe usmjerene na učenika

Tradicionalna nastava je često usmjerena na nastavnika, pri čemu edukator pruža informacije dok ih učenici pasivno primaju. Nasuprot tome, pristupi usmjereni na učenika potiču učenike da preuzmu aktivnu ulogu u svom učenju uključivanjem u rješavanje problema, diskusiju i saradnju.

Prelazak sa učenja usmjerenog na nastavnika na učenje usmjereno na učenika ključna je komponenta inovativnih metoda podučavanja, a obuka nastavnika mora se fokusirati na to kako efikasno olakšati ovaj prelaz.

3. Inkluzivno obrazovanje

Bitan aspekt moderne nastave je inkluzija, osiguravajući da svi učenici, bez obzira na njihovo porijeklo, sposobnost učenja ili jezičko znanje, mogu učestvovati u nastavi i imati koristi od nje.

Programi obuke nastavnika moraju se baviti strategijama za angažovanje različitih učenika, uključujući i učenike izbjeglice, i pružanjem diferencirane nastave koja zadovoljava njihove specifične potrebe.

4. Stručno usavršavanje nastavnika

Učinkoviti programi obuke nastavnika moraju se fokusirati ne samo na pružanje sadržaja, već i na podsticanje saradnje i kontinuiranog profesionalnog rasta.

Ovi programi trebaju uključivati praktične radionice, refleksivne aktivnosti i prilike za nastavnike da vježbaju i primjenjuju nove strategije u podržavajućem okruženju.

Upute za dizajniranje i implementaciju efikasnih programa obuke nastavnika

Korak 1: Identifikujte potrebe za obukom

Procijenite potrebe vaših nastavnika kako biste razumjeli specifične nedostatke u znanju ili praksi vezane za inovativne i angažirajuće metode podučavanja.

Razmislite o provođenju anketa, fokus grupa ili intervjua kako biste prikupili mišljenja

nastavnika i školskih administratora o izazovima s kojima se suočavaju u implementaciji novih strategija.

Korak 2: Definirajte jasne ciljeve

Postavite jasne, mjerljive ciljeve za program obuke nastavnika. Šta želite da nastavnici nauče? Kako će pokazati svoje razumijevanje i primjenu novih metoda?

Primjer cilja: Nastavnici će biti u mogućnosti da dizajniraju i implementiraju jedinicu za učenje zasnovano na projektima (PBL) koja uključuje saradnju učenika i kritičko razmišljanje.

Korak 3: Razvoj sadržaja

Kreirajte module obuke usmjerene na ključne metode podučavanja kao što su PBL, obrnuta učionica i gamifikacija. Svaki modul treba da uključuje:

- Teorijska pozadina: Zašto ova metoda funkcionira i kako koristi studentima.
- Praktični primjeri: Kako primijeniti metodu u različitim okruženjima učionice.
- Praktične aktivnosti: Prilike za nastavnike da vježbaju osmišljavanje lekcija ili projekata koristeći nove metode.
- Uključite primjere iz stvarnog života, studije slučaja i najbolje prakse iz učionica koje su uspješno implementirale ove strategije.

Korak 4: Uključite integraciju tehnologije

Naglasite ulogu tehnologije u olakšavanju inovativnih metoda podučavanja.

Omogućite nastavnicima praktičnu obuku o tome kako koristiti digitalne alate (npr.

Google Classroom, Padlet, Flipgrid) za podršku učenju i saradnji učenika.

Osigurajte da obuka uključuje vrijeme za nastavnike da istraže i vježbaju korištenje ovih alata na načine koji povećavaju angažman.

Korak 5: Uključite refleksiju i saradnju s kolegama

Nakon svake sesije obuke, ohrabrite nastavnike da razmisle o onome što su naučili i kako to mogu primijeniti u svojim učionicama. Olakšajte saradnju među vršnjacima organiziranjem grupnih diskusija ili zajedničkih projekata gdje nastavnici mogu razmjenjivati ideje, dijeliti iskustva i davati povratne informacije jedni drugima.

Primjer: Nakon što saznaju o modelu obrnute nastave, nastavnici bi mogli sarađivati na dizajniranju obrnute nastave i predstaviti je grupi za povratne informacije.

Korak 6: Pilotiranje novih metoda

Omogućite nastavnicima da isprobaju inovativne metode podučavanja u svojim učionicama prije njihove pune implementacije. Ovo pruža priliku za vježbanje, prilagođavanje i usavršavanje strategija u stvarnom okruženju. Tokom pilot faze, pružite kontinuiranu podršku, uključujući provjere, koučing i prilike za nastavnike da podijele svoje uspjehe i izazove s grupom.

Korak 7: Pružite kontinuiranu podršku i praćenje

Programi obuke ne bi trebali biti jednokratni događaji. Planirajte kontinuirani profesionalni razvoj kroz radionice praćenja, koučing i mentorstvo. Ponudite resurse kao što su materijali za čitanje, nastavni vodiči i pristup online zajednicama gdje

nastavnici mogu nastaviti učiti i biti u toku s najnovijim inovacijama u nastavi.

Korak 8: Procijenite program

Mjerite efikasnost programa obuke putem anketa, posmatranja nastave u učionici i povratnih informacija od nastavnika. Koristite ove podatke za prilagođavanje budućih sesija obuke, osiguravajući da se one kontinuirano razvijaju kako bi zadovoljile potrebe nastavnika i učenika kojima služe.

Zaključak

Osmišljavanje i implementacija efikasnih programa obuke nastavnika za inovativne i angažirajuće metode podučavanja zahtijeva pažljivo planiranje, pažnju posvećenu potrebama nastavnika i posvećenost kontinuiranom profesionalnom razvoju.

Opremanjem nastavnika vještinama i samopouzdanjem za implementaciju inkluzivnih nastavnih strategija usmjerenih na učenike, možemo stvoriti dinamična i angažirajuća okruženja za učenje koja koriste svim učenicima, posebno onima iz različitih sredina poput izbjeglica.

Imajući na umu ove korake i principe, vaši programi obuke ne samo da će unaprijediti sposobnosti nastavnika, već će i pozitivno uticati na angažman i postignuća učenika na smislene načine.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Pristup usmjeren na studenta
-------------------	------------------------------

Vrsta aktivnosti:	Primjeri vrsta aktivnosti/vježbi: → Individualni rad → Diskusija → Prezentacija → Grupni rad → Studija slučaja → itd.
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	Ovaj plan aktivnosti ima za cilj opremiti nastavnike praktičnim alatima i strategijama za podsticanje inkluzivnijeg i responzivnijeg okruženja za učenje za učenike izbjeglice. Rezultati ove aktivnosti su: → Razumjeti osnovne principe pristupa usmjerenog na učenika. → Imajte konkretne strategije za rješavanje jedinstvenih izazova s kojima se suočavaju studenti izbjeglice. → Biti u stanju osmisliti inkluzivne, na učenike usmjerene planove lekcija koji potiču aktivno sudjelovanje i podržavaju raznolike potrebe svih učenika.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	→ Bijela ploča ili flipchart → Markeri → Projektor ili platno (opciono za prikazivanje studija slučaja ili slajdova) Resursi: ● Materijali sa studijama slučaja i pitanjima za refleksiju ● Predlošci za plan lekcije usmjeren na učenika ● Pristup alatima za online saradnju (Google dokumenti, Padlet) ● Linkovi do dodatnih materijala za čitanje o učenju usmjerenom na učenike i podršci izbjeglicama

	Zahtjevi za radni prostor: ● Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke ● Fleksibilan raspored sjedenja za olakšavanje grupnih diskusija i saradnje
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Ukupno trajanje: 90 minuta 1. Uvod u učenje usmjereno na učenika(10 minuta) Počnite s kratkim pregledom učenja usmjerenog na učenika. → Definirajte ključne karakteristike pristupa usmjerenog na učenika, uključujući aktivno učešće, saradnju, samostalno učenje i diferencijaciju zasnovanu na individualnim potrebama. → Istaknite prednosti ovog pristupa za studente izbjeglice, naglašavajući njegovu prilagodljivost različitim stilovima učenja, kulturnim sredinama i jezičkim vještinama. 2. Diskusija: Izazovi s kojima se suočavaju studenti izbjeglice(15 minuta) Vodite grupnu diskusiju o jedinstvenim izazovima s kojima se suočavaju učenici izbjeglice u učionici. → Zamolite nastavnike da podijele svoja iskustva i uvide o jezičkim barijerama, traumama, kulturnim razlikama i prethodnim obrazovnim poremećajima. → Zabilježite ključne tačke na beloј tabli i naglasite kako pristup usmeren na učenika može rešiti ove izazove prilagođavanjem iskustava učenja potrebama svakog učenika. 3. Analiza studije slučaja(20 minuta)

Podijelite nastavnike u male grupe (3-4 osobe).

- Svakoj grupi dajte studiju slučaja koja uključuje učenika izbjeglicu koji se suočava s izazovima u učenju u tradicionalnom okruženju usmjerenom na nastavnika.
- Zamolite grupe da razgovaraju o tome kako bi se pristup usmjeren na učenika mogao koristiti za podršku učenju ovog učenika. Potaknite ih da razmotre:
 - Kako razlikovatidiferencijalna instrukcija
 - Načini za podsticanje saradnje među vršnjacima
 - Kako izgraditild samopouzdanje i učešće učenika
- Svaka grupa će zatim predstaviti svoje nalaze široj grupi, fokusirajući se na praktične strategije za prilagođavanje svoje nastave.

4. Izrada plana časa usmjerenog na učenika(25 minuta)

Zamolite nastavnike da osmisle plan časa usmjeren na učenike, uzimajući u obzir učenike izbjeglice u njihovim učionicama. Svaki nastavnik treba da se fokusira na jednu od sljedećih komponenti:

- **Diferencijacija:**Prilagođavanje zadataka na osnovu individualnih potreba i jezičkih sposobnosti.
- **Grupni rad:**Korištenje vršnjačke saradnje i grupiranja učenika različitih sposobnosti za podršku socijalnoj i akademskoj inkluziji.
- **Formativno ocjenjivanje:**Implementacija kontinuiranih, neformalnih procjena kako bi se pratio napredak učenika i pružile povratne informacije.
- **Kulturno responzivan sadržaj:**Uključivanje sadržaja koji poštuje i odražava kulturno porijeklo učenika izbjeglica.

Omogućite nastavnicima da rade individualno ili u parovima. Potaknite ih da razmisle o tome kako mogu uključiti sve učenike, a istovremeno osigurati da se učenici izbjeglice osjećaju

podržano i uključeno.

5. Refleksija i grupna diskusija(15 minuta)

Nakon što završite planove lekcija, okupite grupu na sesiju refleksije. Postavite pitanja kako biste potaknuli refleksiju:

- Kako ste pristupili diferencijaciji za učenike izbjeglice u vašem planu časa?
- Koje ste strategije uključili za podsticanje saradnje i međusobne podrške?
- Kako planirate pratiti napredak i angažman studenata izbjeglica?

Potaknite nastavnike da podijele svoja razmišljanja i iskustva, raspravljajući o svim potencijalnim izazovima koje predviđaju u primjeni pristupa usmjerenog na učenika kod izbjeglica.

6. Zaključak i zaključke(5 minuta)

Sumirajte ključne tačke sesije.

- Naglasite da učenje usmjereno na učenika nije samo stvaranje zanimljivih lekcija, već i njegovanje podržavajućeg i inkluzivnog okruženja u kojem učenici izbjeglice mogu napredovati.
- Obezbijedite nastavnicima materijale ili linkove do dodatnih resursa o učenju usmjerenom na učenike i radu s različitim učenicima, uključujući izbjeglice.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti:

- Šta vam je bilo najizazovnije prilikom dizajniranja plana časa usmjerenog na učenika za izbjeglice?
- Kako ste se u svom planu časa bavili specifičnim potrebama

	učenika izbjeglica? → Koje ste strategije uključili za promociju saradnje među studentima iz različitih sredina? → Kako planirate procijeniti učinkovitost vašeg pristupa usmjerenog na studente u podršci studentima izbjeglicama? → Da li je bilo aspekata učenja usmjerenog na učenika koje ste smatrali teškim za primjenu u vašem trenutnom okruženju u učionici? → Kako ste uključili kulturnu osjetljivost u svoj plan lekcije? → Kako se vršnjačka saradnja može iskoristiti za bolju integraciju učenika izbjeglica u školsku zajednicu? → Koja dodatna podrška ili resursi bi vam pomogli da efikasnije implementirate učenje usmjereno na učenika? → Kako planirate pratiti napredak i učešće učenika izbjeglica u okruženju usmjerenom na učenike? → Koje su vaše ključne zaključke iz ove aktivnosti u smislu inkluzivnijeg načina rada u učionici koji će odgovarati potrebama učenika izbjeglica?
Naziv aktivnosti:	Podučavanje nastavnika o inkluzivnom obrazovanju
Vrsta aktivnosti:	Primjeri vrsta aktivnosti/vježbi: → Individualni rad → Diskusija → Prezentacija → Grupni rad → Studija slučaja
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	Ovaj plan aktivnosti osigurava da nastavnici ne samo steknu teoretsko znanje, već i da vježbaju i razmišljaju o strategijama za stvaranje inkluzivnog, podržavajućeg okruženja za učenje za sve učenike.

	Do kraja ove sesije, nastavnici će: → Razumjeti ključne principe inkluzivnog obrazovanja i njihov značaj. → Prepoznajte prepreke inkluziji u učionici i istražite rješenja za njihovo prevazilaženje. → Steknite praktično iskustvo s interaktivnim metodama kao što su studije slučaja, igranje uloga i kolaborativno učenje za podsticanje inkluzije. → Razviti lični akcioni plan za implementaciju inkluzivnih strategija u vlastitim učionicama.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema → Bijela ploča ili flipchart → Markeri → Materijali (principi inkluzivnog obrazovanja, studije slučaja, pitanja za refleksiju) → Post-it papirići → Kartice ili naljepnice u boji za grupne aktivnosti Resursi → Projektor za video zapise i prezentacije → Pristup alatima za online saradnju (Padlet, Mentimeter) Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Ukupno trajanje aktivnosti: 2 sata 1.Uvod u inkluzivno obrazovanje(15 minuta)

Metod: Mini-predavanje i grupna diskusija

Započnite kratkim uvodom u inkluzivno obrazovanje, definirajući ključne koncepte kao što su jednakost, raznolikost, pristupačnost i diferencijacija.

- Naglasite važnost stvaranja okruženja za učenje u kojem svaki učenik, bez obzira na sposobnosti, porijeklo ili jezičko znanje, može učestvovati i uspjeti.
- Zamolite nastavnike da ukratko podijele svoje razumijevanje inkluzivnog obrazovanja.
- Koristite anketu Mentimeter ili Padlet kako biste prikupili anonimne odgovore na pitanje: Šta za vas znači inkluzivno obrazovanje? Pregledajte rezultate s grupom kako biste identificirali uobičajene teme i zablude.

2. Identifikacija prepreka za inkluziju(20 minuta)

Metoda: Aktivnost u maloj grupi

Podijelite nastavnike u male grupe (4-5 osoba).

- Zamolite svaku grupu da razgovara i navede prepreke inkluziji koje su uočili u svojim učionicama ili školama (npr. fizičke barijere, kulturne predrasude, jezičke poteškoće itd.).
- Obezbijedite ljepljive papiriće ili alat za saradnju na internetu gdje svaka grupa može zapisati svoje identifikovane prepreke.
- Nakon 10 minuta diskusije, neka po jedan predstavnik iz svake grupe objavi svoje prepreke na tabli ili ih podijeli putem ekrana ako radi online.
- Organizujte kratku diskusiju u cijeloj grupi kako biste sumirali uobičajene prepreke i kako one utiču na učenje učenika.

3. Studija slučaja: Stvaranje inkluzivne učionice(25 minuta)

Metoda: Analiza studije slučaja i igranje uloga

Obezbijedite nastavnicima studiju slučaja koja uključuje raznoliku učionicu koja uključuje učenike sa posebnim potrebama, učenike izbjeglice i darovite učenike.

U malim grupama, zamolite nastavnike da analiziraju slučaj i razgovaraju o tome kako bi modificirali svoje nastavne prakse kako bi stvorili inkluzivno okruženje za učenje. Fokusirajte se na:

- Diferencijacija (modifikacija zadataka za različite nivoe učenja)
- Raspored i pristupačnost učionice
- Podsticanje saradnje i podrške među kolegama
- Prilagođavanje materijala jezičkim potrebama
- Nakon diskusije, grupe će odigrati kratke scenarije zasnovane na njihovim rješenjima (npr. demonstracija diferencirane aktivnosti ili strategije vršnjačke podrške).

Potaknite kreativnost i sudjelovanje, osiguravajući da svaka grupa podijeli svoj pristup inkluziji s cijelom grupom.

4. Istraživanje univerzalnog dizajna za učenje(UDL) (20 minuta)

Metoda: Video prezentacija i refleksija

Prikažite kratki video koji predstavlja principe Univerzalnog dizajna za učenje (UDL) - okvira za kreiranje inkluzivnih nastavnih planova i programa koji pružaju višestruka sredstva predstavljanja, angažmana i izražavanja za sve učenike.

Nakon videa, provedite kratku refleksiju o sljedećim pitanjima:

- Kako se UDL principi mogu primijeniti u vašoj učionici?
- Koji resursi ili strategije bi vam bili potrebni da biste svoju učionicu učinili univerzalno pristupačnijom?

- Zamolite nastavnike da zapišu svoje misli na listu za refleksiju i podijele ih u parovima ili malim grupama.

5. Interaktivna aktivnost slaganja slagalice: Istraživanje strategija uključivanja(30 minuta)

Metoda: Kolaborativno učenje pomoću slagalice

Podijelite grupu u 4 manje grupe, dodijelivši svakoj grupi drugačiji aspekt inkluzivnog obrazovanja za istraživanje i prezentaciju. Ovi aspekti mogu uključivati:

- Kulturno odgovorna nastava
- Strategije diferencijacije za učenike različitih uzrasta
- Podrška studentima s invaliditetom
- Stvaranje sigurnog i gostoljubivog okruženja u učionici

Dajte svakoj grupi 10 minuta da istraži zadanu temu koristeći dostupne materijale ili digitalne resurse i pripremi kratku prezentaciju ili interaktivnu demonstraciju.

Nakon toga, reorganizirajte grupe tako da svaka nova grupa ima po jednog "stručnjaka" iz svake od prvobitnih grupa. Ovi stručnjaci će podijeliti ono što su naučili, omogućavajući svima da steknu široko razumijevanje svih strategija inkluzije.

Koristite kartice ili naljepnice u boji kako biste pomogli nastavnicima da formiraju nove grupe i da aktivnost bude interaktivna.

6. Akcioni plan: Primjena inkluzivnih praksi(20 minuta)

Metoda: Individualna refleksija i dijeljenje mišljenja s vršnjacima

Zamolite svakog nastavnika da razmisli o vlastitom razredu i razvije lični akcioni plan za implementaciju najmanje dvije inkluzivne prakse koje su naučili tokom sesije.

- Obezbijedite predložak za akcioni plan, podstičući nastavnike da razmisle o specifičnim učenicima na koje će se fokusirati, strategijama koje će koristiti i načinu na koji će procijeniti napredak.

Nakon 10 minuta individualne refleksije, neka nastavnici budu u parovima i podijele svoje akcione planove sa vršnjacima, nudeći jedni drugima povratne informacije i prijedloge za poboljšanje.

7. Zaključak i pitanja i odgovori(10 minuta)

Metoda: Diskusija cijele grupe

Zaključite sesiju sažimanjem ključnih tačaka o inkluzivnom obrazovanju i različitim strategijama o kojima se raspravljalo.

Pozovite grupu na završna pitanja ili razmišljanja.

Potaknite nastavnike da nastave istraživati inkluzivne prakse i ponudite im dodatne resurse za daljnji profesionalni razvoj, kao što su materijali za čitanje, web stranice ili online zajednice.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti:

- Koje nove uvide o inkluzivnom obrazovanju ste stekli iz današnjih aktivnosti?
- Kako su vam studija slučaja i igranje uloga pomogli da shvatite praktičnu primjenu strategija inkluzije?
- Koje izazove predviđate prilikom implementacije strategija inkluzivnog obrazovanja u vašoj učionici?
- Koje strategije koristite s različitim učenicima s najviše samopouzdanja i zašto?
- Kako je rad u malim grupama uticao na vaše razumijevanje Univerzalnog dizajna za učenje (UDL) i diferencijacije?
- Koje su prepreke inkluziji bile najiznenađujuće ili najteže za rješavanje u vašim grupnim diskusijama?

- Kako vam je aktivnost sa slagalicom pomogla da istražite različite aspekte inkluzivnog obrazovanja?
- Kako ćete prilagoditi svoje trenutne nastavne prakse na osnovu principa inkluzivnog obrazovanja?
- Koje aspekte aktivnosti planiranja akcije smatrate najkorisnijim za primjenu strategija inkluzije u vašoj učionici?
- Koji dodatni resursi ili podrška su vam potrebni za uspješnu implementaciju inkluzivnog obrazovanja?

Jedinica 3: Model obrnute učionice

Molimo vas da kopirate ovaj blok dok se ne podudara s brojem jedinica koje ste razvili.
Link za istraživanje na osnovu studije:

Naslovna stranica

Naslov: **Model obrnute učionice**

Relevantne ključne riječi: obrnuta učionica, zadaci, diferencijacija, student-centriran

Glavni dio za teoriju

1. Uvod

Model obrnute nastave je inovativan pristup nastavi koji invertira tradicionalne metode podučavanja. Umjesto predavanja tokom nastave, nastavni sadržaj se učenicima pruža izvan učionice - obično putem videa, literature za čitanje ili drugih multimedijalnih formata. Vrijeme u učionici je tada posvećeno aktivnom učenju, diskusijama, rješavanju problema i saradničkim aktivnostima koje promoviraju dublje razumijevanje gradiva. Ovaj pristup može ponuditi učenicima izbjeglicama fleksibilnost da uče vlastitim tempom, što ga čini vrijednom alternativom tradicionalnoj diferenciranoj nastavi.

2. Objašnjenje ključnih koncepata:

Model obrnute učionice sastoji se od 5 komponenti:

A. Učenje prije nastave

- Učenje vlastitim tempom: Učenici koriste materijale za učenje (npr. videozapise, literaturu) vlastitim tempom prije dolaska na nastavu.
- Aktivno učešće: Sadržaj prije nastave obično uključuje videozapise, podcaste ili tekstove za čitanje, a popraćen je vođenim pitanjima ili zadacima za poticanje aktivnog učenja.

B. Aktivnosti u učionici

- Usmjerenost na učenika: Vrijeme u učionici se koristi za interaktivne aktivnosti, grupni rad, rješavanje problema ili diskusije. Nastavnici djeluju kao posrednici, a ne kao predavači.
- Razmišljanje višeg reda: Aktivnosti u učionici su osmišljene da podstiču analizu, evaluaciju i stvaranje, a ne jednostavno prisjećanje znanja.

C. Procjena i povratne informacije

- Formativne procjene: Kontinuirana procjena putem kvizova, diskusija i povratnih informacija od vršnjaka kako bi se procijenilo razumijevanje učenika.
- Povratne informacije u realnom vremenu: Nastavnici mogu pružiti neposredne povratne informacije tokom aktivnosti u učionici, rješavajući sve nesporazume iz učenja prije nastave.

D. Integracija tehnologije

- Digitalni alati: Alati poput video platformi, kvizova i foruma za diskusiju igraju ključnu ulogu u pružanju sadržaja prije nastave i poboljšanju iskustva učenja.
- Alati za saradnju: Platforme za online saradnju poput Padleta, Google učionice ili Microsoft Teamsa omogućavaju učenicima da se angažuju i sarađuju izvan učionice.

E. Diferencijacija

- Prilagođene putanje učenja: Nastavnici mogu ponuditi različite nivoe sadržaja prije nastave (npr. početni, srednji, napredni) kako bi se prilagodili različitim stilovima učenja i sposobnostima.
- Podrška za različite učenike: Obrnuta nastava pruža fleksibilnost učenicima s različitim potrebama, kao što su učenici engleskog jezika ili učenici s posebnim potrebama, jer mogu pristupati materijalima vlastitim tempom.

Zaključak

Do kraja ove obuke, nastavnici bi trebali imati jasno razumijevanje modela obrnute nastave i njegovih prednosti za učenje učenika. Posjedovat će vještine za dizajniranje zanimljivog sadržaja prije početka nastave, vođenje aktivnosti u razredu usmjerenih na učenike i smisleno procjenjivanje napretka učenika. S praktičnim iskustvom i praktičnim planiranjem lekcija, nastavnici će se osjećati samouvjereno u primjeni obrnute nastave u vlastitoj nastavničkoj praksi.

Vježbe

Naziv aktivnosti:	Uvod u model obrnute nastave
Vrsta aktivnosti:	→ Presentacija → Grupni rad → Diskusija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ razumijevanje osnova modela obrnute nastave, → razumijevanje njegovih prednosti i → razumijevanje njegovih potencijalnih izazova.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → PowerPoint prezentacija ili materijali o modelu obrnute nastave (ključni principi, prednosti, izazovi). → Studije slučaja ili videozapisi primjera uspješnih obrnutih učionica. → Projektor i platno za prezentacije. Resursi: → Istraživački članci ili blog postovi o obrnutoj nastavi. → Primjeri video lekcija iz obrnutog učenja na platformama poput YouTubea, Khan Academy ili TED-Ed-a. Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1: Započnite kratkom prezentacijom u kojoj objašnjavate

	osnovne principe obrnute nastave. Istaknite kako se ona razlikuje od tradicionalnih pristupa nastavi. Korak 2: Podijelite primjere modela obrnute nastave u praksi kroz studije slučaja ili kratke videozapise. Korak 3: Organizujte sesiju pitanja i odgovora gdje nastavnici mogu postavljati pitanja o konceptu i podijeliti svoja iskustva sa sličnim pristupima, ako je primjenjivo.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti: → Koji aspekti modela obrnute nastave su vam se najviše istakli? → Kako mislite da se ovaj model razlikuje od tradicionalnih nastavnih pristupa? → Koje potencijalne izazove očekujete u primjeni modela obrnute nastave u vlastitoj nastavi? → Koje prednosti vidite za učenike kada koriste model obrnute nastave? → Kako mislite da ovaj model može podržati različite učenike, kao što su izbjeglički učenici ili učenici s različitim potrebama za učenjem?
Naziv aktivnosti:	Istraživanje tehnoloških alata za obrnuto učenje
Vrsta aktivnosti:	→ Prezentacija → Grupni rad → Diskusija

Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ upoznavanje s digitalnim alatima potrebnim za efikasno kreiranje i isporuku sadržaja prije početka nastave
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Materijali: → Laptopi ili tableti za učesnike kako bi istražili alate. → Spisak preporučenih tehnoloških alata (npr. Google Classroom, Edpuzzle, Nearpod, Padlet). → Video tutorijali ili vodiči o tome kako koristiti ove alate. → Primjeri zadataka kreiranih pomoću svakog alata. Resursi: → Pristup online alatima/platformama koje nastavnici mogu isprobati (unaprijed kreirajte račune). → Tutorijali ili webinar o korištenju alata poput Google Classroom, Flipgrid ili Padlet za obrnuto učenje. Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1:Dajte pregled različitih tehnoloških alata (npr. YouTube, Edpuzzle, Google Classroom, Nearpod, Padlet) koji se mogu koristiti za kreiranje i dijeljenje sadržaja prije početka nastave. Korak 2:Provedite praktičnu sesiju u kojoj nastavnici istražuju jedan ili dva alata u malim grupama. Dodijelite im zadatke, kao što je kreiranje kratke video lekcije ili dizajniranje kviza na

	osnovu materijala pripremljenih za nastavu. Korak 3:Neka nastavnici podijele svoje kreacije s grupom i razgovaraju o tome kako bi implementirali ove alate u svojim učionicama.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti: → Kako biste prilagodili materijale za pripremu nastave učenicima s različitim nivoima jezičkog znanja? → Koji digitalni alat vam se činio najintuitivnijim za pružanje sadržaja prije nastave? → Kako mislite da ovi alati mogu poboljšati iskustvo učenja u obrnutoj učionici? → S kojim ste se izazovima suočili prilikom istraživanja tehnoloških alata i kako biste ih mogli prevladati? → Kako biste koristili ove alate da biste podstakli angažman učenika s materijalima za pripremu nastave? → Koji drugi alati ili resursi bi vam bili potrebni za efikasnu implementaciju obrnute nastave?
Naziv aktivnosti:	Dizajniranje sadržaja prije nastave
Vrsta aktivnosti:	→ Prezentacija → Grupni rad → Diskusija → Individualni rad
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Da biste naučili kako dizajnirati i strukturirati materijale za učenje prije nastave koji angažuju učenike i podstiču

	aktivno učenje.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → Predlošci za dizajniranje modula prije nastave (npr. listovi za planiranje lekcija). → Spisak resursa za pronalaženje edukativnog sadržaja (npr. YouTube, edukativne web stranice, e-knjige). → Laptopi ili tableti za kreiranje sadržaja za nastavu (ili uređivanje postojećeg sadržaja). → Primjeri zadataka ili videozapisa prije nastave kao modeli. Resursi: → Softver za edukativne video produkcije poput Screencast-O-Matic ili Loom. → Web stranice s besplatnim edukativnim sadržajem (npr. Khan Academy, TED-Ed, OER Commons). Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1: Uputite nastavnike kako da odaberu sadržaj koji je prikladan za učenje prije nastave (npr. koncizna video predavanja, relevantni članci). Korak 2: Demonstrirajte kako kreirati zanimljive zadatke prije nastave, kao što su pitanja za refleksiju, kvizovi ili upute kako biste potaknuli učenike na interakciju s materijalom.

	Korak 3: Zamolite nastavnike da osmisle primjer modula za pripremu nastave za jednu od svojih lekcija. Trebali bi razmotriti temu, resurse i prateća pitanja ili zadatke koje učenici trebaju završiti prije nastave. Korak 4: Neka nastavnici predstavljaju svoje module prije nastave i objasne razloge za njihov dizajn.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti: → Koje ste kriterije koristili za odabir sadržaja za vašu lekciju prije početka nastave? → Kako osiguravate da materijali za pripremu nastave angažuju učenike i pripreme ih za aktivnosti u učionici? → Kako ste osmislili svoje zadatke prije nastave da biste podstakli aktivno učenje? → S kojim ste se izazovima suočili prilikom planiranja sadržaja za prednavu i kako ste ih riješili? → Kako planirate prilagoditi različite tempove i stilove učenja prilikom zadavanja pripremljenih zadataka za nastavu?
Naziv aktivnosti:	Razvoj aktivnosti u učionici za dublje učenje
Vrsta aktivnosti:	→ Prezentacija → Grupni rad → Diskusija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Da biste naučili kako maksimalno iskoristiti vrijeme u

	učionici olakšavanjem aktivnosti usmjerenih na učenike koje potiču saradnju, rješavanje problema i kritičko razmišljanje.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → Primjeri planova lekcija s primjerima aktivnosti u učionici. → Predlošci grupnih aktivnosti (npr. radni listovi za rješavanje problema, teme za diskusiju, vodiči za zajedničko učenje). → Bijela ploča, markeri ili digitalni alati za saradnju poput Google dokumenata za aktivnosti brainstorminga. → Ljepljive bilješke ili kartice za brzo razmišljanje i dijeljenje ideja. Resursi: → Primjeri aktivnosti u učionici usmjerenih na učenike iz resursa poput PBLWorks ili web stranica za kooperativno učenje. → Vodiči za vođenje grupa ili modeli kooperativnog učenja za strukturiranje aktivnosti. Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1:Upoznajte nastavnike s različitim aktivnostima usmjerenim na učenike za upotrebu u učionici, kao što su grupne diskusije, učenje zasnovano na projektima, aktivnosti

rješavanja problema ili vršnjačka nastava.

Korak 2: Pružite nastavnicima okvir za dizajniranje aktivnosti u učionici koje su usklađene s njihovim sadržajem prije nastave. Fokusirajte se na promoviranje vještina razmišljanja višeg reda kao što su analiza, sinteza i primjena.

Korak 3: Neka nastavnici sarađuju u malim grupama kako bi osmislili niz aktivnosti u razredu na osnovu zajedničke teme prije početka nastave.

Korak 4: Zamolite svaku grupu da predstavi svoje aktivnosti u razredu, objašnjavajući kako one potiču angažman i dublje učenje.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti:

- Kako ste odlučili koje aktivnosti u učionici bi najbolje podstakle dublje učenje vaših učenika?
- Koje ste strategije koristili kako biste osigurali da su aktivnosti usmjerene na učenike?
- Kako ćete se suočiti s potencijalnim izazovima, poput toga da učenici ne završe pripremne radove?
- Koje ćete uloge imati kao facilitator tokom ovih aktivnosti u učionici?
- Kako osiguravate da svi učenici aktivno učestvuju tokom nastave?

Naziv aktivnosti:	Strategije procjene i povratnih informacija
Vrsta aktivnosti:	→ Prezentacija → Grupni rad → Diskusija → Individualni rad
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Da biste naučili kako efikasno procijeniti napredak učenika u modelu obrnute nastave.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → Predlošci za dizajniranje formativnih procjena (npr. kvizovi, pitanja za refleksiju, obrasci za međusobno ocjenjivanje). → Primjeri formativnih i sumativnih procjena. → Digitalni alati za online kvizove i trenutne povratne informacije (npr. Kahoot!, Google Forms, Socrative). → Laptopi ili tableti za istraživanje digitalnih alata za procjenu. Resursi: → Članci ili istraživanja o formativnom ocjenjivanju u obrnuto nastavnom procesu. → Online resursi poput Quizleta, Google Formsa ili Socrativa za kreiranje i upravljanje procjenama. Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1: Dajte pregled tehnika formativne procjene, kao što su

kvizovi s niskim ulozima, vršnjačke recenzije ili reflektivni dnevnik, koje se mogu koristiti za procjenu učenja prije i tokom nastave.

Korak 2: Razgovarajte o važnosti pružanja pravovremenih povratnih informacija tokom aktivnosti u učionici kako biste osigurali da učenici razumiju gradivo.

Korak 3: Zamolite nastavnike da osmisle strategiju formativne procjene za jednu od svojih obrnutih lekcija. Trebali bi uključiti procjene i prije i u učionici te objasniti kako će pružiti povratne informacije.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti:

- Kako ćete procijeniti da li su učenici razumjeli gradivo prije nastave?
- Koje metode formativne procjene smatrate najefikasnijima u obrnutoj nastavi?
- Kako ćete pružiti pravovremene i konstruktivne povratne informacije tokom aktivnosti u učionici?
- Koje korake ćete preduzeti ako primijetite da učenici imaju poteškoća s materijalima za pripremu nastave?
- Kako ćete uključiti vršnjačke procjene ili samoprocjene u vašu metodu obrnute nastave?

Naziv aktivnosti:

Kreiranje plana Časa za obrnutu učionicu

Vrsta aktivnosti:	→ Individualni rad → Prezentacija → Grupni rad → Diskusija
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Da kreiraju potpuni plan časa s obrnutom nastavom, uključujući sve komponente koje su naučili.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → Predlošci plana časa za obrnutu učionicu. → Primjeri planova lekcija iz modela obrnute nastave. → Alati za saradnju za međusobno ocjenjivanje (Google dokumenti, Microsoft Teams). → Laptopi ili tableti za kreiranje planova lekcija. Resursi: → Resursi ili vodiči za planiranje lekcija sa web stranica kao što su Edutopia, TeachThought ili TeacherVision. → Primjeri planova lekcija obrnute nastave dostupni su online za inspiraciju. Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1: Dajte nastavnicima predložak za dizajniranje plana časa obrnute nastave. To bi trebalo da uključuje: → Materijali za učenje prije nastave: Videozapisi, literatura za

	čitanje i svi prateći zadaci. → Aktivnosti u učionici: Grupni rad, diskusije ili projekti. → Plan procjene: Formativne procjene i strategije povratnih informacija. Korak 2:Neka nastavnici kreiraju vlastite planove lekcija, a zatim se upare kako bi pregledali i dali povratne informacije o planovima jedni drugih. Korak 3:Neka volonteri podijele svoje planove lekcija sa većom grupom, razgovarajući o svojim dizajnerskim izborima i svim izazovima s kojima su se suočili.
Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:	Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti: → Kako ste u svoj plan časa integrirali komponente prije nastave i u učionici? → Koje ste faktore uzeli u obzir prilikom dizajniranja aktivnosti za podsticanje aktivnog učenja u učionici? → Kako ćete procijeniti da li je model obrnute nastave efikasan za vaše učenike? → Koje biste izmjene napravili u svom planu kako biste se prilagodili studentima s različitim potrebama? → Kako vidite da se ovaj plan lekcije uklapa u vašu cjelokupnu nastavnu strategiju?
Naziv aktivnosti:	Razmišljanje o implementaciji i sljedećim koracima
Vrsta aktivnosti:	→ Refleksija → Grupni rad

	→ Diskusija → Informiranje
Ciljevi učenja: Maksimalno 4 cilja (Ne više od 700 znakova)	→ Razmisliti o učenju nastavnika i razmotriti kako će oni primijeniti model obrnute nastave u vlastitoj nastavi.
Potrebna oprema/resursi/zahtjevi za radni prostor:	Oprema: → Radni listovi za refleksiju sa podsticajima (npr. Šta je dobro funkcionisalo? Koje izazove predviđate?). → Vodiči za grupne diskusije ili obrasci za povratne informacije od vršnjaka. → Spisak dodatnih resursa za dalje istraživanje. Resursi: → Članci ili videozapisi o profesionalnom razvoju o obrnutoj nastavi za daljnje učenje. → Zajednice praktičara ili online forumi gdje nastavnici mogu nastaviti razgovarati i dijeliti iskustva (npr. Twitter, Reddit ili namjenske platforme za nastavu). Zahtjevi za radni prostor → Miran unutrašnji prostor, kao što je učionica ili sala za sastanke
Objašnjenje i dodjeljivanje aktivnosti:	Korak 1: Provedite sesiju refleksije gdje nastavnici podijele ono što su naučili o modelu obrnute nastave i kako ga planiraju primijeniti u svojim učionicama.

Korak 2: Potaknite nastavnike da identificiraju sve izazove koje očekuju prilikom prenamjene nastavnih procesa i da razmotre moguća rješenja.

Korak 3: Obezbijedite dodatne resurse (npr. web stranice, istraživačke članke, videozapise) za daljnje istraživanje i kontinuirani profesionalni razvoj.

Preporučena pitanja za analizu aktivnosti:

Evo preporučenih pitanja za analizu aktivnosti:

- Koje su vaše ključne zaključke iz obuke o modelu obrnute nastave?
- Kako planirate implementirati model obrnute nastave u svojoj nastavi?
- Koje izazove predviđate prilikom preokretanja nastave u učionici i kako ćete ih riješiti?
- Kako možete podržati učenike koji se mogu suočiti s poteškoćama u formatu obrnute nastave?
- Koje dodatne obuke ili resursi smatrate da bi bili korisni prilikom implementacije ovog modela?

Ovaj modul o "Inovativnim i angažirajućim metodama podučavanja" opremio je edukatore nizom strategija i tehnika usmjerenih na poboljšanje obrazovnog iskustva za sve učenike, s posebnim naglaskom na potrebe učenika izbjeglica. Integriranjem inovativnih metoda podučavanja kao što su učenje zasnovano na projektima (PBL) i model obrnute nastave, modul potiče edukatore da pređu s tradicionalnih pristupa usmjerenih na nastavnika na prakse usmjerene na učenika, angažirajuće i inkluzivne. Ove metode ne samo da podržavaju jedinstvene izazove s kojima se suočavaju učenici izbjeglice, već i obogaćuju okruženje za učenje za sve učenike promovirajući kritičko razmišljanje, saradnju i rješavanje problema iz stvarnog svijeta.

Ključne zaključke:

1. **Prilagodljivost i inkluzivnost:** Inovativne metode o kojima se raspravljalo naglašavaju važnost stvaranja prilagodljivih i inkluzivnih okruženja u učionicama koja poštuju i integrišu različita kulturna porijekla i potrebe za učenjem, osiguravajući da su svi učenici cijenjeni i podržani.
2. **Učenje usmjereno na učenika:** Prelazak na okruženja za učenje usmjerena na učenike omogućava učenicima da preuzmu kontrolu nad svojim obrazovanjem, podstičući veći angažman, nezavisnost i motivaciju kroz aktivno učešće i učenje zasnovano na istraživanju.
3. **Saradnja i podrška među kolegama:** Naglašavanje kolaborativnog učenja ne samo da pomaže u razvoju socijalnih i interpersonalnih vještina među učenicima, već i poboljšava sposobnosti rješavanja problema objedinjavanjem različitih perspektiva.
4. **Integracija tehnologije:** Efikasna upotreba tehnologije može transformisati iskustva učenja, pružajući dinamične i interaktivne mogućnosti učenicima da se angažuju sa sadržajem i sarađuju sa vršnjacima, kako unutar tako i izvan učionice.
5. **Kontinuirana povratna informacija i refleksija:** Kontinuirano ocjenjivanje i refleksivne prakse su ključne za kontinuirano poboljšanje i prilagođavanje nastavnih metoda, omogućavajući edukatorima da efikasno odgovore na potrebe svojih učenika i usavrše svoje nastavne pristupe.

Primjenom ovih inovativnih nastavnih strategija, nastavnici su u boljoj poziciji da stvore dinamično i podržavajuće okruženje za učenje koje zadovoljava raznolike potrebe svojih učenika, posebno onih iz izbjegličkih porodica. Ovaj modul ima za cilj da inspiriše kontinuirani razvoj i kreativnost u nastavnim praksama, što u konačnici doprinosi efikasnijem i angažiranijem obrazovanju koje priprema sve učenike za akademski uspjeh i lični rast.

Poruka prosvjetnim radnicima

Obrazovanje ima moć da otvori umove, izgradi mostove i stvori pripadnost. Kao edukatori, povjereno nam je više od pukog podučavanja lekcija - mi njegujemo razumijevanje, empatiju i samopouzdanje za rast. Kroz ovdje predstavljene obrazovne sadržaje, naš zajednički cilj je da inspirišemo inkluzivne i saosjećajne učionice u kojima se svaki učenik osjeća cijenjenim i podržanim.

Ovaj edukativni materijal je razvijen u okviru Erasmus+ projekta, *„Povećanje učešća izbjeglica u evropskim školama – REFINC“*

(2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694) Služi kao put ka razumijevanju različitih iskustava učenika izbjeglica i opremanju nastavnika praktičnim i refleksivnim alatima koji će im pomoći da napreduju.

U svojoj srži, ovaj sadržaj promovira viziju obrazovanja koja ide dalje od akademskog – onu koja prihvata raznolikost kao snagu, potiče otpornost i potiče znatiželju o svijetu i jednih o drugima. Svaka aktivnost učenja je prilika za osnaživanje učenika da sebe vide kao sposobne doprinosnike zajedničkoj

Erasmus+

zajednici izgrađenoj na poštovanju i inkluziji.

Hvala vam što nastavljate da obrazovanje pretvarate u prostor u kojem svaki učenik može pripadati, otkrivati i zablistati.

Partneri projekta

Erasmus+

REFINC

Finansirano od strane Evropske unije.
Međutim, izneseni stavovi i mišljenja su
isključivo stavovi autora i ne odražavaju
nužno stavove Evropske unije ili Izvršne
agencije za obrazovanje, audiovizuelne
medije i kulturu (EACEA). Ni Evropska unija ni